

SARAJEVO / VOJNO SODIŠČE

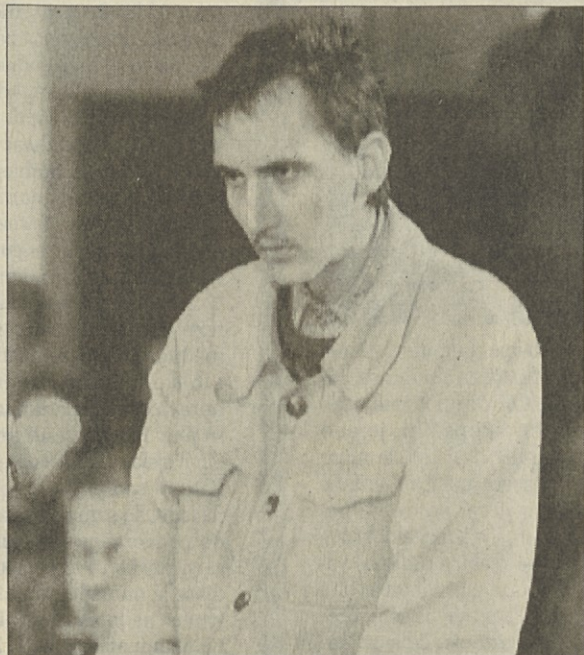
Posiljeval in moril, ker so mu tako ukazali

Obtoženi se za grozodejstva izgovarja na poveljnike

SARAJEVO - Prvi sodni proces zoper srbske »vojne zločince«, ki so obtoženi sodelovanja pri »etničnem čiščenju« muslimanskih vasi, se je začel v petek v Sarajevu. Glavni obtoženi na sojenju je 22-letni delavec iz Sarajeva Borislav Herak, ki je priznal, da je ubil več kot 30 ljudi, med njimi tudi 12 žensk, ki jih je pred tem posilil.

Na prvi obravnavi, ki je bila pred vojskim sodiščem v Sarajevu, je dogajanje potekalo ob izjemnih varnostnih ukrepih, veliko tujih novinarjev je moralo skozi telesno preiskavo. Obravnava se je omejila na branje obtožnice, po svoji natančnosti strahotnega dokumenta, ki opisuje način, kako je Herak ubil tri vasčane Gornje Bioce nedaleč od Sarajeva, ki jim je zvezal roke in noge in jim dvignil glavo, preden jim je z nožem prerezal grlo.

Herak, za katerega psihiatri menijo, da je za svoja dejanja odgovoren, je sicer visok mladenič z drobnimi brki, blede polti in obrite glave, ki se je zdaj že nekoliko obrasla. Preden so ga aretirali, je nosil dolge lase

Borislav Herak med sojenjem (Telefoto AP)

zato, da bi v celoti ohranil videz »četnika«. Med branjem obtožnice je Herak povesal oči, v nasprotju s svojima soobtoženima, prijateljem Sreckom Damjanovićem, 31 let, ki je prav tako prisel pred sodišče zaradi sodelovanja pri »etničnem čiščenju«, in njune sodelavke Nade Tomić, ki

jih je na gozdnat grič, kjer jih je posilil in pozneje pobil. V teh priznanjih, ki jih navaja obtožnica, je obtoženi povedal, »da se je zavedal, kaj počne«, in potrdil, »da mu je bilo tako ukazano«, čeprav ni hotel imenovati imen poveljnikov »specialnega oddelka« oboroženih srbskih sil.

»Edina kazen, ki jo lahko zahtevamo, je smrt,« je koncal vojski tožilec, ki je zahteval podobno kazen tudi za soobtoženega Damjanovića, ki ga bremeni »genocid in vojni zločini zoper civilno prebivalstvo«, natančneje 4 umori in 2 posilstvi, prav tako pa tudi ropanje muslimanskih hiš. Obramba je menila, da je obtožnica, ki temelji zgolj na Herakovem priznanju, »polna vrzeli«, zlasti kar zadeva datume in kraje, in zahtevala dodatno preiskavo. Predsednik sodišča Zlaten Teftedarija je od tožilca zahteval, naj podatke dopolni se pred naslednjo obravnavo, ki naj bi bila v soboto zjutraj.

Evropski parlamentarci so v petek obravnavali problem beguncev in se zaustravili tudi ob poročilih o strahotah bosanske vojne. Zadevali so »ustanovitev mednarodno sodišče po nürnberskem in tokijskem zgledu, ki naj ima svoj sedež znotraj skupnosti«. Evropski parlamentarci so zaskrbljeni tudi zaradi dramatičnega povečanja razsejanih oseb po vsem svetu, katerih število naj bi bilo približno 30 milijonov, ki »jih je treba pristeti 18 do 20 milijonov beguncev, pri čemer ni nobene mednarodne ali medvladne organizacije, ki bi jim pomagala ali jih vzela v zaščito. (AFP)

sodišča je, da upošteva le tisto, kar je neizpodbitno dokazano, in ze obstoj dvoma o tem, ali sta obtožena storila kazniva dejanja, za katera jima sodijo, je dovolj, da se ju ne obsodi. »Ljubo Bavcon tudi opozarja, da je možno, da imata obtožena status vojnihi ujetnikov. V tem primeru pa kaže spoštovati mednarodno konvencijo o vojnihi ujetnikih in dopolnilni protokol, ki pravita, naj se sojenja vojnihi ujetnikom, če je možno, izvedejo v času premirja ali miru. (M.J.L.)

Obsirneje na 2. strani.

Za oprostitev zadošča že dvom

Ob začetku sojenja v Sarajevu smo za mnenje o tem in o sojenjih vojnihi zločincem zaprosili dr. Ljuba Bavcona. Ta strokovnjak z ljubljanske pravne fakultete meni, da sicer ne obstaja nobene ovire za sojenje ljudem, obtoženim za vojne zločine, prav tako pa meni, da je vojna, ki poteka v BiH, za potek sojenja nedvomno nesrečna okolščina. Obtoženim bi bilo treba v takih razmerah posebno pozorno zagotoviti vse možnosti za pripravo obrambe, sodišče pa bi moralo paziti, da zares sodi nepristransko. »Naloga

TRST / RAZPLET V PREISKAVI O GRADNJI ČISTILNE NAPRAVE

Del Monaco in Cividin priprta zaradi korupcije

TRST - Podkupninska sodna vira je zdaj v celoti zajela tudi Trst. Včeraj dopolne so v pisarni zupana Staffierija na trzaskem zupanstvu aretirali inž. Dorian Del Monaco iz Ferrare, načrtovalca vrste javnih del v Trstu, od nogometnega stadiona do novega upepeljevalnika ter čistilne naprave v Zavljah. V poznih večernih urah pa so policijski agentje na ronskem letališču pricakali z zapornim nalogom trzaskega gradbenika Maria Cividina (na sliki), voditelja istoimenskega podjetja, enega izmed najbolj uspešnih na trzaskih javnih gradbiščih.

Cividin se je vračal iz Rima in je vest, da je aretiran, sprejel z vidno osuplostjo. Kaze, da ga niso prepeljali v zapor, temveč da so mu sodniki dolocili hišni pripor tudi zaradi starosti. Gradbenik je namreč star 72 let. Druge pa je z Del Monacom, ki se nahaja za zapahi v trzaskem Koroneju. V okviru iste preiskave je bil včeraj aretiran se en podjetnik, in sicer predsednik milanskega podjetja Società ecologia Giuseppe Zaccheria, ki se zdaj nahaja v milanski kaznilnici San Vittore.

Vsi trije so obtoženi korupcije v zvezi z gradnjo čistilne napra-

ve v Zavljah. Preiskave v Trstu vodi namestnik državnega pravdnika Antonio De Nicolò, toda do preokreta v njih je prišlo v lombardskem glavnem mestu, kjer je Zaccheria preiskovalcem baje priznal, da je placal 20 milijonov lir podkupnin zato, da si je njegovo podjetje Società ecologia prisodilo gradnjo čistilne naprave v Zavljah. Napravo je načrtoval inž. Del Monaco, Cividinovo gradbeno podjetje pa jo je dejansko gradilo, saj je dela

prejelo v zakup od ze omenjenega podjetja Società ecologia. Kdo se je okoristil z 20 milijoni lir, ni se znano, ni si pa težko predstavljati, da ta zgodba hrani se kak razburljiv razplet. Veliko bo seveda odvisno tudi zaslisanj Del Monaco in Cividina, ki jih bodo preiskovalci izvedli ze danes.

Arencija trojice je seveda globoko odjeknila v trzaskih političnih krogih. Velik vtis je napravilo dejstvo, da so Del Monaco aretirali kar v zupanovi pisarni, in sicer med sestankom o gradnji novega upepeljevalnika v Ul. Errera. Kot smo ze uvodoma omenili, je namrec Del Monaco tudi načrtovalec tega objekta, okrog katerega se prav tako ze lep cas kopicijo veliki sumi. Ni cudno torej, da so včeraj krožile govorice, po katerih naj bi sodne oblasti sprejele razne ukrepe na racun drugih vidnih osebnosti, vključno znanih politikov. Vecino teh govoric nismo mogli preveriti, zvedeli pa smo, da sta trzaski zupan Giulio Staffieri in odbornica za socialno skrbstvo Rosanna Poletti prejela sodni obvestili zato, ker domo za ostarele G. Bartoli pri Sv. Alojziju ni v skladu z zdravstvenimi in higijenskimi predpisi.

RUSIJA / POLITIČNA KRIZA

Jelcin izgublja proti kongresu

Predsednikov zaveznikov je le še ljudstvo

Boris Jelcin odhaja poražen iz parlamenta (Fotocolor AP)

MOSKVA - Včeraj se je v naelektrnem ozračju nadaljeval izredni osmi kongres ruskih ljudskih poslancev, ki je ponovno zavrnil Jelcinove predloge v zvezi z delitvijo zakonodajne in izvršne oblasti.

Predsednik Boris Jelcin je s svojo celotno ekipo in s člani vlade zapustil dvorano, kjer so poslanci ze tretjič zavrnili predlog, naj bi 11. aprila izvedli ustavni referendum. Pred tem je zagrozil, da se bo glede omejitve svojih (predsedniških) pristojnosti ponovno obrnil na ljudstvo, kakor je to storil ze decembra 1992.

Predsednikov tiskovni predstavnik Kostikov je novinarjem povedal, da bo Jelcin zaradi neuspe-

lega kompromisa na kongresu zahteval izvedbo ustavnega referenduma 25. aprila, in pojasnil: »Jelcin je zapustil kongres zato, ker je doumel, da ima svojega edinega zaveznika v ljudstvu.«

Na referendumu naj bi odlocali o vprašanjih, ki zadevajo predsedniški sistem. Se vedno misli, da mora o delitvi odlociti ljudstvo, zato na lastno odgovornost vztraja pri izvedbi referenduma, vprašanje pa je, če bo kongres pristal na vprašalnik, ki ga zeli na volitve poslati ruski predsednik, ki vse bolj izgublja svojo politično moč in vpliv, njegova funkcija pa ohanja le se predstavniško vlogo.

O politični krizi v Rusiji je danes govoril tudi ameriski predsednik Bill

Clinton, ki si zeli, da spor med Hasbulatovom in Jelcinom ne bi presegel institucionalnih okvirov. Pri tem je verjetno mislil na možnost, da bi ruski predsednik v skladu s svojimi pristojnostmi uvedel izredno stanje. V Rusiji je trenutno res parlamentarna kriza, ki pa se za zdaj kaže le v ostrih razpravah v kongresu, a vse se poteka v zakonskih okvirih.

Povedal je, da podpira rusko demokracijo in prizadevanja za tržno gospodarstvo in da z zanimanjem pričakuje srečanje z ruskim predsednikom, ki naj bi bilo aprila v Vancouveru.

Opazovalci menijo, da se je obdobje perestrojke v Rusiji izteklo. (Reuter, STA)

RIM / VOJNA V BIH

Papež spet poziva OZN naj ustavi pokol

RIM - »Rotim vse ljudi dobre volje, ki sedijo v OZN, naj naredijo vse, kar je v njihovi moči, da ustavijo krvavi konflikt v Bosni in Hercegovini«. Papež Janez Pavel II. se je včeraj z osebnim pismom tajniku OZN Boutrosu Galiju spet zavzel za poseg mednarodne organizacije v bivši Jugoslaviji

in v tem okviru spet podčrtal pojem »humanitarne ingerence«.

»OZN je danes najpriimernejši forum,« je poudaril papež, »zato da mednarodna skupnost prevzame svojo dolžnost do nekaterih svojih članov, ki niso sposobni ziveti skupaj z lastnimi težavami«. Po oceni Ka-

rola Wojtyła sta »avtoriteta prava in moralna moč najvišjih mednarodnih dejavnikov temelja, na katerih sloni pravica za poseg v zaščito ljudstva, ki je talec zločinske blaznosti gospodov vojne«.

V pismu Janez Pavel II. omenja tudi poskuse di-

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Klavrno v poslanski zbornici

Poslanska zbornica, kjer se nadaljuje razprava o »moralnem vprašanju«, je dajala včeraj kaj klavrn videz, saj je bilo v avli le enajst poslancev na 630.

..... stran 4.....

»Zelena luč« za statuta Doberdoba in Sovodenj

Deželni odbor Furlanije-Juljske krajine je odločil, da ne bo vložil priziva na razsodbo Deželnega upravnega sodišča TAR v zvezi s statutom občin Doberdob in Sovodnje. Goriski občini bosta tako lahko dobili svoja temeljna dokumenta, ki zagotavljata rabo slovenskega jezika na občinskih sejah, v odnosu do občinskih oblasti in v toponomastiki.

..... stran 4.....

Posvet SSK o kulturi

Na pobudo Slovenske skupnosti je bil včeraj v Devinu javni posvet o kulturnem delovanju med manjšino. V ospredju dva problema: kronično pomanjkanje sredstev in problematično združevanje kulturnih ustanov.

..... stran 5.....

Gorica: SSK ostaja v večini

SSK se je premislila in bo ostala v večini na gorški občini. Sklep o protestnem umiku zaradi odvzema pooblastil odborniku Breščaku so preklicali po pogajanju s KD, ki je v zameno obljubila, da dela ne bo vložila priziva glede rabe jezika v treh slovenskih občinah. Seja občinskega sveta v Gorici je sinoči ponudila še eno presenečenje: oblikovanje nove koalicije štirih skupin opozicije, ki hočejo s tem prevzeti aktivnejšo vlogo v upravljanju mesta.

..... stran 8.....

Pokol v Bombayju

V Bombayju je včeraj eksplodiralo kar 13 podtaknjenih bomb, ki so po dosedanjih vesteh povzročile kar 200 mrtvih in 800 ranjenih. Val atentatov gre povežati v sporu med v Indiji živečima muslimansko in hindujsko skupnostjo.

..... stran 16.....

Zelo pester smučarski vikend

Ljubitelji smučanja bodo ta konec tedna za res prišli na svoj račun. V Hafellju na Norveškem bodo kar tri tekme za svetovni pokal za ženske.

V Sierri Nevadi v Španiji pa bo danes na sporedu moški smuk, jutri pa slalom z Italijanom Tombo in Slovencem Kosirjem na čelu.

..... stran 19.....

Dve strani domačega športa

Na dveh straneh domačega športa, poleg običajnih napovedi tekem in prireditvev za konec tedna, posebno važen je nastop odbojkarjev Valpraporja Imse v Standrežu proti padovskemu Charru, objavljamo še mnenje Krasovega namiznoteniškega trenerja Maljaža Šercerja o možnosti Krasa Corium v boju za obstanek v ženski A ligi in intervju s trenerjem mladinske nogometne ekipe »najmlajših« Primorja A Štefanom Pertoiom.

..... stran 18 in 19.....

Opravičilo

Novinarji italijanske tiskovne agencije ANSA so včeraj proglasili dvodnevno stavko, tako da nismo imeli agencijskih vesti. Bralcem se zaradi morebitnih pomanjkljivosti v poročanju oprostamo.

NOVICE

Izjava

LJUBLJANA - V prostorih revije MASKA se je včeraj sestala skupina predstavnikov kulturne javnosti in izrazila zaskrbljenost nad najnovejšimi podatki o financiranju nacionalnega kulturnega programa, ki jih je javnosti sporočil Ministrstvo za kulturo. Zbrani odločno zavračajo politiko slovenske vlade, ki že dve leti pospešeno zozuje gmotno podlago slovenske kulture. Ta herostratska politika se zgosceno kaže v najnovejših omejevalnih predlogih glede denarja, ki naj bi ga bila delezna kultura v letu 1993. V luci teh predlogov je bližnja perspektiva kulture tako crna, da bo resno načeta nacionalna identiteta. Ljudstvo, ki nima kulture, nima perspektive. Zato pozivamo vladu, da pride pred parlament s predlogom, ki bo zagotovil ohranitev kulture vsaj na sedanji ravni ustvarjalnosti. Vsaka vlada, ki bo tako katastrofalno zagala vejo slovenski kulturi, nima niti perspektive niti podpore javnosti. Sledi 23 podpisov.

Prek satelita z Depeche Mode

LJUBLJANA - Klub K4 se je sinoči vključil v verigo evropskih diskotek, ki so simultano - 10 dni pred izidom - predstavile novi album skupine Depeche Mode »Songs of Faith and Devotion«. Družba Mute, ki jo v Sloveniji zastopa agencija Dallas, je zakupila satelitski kanal, po katerem so predvajali pripravljeni program, medtem ko so se gostje vključene diskotek prek centrale v Londonu pogovarjali s člani Depeche Mode, ki so se zabavali v klubu Ministry of Sound. (T.D.V.)

Celjska skupščina zahteva pojasnila

CELJE - V četrtek je skupščina delničarjev Stajerske banke obrti in podjetništva soglasala, da večinski delež v banki dobi dunajska Volksbank. Včeraj pa se je v zvezi s to odločitvijo sestalo razširjeno predsedstvo celjske skupščine. To je namreč ob ustanovitvi banke pred dvema letoma vanjo vložilo 400 tisoč nemških mark. Zdaj hoče predsedstvo vedeti, koliko je vlozeni delež vreden danes. Obenem so se člani predsedstva spraševali, ali je bila prodaja večinskega deleža banke tujim delničarjem res edina možna pot do svežega kapitala. Zato so sklenili, da bo o odločitvi Stajerske banke obrti in podjetništva v ponedeljek razpravljala tudi celjska skupščina. (B. P.)

Množične demonstracije

ZAGREB - Vladni program privatizacije se izvaja na plečih delavcev, so dejali predstavniki treh najmočnejših sindikalnih skupin na Hrvaškem, ki so v petek organizirali množično, ponekod le simbolično desetminutno zaustavitev dela. Pomembno je, ocenjujejo sindikalni voditelji, da se je protestu pridružilo kar 85 odstotkov vseh zaposlenih ali skoraj petsto tisoč delavcev. Vlada ravna napak, ko izvaja privatizacijo, vojna pa se ni končala, je dejala podpredsednica hrvaških sindikatov Vesna Ivković-Stipčević. Protest je potekal pod skupnim geslom: zaslužek za delovno uro naj zaleže vsaj za hlebec kruha. (G. G.)

Umrli je kitajski podpredsednik

PEKING - V petek komaj dva dni pred parlamentarno sejo, kjer naj bi ga razresili dolžnosti, je v 85. starosti umrl podpredsenik Ljudske republike Kitajske Wang Zhen. Na položaju podpredsednika ga je nasledil 74 Rong Yiren. Wang, ki je bil predstavnik konservativnega dela kitajske vlade in se je zavzemal za centralno-planjsko gospodarstvo, je že nekaj mesecev bolehal. (Reuter)

Ženevsko pogajanje naj bi rešilo svetovno gospodarsko krizo

ZENEVA - 37 držav, tretjina članic GATT je pozvalo ZDA, ES in Japonsko, naj čimprej končajo osmi krog pogajanj o svetovni trgovini, saj bi uspeh tega kroga pogajanj omogočil ponoven zagon gospodarstva, ustvaril večje zaupanje in s tem pospešil naložbe in mednarodno trgovino, kar je se posebej pomembno za države v razvoju. (STA)

Makedonci za razpustitev sobranja

SKOPJE - Casopis Nova Makedonija je izvedla javnomnenjsko raziskavo, v kateri je od 600 naključno izbranih telefonskih naročnikov kar 59 odstotkov bilo mnenja, da je treba razpustiti sobranje in razpisati predčasne parlamentarne volitve v Makedoniji. Okoli 49 odstotkov vprašanih je izjavilo, da bi morali razpisati volitve takoj po priznanju Makedonije, 31 odstotkov pa jih je bilo za takojšen razpis predčasnih volitev. (STA)

BOSNA / AKCIJA IZ OBUPA

Starci zadržali pet vojakov, da bi izsilili pomoč

Granate na kolono beguncev

SARAJEVO - Konvoji s človekoljubno pomočjo za vzhodno Bosno se zmeraj ostajajo na območjih, ki jih nadzorujejo Srbi. Lacni, premraženi in obupani prebivalci obkoljenih bosanskih mest, ki zamažajo na pomoč Unproforja, skušajo s silo poiskati zavetje pri njih. Tako so prebivalci Konjević polja, predvsem starejši, ženske in otroci, več kot 24 ur zadržali pet britanskih pripadnikov modrih celad, ki so spremljali konvoj s človekoljubno pomočjo. Zahtevali so prekinitev ognja in evakuacijo otrok, žensk in ranjencev. V petek so med pogajanjimi sredi ceste Srbi z okoljskih hribov začeli obstreljevati vas. Pred očmi britanskih vojakov so granate ubile 16 oseb, večinoma otrok, veliko jih je tudi ranjenih, od tega šest otrok, mlajših od pet let, dvema otrocičkoma je odtrgalo noge. Žrtve so operirali kar brez anestetikov.

Neimenovani poveljnik srbskih enot na območju Konjević polja je v pogovoru z novinarjem Reuterja napad opravičil kot odgovor na muslimansko ofenzivo, ki naj bi potekala te dni v bližnji okolici. Dodal je še, da bodo z napadi nadaljevali vse dotlej, dokler Muslimani ne izpustijo

britanskih vojakov; po dolgotrajnih pogajanjih v petek zvečer so jih potem izpustili. Eden od vojakov je izjavil, da se ves čas »ujetništva« ni počutil kot talec.

Podobno se je godilo tudi generalu Philippu Morillonu, ki so mu prebivalci Srebrenice preprečevali odhod iz mesta.

Nekoliko bolj uspešno je pošiljanje človekoljubne pomoči v BiH s padali. ZDA so v noči na petek odvrgle že dvanajsto pošiljko, v kateri je bilo 33 ton hrane in 2 toni zdravil. Bosanski radiomaterji so sporočili, da so Muslimani dobili le nekaj zabojnikov s pomočjo, drugi pa so padli na območja, ki so zaradi bojev nedostopna.

Boji med sprtimi stranmi pa se nadaljujejo po vsej Bosni. Srbska vojska s svojih položajev na okoljskih hribovih obstreljuje Sarajevo. Naselje Dobrinjo so napadli kmalu potem, ko jo je zapustil Unproforjev konvoj, ki je v ta del mesta pripeljal človekoljubno pomoč. Pri tem je bilo ranjenih deset ljudi, trije teže. Nekaj deset topovskih granat je padlo tudi na območje Marindvora, o spopadih pa poročajo tudi iz okolice Gradaca in Brckega na severu BiH.

Tullio Troia »veliki boter« Cose nostre?

PALERMO - Salvatore Riina je dobil svojega naslednika, novi »veliki boter« mafijske kupole, naj bi bil Mariano Tullio Troia, dosedanj vplivni član »Cose nostre«. To vsaj trdi skesanec Alberto Lo Cicero, ki je bil dolga leta desna roka Mariana Tullia Troie. Po Lo Cicerovih trditvah je njegov nekdanji »delodajalec« užival vso podporo Riine, tako da se je komisija »Cose nostre« večkrat sestajala v njegovi vili. Med potencialnimi Riinovimi nasledniki je ime Tullia Troie krožilo že dalj časa, sedaj pa na tako izbiro namiguje tudi skesanec Lo Cicero, ki je prepričan, da

so izbrali Troia, ki do potankosti pozna vsa pravila »Cose nostre«. Po vsemu sodeč pa bo to le »zacasni veliki boter«, dokler se ne bodo vode po Riinovi aretaciji umirile. Resnici na ljubo je trenutno mafija v defenzivi. Aretacije si sledijo druga za drugo. Palermski prefekt Matteo Cingue je sodstvo opozoril na »skriti zaklat« Tototja Riine. Gre za premoženje več sto milijard lir, ki ga je Riina nagrmadil s svojimi zločinskimi posli. Lastniki so seveda Riinovi »slamnatni možje« iz Palerma in Corleoneja, ki so preko noči postali lastniki kmetijskih podjetij, zemljišč in poslopij.

INTERVJU / DR. LJUBO BAVCON

Vojnim zločincem se ne oprost

O postopkih za pregon vojnih zločinov

MIRAN J. LESJAK

Komu lahko sodijo na mednarodnih sodiščih?

Nürnberski proces je imel v tem pogledu jasno določbo, in sicer, da se sodi samo tistim funkcionarjem nacistične Nemčije, katerih zločinov geografsko ni mogoče opredeliti, vsem drugim pa naj sodijo sodišča držav, katerih državljani so. Pri tem naj bi uporabili določbe statuta mednarodnega sodišča, lastno zakonodajo ali oboje. Po vojni s tem ni bilo nobenih težav. Tako so v Franciji sodili domačim izdajalcem in kolaboracionistom, ker je njihova predvojna zakonodaja vse to že vsebovala.

Nejasno pa je, kaj storiti danes. Vprašanje je, ali naj se sojenje zaradi določenih dejanj poveri mednarodnemu sodišču in katera bi bila ta dejanja. Zapleta se, ker ima večina držav v svojih ustavah zapisano, da svojih državljanov nikoli ne izroča drugim državam. To pomeni, da izročitve niso mogoče in da je treba obtoženim soditi doma. Takšno določbo pozna tudi Hrvaška, ki zaradi ustave svojega državljanu ne more izročiti v sojenje mednarodnemu sodišču.

V BiH kot večinacionalni državi je najbrž vprašanje sojenja vojnim zločincem se bolj zapleteno?

Res je, da obstaja mo-

znost, da bi pripadniki ene v vojni vpletene nacionalne strani sodili pripadnikom druge narodnosti. Ni izključeno, da bi morali v takih primerih izročiti mednarodnemu sodišču vse ljudi, ki so vojne zločine zagrešili na ozemlju BiH. To je seveda moja hipoteza, o tem pa bo moral odločiti varnostni svet, ki bo ustanovil mednarodno sodišče in mu predpisal statut.

Obtožnica v Sarajevu se sklicujeta na ukaze nadrejenih. Kaj menite o takšnem zagovoru?

V stališčih, ki so nastala na podlagi statuta mednarodnega vojaškega sodišča v

Nürnbergu, bila formulirana v komisiji za mednarodno pravo OZN in potrjena v generalni skupščini, je eno izmed načel, da se ne more nihče izgovarjati, da je take zločine počel po ukazu nadrejenih. To je načelo, ki velja in ga vsebuje tudi naš veljavni kazenski zakon v 239. členu. Ta pravi, da se podrejeni ne kaznuje, če stori kaznivno dejanje na ukaz nadrejenega, razen če tako dejanje meri na vojno hudo delstvo, kakšno drugo hudo kaznivno dejanje ali če je očitno, da pomeni izvršitev ukaza kaznivno dejanje. Za taka dejanja ne more biti nihče oproščen krivde.

ISTRA / ODNOSI Z ZAGREBOM SO SPET NA PREIZKUŠNJI

Globok razkol v IDS

Sporazum med Jakovčičem in Tuđmanom je spravlil v bes »prvoborce« IDS v Labinu - Delbianco in Jakovčič za politiko majhnih korakov

GORAN MORAVCEK

Sporazum med Jakovčičem in Tuđmanom je takšno prihodnost Istre ocenil kot »razbijasko«, saj bi to po njegovem mnenju pomenilo prvi korak k odcepitvi polotoka od Hrvaške. Zagreb si je zato prizadeval preprečiti takšne poskuse in zato tudi ni sprejel zahteve IDS, da bi bil sedež istrske županije v Pulju namesto v Pazinu in da bi se Opatija in Lošinj priključila istrskemu področju. Poleg tega so namesto se-

enotni regiji, ne glede na državne meje. Ta načrt je predvideval zelo tesno povezovanje hrvaškega dela Istre z obcino Koper v Sloveniji in miljsko obcino v Italiji.

Hrvaški predsednik Tuđman je takšno prihodnost Istre ocenil kot »razbijasko«, saj bi to po njegovem mnenju pomenilo prvi korak k odcepitvi polotoka od Hrvaške. Zagreb si je zato prizadeval preprečiti takšne poskuse in zato tudi ni sprejel zahteve IDS, da bi bil sedež istrske županije v Pulju namesto v Pazinu in da bi se Opatija in Lošinj priključila istrskemu področju. Poleg tega so namesto se-

danjih 7 občin v Istri ustanovili celo 29 občin. Novi predlog zakona o krajevni upravi na Hrvaškem se ostro postavlja regionalizmu, kar kritizirajo ne samo člani IDS, ampak tudi večina drugih opozicijskih strank v državi.

Sprico frakcijskih bojev znotraj IDS so odnosi med Istro in Zagrebom ostavko na preizkušnji. Za zdaj se ni gotovo, ali bo Jakovčič vzdržal kritike, čeprav iz dejstva, da je Mario Blečić sam podal ostavko na svojo funkcijo v stranki in da tega od njega ni zahteval vodja IDS, lahko sklepamo, da je položaj Ivana Jakovčiča precej trden. Nedvo-

mno sodi med tiste istrske politike, ob puljskem županu Lucianu Delbiancu, ki se zavzemajo za politiko majhnih korakov. Jakovčič namreč pojasnjuje, da ni odstopil od zamisli Istre kot regije v Evropi regiji, meni pa, da je to mogoče uresničiti postopoma. Po vsej verjetnosti bo skušal iskati se naprej kompromis z vladajočo HDZ, da bi člani IDS lahko sodelovali o razpravah o reviziji osimskih sporazumov in o določanju meje s Slovenijo.

Za Jakovčiča meje Hrvaške niso sporne, prepričan pa je, da morajo biti odprte in da mora biti položaj italijanske manjšine v obeh državah urejen v skladu z enotnimi načeli.

POLEMIKA

Kdo je koga pustil na cedilu?

Spustovani g. Smole,

vsa ta nemirna leta odpiranja KP Slovenije modernim političnim trendom v svetu sem cenila Vaso pokončno drzo, saj ste stali mladi komunistični politični eliti pri njenih prizadevanjih za demokratizacijo Slovenije ves čas ob strani. Zato me je toliko bolj presenetil Vas članek v Republiki 11.3., za katerega menim, da neupravičeno tolče po Vasih nekdanjih sodelavcih, se huje pa je, da prispeva k nadaljnjemu zmanjševanju moči slovenske levice, kar utegne biti res katastrofalno za slovenske delavce, ki so vsak dan bolj brezpravni.

Vi prenovitelje nedvomno bolj poznate kot jaz, saj ste bili njihov učitelj. Menim, da bi morali vnaprej predvideti njihove stiske ob intervencijskem zakonu, ki je na videz, poudajam, na videz, podiral vsa njihova prepričanja o vloži levic, in jim pomagati. Jaz sem to njihovo stisko doživljala od blizu in težko mi je bilo, ko sem gledala, kako hudo jih stiskajo spone prete-

klosti, ko se niti ne zavedajo, da ponavljajo stare napake, ko ne vedo, ali bi zaupali ekonomski stroki. Trdno sem prepričana, da je prav to notorično nezaupanje do strokovnjakov drugih ved, ki pa se je vsaj zadnjih deset let le pričelo izgubljati, slovenske komuniste, ki so vsaj 20 let za slovenske delavce skrbeli bolje kot mnoge vladajoče strukture razvitega sveta, spravile ob možnost razviti enkratni model kakovostnega, nebolečega prehoda iz komunizma v povprečnemu človeku človeško postkomunistično družbo. Moram reči, da jih po tej hudi preizkušnji, ko so po njih udarili celo delavci in sindikati, za katere so mislili, da se za njih borijo, ko so v parlament prinesli vrsto amandmajev k zakonu, se bolj cenim kot prej.

Upam si trditi, da so sindikati pustili prenovitelje na cedilu in ne obratno, pri tem pa so delavci, kot ponavadi, potegnili najkrajšo.

V programu Združene liste je bila jasno izražena skrb za delavca. Prav to smo imeli pred

očmi, ko smo se odločali za podporo zakonu, ko smo strokovnjaki drugih ved v Združeni listi skupaj z ministroma, vrhunskima strokovnjakoma ekonomskih ved, uspeli prepričati politike, da moramo poskrbeti, da bodo delavci službe obdržali in jih nezaposleni dobili, ne pa, da omogočamo, da se bodo redile le denarnice nekaterih v podjetjih, ki imajo že zdaj nadpovprečne plače, delavcem pa bodo vrgli ostanke. Pri tem pa bodo porabili vso akumulacijo, nujno potrebno za nove programe in nova delovna mesta. Ali res ne vidite, da gre pri enormnem povečevanju plac, ki načenja suverenost naše mlade države, v resnici za povečevanje razlik med plačami? Ali res ne veste, da so razmerja med plačami že ena proti deset in več? Kdo bo pri ekonomskem položaju, v katerem smo, ob hkratnemu uradno vzpodbujanemu pohlepu dobro plačanih povečal plačo delavca z 12.000 na 24.000, kar bi mu prineslo nekaj olajšanj? Kaj lahko Vi in sindikati ponudite delavcem

potem, ko bo denarja za večje plače zmanjkalo? Dedka Mraza s polnim kosom denarja jim ne morete pričarati. Meni se zdi tovrstna politika zelo kratkoročna in hkrati hudo nategovanje delavca.

Očitno se vsi učimo demokracije. Kako sem zavidala opoziciji, ki je veselo skakala po govorniskem odru in udrihala po vladinih predlogih! Dobro so vedeli, da je to idealna prilika za nabinanje točk pri neukih in zaupljivih volilcih, ob tem, da zaradi prevlade vladne koalicije niso dosti tvegali, da bi zakon padel. Vsi strokovnjaki ekonomisti v opozicijskih strankah so natančno vedeli, da se ta hip Slovenija takemu ukrepu zal ne more izogniti.

Samo v tem se strinjam z Vami, da bi vlada morala predstaviti celovit program. Ker nisem kot Vi obremenjena s preteklostjo, zaupam strokovnjakom v vladi, da bodo kmalu pršli na dan s celovitim programom, ki pa mora biti dobro premišljen, stokrat prediskutiran in po-

dprt z ekonomskimi analizami, kajti časa za popravne izpite nimamo več. Zato je bolje, da ga predložijo en mesec pozneje kot en mesec prezgodaj.

Zaradi delavcev prosim Vas in Vase somisljenike, da se čimprej naučite, da je danes napredek mogoč le v smiselnem sodelovanju strokovnjakov različnih strok. Prav v Združeni listi so ti pogoji najbolj zagotovljeni, saj so se tu zbrali najuspešnejši politiki in ekonomisti osemdesetih let, ki svojo kakovost lahko dokazujejo na konkretnih primerih iz preteklosti. Ker se prav vsi učimo demokracije, Vas lepo prosim, ne jemljite ne enim ne drugim strokovne samozavesti, ki nam je v otroških letih naše mlade države se kako potrebna. Poskusite jim stati ob strani, kot ste jim stali prve dni.

Sicer pa Vas vabim, da se nam pridružite, pršli boste v kakovostno družbo.

Mateja Kozuk Novak
poslanka ZL v državni zboru

KULTURNA POLITIKA / POGOVOR S PREDSEDNIKOM ODBORA ZA KULTURO, ŠOLSTVO IN ŠPORT

»Odbor ministrstvu za kulturo ne bo nagajal«

Pred ponedeljkovo prvo sejo parlamentarnega odbora za kulturo, šolstvo in šport smo se pogovarjali z njegovim predsednikom dr. Dimitrijem Ruplom. Govorili smo predvsem o tretjini njegovih obveznosti: o položaju slovenske kulture.

TONE D. VRHOVNIK

Skupaj s prejšnjim odborom smo se bali, da ga v novem parlamentu ne bo več.

Niti pričakoval nisem, da bo odbor izginil. Bila je ideja, naj bi bilo odborov toliko kot ministrstev, ker pa bi bilo to preveč, smo združili tri področja - tak je bil tudi prvotni zakon o vladi.

Odbor bo skušal določiti nekatere smernice na omenjenih področjih in sproti obravnavati vse zakonske ali politične pobude.

Obenem dobivam veliko informacij in spodbud kulturnih delavcev, ki so nezadovoljni s sedanjim stanjem na ministrstvu in želijo podporo parlamenta pri posameznih projektih. Kot najvišji organ slovenske demokracije moramo o tem razpravljati in predlagati smernice za uspešno delo.

Kako si zamisljate institucionalnost Odbora, njegovo mesto med Ministrstvom za kulturo (MIK) in kulturo?

Pred prvimi volitvami, se v Demosu in stranki, sem s kolegi razvijal nekatere ideje o razvoju kulturne politike. Pred leti sem se s tem celo strokovno ukvarjal in moje nacerne stališče je, da mora

vlada oziroma ministrstvo podpirati, financirati in urejati procese v kulturi. Ne sme posegati v vsebino, mora skrbeti, da procesi tečejo.

Kar zadeva vsebino, morajo o njej odločati tisti, ki se na to spoznajo. O tem, kateri scenarij za film je najboljši, ne more odločati neki uradnik, ampak skupina strokovnjakov, po možnosti seveda takšnih, ki niso avtorji scenarija. Strokovni sveti in avtorji morajo potem prevzeti odgovornost za vsebino.

To je politika distanca, ki je uveljavljena v vseh demokratičnih državah. Ministrstvo si tako predstavljam kot strokovno telo, ki podpira procese, tako rekoč ureja promet, v parlamentu pa se bomo ukvarjali s splošnim kontekstom in »prevajali« pobude, ki prihajajo s terena.

Pa druge ustanove?

Menim, da je v razviti demokraciji popolnoma odveč postavljati se paralelne sisteme. Kulturni plenumi in samoupravne skupnosti so imeli smisel v nedemokracičnem sistemu, danes pa se lahko krega-

mo ali dogovarjamo v parlamentu - zato ga tudi imamo. Če je avstrijski državni zbor na začetku stoletja razpravljajal o celjski gimnaziji, lahko tudi mi razpravljamo o posameznih projektih. Tako si delo odbora predstavljam kot resno in podrobno pomoč ministrstvu. Ne mislim, da bi mu morali nagajati.

Ceprav je bil prvotno formiran kot organ za nagajanje?

Kultura je pomoči potrebna in ministru sem že rekel, da bom po svojih močeh pomagal.

Obstajajo absolutni kazalci o financiranju kulture v posameznih državah, ki grejo pri nas v škodo kulturi, zato sem za popravilo, pa tudi če bo za to treba kupiti kakšen tank manj.

Medtem pa prav zaradi financ minister Pelhan ze grozi z odstopom.

Poskusali bomo položaj izboljšati, čeprav se zavedam krize, v kateri sta se znašla država in proračun. Vseeno pa se lahko z notranjimi preureditvami se marsikaj popravi. Tako mislim

na seje vabiti čimveč ljudi iz kulture, kulturnega sveta - doseči neko sinergijo. Gotovo je v interesu slovenske države, da se zdaj, ko je opravila z »državnimi opravili«, posveti tistemu, česar smo si vsi želeli, skratka, čim bogatejšemu življenju.

Zato je potrebno marsikaj urediti v gospodarstvu, ne moremo pa prikrajšati Slovencev za kulturo. Meje lepe pa so v mnogih primerih meje slovenske države - predvsem jezikovne - in v kulturi se ni mogoče povsod zateči h komercialnim alternativam.

Zdi se mi, da predvsem pripadniki vasega kroga - Nove revije in prvotne SDZ - kar ne morejo odložiti državotvornega poslanstva kulture?

Ljudje so se seveda različno odločali. Politični politik zelo težko kombinira oba segmenta. Ko sem bil minister, sem praktično pustil področje, v katero sem sicer zelo veliko investirjal v svoji mladosti.

Politik mora biti pač to stoddostno. Kot poslanec mi je položaj nekoliko lažji, ko pa si v

sistemu nekoliko višje, je čista iluzija, da se gres lahko kulturo in politiko hkrati. Nekateri so se pač normalno odločili, da skočijo iz kulture v politiko, drugi so se vrnili, nekateri pa se omahujemo.

Demokracični preboj je v vzhodni Evropi pač prinesel na površje celo vrsto novih elit, ki se iz političnih struktur pač niso mogle formirati. Zato so prisli ljudje, ki so bili bodisi v zaporu, emigraciji - ali pa na univerzi.

Zanima me pravzaprav, zakaj kulturniki ne najdejo več poti nazaj iz politike.

Gre za prehodno obdobje, ko se vloge se stabilizirajo. Globoko upam, da kulturnikom ne bo treba več skrbeti za državo. Prepričan sem, da bo Slovenija tudi na tem področju postala normalna država.

Zanimivo se mi zdi, da je tudi predsednik odbora za kulturo, znanost in sport iz vrst opozicije - podobno nacelu, ki je v rabi za druge državotvorne resorje.

Vladajoča koalicija si je po mojem mnenju ta-

ko ali tako prigrabila preveč položajev.

Nekaj odborov je proporcionalno pripadlo naši stranki in z veseljem sem sprejel ponudbo Kviaza, ker se v bistvu pocutim na tem področju doma.

Torej se ne boste zavzemali za vsestransko razvitega človeka, ki bi vsak dan po delu v laboratoriju tekkel 20 kilometrov na pevske vaje?

Ljudje se lahko ukvarjajo z mnogimi rečmi, če pa mislite na Marxovo generično bistvo človeka, seveda mislim, da so to pesmi preteklosti. Gotovo pa spadata skupaj izobraževanje in kultura: izobražen človek je kulturni, in obratno, pa tudi sport je blizu.

Ste zadovoljni s članstvom komisije?

Ko gre za zadeve nacionalnega značaja, mislim, da se bomo zlahka sporazumeli. Glede na izkušnje v komisiji za mednarodne odnose vidim, da to niso polemike med strankami, ampak tehtni pogovori med ljudmi. Tudi kolege v odboru poznam kot ljudi, ki jim je do tega, da bi kultura funkcionirala, in ne pričakujem posebnih problemov.

MEHKO IN TRDO

Moške zadeve

SLAVENKA DRAKULIĆ

Ce bi bil Bog - ali vsaj Papež - zenskega spola, potem bi vse, vključno tudi svet, po vsej verjetnosti gledalo drugače. Ker pa ni, je tudi pravica o odločanju o rojstvu postala moška zadeva. Kdo ve kateri ze so moški tisti (se posebno v vzhodni Evropi), ki imajo o tem svoje mnenje, predlagajo in sprejemajo zakone, ker imajo glavno besedo, ko zenskam očitajo, da se prehitro odločajo za prekinitev nosečnosti. Kot bi bil abortus za zensko nič več in nič manj kot cisti uzišek. Kot da tem ne pomeni nič oditi v bolnico, se zlektni na ginekološki stol in se podvreči posegu, največkrat kar brez narkoze, zato, ker je narkoza pač draga. Kot da niso tudi sami odgovorni, ker nečeno uporabljati kontracepcije in ki not ne bi vedeli, da prav abortus deluje kot kontracepcija.

Najnovejši moski razmislek prihaja v teh dneh od vrhovnega poglavarja katoliške cerkve na Hrvaškem, kardinala Franja Kuharica. Po naključju ali ne, so njegovo velikončno poslanico objavili v časopisih prav na 8. marec, mednarodni dan žena. Mogoče kot posebne vrste cestitko. Zagotovo pa ni naključje, da je zenska (in grehu abortusa) v njej posvečeno toliko prostora. Cas vojne je, posiljenoih je bilo na tisoce zensk in spodobi se, da tudi kardinal obsodi ta »zločin nad zločini«. Vendar pa - pravi kardinal, ko se svet na

eni strani zgraza nad tem nasiljem, pa kot običajno sprejema neko drugo vrsto nasilja nad ženskami, abortus, ki »dostojanstvo ženske in njen materinski poklic ponižuje do skrajnosti«. Ni čudno, da je kardinal Pušarić zoper splav, saj gre za uradno dogmo katoliške cerkve, cerkev pa mora biti svobodna pri oblikovanju svojih dogem. Čudno pa je, da kardinal kot primer tega posebnega ponižanja navaja »civilizacijo materializma in hegemonizma«, v kateri so človeški zarodki postali predmet poskusov in trgovine. O hegemonizmu in materializmu imam okrog 250.000 razseljenih oseb, oziroma beguncev iz zasedenih ozemelj Hrvaske. Tudi te ženske, ki nimajo doma, bi morale prepričati, naj rojevajo otroke, medtem ko prebivajo v nekdanih kasarnah, solah, domovih, barakah in po soto-rih. Čeprav so možnosti, da bi jih o kaj takega prepričali v resnici skromne, država pa rečna in vsak dan se revnejša, je edini izhod, da posežemo po spremembi zakona in po represivnih ukrepih za prepoved abortusa. O taksnem zakonskem predlogu se že dlje časa govori v hrvaškem Saboru, medtem ko v javni razpravi vlada molk; ker pa ima HDZ dve tretjini glasov, lahko upravičeno domnevamo, da se bomo nekega dne zbudili in ugotovili,

da je zakon ze sprejet. Zlasti se, ker ima prepoved abortusa tako močno podporo cerkve. Ce se namrec vrnemo h kardinalovi poslanici: tisto, v cemer nima prav, je neposredno vpletanje v državne posle, čeprav počne ravno to, ko pravi, »Ce Hrvaska ne želi poto-riti v civilizaciji smrti mora spremeniti zakone in zascititi življenje«. Kardinal seveda pripominja, da mora država ekonomsko pomagati družinam z velikim številom otrok, kar nam ne prepreeuje, da bi razumeli, za kakšno spre-tembo zakona gre. Ker pa stari zakon se zmeraj velja, je sel kardinal se korak dlje in ponudil nekakšno moralno priporočilo za obnašanje zdravnikov: »Zdravniško in bolniško osebe se mora po naših bolnicah vklju-citi v zascito življenja, s svojim postopkom mora pričati o spostovanju do žene - matere, svojo vest in roke pa mora obvaro-vati pred nedolžno preli-to krvjo«. Ce to ni odkri-to priporočilo ginekolo-gom, naj sabotirajo ob-stoječi zakon, se pravi, naj odklonijo narediti abortus, potem zares ne vem, za kaj tu gre. Ali ni mora pri vsem tem kar-dinal vendarle sel - pre-dalec?

Na vsak način tudi zenske niso brez greha. Njihov edini in največji greh je v tem, da mirno gledajo in dopuščajo, da se njihovih teles znova polascata cerkev in drža-va - v imenu vojne, drža-ve, nacije, politike, do-movine...

GLEDALIŠČE / FESTIVAL

Kriza Eurokaza

SANJA MUZAFERIJA

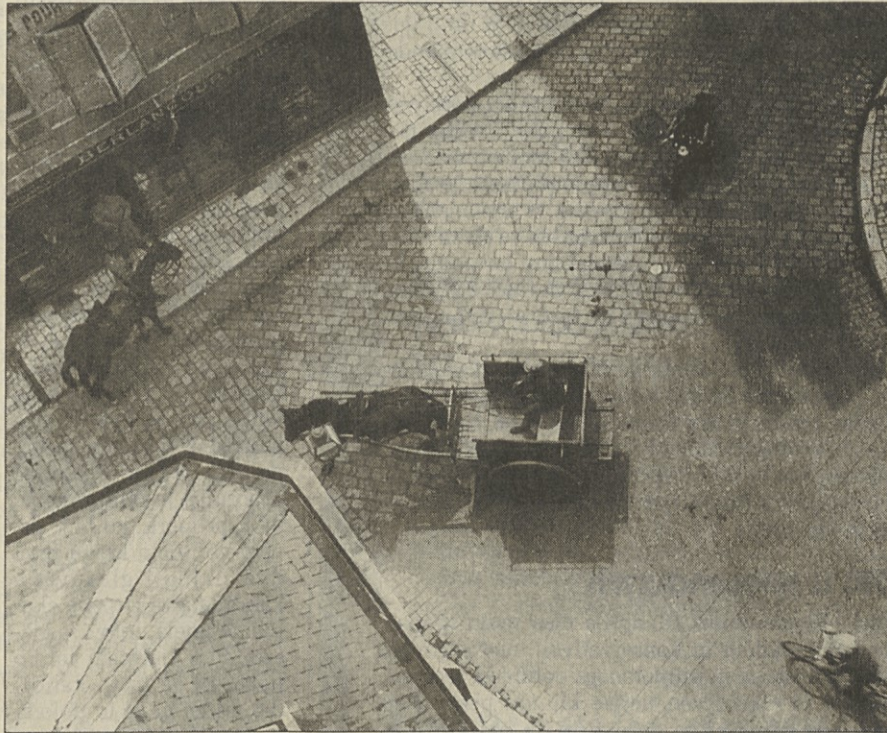
V precej omrtvencem zagrebškem gledališkem življenju, kjer je v vojno-povojni atmosferi komaj kdaj mogoče zaznati kakšno iskro živahnosti in avtorske domiselnosti, je zagrebška publika vendarle upala, da bo, ko pride junij, z njim pa tudi mednarodni gledališki festival novega teatra Eurokaz - vse drugače. Festival, ki pod vodstvom agline Gordane Vnuke ze sest let redno pozivlja teatersko življenje Zagreba in Hrvaske in vabi sem gledališke skupine iz Ljubljane, kakor tudi iz znamenite Belgije (Rosas, Jan Fabre), Spanije (La Fura des Basus), nekdanje Sovjetske zveze (Derevo, Popmehnika, Teater Satiriko), ter iz Velike Britanije, Nemcije, ZDA - utegne letos skoraj neslišno zamreti. Novi v.d. direktor Zagrebškega gledališča mladih Igor Mrduljas, se je namreč odločil, da bo (samovoljno) ukinil Eurokaz oziroma ga - kot temu pravi sam - »zaustavil«, kar v praksi pomeni isto. Zaradi pomanjkanja denarja, kot zatrjuje, največ pa zaradi njegovega nestinjanja s konceptom Eurokaza in prepričanja, da je oblika festivala »izrabljena« in »preživela«, je Mrduljas sprejel odločitev, ki je vseeno uspešna vzburkati zapane zagrebške kulturne duhove, tako da se je o »zaustavitvi« Eurokaza, ki je v šestih letih svojega obstoja pridobil zavidanja vredne mednarodni ugled in reputacijo, vendarle začelo govoriti v medijih. Po članku podpisane av-

torice v Danas-u, so organizirali tudi radijski dvoboj med Gordano Vnuke in Igorjem Mrduljasem v programu popularnega Radia 101, odzvali pa so se tudi zagrebški tuji kulturni centri, v prvi vrsti Goethe institut in Francoski kulturni center, ki sta nameravala letošnjo produkcijo Eurokaza tudi financno podpreti. Ker gre za 300.000 francoskih frankov in 60.000 nemških mark, in ker Eurokaz uživa tudi podporo Mestnega sekretarijata za izobraževanje, kulturo in znanost, ki ga vodi Naim Balić - pa stvar ne bo tako zlahka sestopila iz dnevnega reda. Čeprav Mrduljas zagotavlja, da »nima nič proti temu, da bi bil festival kaj druge v mestu«, pa s svojo potezo pravzaprav zaustavlja produkcijo npr. brazilskega projekta, pod katerim bi bil podpisan slavni brazilski režiser Ulysses Cruz. Ko je izvedel, da bi moral zamenjati oder, na katerem naj bi režiral (slo je za Teatar ITD), je odstopil od cele zadeve, skupaj s koproducentom - znamenitim hamburskim Sommerfest festivalom. Kaj se bo dogajalo naprej z Eurokazom, edinim relevantnim in mednarodnim gledališkim festivalom, bo verjetno zanimalo tudi slovensko publiko, ki ga je redno spremljala, kakor tudi slovenske gledališke delavce, ki so svojimi predstavami sodelovali na festivalu, tako da bomo o nadaljnjem razvoju te gledališke kuhinje obveščali se naprej.

FOTOGRAFIJA / GOSTUJOČA RAZSTAVA

Madžarski Parižan

JOZE SUHADOLNIK

André Kertész: Križišče Blois, 1930 (Foto: arhiv)

André Kertész, Moderna galerija, Ljubljana, 11.3. - 4.4. 1993

Fotografski razstavi Henri-Cartier Bressona v Moderni galeriji v Ljubljani pred dobrim mesecem dni sledi pregled dela drugega naturaliziranega Parizana, fotografa madžarskega porekla Andréa Kertésza.

Kertész, ki je v prvi svetovni vojni služil kot oficir Avstro-Ogrske monarhije, se je med okrevanjem v bolnici porodila ideja o distorzijah, s katerimi je kasneje zaslovel.

Slika moskega, ki plava pod vodno gladino je bila za tiste case v fotografskih krogih prava mala revolucija, saj je Kertész z upo-

dobitvijo lohilenja svetlobe skozi vodno gladino neposredno nakazal svojo kasnejšo smer.

Igranje s svetlobo in sencami je nadgradil z očiscem fotografiranja, saj se ni branil pticje perspektive niti pri portretih, s čemer je ustvaril posebno, v tistih casih samo-svojo dogajanje na fotografijah.

Kertész se je pred Bressonom uvažal tudi določeno obliko foto zgodbe in foto eseja v revijah, s katerimi je sodeloval. Tako francoski VU, katerega originalne naslovnice iz leta 1928 so na ogled skupaj s fotografijami, kot nemški Berliner Illustrierte, v katerem je objavil re-

portazo iz Palerma, in angleški Sunday Times, ki je kasneje postal poleg ameriškega LIFE-a najbolj znan prav po svojih foto-reportazah.

Kertészova razstava v spodnjih prostorih Moderne galerije v Ljubljani je tehnično vsekakor boljša od razstave Henri-Cartier Bressona, katerega slike so okvirili v precej nesprejemljive, hladne in svetle kovinske okvirje, ki so z dodatkom najbolj ne-mogoče osvetlitve - neona, izgubile vso intimo in toplino, ki jo premorejo Bressonove fotografije.

Hvalevredna poteza galerije, da nam je v tako kratkem času predstavila dva odlična fotografa.

GORIŠKA / POMEMBNA ZMAGA SLOVENSKIH OBČIN

Doberdob, Sovodnje »zelena luč« statutoma

Deželni odbor se ne bo pritožil zaradi rabe slovenščine

TRST - Slovenski občini na Goriškem Doberdob in Sovodnje bosta imeli takšno statuta, kakršna sta si ju prvotno sami zamislili, zapisali in tudi odobrili. Deželni odbor Furlanije-Juljske krajine je namreč na svoji četrtkovni seji odločil, da ne bo vložil priziva na državni svet zoper razsodbo Dezelnege upravnega sodišča (TAR), ki je dejansko »pozegnalo« oba statuta, potem ko ju je v prvi instanci deželni nadzorni odbor zavrnil.

Bitka za statut v Doberdobu in Sovodnjah je bila dejanska bitka za rabo slovenskega jezika in za priznanje slovenske prisotnosti v obeh občinah. Občinska sveta sta v svoja temeljna dokumenta vključila klene, ki priznavajo prisotnost slovenske manjšine na območju obeh občin, zagotavljajo javno rabo slovenske besede tako na sejah obeh organov, kot tudi v odnosu posameznika do občinskih oblasti, uradnikov in drugega občinskega osebja, pa tudi v toponomastiki.

Vsa zadeva se je zapletla, ko je deželni nadzorni odbor (CORECO) zavrnil oba dokumenta prav zaradi členov, ki govorijo o slovenski prisotnosti v občinah. Nadzorni or-

Predsednik deželnega odbora Vincio Turello

gan je bil pri tem tudi dokaj protisloven ali pa vsaj neroden, saj je v statutu ene občine crtal klene, ki jih je v statutu druge dopustil, in obratno.

Obe občini sta se seveda pritožili na visjo instanco - Dezelno upravno sodišče. Slednje je prizvil sprejelo: obema občinama je, skratka, dalo prav.

Po razsodbi TAR je bilo nato le od dezelnege odbora odvisno, ali se bo vsa zadeva pri tem (pozitivno) zaključila, ali pa bodo zanj potrebni še »podaljški«.

Deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar

Deželni odbor je imel namreč se možnost, da se »upre« razsodbi TAR s prizivom na državni svet v Rimu.

Takoj po razsodbi TAR se je Slovenska skupnost zavzela, da se kaj takega ne bi zgodilo, oziroma, da bi deželni odbor vso zadevo »opustil«. Pri tem je zastavila svojo politično tezo in iztržila konec preteklega leta od predsednika dezelnege odbora Turella pismo zagotovilo, da se deželna uprava ne bo pritožila na rimsko sodišče. V preteklih tednih je tudi zagrozila, da

bo izstopila iz dezelne večine, če bo odbor vložil priziv.

Vprašanje je prišlo v četrtek na dnevni red seje dezelnege odbora, ki je po razpravi glasoval o sklepu, in odločil, da vendarle ne bo vložil priziva na državni svet.

Odločitev dezelnege odbora priziga zeleno luč statutoma doberdob-ke in sovodnje občine, ki bosta tako po številnih politično-upravnih peripetijah končno razpolagali s svojima temeljnima dokumentoma.

Dezelno tajništvo Slovenske skupnosti je ob tem izrazilo svoje veliko zadovoljstvo, ker se je vsa zadeva srečno iztekla, deželni tajnik stranke Ivo Jevnikar pa je ob tem pripomnil, da odločitev dezelnege odbora odpravlja nevarnost krize med Slovensko skupnostjo in dezelno večino.

Predsednik dezelnege odbora Vincio Turello se je včeraj med telefonskim pogovorom izgnil vsakemu komentarju o tej zadevi: »Jaz ne komentiram, sporočam le rezultat odločitve dezelnege odbora. Če je deželni odbor sprejel to odločitev, pomeni, da se je v odboru ustvarila večina, ki je bila za tako odločitev.« se je glasila njegova rezka izjava.

RIM / LE 11 POSLANCEV NA RAZPRAVI O MORALNEM VPRAŠANJU

Prazna zbornica simbol zatona prve republike?

Predsednik Scalfaro: Pretežni del države je zdrav

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Če v četrtek ni bilo navdušujoče, je bilo včeraj naravnost klavarno: 11 poslancev na 630 se je zjutraj zbralo v Montecitoriu, da bi nadaljevalo z razpravo o moralnem vprašanju, za katero so se gorece zavzemali z več strani, v njih pa se ni angaziral skoraj nihče. In od 11 pristojnih je enemu, misovcu Teodoru Bontempu uspelo doseči izključitev, ker socialističnemu kolegu Francu Piru ni hotel dopustiti, da bi govoril o Matteottijevi bitki proti korupciji fascistične republike.

Prazna poslanska zbornica je bila v maršicem paradigmi zatona prve republike: odsotne, kot so napovedale, sile skrajne leve opozicije, ker sedanjemu parlamentu ne priznavajo več legitimnosti, vladna koalicija in neaprioristična opozicija DSL in PRI ne uspejo zagotoviti dostojne prisotnosti. Ze res, da je bila razprava prelozena za dva dni in da se je zato krizala z drugimi obveznostmi strank in parlamentarcev, a to bi težko imeli za zadostno opravičilo. Se zlasti, ker včerajšnji ni bil edini primer. Ko je v zbornici bila na visku bitka o zakonu, s katerim naj bi odložili upravne volitve 18. marca, je bila vsa skraj-

na opozicija (MSI, SKP in Mreža) krepko prisotna in se obesila na vse zavode pravilnika, da je zavlačevala z glasovanjem. Toda veliko časa je bilo zamujenega, ker je večkrat zmanjkala sklepčnost zaradi odsotnosti v večini. Zbornica ni uspela sprejeti zakona in v vlada je morala poseči z odlokom.

Nacrt opozicije najbrž presega odpor proti ze omenjenemu odloku o odločitvi upravnih volitev ali proti zakonu, ki uvaja večinski sistem v volitve krajevnih uprav in okoli katerega se te dni bje ostra bitka v senatu. Cilj je verjetno ambicioznejši: dokazati, da ta parlament ni sposoben zakonodajnega dela in ga je zato treba zamenjati, se najbolje ce s takojšnjim razpustom in predčasnimi volitvami, ker bi se tako izognili tudi referendumu.

Če je to resnični cilj opozicije - in vse kaže, da je - vladna koalicija in zmerne opozicije, ki se zavzema za referendum, za sprejetje novih volilnih pravil in sele nato za volitve, mu ne visku postaviti pravega jezua. Razprava o moralnem vprašanju je bila zgovoren, a ne edini pri-

mer: zaradi odstotnosti zbornica ni bila sposobna potrditi večjih pristojnosti dvodomni komisiji za ustavne reforme, v komisiji je bil zavrnjen vladni odlok, ki je omogočal delo v podjetjih, katerih lastniki so vpleteni v podkupninsko afero, skratka ni skupnega jezika tudi pri problemih, ob katerih si pogledi niso zelo narazen. V največji meri je za to pomanjkanje dialoga kriva vladna koalicija, se zlasti KD, v kateri tajnik Mino Martinazzoli ni uspel spodbuditi procesa prenavljanja, pa tudi socialistov predvsem zaradi globoke krize, ki jo preživljajo. Delček krivde pa gre tudi zmeri ni opoziciji: republikanec in demokratični levičar, pri kateri bojazen, da bi levo krilo lahko zapustilo stranko, močno zavira sedanje vodstvo.

V taki atmosferi, ki jo nekateri označujejo kot »cupio dissolvi«, imajo seveda rafali aretacij in jamstvenih obvestil se večji odmev, praznino zapolnjujejo tudi sile, ki so poklicane, da se ukvarjajo z drugačnim problematiko. Tako je na primer v četrtek predsednik zveze zasebnih

industrijev Confindustria Luigi Abete zelo samozavestno narekoval svoj recept: najprej referendum, nato sprejetje novega volilnega zakona (večinskega z dvema volilnimi krogi po francoskem vzorcu) in oktobra razpust parlamenta ter nove volitve. Odgovor parlamenta, mimo zivahnosti posameznih reakcij, je bil sikak.

Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro, ki je bil včeraj v Modeni in spregovoril kadetom ofirski sole, nato pa občinskim upraviteljem, je ponovil svojo zaskrbljeno novoletno analizo. Dejal je, da je v Italiji precej rakastih tvorov in da je kirurški noz pravice zarezal v te tvore, ne pa »v zdravi del italijanskega nacionalnega telesaa«. Ob tem pa poudaril, da je pretežni del države zdrav in da se bo Italija izkopalja iz težav, toda opomnil s Saragatom, da »politika brez morale ni niti politika«.

Ali je ta optimizem osnovan? Ali ima prav predsednik zbornice Giorgio Napolitano, da se parlament ne delegitimira tudi sam? Izid bitke v senatu o zakonu za volitve krajevnih uprav in torkova zaključna razprava o moralnem vprašanju v zbornici bosta povedala, ali so pesimisti res prevec crnogledi.

Vlada: strožji ukrepi za javne funkcije

RIM - Odsleji bodo strožji ukrepi za krajevne upravitelje, ki so se speciazi z mafijo ali so prišli kakorkoli navzkriž s pravico. Tako je sklenila italijanska vlada, ki je včeraj pripravila zakonski osnutek o neizvoljivosti krajevnih upraviteljev.

Vladni predlog, o katerem se bo moral izreči parlament, popravlja in dopolnjuje pravila, ki so v veljavi dobro leto in se niso izkazala kot dovolj učinkovita. S svojim predlogom je vlada:

- razsila paleta kaznivih dejanj, ki imajo mafijski pecat;
- anticipirala na trenutek, ko preiskovalni sodnik preda sodišču akte v nadaljni postopek, proglasitev neizvoljivosti;
- za nekatere zločine zoper upravo določa, da je upravitelj suspendiran in ni več izvoljiv, če je obsojen na več kot 4 mesece zaporne kazni.

Notranji minister Nicola Mancino je pojasnil, da so predvideni še drugi vzroki za suspensijo javnega upravitelja in javnega uslužbenca.

NOVICE

PSI se pripravlja na skupščino

RIM - V ponedeljek in torek se bo v konferenčni dvorani Belsito v Rimu sestala nacionalna skupščina socialistične stranke. To bo najbrž zadnji sestanek telesa, ki ga je bivši finančni minister Rino Formica zaničljivo ocenil kot »skupščino pritlikavcev in plesalk« in ki je v obdobju Bettina Craxija bila odmevni oder za socialistične projekte. Na svoji zadnji seji bo skupščina izvolila novo vodstvo, v katerem bo okoli 100 članov, poleg tega pa bo morala odobriti tudi politični program novega tajnika Giorgia Benvenuto in izvoliti novega predsednika stranke, zelo verjetno senatorja Cina Giugnija. Vodstvo bo nato iz svoje srede izvolilo izvršni odbor, ta pa tajništvo (6 do 8 ljudi), ki bo pomagalo Benvenuto in v katerem bodo člani večine in opozicije.

Svoj recept za oživitve stranke je Giorgio Benvenuto včeraj orisal deželnim in pokrajinskim tajnikom na srečanju v Rimu. Reforma predvideva regionalizacijo stranke in skrbno preverjanje članstva, se zlasti pa izkaznic, na osnovi preverjenega članstva pa nov kongres. Benvenuto se skratka zeli spopasti s krajevnimi »fevdalnimi gospodi«, ki so v bitki med sabo za vladne in nevladne stolčke, saj bi stranka bila obsojena na spopad, če bi prevladali.

Novi socialistični tajnik ne izključuje reformistične perspektive, ki naj združi »razne veje zgodovinske socialistične izkušnje ter nove napredne skupine od radikalov do zelenih, od pobudnikov referendumov do antiprobibicionistov«. Toda v tej perspektivi mora po Benvenuto PSI ohraniti svojo identiteto.

DSL o referendumih

RIM - Referendumi 18. aprila niso samo spopad med prenovitelji in konservativci, med zagovorniki večinskega in proporcnege volilnega sistema, pač pa so veliko več, saj so ključni prehod za možnost prenovitve države in za oblikovanje enotnosti levice. Tako je poudaril včeraj predsednik poslancev DSL Massimo D'Alema v svojem uvodnem poročilu na seji vodstva DSL. Seja diskusije, ki se bo končala danes, je bila posvečena vprašanjem referendumov in uvodno poročilo je bilo prvič zaupano D'Alema.

Nacelnik poslanske skupine DSL je v svojem 23 strani dolgem razmišljanju poudaril, da samo zmaga DA na referendumih lahko odpre pot - ki bo nedvomno težavna in polna konfliktov, a je edina možna - reformističnemu in naprednemu reševanju italijanske krize. Za DA se bo po D'Alema opredelila razclenjena paleta sil, prav zaradi tega pa mora DSL dati svoj bistveni prispevek in povežati zmago DA s perspektivno korenite in globoke spremembe. Cilj, ki ga je nakazal D'Alema, je enotnost levice in izmeničnost na oblasti, kar pomeni potisniti KD v opozicijo. Proporcni zakon z razdeljeno levico bi samo podkrepil razloge za delitev, medtem ko večinski sili k združevanju. Toda D'Alema ni preprchal ključne stranke, ki se je opredelilo za NE. To stalisce je v DSL nedvomno manjšinsko, dejstvo pa je, da se bo stranka predstavila razdeljena in celo z nevarnostjo razkola na levici.

RIM / OPOZICIJA MSI IN SKP

Senat z veliko muko o reformi volilnega zakona

Doslej odobrenih le pet od 36 členov - Zakonski predlog bo morala vsekakor spet odobriti zbornica

RIM - O zakonu za izvolitve zupanov, pokrajinskih predsednikov, občinskih in pokrajinskih svetov se bo morala spet izreči poslanska zbornica, ki je osnutek odobrila pred dobrim mesecem in ga poslala v pretnes senatu. Drugi dom italijanskega parlamenta je namreč med težko in mucno razpravo, ki se traja, sprejel zaenkrat tri popravke k besedilu zbornice: predlog o bolj uravnoteženem predstavitvu med spoloma, po katerem vsaka kandidatna lista vsebuje lahko največ dve tretjini kandidatov enega spola, popravi je člen o balotazi (Zbornica je bila mnenja, da v primeru, ko bi v prvem volilnem krogu prva dva najbolj glasovana kandidata za zupana skupaj ne imela polovice glasov, bi v balotazi lahko nastopil se tretji kandidat, senat pa je to določilo zbrisal in sklenil, da se v drugem krogu pomerita samo največ glasovana kandidata), in predpisal večinski volilni sistem v občinah z do 20.000 prebivalci.

Po zaključeni splošni razpravi in po poldrugi dnevu razprave o posameznih členih se je senat včeraj mucno dokopal do 5. člena zakonskega predloga, ki jih ima skupaj 36. Vzrok tolikšne počasnosti je ogromno število popravkov (okoli 1.300), ki so jih predložili predstavniki SKP in MSI. Obe stranki namreč odločno nasprotujeta predlogu, ki je po njuni oceni nedemokratičen, z njihovimi stališci pa soglasja tudi predstavniki Mreže in somišljeniki Marca Pannel-

le. Zakonskemu predlogu nasprotujejo tudi liberalci, toda njihova opozicija ni tako odločna.

Cepnav je pravilnik senata strožji od zbornice, je delo kljub temu izredno zamudno, saj so potrebna stalna glasovanja o popravkih in živčnost v palaci Madama je velika. Napetosti in stresa je bil včeraj zjutraj zrtev podpredsednik senata Luciano Lama, ki ga je obsla slabost. Nic hudega sicer, saj si je po kratkem počitku Lama opomogel, vendar preteve za strani opozicije za napad zoper »nesprejemljiv ritem dela«. Senat bo namreč, proti običajni zasled tudi danes, a ni gotovo, da bi utegnil ta teden sprejeti zakon, ki se bo moral vsekakor vrniti v zbornico. Zato je res vprašanje, ali bo parlamentu uspelo odobriti to reformo pred 18. aprilom, ko se bodo morali volilci izreči med drugim tudi o sedanjih volilnih pravilih za krajevne ustanove. Referendum uvaja za vse občinske svete večinski sistem, ki je sedaj v veljavi za občine z manj kot 5.000 prebivalci, medtem ko predlog, o katerem razpravlja senat, predvideva za večje občine mešanico večinskega in proporcnege sistema.

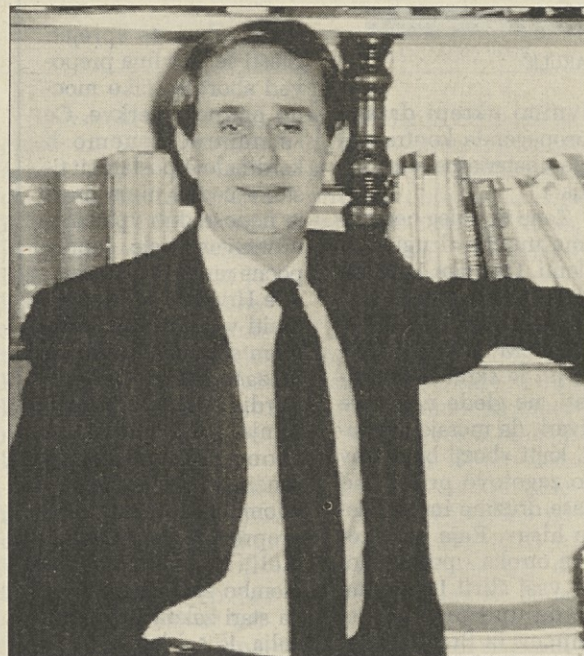
Sicer pa tudi sklep senatne skupščine, da uvede z zakonom predpisano minimalno razmerje med spoloma, ni zadovoljil vseh. Tudi same zenske ne. Če so senatorke ocenile sklep kot izredno pozitiven (v skupni izjavi so senatorke vseh političnih skupin podčrtale, da je

demokracija povezana tudi s kakovostjo predstavnistva. Prav zaradi tega menijo, da je uravnoteženo predstavnistvo med spoloma bistven prispevek h krepitvi demokracije, k zamenjavi vodilnega razreda in vstopu novih sil v mestne uprave), je izven senata odmev manj navdušen, večkrat celo kritičen. Najostrejša je bila tajnica Radikalne stranke Emma Bonino, ki je zavrnila »ta okvirček mimo za nesprejemljivo sliko, saj tako z zakonom zajamčeno predstavnistvo zmanjšuje vlogo žensk«. Pritegnila ji je predstavnica demokršćanskih poslank Ombretta Fumagalli Carulli, ki je menila, da »zenske niso ogrožena zivalska vrsta in ne potrebujejo zascite«. (VT)

MILAN / PREISKAVE O PODKUPNINAH

Aretiran komercialist Locatelli finančni svetovalec Enija

Včeraj zaslili aretirani predsednike Snam, Saipem in Agip

Pompeo Locatelli, milanski komercialist, ki so ga aretirali včeraj v okviru preiskav o podkupninah (AP)

MILAN - Včerajšnje poglavje neskončne kriminalke o podkupninskih aferah je nudilo novo presenečenje: v Milanu so agenti finančne straže aretirali komercialista Pompea Locatellija. Njegovo ime sicer ni znano širši publiki, v gospodarsko-političnih krogih ne samo v Lombardiji, ampak tudi v Rimu, pa je bil Locatelli eden najbolj iskanih in cenjenih finančnih izvedencev, ki je kot svetovalec sodeloval pri celovrsti milijardnih operacij. Prav kot izvedenec je na strani ENI sodeloval v ostri in dolgotrajni vojni z Raoulom Gardinijem za Enimont, in prav sodelovanje z ENI ga je menda spravilo v zapor. Po vesteh, ki sicer skopo pronicajo iz milanskega sodišča, naj bi Locatelli imel nadzorstvo

nad tako imenovanimi »crimimi fondi« ENI ter naj bi osebno sodeloval v dogovarjanju, ob zaključku katerega naj bi se socialistična stranka zaslala bogatejša za tri milijarde lir.

Locatellija, ki ga dolžijo kršitve zakona o financiranju strank ter posesti ukradenega blaga, so menda aretirali na osnovi pričevanja Pier Francesca Pacinija Battaglie, lastnika svicarske banke Karfinco iz Zeneve, ki je s svojimi izjavami preprchal preiskovalce, da so predvčerajšnjim aretirali voditelje treh najmočnejših družb koncerna ENI. Prav včeraj so sodniki začeli zasliševati aretirance, in sicer predsednika AGIP Spa Santora, predsednika Saipem Giannija Dell'Orta in predsednika SNAM Pia Pignorinija.

ZBOROVSKO PETJE / S KONCERTOMA V VIPAVI IN ILIRSKI BISTRICI

Nocoj se začne Primorska poje

DAMIANA OTA

TRST - Nocoj se začneja Primorska poje: letosnja množično zborovsko prireditve odprata koncerta v Vipavi in v Ilirski Bistrici, ze jutri popoldne (z zacetkom ob 17. uri) pa bo Primorska poje zazvenela se v Podbrdu in v Medani. Letos se torej zacetni del revije odvija na oni strani meje, ze prihodnji petek, 19. t.m., pa bo prvi koncert v naših krajih, in sicer v kulturnem domu v Sovodnjah. Dan pozneje bo na vrsti zborovsko srečanje v občinskem gledališču v Boljuncu, nato se bo Primorska poje pri nas ogasila se na Proseku (v soboto, 27. t.m.), v Naborjetu (v

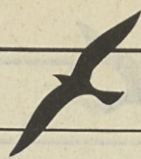
nedeljo, 28. t.m.) in za zaključek spet na Goriškem, točneje v Katoliškem domu v Gorici (v nedeljo, 4. aprila).

V letosnji zasnovi Primorske poje ohranja svojo prvotno strukturo: po daljšem razmišljanju se revija vrača h klasični obliki, v kateri je tudi pred 24 leti nastala. Poglavitni cilj revije ostaja torej ustvarjanje primerne prostora za stik, srečanje in izmenjavo med posameznimi zbori in pevskimi skupinami. V tem smislu je Primorska poje od vsega začetka medna-

rodna, saj se odvija po certnih dvorah vzdolz obmejnih krajev Primorske. Vsako leto s številnimi koncertnimi priloznostmi, ki jih s pomočjo krajevnih kulturnih organizacij usklajujeta ZSKD in Zveza pevskih zborov Primorske, nudi revija nadvse pomembno priloznost za nastopanje tudi tistim zborom, ki sicer nimajo veliko podobnih možnosti.

Pobudniki Primorske poje so se že večkrat zamislili tudi ob namenu, da bi tej klasični obliki, zborovski mani-

festaciji dodali se vecjo kakovostno selekcijo. Po razmisleku pa je prevladala "ljubezen do petja": gojiti zborovsko obliko pevske dejavnosti je velikokrat dragocena spodbuda, da se ohranja in raste kulturno delovanje v tem prostoru, zato je dobro, da Primorska poje vztraja na svoji poti velikega, priscrnege, široko odprtega praznika slovenskega zborovskega petja. Za ljubitelje je to lepa priloznost za odkrivanje novih obzorij, za vse pa Primorska poje pomeni tudi dragoceno mrezo stikov med pevci, zborovodji in ljubitelji petja nasploh.

TRST / JAVNI POSVET SLOVENSKE SKUPNOSTI O KULTURI

Zagotoviti javna sredstva za kulturno delovanje

Mestoma polemična razprava o združevanju glasbenih šol

BREDA PAHOR

Pogled na udeležence včerajšnjega posveta SSK o kulturi (foto Krizmančič/KROMA)

TRST - Slovenske kulturne ustanove v Italiji se morajo že več let soočiti s hudimi finančnimi vprašanji, istocasno pa seveda nikakor ne smejo zanemariti svoje ustvarjalne vloge. Na položaj ustanov pa se zadnje čase nedvomno odražajo tudi številne posledice zgodovinskih sprememb na Vzhodu, v matični domovini in pa vsebinski nekaterih novih zakonov, ki imajo za posledico obsejna območja, ki je predvideval sredstva za kulturno dejavnost Slovencev v Furlaniji-Juljski krajini. Vendar pa se triletna veljavnost pravnih aktov ne izteka. To so bile poglavitne izhodiščne smernice javnega posveta o slovenski kulturi v deželi, ki ga je včeraj popoldne v motelu AGIP v Devinu organizirala deželna komisija Slovenske skupnosti za kulturo in občila. Kot je uvodoma opredelil namen posveta deželni tajnik SSK in deželni svetovalec Ivo Jevnikar, je stranka predvsem želela naglasiti dva sklopa vprašanj. Prvi se nanaša na finančno organizacijska vprašanja in v tem oziru je Jevnikar opozoril na dejstvo, da se triletno obdobje finansiranja iz zakona za obsejna območja v bistvu že zaključuje. SSK - je poudaril Jevnikar - vztraja

pri zahtevi po globalnem zaščitem zakon, vendar dokler ni tega, je treba podaljšati veljavnost zakona za obsejna območja. Drugi vidik, ki so ga želeli izpostaviti, pa se nanaša na ustvarjalno in umetniško moč slovenske kulture v FJK. Deželni tajnik je se dejal, da stranka noče lesti v zelnik krovnima organizacijama, se pravi Slovenski kulturni gospodarski zvezi in Svetu slovenskih organizacij, ki imata na skrbi ustanove, vendar sodi, da je prav, če tudi posamezne politične stranke spregovorijo o ustanovah, ki zadnja leta delujejo kot izraz pluralizma.

Posvet v Devinu je bil zato razdeljen v dva tematska sklopa: v prvem so predstavniki osrednjih kulturnih ustanov prikaza-

li položaj in perspektive slednjih, v drugem pa je bil dan poudarek ustvarjalni in umetniški moči slovenske kulture. V prvem delu, ki ga je vodila koordinatorka deželne komisije SSK za kulturo in občila Maja Lapornik, so se preko strnjjenih, vendar dovolj poglobljenih poročil predsednikov oziroma ravnateljev predstavile najvidnejše kulturne ustanove Slovencev v Italiji. Predsednik Slovenskega stalnega gledališča Rafko Dolhar je ob pomenu dejstva, da je slovensko gledališče polnopravna javna ustanova, naglasil tudi obveze, ki jih to priznanje prinaša, nacele pa je tudi vprašanje prilagoditve prostorov Kulturnega doma, v katerem SSG nastopa kot glavni najemnik. Ta struktura je - tudi

zaradi neprimernih prostorov in visokih vzdrževalnih stroškov - slabo in premalo uporabljena. Glavne težave, ki tarejo Narodno in študijsko knjižnico v Trstu, o kateri je govoril njen predsednik Jože Pirjevec, pa se ob finančnih nenasajo se na prostorske težave in na odnose s sistemom knjižnic v Sloveniji. Poročilo predsednika Glasbene matice Adrijana Semena pa je med drugim zadelo tudi bolečo točko, ki jo predstavlja poenotenje glasbenega solanja, oziroma združitve trenutnih glasbenih sol. Obstoj dveh sol, se pravi Glasbene matice in Centra Emil Komel v Gorici je tudi zaviralno vplivalo na postopek podzavljene sole GM, ki je se vedno zasebna ustanova. Povedal je, da je

GM upoštevala vse odločitve krovnih organizacij, vendar zaenkrat razgovori za skupno solo se niso obrodili konkretnih sadov.

Predsednica Centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, Franka Zgavac je najprej predstavila svojo ustanovo, ki je dejansko do včeraj delovala na prostovoljni bazi. Glede združevanja z GM pa je dejala, da gre za proces in ne za hitro dejanje, pri čemer je treba spoštovati zgodovinske razlike. Kot zadnji je v prvem delu spregovoril ravnatelj Slovenskega raziskovalnega inštituta Emilij Susic, ki je predstavil dogajanje in razgrajevanje svoje ustanove: prvo, kot je dejal, izvira iz vsebine novega statuta, drugo pa je boleča posledica hudih finančnih težav.

Prikazi položaja ustanov so takoj spodbudili razpravo, v kateri sta predvsem izstopali vprašanja uporabe, oziroma preureditve Kulturnega doma in pa združevanja glasbenih sol, kar je na včerajšnjem posvetu privedlo do polemik.

O ustvarjalnem vidiku slovenske kulture v Italiji pa so v drugem delu, ki ga je vodil Damjan Paulin, govorili glasbenik Bogdan Kraj, pisatelj Alojz Rebuta, zgodovinar Tomaz Simčič, prosvetni delavec iz Kanalske doline Salvatore Venosi in Franko Zerjal, prosvetni delavec z Goriskega.

Pomoč Dežele pobudi v korist Bosne

TRST - Predsednik deželnega sveta Furlanije - Juljske krajine Nemo Gonano je včeraj izročil ček za pet milijonov lir v korist pobude »Opremi mir s kolesi« za pomoč žrtvam vojne tragedije na ozemlju bivše Jugoslavije. S to vsoto, ki jo je predsednik Gonano izročil predstavnikom mirovniskega gibanja Lauri Persig in Gianfrancu Schiavoneju, bodo plačali stroške tovornjakov, ki bodo peljali v Hercegovino, točneje v Posušje blizu Mostarja, okrog 90 ton krompirja za sejanje in umetnih gnojil.

Člani organizacije »Opremi mir s kolesi« so se odločili ta tovrstno obliko pomoči, v dogovoru z visokim komisarjatom OZN za begunce in s krajevnimi oblastmi, tudi zaradi njene simbolne vrednosti. Zbran material bo namreč omogočil, da se bodo ljudje - vsaj na nekaterih območjih - vrnili na polja, k vsakodnevni delu in s tem potrdili svojo željo po miru. Pobudo za tovrstno pomoč je dal neki furlanski anglikanski pastor, ki dela v begunskem taborišču v Posusju.

VIDEM / PRED POKRAJINSKIM KONGRESOM

V furlanskem PSI strupene polemike

Predsednik nadzornega organa PSI Marinig odvil tajniško funkcijo Savorgnanu

RUDI PAVSIC

VIDEM - Kaj se dogaja v furlanski socialistični stranki? To je vprašanje, ki si ga postavljajo številni politični opazovalci se posebno po zadnjih dogodkih, ki so močno zamajali enotnost znotraj PSI in izpostavili različne poglede vodilnih kadrov. Nobene novosti ni, če povemo, da afere o podkupninah so tudi v tej stranki sprožile verizne reakcije. Vec je takih, ki so stranko zapustili, drugi zahtevajo, da se postavijo nova pravila igre, tretji pa se zavzemajo za fasadne olepsave v skrbi, da ohranijo svoj stolček. Vse to se dogaja nekaj mesecev pred deželnimi volitvami in jasno je, da v takšnih okoliščinah postaja vse težje, zaostrojuje se pogledi in marsikaj pravila igre gredo svojo pot.

Približno tak je scenarij, v katerem se odigrava »dvo boj« med deželnim nazdornim organom stranke, ki ga vodi Firmino Marinig, in pokrajinskimi vodstvom stranke, ki mu nacekuje oziroma mu je naceleval Manlio Savorgnan. Zaradi neupostevanja novodol nazornega odbora, ki se je skliceval na statut stranke, je Firmino Marinig odvil tajniško funkcijo Savorgnanu, ki ima

Špetski župan Firmino Marinig (foto Ferrari)

tako 30 dni casa, da se pritoži vsedržavnemu nadzornemu organu.

Tega Savorgnan ne bo storil in kot je povedal na tiskovni konferenci, ne sprejema odločitve deželne nadzorne odbora, češ da se ta ne mora vmesavati v politične zadeve stranke. Zato je tajnik videmske PSI sklical pokrajinski kongres za 4. april in ob podpori vidnih predstavnikov deželne vodstva ostal na svojem mestu.

Na te odločitve je Firmino Marinig odgovoril z noto za javnost, v kateri poudarja, da je pokrajins-

ski tajnik in z njim celotno vodstvo zaradi »hudega kršenja« strankinega statuta povsem deligitimirano. Sicer, tako poudarja špetski župan, je pričakoval takšne reakcije pokrajinskega tajnika, ki so »znak arogance zdajšnjega vodstva, katerim sodstvo končno stopa na prstec«.

Firmino Marinig, ki so mu že dali vzdevek »beneski Di Pietro«, napoveduje, da bo kaj podobnega storil tudi do deželne vodstva stranke. V taksem vzdušju se blizu 4. april, dan pokrajinskega kongresa PSI.

SAN PATRIGNANO POD UDAROM

Muccioli priznal da je vedel za umor mamilaša

RIMINI - Vincenzo Muccioli, ustanovitelj skupnosti San Patrignano za zdravljenje mamilašev, je priznal: bil je obvečen o smrti enega od svojih varovancev, Roberta Maranzana, ki so ga se pred štirimi leti nekateri drugi zacasni gostje skupnosti do smrti pretepli, nato pa njegovo truplo odpeljali več sto kilometrov daleč, da bi odvrnili sume od skupnosti.

Muccioli je sele pred dvema dneva sodnikom, ki so ga zaslišali, zatrdil, da ni o Maranzanovi smrti nicesar vedel in celo izrazil dvome, da bi se kaj takega lahko zgodilo znotraj San Patrignana. Sodnikov pa ni preprical, tako da so ga sicer umirjeno, a odločno povabili, naj »dobro premisli« ter naj se potruži, da bi se spomnil, kaj se je takrat zgodilo. To pa menda tudi na osnovi izpovedi nekaterih od osmih bivših gostov San Patrignana, ki so jih aretirali v prejšnjih dneh pod obtožbo nenamernega umora in ki so sodnikom povedali, da je bil ustanovitelj in poglavar skupnosti San Patrignana o vsem tem prav dobro obvečen.

Muccioli je očitno sprejel poziv sodnikov, naj dobro premisli, včeraj pa se je odločil. Sam se je javil državnemu pravdniku v Riminiju Francu Battaglinu in priznal. Vedel je, da je Maranzana umrl zaradi pretepanja, prav tako je vedel o odstra-

nitvi njegovega trupla, molcal pa je, ker je tako obljubil svojim varovancem. Za zdaj niso preiskovalci sprožili proti Muccioliu nobenega ukrepa, jasno pa je, da proučujejo, ali je ustanovitelj skupnosti San Patrignano zagrešil kako kaznivo dejanje.

Sicer pa je Muccioli ze v preteklosti imel težave s pravico. 16. februarja 1985 ge je sodisce v Riminiju skupaj z nekaterimi drugimi operaterji skupnosti obsodil zaradi ugrabitve in maltretiranja nekega mamilaša. Toda Muccioli je vložil priziv in drugostopenjsko sodisce ga je oprostil, oprostitve pa je 29. marca 1990 dokončno potrdilo kasacijsko sodisce. V opustitveni razsodbi je pisalo, da ni slo za ugrabitev, ker so mamilaša zaprli z njegovim pri voljenjem, niti ni slo za maltretiranje, ampak le za nenamerno pretiravanje pri uporabi metod za zdravljenje mamilašev.

Te metode so od nekdaj v sredisccu polemik, saj so po mnenju nekaterih bolj podobne onim, ki so jih uporabljali v nacističnih lagerjih, kot pa modernim terapevtskim prijemom. Prav tako tarca polemik pa so tudi stroga pravila, ki veljajo znotraj skupnosti v San Patrignanu. Tudi pretepanje, ki je pred štirimi leti stalo ziviljenje Roberta Maranzana, naj bi spadalo med te metode.

INTERVJU / MARINA ROSSI

Iz zgodovine odstranjevati razne primese nacionalizma

ELIO FORNAZARIC

TRST - Tridnevna prireditve z naslovom »Z ocmi drugih. Dve svetovni vojni«, ki ga je Deželni inštitut za zgodovino osvobodilnega gibanja organiziral od 26. do 28. februarja v trzaski dvorani Miela v sodelovanju s Cappello Underground in z Muzejem preporoda in boja za svobodo iz Tridenta, je zbudila v naših krajih veliko zanimanje, saj je bila dvorana vse tri dni nabito polna. Na prireditvi je nastopila tudi znana zgodovinarica in raziskovalka iz našega mesta Marina Rossi, ki se že dolga leta ukvarja s temi vprašanji in ki objavlja izsledke svojih študij v številnih strokovnih publikacijah. Marina Rossi smo postavili nekaj vprašanj, na katera je rada odgovorila.

Kako si razlagate tolikšen interes danes, za dogajanja okrog prve in druge svetovne vojne, se posebno med mladino?

Res je bilo vse tri dni v dvorani vse polno studentov in tudi mladih ljubiteljev vojaške zgodovine. Zanimanje mladine za ta vprašanja pa ne predstavlja nekaj specifičnega za Trst, saj ga že dalj časa opazimo tudi drugod v Italiji in v drugih državah. Nam je tokrat uspelo prikazati nekaj enkratnih filmskih dokumentarcev, ki so bili doslej povsem neznan v Italiji. Najprej pred nekaj tedni v Tridentu, kjer smo organizirali mednarodni seminar na temo »Slike s fronte«, in zdaj se v Trstu. Prireditvi sta se razlikovali tako po konceptu kakor tudi po prikazanem materialu, obe pa sta poželi, lahko rečem velik uspeh.

Del občinstva bi po tem lahko privabila v dvorano le radoovednost?

Absolutno ne. Izkazano zanimanje nedvomno daleč presega komponento radoovedno-

sti. Tudi razprava, ki je spremljala obe prireditvi, je pokazala, da se velik del občinstva živo zanima za osnovni smoter naših predstav; poudariti nov način preučevanja dveh svetovnih spopadov, primerjati razne izkušnje na znanstveni osnovi, voditi primerjalno analizo in sproti odstranjevati razne primese patriotizma in nacionalizma.

V zadnjih letih ste se poglabila zlasti v dogajanja, ki so tako ali drugače vezana na Rusijo. Od kod ta Vaša nova usmeritev?

Rusija me je vedno zelo zanimala. Ze zaradi poslovnih stikov, ki jih je Trst nekoc vzdrževal s to državo, zaradi del, ki so jih Furlani svoj cas opravili na ruskih tleh, zaradi treh pohodov na Vzhod (Napoleon, I. in II. svetovna vojna), zaradi delovanja italijanskih umetnikov v Rusiji, zaradi številnih pričevarij o italijanskih vojnih ujetnikih v

Rusiji in se bi lahko natevala. Za casa Sovjetske zveze so bili tamkajšnji arhivi prakticno nedosegljivi in sele po padcu berlinskega zidu so se zacele stvari premikati. Tako smo vzpostavili stik s temi arhivi in s samo Akademijo znanosti v Moskvi.

Veliko preizkušnjo prve svetovne vojne so nekateri vpleteni narodi za nekaj desetletij potisnili nekako v ozadje...

Ali pa jo obravnavali v tako ali drugače izkrivljeni luci. To velja za Nemce, za Avstrijce, za Italijane, Jugoslovane in druge. Zdjaj pa je menda nastopil cas, da se te problematike postavijo na pravo mesto, odpravijo »dolžnostne« razlage in ovrednotijo le zgodovinsko dognana dejstva. V tem smislu so nam v veliko pomoč prav paralelna osvetljevanja posameznih pojavov, kar velja se posebej za prvo svetovno vojno, katero je na voljo neprimerno manj gradi-

Skupina Italijanskih in nemških ujetnikov leta 1942 v Rostovu ob reki Don. Posnetek je iz fotografskega arhiva v Krasnogorsku.

va (pri tem mislim zlasti ikonografskega) kakor za drugo vojno.

Glavna gradiva, prikazana v Mieli, prihaja iz krasnogorskega arhiva. Med drugim smo si lahko ogledali nekaj čudovitih posnetov iz Kobarida in iz drugih krajev soske fronte. Ali hranijo ruski arhivi se veliko takega materiala?

Ne. Ko sem po prvih tezaevah lahko globlje prodira v te arhive, sem se lahko prepričala, da je tam le se nekaj gradiva o bitkah pri reki Piave, mnogo več gradiva pa je v oddelkih, ki hranijo dokumente o vojnih ujetnikih, o bojih v Galiciji in o kavkaski fronti. Sicer pa moram reci, da v Rusiji danes kar mrgoli predstavnikov raznih televizijskih mrež z vsega sveta, ki iščejo razno gradivo predvsem iz druge svetovne vojne.

Kaj pa Vaši profesionalni nactri za bližnjo prihodnost?

Namenjena sem spet v Rusijo, kjer se bom posvetila preučevanju problemov vojnih ujetnikov, predvsem italijanskih, a tudi drugih. Zanimam me predvsem ravnanje z ujetniki različnih narodnosti in primerjava z ravnanjem, ki so ga bili nasprotno delezni ruski vojaki, ujetniki v drugih državah. In pa primejava med ravnanjem z ujetniki v prvi in drugi svetovni vojni.

Vas inštitut stalno sodeluje s Tridentom in z Rusijo. Kako pa je s sodelovanjem z drugimi raziskovalnimi središci?

Tesno sodelujemo tudi z nekaterimi drugimi ustanovami, v največji meri bi rekla z Dunaja. Tudi Slovenijo dobro napredujemo, vendar bi bilo zeleti, da bi bilo sodelovanje na tej relaciji v prihodnje se tesnejše, za kar se živo zanimamo na obeh straneh, zlasti vzdolž skupne meje.

NOVICE

Jutri na Trbižu Koroška poje

TRBIZ - V kulturnem centru na Trbižu bo jutri z začetkom ob 14.30 zborovska prireditev Koroška poje, ki bo letos prvič prestopila italijansko—avstrijsko mejo. Na prireditvi, katere organizatorji so Krščanska kulturna zveza iz Celovca, Slovenski klub iz Kanalske doline in Glasbena sola iz Zabnic, bosta prisotna tudi slovenski zunanji minister Lojze Peterle in državni sekretar zadolžen za Slovence po svetu Peter Vencelj. nedeljskemu koncertu se poseben pecat. Na prireditvi se bo predstavilo devet skupin, in sicer Visarski kvintet iz Ukeve, moski pevski zbor iz Zabnic, mešani pevski zbor Pod Lipo iz Barnasa, "Gruppo corale" s Trbizu, citrska družina Zwitter iz Zahomca, moski pevski zbor Vasčani pojo iz Zgornje Vesce, moski pevski zbor Kočna iz Sveč, mladinska skupina iz Ledenc in dekliski zbor Alenka iz Steverjana. Po koncertu na Trbižu bo sledila družabnost v prostorih bivšega hotela Mangart v Zabnicah.

Uradno odprje novega počivališča Gonars sud

VIDEM - Ob navzočnosti ministra za kmetijstvo Giannija Fontane in predstavnikov krajevnih oblasti z deželnim odbornikom za prevoze Cruderjem na celu so včeraj zjutraj predali namenu prenovljeno počivališče Gonars Sud na avtocesti Benetke - Trst. S svojimi tehnološko razviti napravami, namenjenimi tako voznikom in potnikom kot tudi vozilom, bo novo počivališče najbolj sodobno opremljeno v Furlaniji - Juljski krajini in med najbolj modernimi v Italiji.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaskga tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob prazniških povsekih 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu, IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska, 75 Sezana, tel. 067 - 73373
Registriran na sodišcu v Trstu št. 14 z dne 6-12-1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

NOVICE

Srečanje Tombesi-Turello o trgovinskih zbornicah

Tržaska trgovinska zbornica bo gostila prihodnjo letno konferenco Trgovinskih zbornic skupnosti Alpe-Jadran. Predsednik tržaske trgovinske zbornice Tombesi je včeraj potrdil vest predsednika deželne odbora Turellu. Tombesi je namreč taces tudi predsednik zvez zbornic Furlanije-Juljske krajine in predsednik konference predsednikov zbornic Alpe-Jadran. Med srečanjem se je Tombesi dotaknil tudi možnosti reforme trgovinskih zbornic, govor pa je bil tudi o potrebi po večjih pristojnostih trgovinskih zbornic. Nadalje sta se predsednika pogovarjala se o pospešitvi birokratskih poti, ki zadevajo trgovinske zbornice. Nasa Dezela je avtonomna in zato odloča sama o tem. Dogodilo pa se je, da so birokratske operacije v drugih deželah se celo hitreje od tistih v Furlaniji-Juljski krajini, potem ko so stopile v veljavo nove olajševalne norme Ministrstva za industrijo.

Programska konferenca Stranke komunistične preno

Jutri bo v kongresnem centru na Pomorski postaji deželna programska konferenca Stranke komunistične preno. Uvodno poročilo bo imel Gianluigi Pegolo, namestnik deželne koordinacije. Povzetke bo podal član vsedravnega vodstva stranke Antonino Cuffaro. Konferenca se bo začela ob 9. uri.

Seja zahodnokraškega rajonskega sveta

V sredo, 17. marca, se bo na sedežu na Proseku sestal rajonski svet za Zahodni Kras. Med drugim bo nadomestil svetovalec Ferdinand Bogatca, ki je dal odstavko, razpravljal pa bo tudi o davku za odnasanje smeti in nekaterih drugih vprašanjih, ki zadevajo zahodnokraško območje.

Srečanje žensk iz Italije in bivše Jugoslavije proti vojni na Balkanu

Danes in jutri bo na sedežu Združenja za mir in Zenskega centra v Ul. Gambini srečanje, ki ga ti dve organizaciji prirejata proti vojni. Srečanje, ki ima naslov Zenske graditeljice miru in bo potekalo pod geslom Z našimi sklenjenimi rokami proti njihovim oboroženim rokam, je delovnega značaja. Obravnavalo bo odnos žensk do vojnih grozot in njihovo vlogo v krajih, kjer se divja vojna vihra. Po današnji popoldanski in jutrišnji dopoldanski razpravi po delovnih skupinah bodo udeleženke srečanje jutri okrog poldne podale zaključno poročilo.

OBČINA / DANES DRUGA RUNDA

Tržaški Lloyd »pogojuje« občinske može*Srečanje Staffieri-večina*

Težak položaj Tržaskega Lloyda je bil v središču včerajšnjega srečanja v občinski palači med tržaskim županom Staffierijem in delegacijami, ki skupaj z Listo za Trst upravljajo Tržasko občino. Na seji pa ni bil le govor o gospodarskem stanju nekdanje prestizne tržaske brodarja, temveč tudi o političnih silnicah, ki so se sprostile v občinski večini prav ob tem vprašanju. Na zadnji občinski seji je namreč župan Staffieri najavil svoj odstop, če ne bo sedanje perece vprašanje Lloyda do konca meseca vsaj okvirno rešeno in če ne bo nakazana pot za izhod iz krize, ki jo doživlja. Po drugi strani so tudi socialistični odborniki najavili, da bodo zapustili svoja upravna mesta. Zadeva Tržaski Lloyd je bila torej le nekakšen »katalizator« političnih manevrov na Občini.

Župan Staffieri se je sestal z delegacijami, ki so jih vodili Tripani (KD), Antonione (LpT) in Todaro (PSI). Ob koncu skoraj triurnega razpravljanja in posvetovanja je občinski tajnik urad izdal sporočilo, v katerem župan Staffieri obraz-

lozuje, da so posamezne stranke uvodoma predstavile svoja stališča do te zapletene situacije, nakar so se lotile in poglabile »zadevo Lloyd«, glede katere so na dobri poti za dosego skupnega sporazuma. »Obravnavali smo vse splošne aspekte, jutri dopolnimo (danes, op. ur.) pa se bomo spet sestali, da bi podrobneje in tudi formalno definirali vso zadevo,« piše v tiskovnem sporočilu Občine.

Po današnjem sestanku bo občinska uprava izdala nadaljnjo in podrobnejšo informativno noto.

Kaj gre razbrati iz tako skopega sporočila Občine?

Verjetno to, da se večinski partnerji niso se domenili o vseh aspektih delkatne zadeve. Nad vsem visi kot Damoklejev meč napovedan županov odstop, ki bi odprl hudo politično krizo. Obenem ostaja odprto vprašanje napovedanih odstopov socialističnih občinskih odbornikov. V sedanjih kriznih gospodarskih situaciji bi odprla politična kriza novo nevarno vrzel, katere prve žrtve bi bili - že spet, kot se vsakič dogaja - prav Trst in njegovi delovni ljudje.

SDGZ / PREDAVANJE

Prikaz novih določil v zvezi z davkom IVA*Številnim poslušalcem je govoril ravnatelj urada IVA Cippolloni*

DAVORIN DEVETAK

Udeleženci sledijo predavanju dr. Cippollonija

V nabito polni Gregorčičevi dvorani v Trstu so se včeraj zbrali sprotivirajočim se odgovorni za administracijo in knjigovodstvo pri podjetjih, včlanjenih v zunanjetrgovinsko sekcijo pri SDGZ ter drugi strokovni delavci, da bi sledili predavanju ravnatelja tržaskega pokrajinskega urada IVA dr. Luigija Cippollonija o davku IVA v Evropski skupnosti.

Po uvodnem pozdravu ravnatelja SDGZ Vojka Kocijancica, je dr. Cippolloni s pomočjo sodelavca dr. Piranija postavil zelo konkretne napotke v zvezi z izvajanjem novih določil za obdavčenje IVA, ki so

stopila v veljavo po 1. januarju 1993 z dokončno sprotivirajočim se odgovornim za administracijo in knjigovodstvo pri podjetjih, včlanjenih v zunanjetrgovinsko sekcijo pri SDGZ ter drugi strokovni delavci, da bi sledili predavanju ravnatelja tržaskega pokrajinskega urada IVA dr. Luigija Cippollonija o davku IVA v Evropski skupnosti.

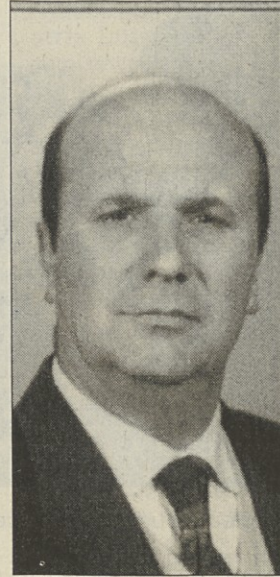
POSVET / V DVORANI HPO NA OPČINAH

Danes 1. deželna konferenca o jusu*Na njej bo sodeloval tudi predsednik odbora v Bressi (Furlanija) Franco D'Agostini*

»Naso srenjo bi se dalo označiti kot nekakšno obcino v malem, saj ima naš jurski odbor v upravljanju jurske imovine podobne pristojnosti, kot jih ima občinski odbor v upravljanju občinske. Vem, da je položaj na Trzaskem povsem drugačen oziroma da je z jurskega vidika neprimerno slabši. Prav zato bom skušal na posvetu na Opčinah prikazati naše izkušnje v upravljanju, da se bodo z njimi po možnosti okoristili tržaski in drugi jurski upravitelji v deželi.«

Tako nam je povedal Franco D'Agostini, predsednik jurskega odbora iz Bresse v občini Camporosso v videmski pokrajini, eden izmed uvodnih poročevalcev na današnji 1. deželni konferenci o jurskih vprašanjih. Konferenca se bo odvijala danes dopoldne s pričetkom ob 9.45 v dvorani Hranilnice in posojilnice na Opčinah, prireja pa jo Koordinacijski odbor za upravljanje jurske imovine v Furlaniji-Juljski krajini pod pokroviteljstvom in ob gmotni podpori Kraske gorske skupnosti.

Povejmo naj, da je jurski odbor iz Bresse eden izmed najstarejših v deželi, saj je bil ustanovljen leta 1928, se pravi slabo leto potem, ko je stopil v veljavo zakon o

Franco D'Agostini

preureditvi jurskih pravic. Najprej so ga vodili družinski poglavarji upravičenih družin, po letu 1956 pa ga v skladu s tedaj odobrenim volilnim zakonom volijo vsi volilni upravičenci s stalnim bivališcem v Bressi. Na zadnjih jurskih volitvah leta 1988 jih je bilo 1.052, jurski odbor, ki mu zdaj nacekuje Franco D'Agostini, pa upravlja 37 hektarjev površin, in to polnomočno, vključno s pravico prodajanja in kupovanja nepremičnin.

Poleg D'Agostinija bodo na današnjem posvetu imeli uvodna poročila Igor Dolenc in Zoran Sošić v imenu openskih in

sirše tržaskih jurskih upraviteljev, predsednik jurskega odbora v Ukva dr. Aleksander Oman, predsednik jurskega odbora v Pesariisu Amanzio Solari, predsednik Zveze razlascenih vasi Slovenije dr. Rudi Simac in odvnetnik Bogdan Berdon.

Prireditelji pričakujejo, da bo konferenca pozdravil deželni odbor na krajevne uprave Dario Barnaba, predvideva pa je tudi splošna razprava.

Kot so nam povedali prireditelji, ima konferenca dva temeljna cilja. V prvi vrsti naj bi omogočila boljše medsebojno poznavanje med jurskimi upravitelji Furlanije-Juljske krajine, poleg tega pa naj bi na njej določili skupno strategijo, s katero naj bi od deželne uprave dosegli, da bi z zakonskimi ukrepi uredila jursko problematiko, ki je dokaj nedorečena. »Velik uspeh bi bilo zato, da bi pokrajinski nadzorni odbori v Furlaniji-Juljski krajini uporabljali iste kriterije, kadar pregledujejo zakonitost sklepov posameznih jurskih odborov,« nam je povedal predsednik D'Agostini. »Danes se namreč dogaja, da kar je v Videmski pokrajini zakonito, v Trstu ni, pa čeprav v teoriji veljajo isti zakoni.« (M. B.)

MNENJE

Razlastitve: Listarji nekoč proti, zdaj pa...*Braniti slovensko zemljo na Kolonkovcu*

DRAGO GASPERLIN

Prejšnjo soboto smo priobčili vest, da grozijo kolonkovskim vrtarjem nove razlastitve. Za izgradnjo tako imenovanih ljudskih in cenenihi stanovanjskih hiš naj bi slovenskim vrtarjem na Kolonkovcu, ki so jih v minulih letih že itak izmuzgali, pobrali še nadaljnjih 20.000 kv. metrov obdelovalnih površin na območju med ulicama Brigata Casale in Costalunga.

Pod naslovom »Razlastitve: sicer ne gre več za etnično čiščenje, toda...« smo 27. februarja z dobesednimi citati iz uradnega glasila tržaskega fasizma »Il Popolo di Trieste« ter takrat sovinitstveno in revansistično uglasenega »Il Piccolo« iz tridesetih let jasno prikazali očitno strategijo poitalijancevanja s slovenskim življenjem naseljenih predmestnih in okoliških predelov Tržaskega - na zemljičah tukajšnje Prefektur obarvanih s sivo barvo; kar je sivega, to je slovensko, a Slovence je treba izbrisati...

No, na pragu leta 2000 se ni nič spremenilo in to tudi zaradi volilne zmage Liste za Trst leta 1978, v katero so samo politično neizkušeni verjeli, da deluje zares v splošno korist Trsta. V resnici so melonarij istega leta preplavili mesto in predmestje z letaki, ki so označevali razlastitve zemlje kot nepra-

ESPROPRI
INGIUSTI E INDISCRIMINATI

LA LISTA PER TRIESTE
È CONTRO GLI ESPROPRI

a carico di piccoli proprietari, pensionati, membri della minoranza slovena e dell'alleanza contadina

a Opicina - S. Cilino - Timignano/Guardiella v. Flavia - v. Capodistria - Pian S. Anna ecc.

IN DIFESA
DI QUESTO MONDO CIVILE

DI CUI SI VUOLE DISTRUGGERE LA DIMENSIONE UMANA

L'AMMINISTRAZIONE CECOVINI

HA BLOCCATO E RINVIATO QUESTI ESPROPRI RIDANDO PACE E TRANQUILLITÀ A CENTINAIA DI FAMIGLIE

Letak Liste za Trst iz leta 1978

vicno in diskriminatorno. »Lista za Trst je proti razlastitvi na rovas malih posestnikov, članov slovenske manjšine in Kmečke zveze na Opčinah, pri S. Cilinu, Timignanu/Vrdeli, ul. Flavia in Capodistria, pri Sv. Ani itd.,« je bilo natančno pisano na njih. In se: »V obrambo tega omikanega sveta, kateremu se hoče uničiti človeška dimenzija, je Cecovinijeva uprava zaustavila in odložila te razlastitve ter prinesla stotinam družin spet mir in spokojnost.« Kopije letakov so v našem uredništvu, bilo pa je to, kot receno, leta 1978. Leto pozneje se je razlastitve dobesedno razbohotilo.

Ni važno, kdo je zdaj za novimi razlastitvenimi posegi, dejstvo je, da se praksa iz prvih povojnih let sistematično nadaljuje, z njo pa izginja delček za delčkom nekdanji bogati mozaik slovenske zemlje, katere smo bili gospodarji in nam je jamčila ohranjanje identitete. Ali namereva mo Slovenci se kar naprej povestati glavo in biti nehoti na strani tistih, ki so po lepih predvolilnih obljubah solili ljudem pamet, ces, le kaj pomeni nekaj radica manj v primerjavi s stanovanjsko stisko... Ali nam je vnovič zaostreno proti-slovensko vzdušje res vzelo se zadnjo trohico odpornosti?

DOLINSKA OBČINA / PRIPRAVE NA SKUPNO OTVORITVENO PRIREDITEV

Občinsko gledališče Fr. Prešeren bo spet odprlo vrata javnosti

S prvim od dveh tržaskih koncertov letošnje Primorske poje bo v soboto, 20. t.m. spet odprlo vrata javnosti občinsko gledališče France Prešeren v Boljuncu. Zveza slovenskih kulturnih društev, kot glavni pobudnik revije v naši deželi, bo torej prvi gost prireditvenega prostora, za katerega je dolinska občinska uprava poskrbela temeljito preureditev v skladu z varnostnimi zakonskimi predpisi.

O tem in se o maršicem je bil govor na četrtkovem srečanju med predstavniki kulturnih dejavnikov in uprave Občine Dolina. Na zupanstvu so se tako zbrali predsedniki oziroma odborniki nemara vseh kulturno prosvetnih društev

in glasbenih skupin, ki delujejo v stvarnosti te slovenske občine. Kot je poudarjeno, je bilo glavno, izhodiščno sporočilo zupana Pecenika skorajšnje ponovno odprtje prostorov gledališča France Prešeren v Boljuncu. Po več kot enoletnem zatísiu bo dvorana spet lahko doživela gledališke nastope, koncerte, proslave in kulturne prireditve nasploh. Poleg dvorane in z njo povezanih prostorov so v tem času dokončali dela tudi v sosednji zgradbi, kjer je predvidena občinska knjižnica. Vecnamsko zgradbo seveda dopolnjuje se sprejemnica in trg za park Doline Glinščice.

Dolinski župan je predstavnikom krajevne kul-

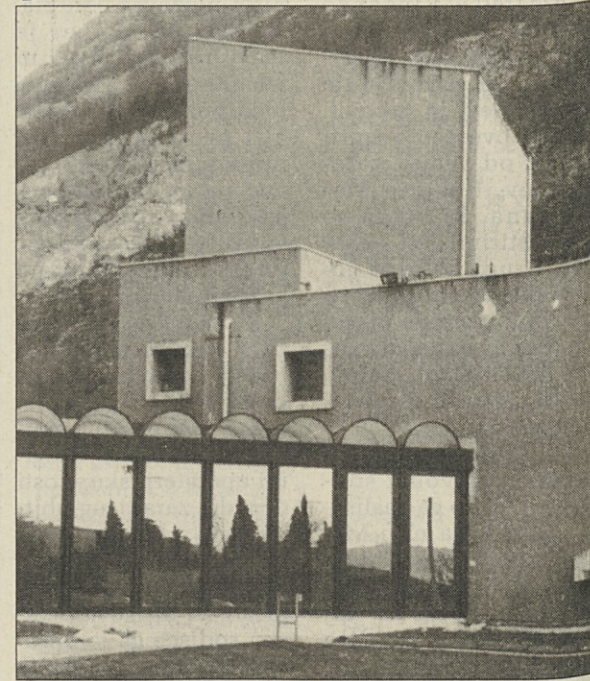
turne stvarnosti podrobno obrazložil potek prenovitvenih del, za katere je bilo odstetih nad 350 milijonov lir. S »prisilno« prilagoditvijo prostorov je občinski kulturni center pridobil nove prevleke, notranjo opremo, obenem so bili preurejeni se streha, električna napeljava in ogrevanje.

Vsem možnim uporabnikom se torej občinsko gledališče ponuja v dokaj prenovljeni podobi. Kot je občinski upravi sporočila tudi strokovna komisija, gre za eno iz redkih primerov razpoložljivih dvoran, ki jih mesto z okolico premore v tem času.

Na četrtkovem srečanju je s strani dolinske uprave (poleg zupana so

jo zastopali se odborniki Stefancić, Lovriha in Klun) izšel predlog, da bi za otvoritveno prireditev poskrbela sama domača društva.

Priloznost ponovne izročitve namenu kulturnega centra naj bi tako aprila obeležil večer, da kar je za otvoritveno prireditev poskrbela sama domača društva. Priloznost ponovne izročitve namenu kulturnega centra naj bi tako aprila obeležil večer, da kar je za otvoritveno prireditev poskrbela sama domača društva.

Občinsko gledališče v Boljuncu

PROSEK / ODREDBA ZGONIŠKEGA ŽUPANA

Kdaj bodo odstranili goro materiala pri Proseku?*Poverjeno podjetje se je obvezalo, da bo kamnito maso odstranilo pred zaključkom del za hitro cesto, a tega ni storilo*

Krasevci in ljubitelji naravnih lepot so zelo navezani na gricke in hribovite kraske predele, ki jih je oblikovala priroda. Med te karakteristične vzbokline pa prav gotovo ne sodi umetna tvorba ob državni cesti pri Proseku (na sliki), ki ze nekaj let kviri estetski videz na območju, kjer zgoniška občina načrtuje obrtno cono. Ob izkopu umetnega predora je poverjeno podjetje nagrmadilo kamnito maso tik prometnice in se obvezalo, da bo ta material odstranilo in vzpostavilo prvotno stanje pred zaključkom del za hitro cestno povezavo. Na

tem odseku je promet ze zdavnaj stekel, avtocestna povezava na celotnem območju tržaske pokrajine pa ni še dokončana in to naj bi bil izgovor, da se je odstranjevanje kamnite gmote tako zavleklo oziroma zaustavilo. Med drugim je dežela z odlokom podaljšala rok do leta 1994. Govori se, da so nekateri neavtorizirani prevozniki to področje istovetili s smetiscem in odložili odpadni material na neograjeno »skladisce«. Kup se je sicer nekoliko znižal, ker so kamnenje s transformacijskim postopkom predelovali v gramoz, vendar pa naj bi

medtem eno od poverjenih podjetij doživelo stecaj, zgleda pa tudi da niti podjetje Place Moulin ni več koncesije. Zmeda je torej velika, raztegnjeni kup kraske »izkopanine« pa ostaja estetsko onesnažujoče na razstavi. Po večkratnem neuspešnem posredovanju je zgoniški župan Budin izdal odredbo naj podjetje, ki je imelo delo v zakupu, čimprej vzpostavi pogodbeno predvideno prvotno stanje in je o tem seznanil tudi tržasko občino kot lastniško upraviteljico jurskega zemljišča, na katerem je nakoplen material. (-bs-)

SOLSTVO / VISOKO PRIZNANJE PROF. BOJANU PAVLETIČU

»Živeti z mladimi je fantastičen privilegij«

Novi »Cavaliere« o sebi in pogledu na manjšino

MARJAN KEMPERLE

»Cavaliere della Repubblica? Jaz? Tu gre gotovo za pomoto; prosim vrnite telegram ministru za solstvo.« Tako nekako je profesor Bojan Pavletic odgovoril postarja, ki mu je prejšnji teden prinesel telegram, s katerim ga je minister za solstvo Rosa Russo Jervolino seznanila, da ga je minister republike Oscar Luigi Scalfaro imenoval za »Cavaliere« zaradi njegovih visokih zaslug na solskem področju.

Profesor, a ne da ste že spet zavrnili priznanje?

Ne, vrnil sem telegram, ker sem bil prepiran, da gre za pomoto. Zatem sem telefoniral na skrbništvo profesorju Tu-lu, in ga prosil, naj poskrbi, da bi kdo od kolegov bil pripravljen za priznanje, a Tu me je seznanil, da je Scalfaro decembra podpisal listino, s katero sem nehoti postal Cavaliere. Je že tako: dokler živiš, lahko vse doživis. Jaz sem to docakal, medtem ko mnogi drugi, ki vse življenje delajo in

Profesor Bojan Pavletic je prejel pred dnevi visoko priznanje Reda za zasluge italijanske republike za svoje več kot tridesetletno delovanje na solskem področju. Predsednik republike Scalfaro ga je imenoval za viteza. Ob pomembnem odločanju smo novemu vitezu zastavili nekaj vprašanj.

Profesor, a ne da ste že spet zavrnili priznanje?

Komu ste že rekli: »Nex«?

Prvič nagradi Dela in boja SKGZ, drugič Bloudkovi nagradi.

Zakaj?

To je zelo dolga storja, ki bi jo moral posebej obdelati v posebnem pogovoru. V dveh besedah: spada v domaci politični kontekst, ki bi ga bilo treba začeti razčistevati.

Kakšen je Vaš odnos do oblasti?

Nujno zlo. Oblast je treba spustovot kot organ socialnega urejanja življenja. Ni pa treba vedno sprejemati vsega, kar oblast uporablja za obvladovanje družbe.

V soli ste preživel več kot štiri desetletja. Kakšne spremembe je doživela sola v tem obdobju?

Ko je bil leta 1945 ustanovljen slovenski licej na Trzaskem, sem bil nje-

dosegajo izredne dosežke se na drugih področjih: glasbenem, sportnem, raziskovalnem, kulturnem.

Vrednost teh dijakov premalo poudarjamo. To je naša prava elita, ki pa se je naša nacionalna skupnost premalo zaveda.

Dolga leta ste poučevali, bili pa ste tudi športni trener. Kakšna je razlika med solo in treningom?

Razlika je velikanska. V soli, tudi v neobvezni, moraš delati z vsakim dijakom. V sportu je motiviranost večja; v sportu nihče ne sprica, ne pri-nasa opravila od doma, prizadeva si, da bi igral, da ne bi sedel na rezervni klopi.

Kakšno je Vaše pre-pričanje?

Takole bom rekel: sem neverjucak človek v teisti-vernem smislu, a živim povsem po krščanskih etičnih načelih.

Mnogo let ste trenirali ženske odbojkarke ekipe. Kakšen je vaš odnos do žensk?

Vedno je bil manjvrednost.

Bi lahko bolje obrazložili?

Rekel bom, da ima ženska za biološko mnogo več pozitivnih lastnosti kot moski: materialno ustvarja življenje, je nadaljevalka življenja, posebej kozmično lepoto. To je od pradedne. Tudi sam občutim to simbiozo narava-lepota. Opredelil sem se za žensko tudi zaradi strahotnih zgodovinskih krivic, ki jih je ženska doživela in jih se doživlja. Neverjetna in nerazumljiva diskriminacija jo je pogojevala vse življenje, zato cutim do ženske globoko solidarnost.

A kot trener bi lahko povedali, kakšna je razlika pri treniranju ženske ali moskega?

Ženska se drugače realizira kot moski.

Kako?

Za moskega je sport neke oblike boja; ženska s sportom samo sebe dopolnjuje. Ženska doživlja sport bolj duševno, znatraj sebe, moski bolj fizično, izven sebe.

Trzaski časnik se je v zadnji številki hudomušno obregnil ob barvo Vasih las: sprašuje se, kako vam uspeva »vzdrževati« cisto črne lase...

Moji lasje so stvar, na katero najmanj pomislim. Na svetu je mnogo stvari bolj pomembnih kot barva las...

Na primer?

Ziveti z mladimi. Ziveti z mladimi in med mladimi je fantastičen privilegij: verjetno sem se jaz več naučil od mladit kot oni od mene.

Kakšen nasvet bi dal novi Cavaliere mlademu človeku?

Naj si ustvari v življenju take pogoje, da bo zivel z mirno vestjo; pomirjen s seboj in z okoljem, v katerem živi, z občutkom pravičnosti, da si naredil svoje življenjsko poslanstvo do konca.

Kaj pa bi svetoval staremu človeku?

Naj pravčasno izpreže, prepusti svoje mesto mladim, naj ne meri več sveta z merili svoje mladosti, ampak naj polno preživi tisti del življenja, ki ni več obremenjen z delom. Skratka, naj se posveča samemu sebi.

Tudi Vi ste bili novinar. Ste eden od redkih, ki so se pri nas poskušili v vseh treh tipih medijev: na radiu, pri časopisu in na televiziji...

Komunikacija ti daje

izredne možnosti. Delo pedagoga in novinarja je vzporedno, saj sta tako-rekoč oba vzgojitelja. Jaz sem se odločil za to, ker strašno rad pisem. 15 let sem delal na radiu, mnogo let na Primorskem dnevniku, dve leti tudi na koprski televiziji, a bilo je ponesrečeno.

Zakaj?

Ker sodim, da medij-ski nisem primeren za televizijo. Za televizijo je pomembna vizualnost...

Ste se kdaj kesali nad svojimi dejanji?

Pravzaprav ne, ker sem vedno sprejemal življenje kot nedeljiv skup-pok pozitivnih in nega-tivnih, prijetnih in ne-prijetnih, dobrih in slabih stvari. Zivel sem vedno v skladu s svojim pre-pričanjem, z mirno vestjo.

Kakšno je Vaše pre-pričanje?

Takole bom rekel: sem neverjucak človek v teisti-vernem smislu, a živim povsem po krščanskih etičnih načelih.

Mnogo let ste trenirali ženske odbojkarke ekipe. Kakšen je vaš odnos do žensk?

Vedno je bil manjvrednost.

Bi lahko bolje obrazložili?

Rekel bom, da ima ženska za biološko mnogo več pozitivnih lastnosti kot moski: materialno ustvarja življenje, je nadaljevalka življenja, posebej kozmično lepoto. To je od pradedne. Tudi sam občutim to simbiozo narava-lepota. Opredelil sem se za žensko tudi zaradi strahotnih zgodovinskih krivic, ki jih je ženska doživela in jih se doživlja. Neverjetna in nerazumljiva diskriminacija jo je pogojevala vse življenje, zato cutim do ženske globoko solidarnost.

A kot trener bi lahko povedali, kakšna je razlika pri treniranju ženske ali moskega?

Ženska se drugače realizira kot moski.

Kako?

Za moskega je sport neke oblike boja; ženska s sportom samo sebe dopolnjuje. Ženska doživlja sport bolj duševno, znatraj sebe, moski bolj fizično, izven sebe.

Trzaski časnik se je v zadnji številki hudomušno obregnil ob barvo Vasih las: sprašuje se, kako vam uspeva »vzdrževati« cisto črne lase...

Moji lasje so stvar, na katero najmanj pomislim. Na svetu je mnogo stvari bolj pomembnih kot barva las...

Na primer?

Ziveti z mladimi. Ziveti z mladimi in med mladimi je fantastičen privilegij: verjetno sem se jaz več naučil od mladit kot oni od mene.

Kakšen nasvet bi dal novi Cavaliere mlademu človeku?

Naj si ustvari v življenju take pogoje, da bo zivel z mirno vestjo; pomirjen s seboj in z okoljem, v katerem živi, z občutkom pravičnosti, da si naredil svoje življenjsko poslanstvo do konca.

Kaj pa bi svetoval staremu človeku?

Naj pravčasno izpreže, prepusti svoje mesto mladim, naj ne meri več sveta z merili svoje mladosti, ampak naj polno preživi tisti del življenja, ki ni več obremenjen z delom. Skratka, naj se posveča samemu sebi.

Tudi Vi ste bili novinar. Ste eden od redkih, ki so se pri nas poskušili v vseh treh tipih medijev: na radiu, pri časopisu in na televiziji...

Komunikacija ti daje

Posebne ponudbe galerije

TRŽAŠKE KNJIGARNE

Obiščite nas, ne bo vam žal!

Bernik, Galic, Debenjak, Manzu, Musić, Makuc, Hozo, Apollonio, Males in drugi.

Ob 50-letnici prisilne mobilizacije v italijansko vojsko vabimo vse nekdane udeležence in njihove svojce za 6-dnevno potovanje po

SARDINIJI IN KORZIKI

ki bo v času od 16. do 21. aprila letos. Podrobnejše informacije daje INTERTOUR Sezana, Parizanska 15, od 8. do 16. ure na telefon 0038/67 31577, 73 297 ali 77 568 po 17. uri.

TURISTIČNA AGENCIJA MARCO POLO

vabi na izlet DUNAJ - BRATISLAVA 4 dni samo za 350.000 lir Odhod 11. aprila 1993

Informacije in rezervacije: tel. (040) 229109

OBVESTILO IZLETNIKOM

Nase bralce, ki so se prijavili za izlet v Umbrijo prosimo, da poravnajo drugi obrok vpisnine v sredo, 17. t.m., izključno na Upravi našega dnevnika v Ul. Montecchi 6, in sicer med 8.30 in 13.30.

KINO

ARISTON - 16.00 »Il portaborse«, i. Silvio Orlando, i. Angela Finocchiaro, Nanni Moretti.

18.30, 22.00 »Malcolm X«, r. Spike Lee, i. Denzel Washington, Angela Bassett.

EXCELSIOR - 17.15, 18.50, 20.30, 22.15 »L'armata delle tenebre«.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.00, 18.40, 20.20, 22.00 »Orlando«, r. Sally Potter, i. Tilda Swinton.

NAZIONALE I - 15.30, 17.05, 18.50, 20.30, 22.15 »2013 - La fortezza«, i. Christopher Lambert.

NAZIONALE II - 15.30, 17.45, 20.00, 22.15 »Twin Peaks - Fuoco cammina con me«, r. David Lynch.

NAZIONALE III - 15.20, 17.00, 18.45, 20.25, 22.15 »Trappola in alto mare«, i. Steven Seagal.

NAZIONALE IV - 15.30, 17.45, 20.00, 22.15 »Gli spietati«, i. Clint Eastwood, Gene Hackman, Morgan Freeman, Richard Harris.

GRATTACIELO - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Il distinto gentiluomo«, i. Eddie Murphy.

MIGNON - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Sister Act - Una svitata in abito da suora«, i. W. Goldberg.

EDEN - 15.30, 22.10 »Porca ... e selvaggia«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 15.45, 17.50, 20.00, 22.00 »Dracula«, r. Francis Ford Coppola.

LUMIERE - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Sex and Zen, il tappeto da preghiera, di carne«, prepovedan mladini pod 18. letom.

ALCIONE - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »La morte ti fa bella«, r. Robert Zemeckis, i. Meryl Streep, Bruce Willis, Goldie Hawn, Isabella Rossellini.

RADIO - 15.30, 21.30 »Eccitanti gioie del sesso«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, SOBOTA, 13. marca 1993 KRISTINA

Sonce vzhaja ob 6.21 in zatone ob 18.08 - Dolžina dneva 11.47 - Luna vzhaja ob 24.00 in zatone ob 8.56.

Jutri, NEDELJA, 14. marca 1993 MATILDA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 8.4 stopinje, zračni tlak 1024.4 mb uсталen, brezvetrje, vlaga 78-odstotna, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 7,2 stopinje.

Kaj pa bi svetoval staremu človeku?

Naj pravčasno izpreže, prepusti svoje mesto mladim, naj ne meri več sveta z merili svoje mladosti, ampak naj polno preživi tisti del življenja, ki ni več obremenjen z delom. Skratka, naj se posveča samemu sebi.

Na trzaski univerzi je je z naloge o vulkanskih kamninah z Antarkitke diplomiral nas

Igor Gombač

Novemu doktorju srčno čestitamo! Družina Kalc in obe družini Rojc

Zdravstvena dežurna služba Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

PRIREDITVE

SKD BARKOVLJE vabi na veseloigro NASI GRAJU NA RADIO v izvedbi amaterskega odra J. Stoka s Proseka in Kontovela jutri v zupni dvorani v ul. Moncolano. Začetek ob 17. uri.

PD MACOLJE vabi jutri na CELOVEČERNI KONCERT mladinskega godalnega orkestra Glasbene sole Postojna in mladinskega zbora vzgojnega centra iz Planine. Izvajali bodo skladbe Bacha, Handela, Grobminga, Arnica in Haydna. Pricetek ob 17. uri v Srenjskih hiši v Macoljalah.

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAZENČEV v Trstu organizira v ponedeljek, 15. t.m., ob 20.30 srečanje z Jero Vodusek-Starič z Instituta za novejšo zgodovino v Ljubljani, avtorico knjige »Prezvem oblasi 1944-46«.

KD I. GRBEC priredi ob 8. marcu, mednarodnem dnevu žena glasbeni večer, danes, ob 20. uri. Sodelujejo pevka skupina »Sovodenjska dekleta« in goljenci skedenjske podružnice Glasbene maticice. Pri-ložnostni govor novinarke Neva Lukes.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB, Ul. Donizetti 3, vabi jdanes, ob 18.30 na večer z naslovom »NA SONCNI STRANI AND« vti-si s potovanja po Argentin. Z diapozitivni jih bodo osvetlili Marko in Margi De Luisa, Tamara Petaros, Marko Kandut.

OB MEDNARODNEM DNEVU ZENAR predidjo zene od Banov družabni večer danes, ob 20. uri v Ovcarjevi hiši pri Banih. Na večeru bodo sodelovali novinarke Tatjana Cuk, Al-da Sosic in harmonikarji Mitja Malalan, Janko Belic in David Danieli.

SLOVENSKI KLUB vabi na srečanje z zgodovinarjem Vladom Habjanom, ki bo v torek, 16. t.m., ob 20.30, v Gregorčičevi dvorani. Avtor knjige »Anton Martin Slomsek« bo spregovoril o slovenski cerkvi od Slovenska do priznanja slovenske škofovske konfe-rence.

SK BRDINA organizira predstavitev sanitarnih artiklov, ki bo v sredo, 17. t.m., ob 20. uri v Domu Brdina na Opcinah.

POZNAMO skok v visino, skok v daljavo ... mi pa najraje skacemo v svet igre, ustvarjalnosti in družabnosti, v katerem se dogajajo najcudnejše stvari. Ce se nam zelis pridruziti, pridi vsako sredo v KD Skamperle k Sv. Ivanu (pri Stadi-dioni 1. maj), ob 16. uri v Ljud-skem domu v Trebach. Vabljeni clani.

SKLAD Mitja Cuk sporo-ca, da bo odhod avtobusa na 7. zimske igre ob 7.30 s trga Oberdan in ob 7.45 izpred Prosvetnega doma na Opcinah.

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES - Konferenca za Furlanijo-Juljsko krajino, vabi vse clane na javno posvetovanje »Kam s svetovnim slovenskim kongresom« v cotrek, 18. marca, ob 20. uri v domu Brdina na Opcinah, Pros-keska ul. 109 (nasproti cerkve na bliznjem trgu Brdina).

Planinski odsek SZ SLOGA in SK DEVIN vabi-ta jutri na tradicionalni zimski vzpon na Sneznik. Odhod iz Bazovice ob 7. uri izpred spomenika padlim. Za informacije: tel. 200236 - Skerk.

SK BRDINA sporo-ca, da je odhod avtobusa jutri ob 5.30 z Opcin.

KMETIJSKA ZADRUGA v Trstu in Kmecka zveza obvescata udeležence izleta na Kmetijski sejem v Verono, 13. t.m., da bo avto-bus imel sledeci urnik odhoda: Boljunec (na trgu) ob 5.30, Opcine (Prosvetni dom) ob 5.45, Prosek (na Krzadi) ob 6.00, Nabrezina (gostilna Silverster) ob 6.10, Sesljan (hotel Posta) ob 6.15.

SOLSKE VESTI

UCITELJSTVO osnovne sole »O. Zupancic« pri sv. Ivanu se iskreno zahvaljuje gospe Marjoti Ferluga-Udovic in Marku Udovicu za velikodusen prispevek za solo.

ČESTITKE

Dobrodosel ERIK, mami-ci Barbari in noni Aniti cestitamo. Kolegice od sv. Ane.

Danes praznuje KLELIA STOLFA iz Trsta rojstni dan. Ob tej priloznosti ji zelimo se mnoga leta zdravia in veselja, sestric-na Sonja ter Duska in Klara z družinami.

Na univerzi v Padovi je doktoriral iz psihologije ALEKSANDER SEDMAK. Iskerno mu cestitajo stric Danilo, teta Marica ter sestrici Claudia in Frida z družino.

MALI OGLASI

V BRISCAH pri Krizu sta odprla osmico Mirko in Cvetka Brisac. Tocita belo in crno vino z domacim prizgikom.

OSMICO je odprl Ivan Antonic, Cerovlje 34. Toci belo in crno vino.

OSMICO ima Ostrouska Zvonko - Zagradec.

OSMICO je odprl Dusan Gustin v Repnu st. 22. Vnaprej se zahvaljujemo za obisk!

OSMICO je odprl Pepi Zigon v ul. Flavia di Stramare 87/A.

OSMICO odprli smo, da veselo v družbi bo. Berdon Josip, Pulje pri Domju st. 123.

OSMICO je odprl Just Skerlj v Salezu st. 44.

OSMICO je odprl Vladimir Caharija - Nabrezina 22

OSMICO je odprl v Lonjerju Lovrenc Zerjul. Toci belo in crno vino.

BERTO TONKIC je v Dobrodoberu na Trzaski ulici 25, odprl osmico. Toci belo in crno vino ter nudi do-mac prizgik.

PRODAM renault 11, turbi, letnik 1986. Tel. st. 422128 v vecernih urah.

PRODAM motocikel Jamaha XT 600 v odlicnem stanju, lenik 90. Tel. st. (040) 228333.

PRODAM A 112, v odlicnem stanju, komaj opravljena revizija, pro-vozenih 87.000 km., cena 2.000.000 lir. Tel. 213889 od 18.30 do 20. ure.

CITROEN BX turbo diesel 1800 cc, v zelo dobrem stanju, en lastnik, cena 6.300.000 lir.Tel. zvečer (040)941527.

PRODAM stanovanje v Ul. Flavia, 60 kv.m. Tel. st. 229234 ali 383713 v vecernih urah.

V BLIZINI nove univerze je naprodaj zazidljivo zemljisce. Tel. na st. 51853 v jutranjih urah.

MEDICINSKA SESTRA isce delo na domu za varstvo in nego bolnika. Tel. 828251.

MLADO 21-letno dekle z veliko volje do dela isce kakrsnokoli zaposlitev. Tel. st. 200542 ali 200882 ob uri obedov.

HISNO POMOCNICO iscem enkrat tedensko. Tel. st. 723010 ob vecernih urah.

VINOGRAD oddajamo. Tel. st. 231859 ob uri kosila.

NUDIM instrukcije iz matematike in kemije. Tel. st. 212688.

PRODAM popolnoma novo enciklopedijo 10. knjig »GUIDA SANITA-RIA«. Cena po dogovoru. Telefon 725343.

PRISPEVKI

V spomin na Kati Regent darujeta Heli in Neva Regent 50.000 lir za SD Kontovel.

V spomin na Boza Filipovica daruje družina Mar-si 50.000 lir za SKD Tabor.

Nosilci krste pok. Kati Regent darujejo 100.000 lir za SD Kontovel.

Ob podelitvi zlate kolaj-ne za zaslužno delo na sol-skem podroccu darujeta Marija Ferluga Udovic in Marko Udovic 1.000.000 lir za OS Oton Zupancic - Sv. Ivan.

V spomin na Danico Kante daruje Etki Kriznic 50.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk.

Marija Briscek daruje 50.000 lir za Slovensko do-brodno drustvo - za be-gunice iz BiH.

V spomin na Bozota Fi-lipovica daruje Jozko Ger-dol 50.000 lir za Slovensko do-brodno drustvo.

V spomin na pok. Ivanko Grilanc vd. Svetlic darujeta Marilanc in Vancok 50.000 lir za Skupnost

Družina Opcine.

Za Skupnost Družina Opcine daruje družina Kalc 20.000 lir.

Namesto cvetja na grob Romana Kralja daruje Marija Pecar (Cukova) 20.000 lir za vzdrzevanje spome-nika padlim v NOB v Bazo-vici.

Namesto cvetja na grob Axelove none darujejo sosolci 3. in 4. razreda s sstrsi 70.000 lir za OS F. Milcinski na Katinari.

V spomin na Nevo Ferjancic in Boza Filipovi-ca-Gricca darujeta Bojana in Ladi 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na drag

NOVICE

Združenje ASCOM prisotno na celovškem Gastmesse

Gorica namerava oziviti vezi s Korosko in nasploh z avstrijskim prostorom. Ena od možnosti drži preko trgovine in turizma. V to so se prepričali pri združenju ASCOM, ki so se odločili za sodelovanje na celovškem sejmu Gast Messe, ki ga prav danes odpirajo v koroskem glavnem mestu. Tu je združenje prisotno s posebnim razstavnim prostorom v katerem se Gorica prikazuje kot sodobno mesto, stičišče med različnimi stvarnostmi, obenem pa se potrjuje tudi stoletna povezanost Gorice z Avstrijo. Danasnje slovesnosti se bo udeležilo tudi predstavništvo strokovne organizacije goriskih trgovcev.

Trgovine bodo v torek odprte

Združenje goriskih trgovcev ASCOM obvesča, upoštevajoč županovo odredbo z dne 12. t.m., da bodo trgovine na drobno, v torek, 16. t.m. ob prazniku patronov Hilarija in Tacijana odprte. Prav tako bodo odprti javni lokali. Pred dnevi se je pojavila vest, da naj bi bili ob praznovanju vsi trgovski obrati zaprti.

Šahovski tumir mestnih rajonov

V dvorani "Pastor angelicus" v Ul. Rabatta bo danes, s pričetkom ob 15. uri, 1. šahovski tumir mestnih rajonov, ki ga prireja Goriski šahovski krožek. Prirejajo ga v sodelovanju z rajonskimi sveti v okviru praznovanja dneva mestnih zavetnikov. Predvidenih je devet kol z medsebojnimi srečanji med ekipami vseh desetih rajonov (vsaka steje 4 šahiste). Čas za premislek bo največ 15 minut, tako da vsaka partija ne bo trajala več kot pol ure. Nagrajevanje bo ob 20.30.

Dr. Claudio Bevilacqua ostaja na čelu goriske KZE

Dr. Claudio Bevilacqua, pred kratkim imenovan izredni upravitelj Goriske KZE bo ostal na svojem mestu kljub ponudbi, ki jo je dobil iz Trevisa za vodenje tamkajšnje večje in torej zanj prestižnejše KZE. Včeraj je dr. Bevilacqua prejel tudi pisno obvestilo o imenovanju iz Veneta, o čemer se je govorilo že nekaj dni. Dr. Bevilacqua se je, kot je sicer že napovedoval, že včeraj zahvalil za zaupanje in odgovoril, da ponujenega mesta ne more sprejeti, ker je sprejel obveze za vodenje tukajšnjega zdravstva in zato ostaja v Gorici.

V Ul. sv. Ivana razstava v hiši, ki jo bodo porušili

V ulici sv. Ivana so v soboto odprli zanimivo skupinsko razstavo enajstih goriskih likovnikov. Zaradi velikega zanimanja, so razstavo podaljšali do 28. t.m. Zanimivost je že razstavni prostor: v galeriji so namreč spremenili celo staro hišo (st. 8), ki je namenjena rušenju. Na ogled so dela Ernesta Paulina, Giancarla Doliacha, Claudia Mrachicha, Alfreda de Locatellija, Stefana Comellija, Paola Cantaruttija, Sergia Figarja, Igorja Tomsica, Franca Spanoja, Massimiliana Busana in Paola Figarja. Razstava je odprta ob petkih, sobotah in nedeljah med 14. in 19. uro ter med 21. in 24. uro.

Danes v Gorici tretja deželna konferenca o športu

V konferenčni dvorani na razstavišču bo danes tretja deželna konferenca o športni problematiki. Razprava bo zajemala vprašanja s področja vloge in vključevanja športnih dejavnosti v FJK v širši evropski prostor. Poleg Tullia Pescatoreja, ki pri CONI odgovarja za mednarodno sodelovanje se bodo konference udeležili deželni odborniki Tersar, predsednik slovenskega olimpijskega komiteja Janez Kocjancic, tajnik koroske deželne sportne zveze Genser in številni drugi predstavniki športnih združenj. Delo konference, ki se b o začela ob 15. uri, bo usklajeval deželni odbornik Longo.

Bilanca 1992

Upravni svet Kmečke banke je vzel na znanje rezultate za poslovno dobo, ki se je zaključila dne 31. 12. 1992.

Uspešno poslovanje banke v preteklem letu je razvidno iz sledečih podatkov:

	(v milijonih lir)	(primerjava 1991)
ZAUPANA SREDSTVA	366,522	(+35,5%)
NALOŽBE	154.484	(+20,6%)
PREMOŽENJE IN SKLADI	27.094	(+27,7%)
ČISTI DOBIČEK	2.055	(+13,7%)

Banca Agricola Gorizia
Kmečka banka Gorica

OBČINA / SINOČI DVE PRESENEČENJI

SSk kljub vsemu ostaja v večini

Koalicija štirih skupin dosedanje opozicije

MARKO MARINC

SSk ne bo prešla v opozicijo na goriski občini, kot je napovedovala iz protesta zaradi odvzema pooblastil odborniku Marjanu Breščaku. Odločitev, ki jo je se v torek potrdilo pokrajinsko tajništvo stranke, so preklicali po sestanku s KD v četrtek, kot je na sinočnji seji občinskega sveta povedal nacelnik SSK Bernard Spacapan. V zameno za ohranitev podpore Tuzzijevi upravi je KD pristala na to, da deželni odbor ne bo vložil priziva na Državni svet zoper razsodbo Dezelnega upravnega sodišča, ki je priznalo legitimnost rabe slovensčine v treh slovenskih občinah na Goriskem.

SSk torej ostaja v večini in podpira Tuzziju zaupan raziskovalni mandat za utrditev in morebitno raširitve koalicije. Spacapan pri tem ni skrival nejevolje stranke, ki je v zadnjem času morala požreti marsikaj: od sklepa uprave, da se ne dovoli raba slovensčine v pretežno slovenskih rajonskih svetih, do zavlačevanja z ureditvijo solskega centra, do neupoštevanja mnenja SSK glede drugih problemov splošnega interesa. »Nasploh se politično vzdusje premika na de-

sno in teži k izločevanju SSK, znak cesar je tudi odvzem pristojnosti odborniku Breščaku«, ki je se menil Spacapan. Kljub temu bo stranka ohranila kritično podporo upravi in bo nato preverjala izid Tuzzijevega poizvedovalnega mandata.

Druga nič manj pomembna novost sinočnje seje pa je oblikovanje nekake opozicijske koalicije, v katero je pristopilo 12 svetovalcev sku-

pin DSL, Per Gorizia in dveh zelenih list. Skupno izjavo je prebral svetovalec Genovese, ki je dejal, da želijo te stranke sprico nesposobnosti večine zagotoviti upravljanje tekocih zadev in skupaj pogovarjati strateške izbire občine "mimo preživele sheme večina-opozicija". Skupina želi tudi biti zamelek za snovanje programov za bodočo novo mestno upravo.

Kmečka banka za zaščito strank

Upravni svet Kmečke banke je pristopil k dogovoru bančnega združenja ABI za ustanovitev urada za reklamacije pri posameznih bankah in bančnega ombudsmana, kolegialnega organa s sedežem v Rimu. S tem želijo izboljšati obveščanje in zaščito strank v odnosih, ki jih le-te imajo z bančnimi ustanovami. Na podlagi dogovora bodo banke nudile strankam prožne in učinkovite instrumente za hitro reševanje sporov.

Na Kmečki banki bo urad za reklamacije od 15. aprila, datuma ko bo dogovor stopil v veljavo, reševal spore za operacije, ki so bile izvršene od 1. januarja t.l. Banka bo morala spor rešiti v roku 60 dni od reklamacije. V slučaju spora, ki ga je sprožil zasebnik za znesek pod 5 milijonov lir in da ni urad za reklamacije odgovoril v predvidenem roku ali pa da odgovor ni zadovoljil stranke, se le-ta lahko obrne na bančnega ombudsmana: njegovo mnenje je obvezujoče samo za bančne ustanove, ne pa za stranke, ki se bodo lahko za-tele se do sodne oblasti.

RONKE / ZA VLOGO V ODPORNIŠTVU

Občini podelili častno priznanje srebrno kolajno

Pokrajinski odbor VZ-PI-ANPI in krajevna sekcija tega združenja izražata zadovoljstvo, da je bilo Občini Ronke podeljeno posebno priznanje - srebrna kolajna za vojaške zasluge - za velik doprinos njenih prebivalcev v

protifasističnem boju. Vest z utemeljitvijo podelitve odličja je objavil Uradni list, 4. marca letos.

S tem se dejansko zaključuje postopek, ki se je začel pred leti, v obdobju, ko je bil na celu občine Umberto Blasutti. Takrat so pristojni organi občini Ronke podelili bronasto kolajno. Upravitelji so jo zavrnil, ker sem jim je zdela kot priznanje neprimerna za 175 padlih občanov v osvobodilnem boju, za nešteto civilnih žrtev in preganjancev. Ne gre namreč pozabiti, da so bili zlasti prebivalci Ronk in sosednjih občin v glavnem zaposleni v velikih trziških tovarnah, kjer so se pred zlomom fašizma delovale celice odpor-niskega gibanja. Iz teh tovarn je v jeseni leta 1943 v partizanske enote odšlo veliko delavcev. Na to spominja obeležje pred vhodom v ladjedelnico. Na območju Ronk, nad Selcami, pa je bila ustanovljena tudi garibaldinska enota, ki se je bojevala v sklopu slovenskega narodnoosvobodilne vojske. Prijateljstvo s Slovenijo in Slovenci ohranjajo v Ronkah se danes.

Mnogi od padlih občanov Ronk so umrli na takoiimenovani Goriski fronti, septembra 1943, ko so za nekaj dni zaustavili prodiranje Nemcev in zasedbo teh krajev.

Letos mineva petdeset let od teh pomembnih dogodkov in podelitev priznanja je se dodaten razlog, da se ti dogodki primerno obeležijo, ugotavlja pokrajinski odbor VZPI-ANPI.

ŠOLA / V SODELOVANJU V POKRAJINO

Na šoli Trinko učna ura o strpnosti in rasizmu

Dragoceno pričevanje judovske vzgojiteljice

Pred dnevi je bila gost, kot že po nekaterih drugih solah nase pokrajine, tudi na slovenski srednji soli Ivan Trinko v Gorici gospa Bruna Schreiber, do lanskega leta ravnateljica in vzgojiteljica judovske osnovne sole I. Morpurgo v Trstu.

Učenci drugih in tretjih razredov, profesorji ter ravnateljica Rozica Simčič Lojk so jo prisrčno sprejeli in se z njo pogovorili o zelo aktualnem in perečem problemu: o oživljanju skupin tako pri nas kot drugod, ki se sklicujejo na ideologijo rasistične nestrpnosti do "drugacnih". Gospa Schreiber, ki pripada judovski tržaski skupnosti in ki je na lastni kozi pretrpela

rasistično preganjanje med drugo svetovno vojno, je dijakom pripočala naj se izogibajo ideji, ki je rasizem. Taka čustva, je dejala, ponizujejo človeka in ga spreminijo v bitje, ki je slabše od živali. Z zelo prepričljivimi besedami je izjavila, da odklanja tudi pojem "strpnost do drugih", ker se je vprašala, kdo da so "drugi", če ne nasi bližnji, enaki nam po vsem, pa ceprav jih označuje drugačen jezik, drugačna kultura, rasa, veroizpoved ali drugačna barva kože. Tudi beseda "strpnost-toleranca" ni povsem primerna, kajti predstavlja bolj ali manj prepricano sprejemanje razlikosti z drugimi.

Razgovor je potekal v

prijetnem in prijaznem vzdušju in se je zaključil s podaritvijo sopka cvetja gospe Schreiber, v spomin na vse, in takih je bilo zal v našem stoletju nesteto, ki so podlegli nesmiselnemu in zverinskemu nasilju generacije, ki je bila zaslepljena od krutega sovraštva.

Pobuda za to srečanje je nastala v okviru sodelovanja med ravnateljstvom sole Trinko in odborništvom za solstvo pri Goriski pokrajini, ki ga vodi Aleksandra Devetak. Odbornistvo nudi pomoč pri organiziranju raznih dejavnosti, ki naj bi dijakom prikazale grozote preteklih in današnjih dni in ki so posledica rasne nestrpnosti.

ZBORNICA / SKORAJ 2 MILIJARDI

Prispevki za nove pobude Ureditev parka v Gradežu

Razširjeni odbor Trgovinske zbornice, ki upravlja Goriski sklad, je na svoji zadnji seji odobril šest prispevkov za skupnih 1, 8 milijard lir, v korist starih novih gospodarskih pobud, v korist Ustanove za turistično promocijo in v korist Pokrajine.

Za štiri nove gospodarske pobude (po urešnitvi bo na razpolago 69 novih delovnih mest) so namenili 716 milijonov lir. 330 milijonov lir bo uporabila Ustanova za turistično promocijo in sicer za izdelavo nacrta za prenavo in posodo-

bitev turističnih objektov v Gradežu, predvsem parka vrtnic. V tem objektu naj bi zgradili prireditveni prostor z 2500 sedeži, uredili morski park, prenovili pokriti bazen in toplice. Denar za izvedbo del bo zagotovila Dežela.

Pokrajina pa bo prispevek 825 milijonov lir uporabila za zgraditev in posodobitev cestnega omrežja na območju Boscata v občini Gradež. Z ureditvijo, oziroma zgraditvijo cest naj bi kmetom omogočili, oziroma skrajšali pot do Boscata do Fossalona.

Več akcij za pomoč beguncem

Občinski odbor za pomoč beguncem iz BiH nadaljuje z delovanjem. S pomočjo dijakov zavoda Pacassi so izvedli akcijo 5. marec za zbiranje pomoči beguncem v Ajdovščini. Danes bo iz Turina pripeljal tovrnjak pomoči za razne zbirne centre v Sloveniji, goriski skavti pa pomagajo v Tolminu. Zbirajo tudi denarne prispevke na postnem t/r st. 12207494 in t/r pri goriski hranilnici st. 010-13844/3.

ROMJAN / DVA ZANIMIVA VEČERA V ORGANIZACIJI CAI

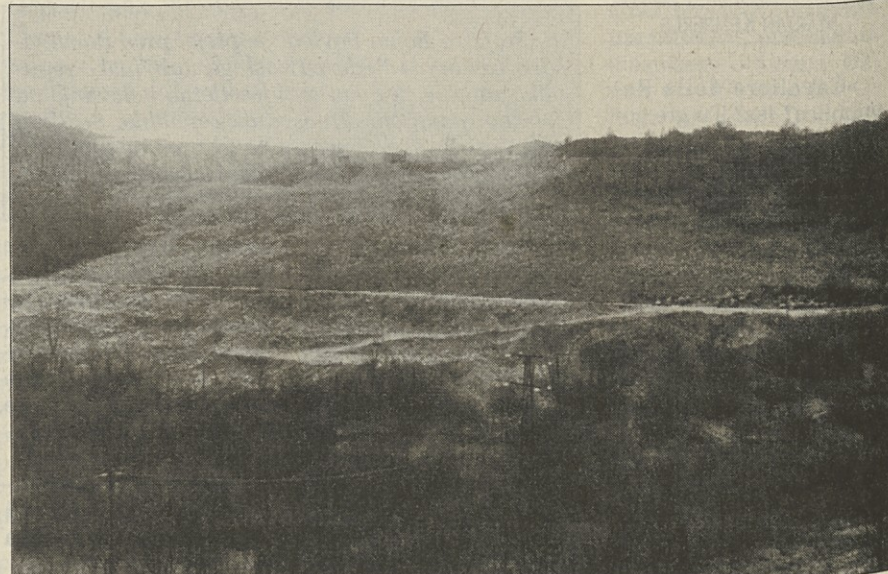
Kako varovati Kras pred širjenjem kamnolomov

Pri okrogli mizi koristno četudi polemično soočenje med tehnik, naravoslovci in (na žalost redkimi) upravitelji

MARKO JARC

Italijanska planinska organizacija CAI je priredila v Romjanu večera na temo Kamnolomi na Krasu. K okrogli mizi so povabili izvedence, politike in lastnika kamnoloma. Veliko je bilo kritik na račun deželne uprave, ki je zopet odložila odobritev nacrta za urejanje izkopov.

Prvi večer je bil posvečen diapozitivom, s katerimi so prikazali kamnolome v goriski pokrajini in sirom po deželi, naslednji večer je sledila debata, ki jo je vodil inz. Bruno Asquini, predsednik komisije za varstvo gorskega okolja pri CAIju. Tullio Moimas (CAI) je obrazložil vrste kamnolomov in podčrtal zaskrbljujoče pomanjkanje kontrole s strani javnih uprav. Izvedenec za karistiko Fabio Forti je povedal, da je treba ločevati kamnolome, iz katerih pridobivajo surovine za gradnje in tiste, iz katerih pridobivajo okrasni kamen: slednji so manj škodljivi, ker se sirijo počasneje. Univerzitetni prof. Livio Poldini je govoril o uničevanju flore z domačimi specifikami: dobro bi bilo, da bi v odsluženih kamnolomih npr. uvažali rastlinjake z domačo

Kamnolom na goriskem Krasu pri Devetakih m(foto Studio Reportage)

floro, da bi se spet ustvarilo prvotno okolje. Arhitekt Ferdinando Bertani je dejal, da nasa dežela zalaga sosednje dezele, kjer so odprte nove kamnolome pre-povedali. Odpadne materiale bo treba začeti znova uporabljati: tako se lahko izognemo novim kamnolomom in goram odpadkov.

Pod kritiko je tudi kultura navadnih ljudi, ki vidijo v zapuščenih kamnolomih naravna odlagališča smeti. Res je, da se kamnolome lahko spremenijo v odlagališča, vendar to bi ne smelo priti v poštev za Kras, ker je preveč občutljivo področje in bi lahko škodili

podzemskim vodnim virom. Inz. Bruno Bessega je posredoval svoje izkušnje na področju odlaganja odpadkov in je povedal, da sploh ni nadzorstva javnih uprav. Geom. Cola, lastnik kamnoloma je menil, da je varstvo okolja, tudi kamnolomov, stvar posameznikov, ker s strani javnih uprav ni dovolj poslušna, predvsem pa denarja za posege. Predstavnika sindikatov Battistella in KGS Busatto sta govorila o finančnih težavah, ki pogosto posege za okolje, predsednik pokrajine Saccavini pa je povedal, da je Goriska nasicena z velikimi objekti (železnice, avtoceste, pli-

novodi, naftovodi), kar dodatno kvari okolje in drži pri življenju veliko kamnolomov. Saccavini je bil v diskusiji tarča ostrih napadov, pri čemer je zavrnil najostreje kritike, češ da pokrajina ne more posegati v pristojnosti občin. Odločno je tudi odbil tezo prof. Poldinija, ki je brez dlak na jeziku povedal, da ne zaupa v politike. Saccavini je bil mnenja, da so tudi nacrtni tehnikov prevečkrat neracionalni in daleč od realnosti.

Večer se je zaključil v sproščenem vzdušju, vendar je treba zabeležiti zaskrbljujočo odsnost občinskih upraviteljev.

PRIREDITVE

KD ANDREJ PAGLA-VEC priredi v ponedeljek, 15. marca, ob 18. uri na sedežu v Ul. IV. novembra v Podgori okroglo mizo na temo Od lagerjev do odpornosti. Sodelujejo sen. Stojan Spetic, Milovan Bressan (ANED), Mario Merni (AVL), Silvino Poletto (VZPI).

SKGZ prireja v sredo, 17. marca, ob 20.30 v dvorani pokrajinskega muzeja na gradu debatni večer z Viko Potocnik in Vero Koznik o vlogi žensk v slovenski družbi in nasploh v svetu.

ZDruženje UCITELJEV ZEMLJEPISA priredi v ponedeljek, 15. t.m., ob 17.30 na sedežu CAI v ulici Rossini 2 predvajanje diapozitivov na temo Soca in njena zgodovina.

OBVESTILA

GORISKA SEKCIJA WWF sklicuje danes ob 17. uri v socialnem centru v Ul. Baiamonti občni zbor članov. Nanj vabijo simpatizerje in interese v včlanjenje.

KONCERTI

KONCERTNA SEZONA AGIMUS: danes ob 17.30 v dvorani Pokrajinskega muzeja na gradu koncert sopranistk Federice Volpi in Vincenze Pecorari, klarinetista Roberta Noninija in pianista Alessandra Arba. Izvajali bodo Schubertove skladbe.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
MARZINI Korzo Italia 89 - tel. 531443
DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
ALLA SALUTE (Fabris), Ul. C. Cosulich 117 - tel. 711315

KINO

GORICA
VITTORIA 18.30-20.15-22.00 »Sex and Zen - il tappeto da preghiera di carne«. Prep. mladini pod 18. letom.
CORSO 17.30-19.45-22.00 »Trauma«. Rez. Dario Argento.
VERDI 18.00-20.00-22.00 »Sommerbyk«. Richard Gere, Jodie Foster.
TRZIC
COMUNALE 18.00-20.00-22.00 »Il grande comero«. Rez. Francesca Archibugi
EXCELSIOR 18.15-20.10-22.00 »I nuovi eroi«. J. C. van Damme.

POGREBI

Danes ob 9.30 Hilde Fischer por. Donatini iz splosne bolnišnice v cerkev na Travniku in na glavno pokopališče, ob 9.45 Bruno Riolfo iz splosne bolnišnice v Slovenc, ob 10.15 Salvatore Manias iz splosne bolnišnice v Skocjan, ob 11.25 Lino Braid iz splosne bolnišnice v Gradisce, ob 11.30 Alojzija Hlede vd. Lutman iz splosne bolnišnice v Steverjan, ob 12.45 Franciska Rakar vd. Sirch iz bolnišnice Janeza od Boga v Krmin, ob 12.45 Elvira Reja iz bolnišnice Janeza od Boga v Mos.

+

Nenadoma nas je zapustila naša draga mama in mati

Alojzija Hlede vd. Lutman

Pogreb bo danes, 13. t.m., ob 11.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev v Steverjanu.

Zalujoci sin Boris z družino

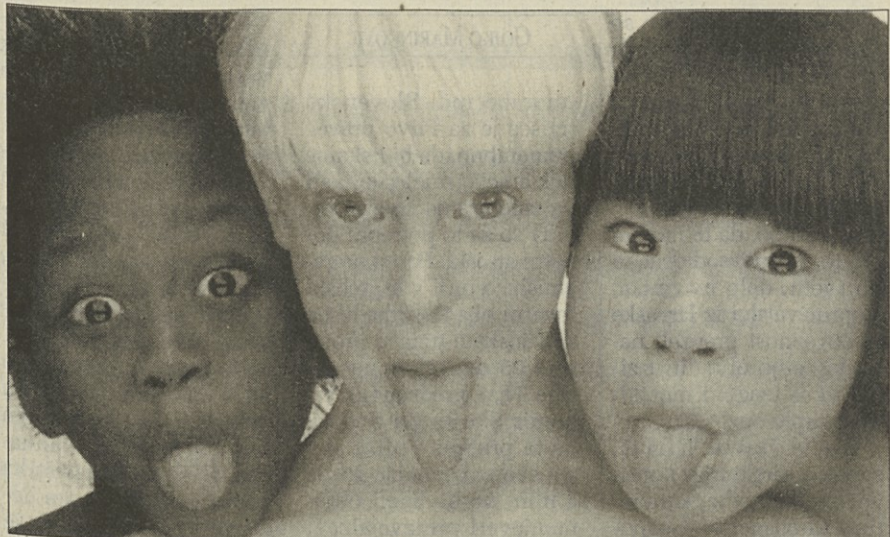
Gorica, 13. 3. 1993

REKLAMA / ODMEVI NA ZAMISLI TOSCANIJA

Sto pohval in kritik Benettonu

V Trstu predstavili knjigo pisem firmi

"Dragi sovražniki, dragi prijatelji, najprej vam želim povedati ..., da vsem ni mogoče ugajati. Sporočilo, s katerim se vsi strinjajo, je prav gotovo povprečno sporočilo ..."

Tako začena svoje uvodne misli v knjigi "Kakšno zvezo ima Aids s puloverji?" (Cosa c'entra l'Aids con i maglioni?) Oliviero Toscani, ki že dobro desetletje ustvarja zunanjo podobo firme Benetton: nad tem, kakšna je ta podoba - privlačna, zastrastujoca, inteligentno zastavljena ali samo prebrisana - se že leta krešejo mnenja. Reklamna sporočila, ki so obkrožila svet, so v javnosti vzbudila takšno zanimanje - s pozitivnim in negativnim predz-

nakom - da so številne v raznih evropskih državah in tudi ZDA spodbudile k pisnemu izražanju svojega mnenja. Odmevnost reklamnih sporočil Benettona je postala se toliko večja, ko je Toscani začel uporabljati slike iz naše vsakdanjosti in pri tem izbral najbolj krute dogodke, kot so npr. mafijski umor, prisiljeni povratek albanških beguncev domov ali hiranje moskega, ki je bil smrtno zaznamovan z Aidsom. Veliko ljudi pa so zboleli tudi v studiu posnete fotografije, ki so odrazale prepričanje Toscanija, da je barva kože samo kromatska razlika med enakopravnimi osebami (zgoraj en primer iz te serije). Za precejšnje število ljudi, pa ni tako,

čes da je bela rasa nad drugimi, ker je izbrana. Samo v obdobju od leta '90-'92 je na naslov družbe Benetton prišlo okoli 2.500 pisem, tem bi morali pristeti še številna sporočila, ki so jih ljudje poslali raznim časopisom, televizijskim in radijskim postajam. Niti tokrat se pri Benettonu niso izneverili svojemu izrednemu posluhu za ustvarjanje zanimanja za firmo in se zato odločili, da objavijo izbor prejetih pisem. Knjigo sta uredila Laura Pollini in Paolo Landi (trenutno je odgovoren za reklamo pri družbi), ki je s Toscanijem pred dnevi knjigo (izšla je pri Mondadoriju) tudi predstavil tržaškemu občinstvu.

LIKOVNIŠTVO / RAZSTAVA V TRŽAŠKI GALERIJ CARTESIUS

Ženska med nebom in zemljo

Marec: pomlad se približuje, narava se prebuja, a prebudijo se tudi društva, organizacije, galerije in prilika je osmi marec - svetovni dan žensk, da sta ob tem prazniku ženska in njena ustvarjalnost na dnevnem redu - enkrat na leto. Sledijo si prireditve, praznovanja, razstave, cestitke, mimoze...

Mimo tega praznika niso mogle tudi nekatere galerije, tako je na ogled v galeriji Cartesius skupinska razstava ženskih likovnic z naslovom »Ženske med nebom in zemljo«. Isti naslov pa nosi tudi zanimiv katalog, ki so ga pripravili ob razstavi. Stirinideset avtoric s svojimi deli napolni galerijske stene s karseda različnimi stvaritvami, ki gredo od olj, preko grafik do kipov. Misel vizije sveta razpetega med dualizmom nebo/zemlja, moski/ženska, ying/yang je več ali manj stalnica vseh kultur in s tem v zvezi ene od njenih glavnih sestavin - umetnosti. Seveda je tokrat poudarek na ženski komponenti te dvojnosti, bežen in globalen pogled na razstavo pa nas prepriča, da je tudi nazven viden neki nedefiniran element »ženskosti« kot splošen aspekt občutka, ki veje iz večine del. Ne bi mogli imenovati ta element

neznost, kajti to bi bil stereotip, ki se poleg tega nekaterim avtoricam sploh ne bi podal, kajti njihova izpovedna sila izžareva polno energije in uporablja krepke poteze ter odločne barve. Formalno se srečujemo s širokim spektrom tendenc od opisno-realističnih (Accerboni, De Dolcetti, De Mattia, Israel, Movia, Schott Sbisà, Sirotich, Stener), abstraktnih (Batich, Cicognani, De Zorzi, Ghirardi, Marassi, Renier, Ronay, Slaus, Stravisi), magično-poetičnih (Czinner, D'Onofrio, Maestroni,

Sguazzi, Koren Skerk) in ekspresionističnih (Ducaton, Fonda, Metallino, Psacaropulo) do graficno slikarskih govoric (Benci, Lampe, Pazienna, Pepeu, Raza, Taleri) ter dveh kipark (Rossdear, Polla).

Ta groba in približna razdelitev je podana samo kot dolzna informacija, kajti vsaka ustvarjalica na tej razstavi predstavlja lastno umetniško pot; bilo bi skrajno omejevalno postavljati dela v nekatere definicije formalnih kalupov, saj v vsakem delu najdemo samosvoje poti in iz-

razna sredstva, ki odražajo samo in edino avtorico. Besedne definicije pa so posledica teza-ve, ki jo predstavlja dejstvo, da sta jezika, v katerih se izražata umetnik in tisti, ki umetnika predstavlja, različna in zato nimata skupnega in enoznačnega izraznega sredstva. Mimo vseh izraznih težav lahko, pa ceprav enkrat na leto, spoznamo in zaznamo intimni svet umetniškega ustvarjanja in izpovedovanja likovnih umetnic v lebdecem svetu »med nebom in zemljo«.

(-srce-)

Tržaška umetnica Annamaria Ducaton se tako sprašuje o miru v svetu

Luisa M. Sguazzi na tokratni razstavi predstavlja tudi "Čakajoče ženske"

GLASBA / KONCERTNA SEZONA V GORICI

Kvartet za konec časov četrta ponudba GM in centra Komel

V cerkvi Sv. Ivana glasbo Oliviera Messiaena oblikovala komorna skupina iz Ljubljane, ki so sestavljajo glasbeniki mlajše generacije

TATJANA GREGORIC

Vsi stirje abonmajski koncerti, ki sta jih v letošnji sezoni pripravila Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in Glasbena matica v Gorici, kažejo na prizadevanja po izvirnejši programski ponudbi glasbenih srečanj v mestu, pa četudi jo oblikuje pesnica entuziastov, ki pester izbor dodajajo del, ki vsakic znova ponudi enkratno sočnanje s pogosto zastopano literaturo ali manj običajno koncertno zasedbo. Po uvodnem zborovskem poklonu Mariju Kogoju, večeru z orkestrom trobil iz Verone in nato se srečanju s klavirskim duom smo v četrtek, 4. marca v cerkvi Sv. Ivana lahko prisluhnili se komorni skupini iz Ljubljane, ki jo sestavljajo glasbeniki mlajše generacije, violinistka Vera Belic, klarnetist Jure Jenko, violoncelist Andrej Petrac in pianist Vladimir Milanić. Mladostno zagrezo so se interpreti, sicer prejemniki nekaterih pomembnih glasbenih priznanj, predstavili z izvedbo manj znanega dela »Quatuor pour la Fin du Temps« (Kvartet za konec časov) lani umrlega francoskega sk-

Mladi ljubljanski izvajalci med nastopom v Gorici (Foto Studio reportage)

ladatelja Oliviera Messiaena, avtorja, ki je znan po številnih kompozicijah za orgle, pa tudi kot raziskovalec pticjeja petja, umetnika, ki sodi med najbolj zanimive in samosvoje osebnosti glasbenega ustvarjanja 20. stoletja. Kvartet za violino je nastal leta 1941 v nekem koncentracijskem taborišču v Slezijski in odseva skladateljevo mistično vizijo o koncu vseh časov. Delo, ki je posvečeno apokaliptičnemu angelu, je razdeljeno v osem stavkov in za vsak stavek je Messiaen napisal tudi vsebinsko pojasnilo. Programsko zanimivo in občuteno delo daje izvajalcem precej možnosti za lastno interpretacijsko ozivitev, po-

nuja jim izpetost lastnih fantazijskih dimenzij in s tem izgradnjo aktualnejše glasbene vsebine. Ljubljanski glasbeniki, ki so delo nastudirali se pred leti, sicer v drugacni zasedbi, so dovolj subtilno prisluhnili Messiaenovi partituri in jo prebudili s vso potrebno preciznostjo skupne igre. Preskromno pa so se koncertanti odzvali na skladateljev napotek, naj poslušalca poskusajo prepričati s senzibilnostjo zvoka, dinamičnim niansiranjem in lastno vizijo sporočilnosti skladbe. Izvrstni instrumentalisti, med katerimi vendar moramo izpostaviti muzikalno prodornejša klarnetista in violoncelista, so bili bolj naklonjeni dramatični

komponenti svoje glasbene pripovedi in so s tem zatemnili občasno predpisane marvce in nebesko jasnejše harmonije. Za popolno doživeto delo, ki ponuja izvajalskemu aparatu močan izziv, poslušalca pa izjemno glasbeno doživetje, bi si želeli se intenzivnejše prožnosti ansambla kot celote. Večer, ki mu moji pomisleki niti najmanj ne morejo zamnjsati veličine in pomembnosti, so z literarnimi vložki med stavki obogatili tudi sami goriski organizatorji. Komornemu glasbenemu vzdušju so dragoceni utrinek dodali Franko Zerjal, Igor Devetak, Katja Sfiligoj in Niko Klanjšček (kot recitatorji in tehnična izvedba).

ZGODOVINOPISJE / PONATIS KNJIGE ANDREA KOZLOVICA

Prva svetovna vojna predvsem v fotografijah

Ob slikovnem gradivu zanimiv tudi tekst

ELIO FORNAZARIC

katerimi so tudi nekatere prave redkosti, saj gre za material, ki ga je avtor zbral tako v italijanskih in tujih muzejih, kakor tudi pri zasebnikih. Drugič je treba poudariti, da se delo ne uvrsta med tiste tekste, ki prikazujejo prvo svetovno vojno kot spopad med nekaterimi civiliziranimi narodi na eni in nekakšno divjo drhaljo na drugi strani, temveč skusa korektno in nepristransko prikazati vojne dogodke in neizbežne grozote. Če izvzamemo nekaj retoričnih vrinkov, se tako tekstovno kot tudi fotografsko knjiga precej nepristransko obrača do vseh stra-

ni, vpletenih v vojni na italijanskih frontah in drugod. Malokdaj na primer v podobnih tekstih lahko beremo, da je bilo Tridentinsko leta 1867 priznано Avstriji »na podlagi antčnih katarskih ugotovitev«, da so vasi in hribine na Krasu povsem slovenske, ali pa se, da so francoske in angleske divizije odigrale veliko vlogo ob strani italijanske vojske v zadnji fazi spopada z razpadajoco Avstro-Ogrsko...

Slikovno gradivo je kot rečeno bogato in dober del objavljen iz fotografij se nanasa prav na sosko fronto in na Kras. Tudi s tega vidika je Kozlovicova knjiga se posebno zanimiva za nas.

Zanimiv plakat ponatisen v Kozlovicovi knjigi

LITERATURA / OCENA

Boris Pahor Napoved nove plovbe

IVANKA HERGOLD

Res, knjiga je izšla lani poleti, vendar pa nemara zapis o njej se nagovori kaksnega bralca k branju, saj jo je danes precej poučno brati.

To so literarizirani dnevniški dokumenti (1986 - 1989) o Pahorjevi politični misli, o njegovem več desetletij trajajočem zavzemanju za slovensko samobitnost, pluralizem in konfederativno obliko povezave Slovenije z drugimi jugoslovanskimi republikami. Druga velika tema teh dnevnikov je pisateljevo mednarodno delovanje za uveljavitev nepriznanih manjšin in s tem povezano vprašanje identitete. Na vse to pa avtor gleda iz »grenkega mesta«, iz zapletenega tržskega vozlišča, ki je hkrati tretja velika tema, kateri posveča v svoji knjigi največ pozornosti. Četrta os, okoli katere se vrtilo njegova razmišljanja, je seveda literatura, večkrat tudi likovna umetnost. Seveda pa ima knjiga zamečke drugih tem, npr. o religiji, naravi in ljubezni itd. Več je tudi taboriščnih utrinkov.

Avtor je že v uvodu v knjigo (napisana januarja 1992) izrazil bojazen, da se bodo beleške o mojih prizadevanjih morebiti zdele oddaljene in medle po vsem tem, kar smo zadnje čase tragicenega in veličastnega doživeli.

Ce k tej avtorjevi misli dodamo se (njegov) citat Heraklitovega fragmenta s prve strani knjige, kjer grški modrec pravi o tem, da »ni najboljšje/ za ljudi/ da se izpolni/ kar hrepenijo/«, in vse to zaokrožimo se z njegovo mislijo (na str. 510), ko si zapise: »...ko pa sem kljub v teh letih objavljenim knjigam sem zmeraj nekaj okuzenec. Poprej zato, ker sem bil opozicionalec, danes zato, ker sem neprijeten dokaz, da je opozicionalec imel prav,« bi nemara vsaj približno ujeli vtis, ki ga v celoti zapusti knjiga po branju. Nemara neke vrste osebna nezadostenost, nepotesenost torej, sploh pa ni nobenega cenenegega triumfalizma.

Pahorjevi dnevniški zapiski so nastali ob popotovanjih po Evropi, v Sloveniji, ko se je kot pisatelj udeleževal raznih pisateljskih srečanj (nastopi ob Trouver Trieste v Parizu, v Vilenici, na Statenbergu, na Bledu, v Ljubljani, na Koroskem). Bralac bo tako spoznal pisateljeve vtise o somišljenikih in prijateljih in seveda tudi o nasprotnikih na manjšinskih snidenjih in kongresih, bodisi ob branju cele vrste revij, časopisov in knjig. Včasih so to tudi komentari in bolj intimni zapisi ob pisnih, včasih pa so objave referatov ali glavnih idej z raznih srečanj, takšen je na primer prispevek »Urbs amara« na penklubovskem srečanju 1989 leta. Ta je se posebej zanimiv, ker v zelo strnjeni obliki prikazuje pisateljev pogled na tržski problem.

Kot je znano, je pisateljeva misel izredno kritična. Ne samo tam, kjer pac zaradi znanih razlogov ne more biti pritrjevalna (na ekstremni desni in ekstremni le-

vi), ampak tudi sicer ob ljudeh, ki že zaradi svoje mladosti ne morejo biti krivi za grehe svojih prednikov in so njihove izkušnje v temelju drugačne.

To posebej lepo pride na dan o nič kaj preprostem vprašanju identitete, ko Pahorjevi nasprotniki »potegnejo« kratko, ker zaradi svojih drugacnih (političnih, estetskih, poklicnih, a tudi glede na kraj bivanja) izkušenj drugače mislijo, ceprav v včasih res, da jih avtor pac prekasa po izkušenosti in globljem poznavanju zgodovine in političnega ozadja. Takšen je zapis o Kermaunerjevih idejah na str. 314, glosa ob clanku Filipa Fischerja, o Inkretovih pogledih na (ne) izročnosti narodu na genetičen način (str. 158), pa tudi v zapisih ob referatu Maje Haderlap, ki meni, da je narodna identiteta le del clovekovne identitete (str. 199). Tako tudi misljenje Pavla Fonde v luci Pahorjeve »kritike« skoraj ni mogoče prepoznati, se zlasti, ko gre za slavnostni govor (str. 232-236).

Izredno dragoceni so literarni zapisi. Za preučevanje Pahorjevega dela so važni predvsem tisti, v katerih spremlja odzive na svoje knjige oz. prevode doma in na tujem, se posebej, ko vse to opazuje v luci postopnega spremljanja politične scene, nekateri zapisi so nastajali tudi ob branju drugih knjig, ponekod se namreč razrastejo že v prave recenzije, drugod gre za krajše vtise. Vsaj presenetljive so tudi svojevrstne interpretacije klasičnih avtorjev, npr. Evripida. Od literatove »ta kratko« potegnejo cisti literati, npr. Thomas Mann in njegova Carobna gora, Buzatti s svojo Tatarsko puscavo in Trzaski neznan avtor s svojo Skrivnostjo (Il Segreto), boljše se že godi Kafki, ki je uporabljen za različne interpretacije. Imenitni so seveda njegovi priznavni pogledi na Jančarjev Briljantni valček, a izcrpna je njegova kritična in analitična misel ob pogledu na Rebulov roman Jutri čez Jordan. Cisto poseben odnos pa se pokaže do Fulvia Tomizze, o katerem pise na več mestih. V njegovem romanu Mladoporočnica iz Rossetijevih ulice kritizira Tomizzevo »približno informiranost«, prevod v slovenscino pa (upravice)no) sesuje, prav kritika tega prevoda je nadvse poučna.

Kajpada to se zdalec ni vse, saj Pahorjeva knjiga ni samo miselno in slogovno ter tematsko bogata, ampak tudi zajetna. Vendar mimo nje ne bo mogel noben preučevalec njegovega dela in življenja, ne glede na to, kako mu je lahko ta ali ona rec že tuja in dalec. Napoved nove plovbe je izšla pri mariborski založbi Obzorja, ki je v novem, Trzacanom naklonjenem urednikom Andreju Barvarju nasla naslednika za rajkega Jozeta Kosarja, cigar spominu je Boris Pahor tudi poklonil to delo.

DOHODNINA / DAVČNE UPRAVE NAS BODO ČAKALE DO 31. MÄRCA

Zaradi rasti cen so se letos spremenile osnove za obdavčitev, stopnje pa ne

Odmera temelji na lanskeletni bruto plači, ki je znašala 51.044 tolarjev - Poiščite račune - Če sta lastnika novega stanovanja oba zakonca, bosta olajšavo lahko uveljavila oba

LJUBLJANA - DO 31. marca moramo davčni zavezanci oddati napoved za odmero dohodnine. Z dohodnino smo se natančneje seznanili že lani, vendar najbrž ne bo odveč, če se enkrat pojasnimo njen pomen.

Dohodnina je pravzaprav ime davka na vse celoletne obdavčljive prejemke, dohodke in dobičke vsakega posameznika. Torej je to davek na dohodke, ki jih davčni zavezanec prejme. Izračuna se od vsote dohodkov, ki jih posameznik prejme v enem koledarskem letu; čim višje so te vsote, tem višja je davčna osnova. Dohodke smo lahko prejeli med letom kot plačo, kot katastrski dohodek, avtorski honorar, dobiček iz dejavnosti, in sicer ne glede na to, če smo bili zaposleni, brezposelni, samostojni kulturni delavci, kmetje, obrtniki, gospodinjke, otroci ali upokoјenci. Obdavcene so tudi plače, zaslužene z delom v tujini (če je delovno razmerje

sklenjeno z domačim delodajalcem) in tiste pokojnine, ki se prejemajo iz tujine, poleg tega pa tudi namenska od oddajanja premoženja in nadomestila za cas brezposelnosti. Na osnovi podatkov, ki jih vpišemo v napoved za odmero dohodnine, nam davčni organ, tako kot lani, izračuna in odmeri dohodnino.

Olajšave

Ne bo odveč, če se enkrat opišemo glavne izdatke, ki jih lahko uveljavljamo kot davčno olajšavo. Poudariti pa moramo, da si davkoplacevalec svoje osnove za odmero dohodnine na račun olajšav ne more zmanjšati za več kot 10 odstotkov.

Kot olajšavo lahko uveljavljate sredstva, ki ste jih med letom vložili v nakup vrednostnih papirjev, sredstva, vložena v nabavo, rekonstrukcijo ali modernizacijo osnovnih sredstev, pa tudi sredstva za adaptacijo ali gradnjo

ALENKA L. JAKOMIN

Prvi primer (davčni zavezanec je zaposlen in ima 1 vzdrževanega člana):

plača	1.011.695
regres	+18.500
prispevki	-225.081
olajšava (10%)	-77.511
en otrok (8%)	-48.996
davčna osnova	648.606
davek v celoti*	151.577

akontacija dohodnine prek leta	-181.734
regres	-2.220
	= -32.377
Država bo zavezancu vrnila 32.377 tolarjev.	

Opomba*: izračun po lestvici - glej lestvico

gospodarskih poslopij in nabavo kmetijske mehanizacije ter sredstva, ki ste jih vložili v gradnjo malih elektran in v varstvo okolja.

To seveda ni vse. Davčno olajšavo lahko uveljavite tudi, če ste med letom kupovali zdravila ali ortopedske pripomočke (tudi

očala), če ste se izobraževali ob delu, če ste kupovali knjige in učne pripomočke, če ste vlagali v znanstveno-raziskovalno delo, pa tudi če ste placevali članarino strankam in sindikatom ali prostovoljne denarne prispevke. Lani je bilo veliko takih davčnih zavezancev, ki so odkupili ali kupili stanovanja, s katerim so rešili svoj stanovanjski problem. Če sta zakonca stanovanje kupila skupaj in če sta oba lastnika, lahko uveljavljata olajšavo oba (na primer vsak polovico plačanega zneska). Seveda svetujemo, da poloznicno kot dokaz plačila kupnine hranita najmanj leto dni po oddaji napovedi.

Vzdrževani člani

Za vzdrževane družinske člane se šteje zakonec, ki nima lastnih sredstev za preživljanje, otroci oziroma posvojenci do 18. leta starosti in tisti, ki nadaljujejo solanje (vendar le do 26. leta starosti). Poleg teh pa tudi pastorki, vnuki (če na primer nimajo staršev) in stari oziroma posvojitelji zavezanca (če nimajo lastnih sredstev za preživljanje oziroma če so leta manjša od višine posebne olajšave).

V zadnjem primeru se olajšava prizna, če stari živijo v skupnem gospodinjstvu z zavezancem ali v drugem gospodinjstvu, če zavezanec krije del stroškov za oskrbo. Za vse oblike vzdrževanih družinskih članov lahko zavezanec uveljavi 8-odstotno olajšavo od povprečne plače v letu 1992, za vsakega naslednjega pa še dodatna 2 odstotka.

Prav tako lahko 8-odstotno olajšavo uveljavljajo tudi tisti upokoјenci, ki imajo več kot 65 let.

Odmerjanje davka

Odmera za dohodnino temelji na povprečni lanskim mesečni bruto plači, ki znaša 51.044 tolarjev, kar pomeni, da se je dohodninska lestvica valorizirala s faktorjem 3, 034. Razmerja med posameznimi davčnimi razredi so ostala nespremenjena, lestvica pa je nova, prilagojena podatkom o povprečni slovenski bruto plači za lansko leto. Lestvica je prikazana v tabeli, pripravili pa smo tudi dva primera izračuna dohodnine. Prvi primer velja za zaposlenega državljanca, ki ima prijavljenega enega vzdrževanega člana, na primer otroka, drugi primer pa velja za upokoјenca, ki je starejši od 65 let.

Drugi primer (upokoјenec)

pokoјnina in nadomestila	999.690
prispevki	-149.960
olajšava	-10%
starostna olajšava	-48.996 (8%)
nima vzdrževanih oseb	
davčna osnova	715.761
davek v celoti*	173.766

akontacija dohodnine prek leta	-149.960
	-21.401
	= -2.405

Zavezanec bo moral državi doplatiti 2.405 tolarjev. Opomba*: glej po lestvici

HRVAŠKA / IZVOZ V SLOVENIJO

Oprema blaga za slovenski trg

Hrvaška podjetja menijo, da bi za deklariranje moral poskrbeti uvoznik

GOJKO MARINKOVIĆ

ZAGREB - Čeprav so predpis o deklariranju uvoženega blaga iz Hrvaške v slovenskem jeziku napovedali že 18. novembra lani, je zdaj presenetil številna hrvaška podjetja, a samo za kratek čas. Čeprav menijo, da bi moralo biti to, kot povsod drugod po svetu, delo uvoznika, so proizvajalci iz Hrvaške to obveznost prevzeli nase, ki želijo ohraniti trzišče in se izogniti morebitnim zapletom.

Ko je Davor Cimas, eden od direktorjev kopirniške Podravke, komentiral to odločitev Gospodarske zbornice Slovenije, je opozoril na to, da so se tezaže z izvozom v Slovenijo začele z dodatnimi carinskimi dajatvami, dovoljenji in potrdili o poreklu blaga. Ker pa gre za izjemno pomembno trzišče, na katerem je Podravka v minulem letu ustvarila 21 milijonov dolarjev dobička, so se hitro prilagodili, vključno z obvezno deklaracijo v slovenskem jeziku. V začetku so vse blago, ki ni imelo predpisanih oznak, na meji zavržali ali umikali s polic, tako da Podravki ni preostalo drugega kot cez noč natisniti druge oznake.

V Plivnem marketingu so ta slovenski predpis pričakovali, saj je pravica vsakega kupca, da pozna osnovne sestavine izdelka, navodila za njegovo

uporabo ipd. Slovensko trzišče je za Plivo prevec pomembno, da bi tiskanje deklaracije smelo vplivati na zmanjšanje izvoza, čeprav so za to potrebni dodatni stroški. Podobno razmišljajo tudi v zagrebški tovarni olja Zvezda, ki na slovenskem tržiscu proda celo 25 odstotkov margarine. Njen predstavnik Ti-homir Skugor pa dodaja, da ta predpis sodi v slovensko zakonodajo in da z njim ne bi smeli obremenjevati proizvajalcev. Do tezaže pride tudi pri obveznem označevanju uvoznika, kar po čudni logiki spet sodi med obveznosti proizvajalca, ki ne more vedno vnaprej vedeti, komu bo blago poslal.

Hrvaški gospodarstveniki, ki jih je ta odlok vsekakor prizadel, so se vzdržali ostrejših komentarjev, saj so zadovoljni, da imajo zagotovljeno trzišče in dobiček. Kako ne bi bili, ko pa so številke, ki govorijo o uspešnosti hrvaškega gospodarstva, katastrofalne. 50-odstotnemu padcu industrijske proizvodnje leta 1991 se je namreč pridružilo 14, 6 odstotka v minulem letu in se 9, 7 odstotka samo v letosnjem januarju. Ker pa je statistika čudezna veda, zmore dokazati vse. Tudi to, da je produktivnost dela na Hrvaškem v preteklem letu narasla za 0, 3 odstotka. V cem je skrivnost? Preprosto: padec števila zaposlenih je bil večji od padca industrijske proizvodnje.

Posojilo za Romunijo

BUKARESTA - Kanada je odobrila več kot 24 milijonov ameriških dolarjev posojila znotraj pomoči, ki jo je skupina 24 najbolj razvityh držav namenila romunskim trznogospodarskim reformam, je sporočila državna tiskovna agencija Rompres v petek. Romunski finančni minister Florin Georgescu in kanadski veleposlanik Murray Fairweather sta podpisala meddržavni sporazum, ki zavaruje omenjeno posojilo, je sporočila agencija Rompres.

»Posojilo bo pomagalo vzpostaviti Romuniji ravnotežje pri plačilni bilanci in pri ohranjanju stabilnosti njene valute. Prav tako pa pomeni znamenje večjega medsebojnega sodelovanja,« navaja omenjena agencija izjavo finančnega ministra. (Reuter)

LONDON / BORZA VREDNOSTNIH PAPIRJEV

Škandal zaradi razpada sistema za prenos delnic

Angleška centralna banka je že začela obširno preiskavo - Škode je za več milijonov funtov

LONDON - Angleška centralna banka Bank of England je v petek začela obširno preiskavo v zvezi z računalniškim skandalom, katerega posledica sta škoda v višini več milijonov funtov in odpoved operativnega direktorja londonske borze.

Britanska centralna banka je zdaj pod velikim pritiskom, saj mora najti zamenjavo za ambiciozni računalniški program Taurus, ki naj bi omogočil hitreje borzne transakcije, a so se mu uradno odpovedali v četrtek.

Za nastale tezaže morajo kar najhitreje najti rešitev, saj gre za ugled londonskega trzišča, ki je se vedno eno najbolj konkurenčnih evropskih trzišč za velike borzne transakcije. Na londonski borzi

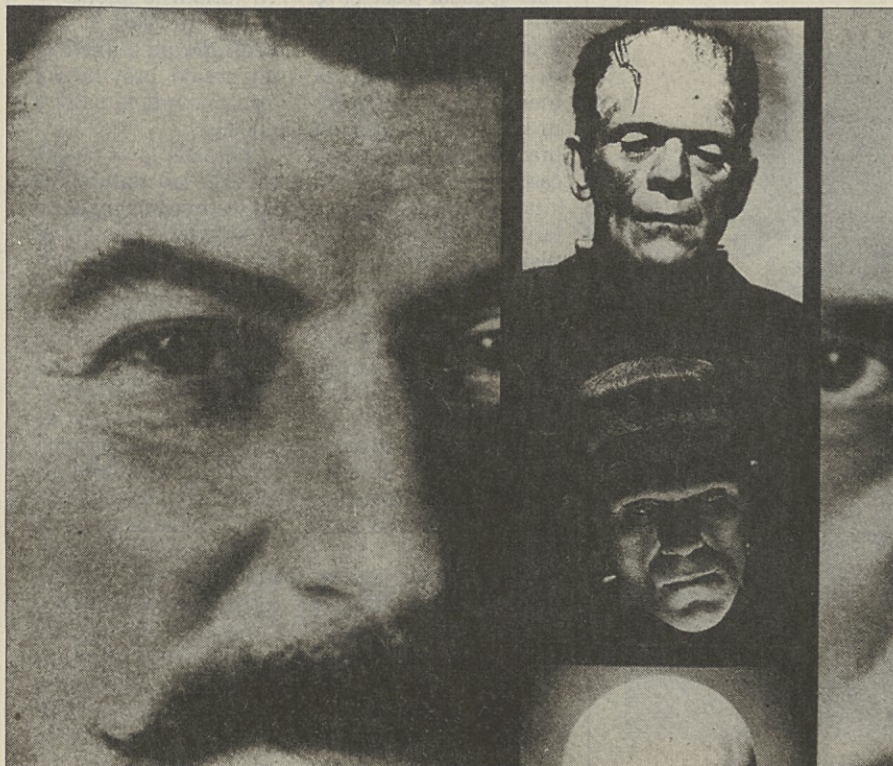
se je začel lov na carovnice in hkrati iskanje zamenjave operativnega direktorja Petra Rawlinsa, ki je prevzel odgovornost za razpad sistema Taurus in v četrtek odstopil.

Posebna izvedenska skupina, ki jo je imenoval guverner Bank of England Robin Leigh Pemberton, že isče druge možnosti, da bi v Londonu pospešili zastareli proces borznih transakcij in upoštevali vse morebitne izkušnje, ki jih imajo pri tem druge borze in trzišča. Banka se je zavezala, da bo alternativno rešitev poiskala v najhitrejšem času, svoje poročilo pa je dolžna pripravi do junija.

Povsem zanesljivo je, da je sistem Taurus (prenos in avtomatska registracija delnic brez potr-

dil) dokončno odpadel, čeprav je bilo v njegov razvoj doslej vloženih več kot 100 milijonov dolarjev. Sistem Taurus naj bi mednarodnim priporočili, ki ga zahtevajo, da je končna transakcija opravljena v treh dneh, potem ko je delnica zamenjala svojega lastnika. Razpad sistema Taurus je povzročil dvom o sposobnosti londonske borze, da bi lahko se naprej opravljala večje mednarodne delniške transakcije.

Povsem mogoče je, da bo borza tovrstne posla zaupala zunanjim družbam in da ne bo iskala notranjih rešitev.

SKLAD ZA RAZVOJ / PREVZEM LASTNIŠTVA

Največ družbenih podjetij, ki jih je prevzela država, je iz Maribora in Ljubljane ter okoliških mest

V kar 69 podjetjih ima sklad 100-odstotni lastniški delež, v preostalih pa 50-odstotnega - Posojilo bi lahko vrnilo tudi iz privatizacijskih prihodkov - Skupna vrednost celotnega deleža je skoraj 50 milijard tolarjev

LJUBLJANA - Na Sklad Republike Slovenije za razvoj je 95 slovenskih podjetij preneslo za 47.799.773.953, 95 tolarjev družbenega kapitala. Največ podjetij je iz Maribora in Ljubljane, kamor v tem primeru stejemo tudi okoliska mesta in kraje, sledijo novogorska podjetja in podjetja s tolminskega konca, novomeška in prekmurska podjetja ter podjetja z Obale. V kar 69 podjetjih ima Sklad stodoletni lastniški delež, v preostalih podjetjih pa je njegov delež več kot 50-odstoten. Z drugimi besedami to pomeni, da je v vseh teh podjetjih Sklad večinski lastnik. Ker je to institucijo pravzaprav ustanovila vlada, je postala država tako rekoč lastnik vseh podjetij, ki so napisana v spodnji tabeli. Iz

tabele so razvidne tudi natančne vrednosti deleža Sklada v teh podjetjih. Prevladujejo podjetja, ki se ukvarjajo s predelavo lesa, torej tovarne pohištva in lesnih izdelkov, sledijo jim tekstilna podjetja in avtoprevozniki. Nekaj je gradbenih podjetij in podjetij, ki izdelujejo elektrotehnične izdelke, pa tudi podjetij iz kovinske industrije in proizvodnje kmetijske opreme ni malo.

Vecina podjetij je svoje premoženje prenesla v Sklad v lanskem septembru in oktobru, manjše število pa lani decembra. Država bo poskušala Skladu v letosnjem proračunu priskrbiti 3, 6 milijarde tolarjev dodatnih finančnih sredstev, in sicer zunaj okvira sredstev, s katerimi ta hip razpolaga. Po mnenju vodilnih v Skladu bi

posojilo lahko povrnili iz tekočega poslovanja podjetij v njegovi lasti, delno pa iz privatizacijskih prihodkov. Ko bo Sklad zaključil pogajanja o ureditvi starih dolgov za preostala podjetja (predvidoma do konca letosnjega aprila), ki so vključena v projekt, bodo začeli s postopki privatizacije. Pri tem naj bi dosegali čim višje prodajne cene in se trudili ohraniti čim večje število delovnih mest ter spodbujali dokapitalizacijo za nove naložbe. Do konca aprila 1993 nameravajo zmanjšati število podjetij v kontrolnem lastništvu Sklada za 10 podjetij in do konca letosnjega leta se za 25 podjetij. Do konca leta 1994 pa nameravajo izstopiti kot kontrolni delničar iz vseh preostalih podjetij. (A. L. J.)

Prenos družbenega kapitala na Sklad

Podjetje	Kraj	Vrednost deleža Sklada (v SIT)	Delež Sklada v podjetju (v %)
AGIS	Ptuj	195.621.000, 00	100
ALPLES	Železniki	589.302.480, 00	87
AVTO	Kocevje	303.181.395, 60	100
AVTOT.	Maribor	65.449.035, 00	100
BELT	Crmomelj	251.389.888, 00	95, 2
CEVOVOD	Maribor	122.795.775, 00	100
CICIBAN	Miren pri GO.	261.282.000, 00	100
DEKORATIVNA	Lj.	873.573.000, 00	100
DONT	Medvode	1.563.545.000, 00	100
ELEKTROKOVINA	MB.	747.501.000, 00	100
EMO	Celje	1.120.054.000, 00	100
HOTELI BER.	Portoroz	1.024.971.915, 00	47, 6
FERROMOTO	Maribor	265.428.000, 00	100
GALANT	Ljubljana	70.037.000, 00	100
GORENJE ELEK.	Velenje	3.352.661, 30	66, 23
GORENJE GLIN	Nazarje	25.774.942, 90	63, 70
GORENJE METALPLAST	Ruse	24.884.151, 00	66, 2
GORENJE TIKI	Ljubljana	137.913.580, 35	66, 3
GORICANE	Medvode	257.786.000, 00	75
GP GROSUPLJE	Grosuplje	1.024.627, 00	100
GRADBENO IND.PODJ.	Zagorje ob Savi	86.950.000, 00	100
IDEJA	Kamnik	96.103.549, 60	100
IGM SAVA	Krsko	95.302.702, 50	100
IKOS	Kranj	187.885.377, 00	100
IMONT DRAVOGRAD	Sentjaj	98.673.000, 00	100
IMPOL	Slovenska Bistrica	3.964.180.422, 50	100
IMV	Novo mesto	5.389.279.000, 00	100
IPOZ	Trbovlje	282.580.000, 00	100
ISKRA AET	Tolmin	130.147.147, 60	65
ISKRA ELEKTROLITI	Mokronog	65.110.200, 00	60
ISKRA ENER.ELEKT.	Novo mesto	255.631.255, 00	100
ISKRA ERO	Kranj	466.668.000, 00	99, 78
ISKRA FERIT	Ljubljana	46.355.662, 00	55, 73
ISKRA HIPOT	Sentjerne	35.769.990, 00	51, 72
ISKRA INDEL	Kostanjevica na Krki	11.470.435, 00	51, 23
ISKRA RELEJI	Makole	105.892.000, 00	100
ISKRA ZARNICE	Ljubljana	35.896.357, 00	80, 56
IZOLIRKA	Ljubljana	672.924.000, 00	100
KERAL	Lendava	17.399.000, 00	100
KONUS	Slovenske Konjice	1.236.939.000, 00	100
KOSTROJ	Slovenske Konjice	128.670.000, 00	100
KOVINAR	Crmomelj	185.751.914, 90	100
KOVINARSKA	Vrhnika	243.427.764, 00	100
KOVIND	Rakek	119.685.000, 00	100
KOVINSKO	Ajdovščina	215.187.000, 00	100
LESNA INDUSTRIJA	Ildria	386.603.000, 00	100
LESNA	Slovenj Gradec	1.474.924.461, 50	98, 4

Podjetje	Kraj	Vrednost deleža Sklada (v SIT)	Delež Sklada v podjetju (v %)
LESNINA VELET.	Ljubljana	90.656.000, 00	96, 18
LIP	Oplotnica	57.795.000, 00	100
LTH OL	Skofja Loka	198.268.669, 31	100
TOV.VOLN.IZD.	Majperk	101.232.748, 00	100
MEBLO HOLDING	Nova Gorica	1.035.142.471, 50	100
METALFLEX	Tolmin	86.111.980, 00	87
METALNA	Maribor	2.458.708.000, 00	80, 11
METKA	Celje	215.069.400, 00	100
MIZARSTVO SKALA	Slovenske Konjice	8.137.000, 00	100
MOBILIA	Ljubljana	68.083.740, 00	100
MTT	Maribor	477.565.000, 00	100
NASTRO	Ljubljana	325.441.000, 00	100
OBRT	Crmomelj	53.839.132, 00	100
OPEKARNA	Lendava	17.801.000, 00	100
PREVOZNISTVO DONAT	Rogaska Slatina	27.026.000, 00	100
SEZANA	Sezana	96.053.455, 00	100
SGP STAVBAR	Maribor	136.086.083, 00	100
SIP SEMPTER	Sempeter v Savinjski	142.225.000, 00	100
SIPAK	Velenje	109.265.000, 00	100
SLAVNIK	Koper	304.935.988, 00	100
SOP KLEPAR	Krsko	95.675.000, 00	100
SPE KRSKO	Krsko	144.520.577, 50	100
SPEDTRANS	Maribor	28.713.000, 00	100
SUKNO	Begunje	130.708.000, 00	100
TALUM	Kidricevo	65.087.404.565, 00	100
TEHNOLOSKI SISTEMI	Sevnica	56.333.029, 80	100
TIK	Kobarid	693.730.470, 00	100
TIMA OLJARNA	Fram	23.073.000, 00	100
TOM	Mežica	18.608.655, 60	75
TOVARNA DUSIKA	Ruse	35.022.024.010, 40	100
TOVARNA KOS IN SRPOV	Lovrenc na Pohorju	105.798.000, 00	100
TOVARNA MERIL LES	Slovenj Gradec	126.884.000, 00	100
TOVARNA MUTA	Muta	471.316.000, 00	100
TOV. POLJ. OROD. BATUJE	Crnice	88.702.000, 00	100
TRIVAL	Kamnik	123.075.636, 00	100
TVT	Maribor	1.260.949.000, 00	100
UTENSILIA	Ljubljana	121.990.798, 00	100
VEZENINE	Bled	162.925.000, 00	100
VITRINA	Ljutomer	17.957.000, 00	94, 64
VOZILA	Sempeter p.Gorici	1.322.436.000, 00	100
ZLIT	Trzin	8.512.373, 50	63
ISKRA TELEKOM	Kranj	200.699.000, 00	100
STILLES HOLDING	Sevnica	232.880.960, 00	96, 2
VIDEM KRSKO	Krsko	2.167.434.421, 59	95, 5
HMEZAD CELEIA	Arja vas	402.528.000, 00	100
MI POMURKA	Murska Sobota	42.528.000, 00	55
ABC POMURKA AGR.	Murska S.	408.889.000, 00	55
UNIAL	Maribor	11.666.000, 00	100
SKUPAJ		47.799.773.953, 95	

MENJALNIŠKI TEČAJI

12. marec 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni

A Banka	65,00	67,00	9,12	9,60	6,55	6,89
AMTK plus	64,70	65,70	8,95	9,90	6,45	7,00
Aviohisa*	64,30	65,30	8,90	9,50	6,20	6,75
Azur Grosuplje	64,80	65,80	9,12	9,40	6,60	6,95

Banka Vip	64,18	65,53	9,14	9,33	6,60	6,74
-----------	-------	-------	------	------	------	------

BTC d.d. Ljubljana	64,20	65,40	9,00	9,30	6,60	7,00
BTC terminal Sezana	64,50	65,20	9,10	9,40	6,55	6,75

Come 2 Us*	64,80	66,30	9,05	9,40	6,50	7,00
------------	-------	-------	------	------	------	------

Dom na trgu	64,90	65,29	9,18	9,28	6,68	6,81
-------------	-------	-------	------	------	------	------

Emona Globtour	64,45	66,20	9,19	9,39	6,25	6,70
Euroservis Sezana	64,80	65,10	9,00	9,30	6,60	6,75
Eurofours International	64,30	65,60	9,10	9,40	6,70	6,90

Feniks Markovec Koper*	64,00	65,15	8,95	9,45	6,40	6,75
Feniks Koper*	64,25	65,50	9,02	9,45	6,60	6,90
Feniks Portoroz*	64,00	65,10	8,95	9,40	6,45	6,85

Fiba	64,00	65,00	8,98	9,36	6,60	6,78
Fradas	64,00	65,30	9,05	9,30	6,40	6,90

Galileo - Kozina	64,00	65,00	9,00	9,40	6,61	6,70
Golfurist Domžale	64,70	65,35	8,90	9,40	6,50	7,00
Golfurist Ljubljana	64,20	65,30	9,09	9,40	6,50	6,85

Hida	65,30	65,40	9,23	9,28	6,70	6,76
Hipotekarna banka Koper*	63,40	66,00	9,00	9,50	6,40	6,85
Hranilno kreditna služba	64,70	65,99	9,11	9,35	6,59	7,03
Hram Rožice	65,10	65,40	9,10	9,30	6,75	6,85

Idila Sečovlje	64,25	65,50	9,10	9,35	6,55	6,90
----------------	-------	-------	------	------	------	------

Ilirika Ilirska Bistrica	64,00	65,50	8,80	9,20	6,45	6,70
Ilirika Slovenj Gradec	65,10	65,60	9,16	9,25	6,55	6,79
Ilirika Postojna	64,80	65,50	9,02	9,25	6,60	6,70
Ilirika Sezana	65,10	66,50	9,03	9,25	6,61	6,70

Invest Skofja Loka	64,50	65,70	9,12	9,36	6,55	6,88
Italdesign*	64,56	65,45	9,10	9,30	6,62	6,80

Klub Slovenijales	64,90	65,50	9,15	9,40	6,70	6,90
Komercialna banka Triglav	64,00	65,80	9,05	9,50	6,50	6,91

Kompas Hertz Celje*	64,50	65,30	9,10	9,40	6,50	7,00
Kompas Hertz Velenje*	64,50	65,30	9,10	9,40	6,50	7,00
Kompas Hertz Idrija*	64,50	65,30	9,10	9,40	6,50	7,00
Kompas Hertz Tolmin*	64,50	65,30	9,10	9,40	6,50	7,00
Kompas Hertz Novo Mesto*	64,50	65,30	9,10	9,40	6,50	7,00
Kompas Hertz Krško*	64,50	65,30	9,10	9,40	6,50	7,00
Kompas Hertz Bled*	64,50	65,30	9,10	9,40	6,50	7,00
Kompas Fintrade	65,00	65,79	9,20	9,35	6,55	6,95
Kompas Holidays	64,80	65,60	9,15	9,30	6,60	6,90

Libertas Koper*	64,45	65,25	9,00	9,30	6,60	6,80
-----------------	-------	-------	------	------	------	------

Ljubljanska banka d.d. Lj.	64,45	66,30	9,11	9,42	6,57	6,86
LB Dolenjska banka d.d.	64,25	66,00	9,00	9,40	6,50	6,90
LB Banka Zasavje Trbovlje	63,50	65,70	9,03	9,34	6,45	6,78
LB Splošna banka Celje d.d.	64,20	65,60	9,10	9,33	6,49	7,02
LB Splošna banka Koper d.d.*	62,90	66,05	8,80	9,24	6,25	6,78
LB Kreditna banka Mb d.d.*	64,10	66,10	9,10	9,40	6,40	6,84
LB Komercialna banka NG*	63,20	65,80	8,86	9,45	6,36	6,79

MA Vir	65,00	65,60	8,90	9,40	6,60	7,00
Madai*	64,30	65,30	9,00	9,40	6,50	6,72
Media	65,00	65,70	9,10	9,30	6,65	6,90

Otok Bled	63,63	65,35	9,05	9,35	6,54	6,75
-----------	-------	-------	------	------	------	------

Panna	65,00	65,50	9,04	9,55	6,60	7,00
Petrol*	65,00	65,40	9,20	9,40	6,75	6,90

Pigal Solkan Nova Gorica*	64,20	65,50	9,10	9,30	6,60	6,75
Pigal Kobarič*	64,20	65,50	9,10	9,30	6,60	6,75
Pigal Obutek*	64,20	65,50	9,10	9,30	6,60	6,75
Pigal Diskont*	64,20	65,50	9,10	9,30	6,60	6,75

Postna banka Slovenije*	60,80	65,50	8,80	9,19	6,00	6,70
Probanka d.d. Maribor	64,00	65,70	9,00	9,40	6,50	6,85

Publikum Ljubljana	65,20	65,49	9,16	9,34	6,70	6,98
Publikum Celje	64,90	65,29	9,12	9,24	6,55	6,84
Publikum Dobova	64,50	65,50	9,08	9,29	6,39	6,80
Publikum Domžale	64,50	65,50	9,08	9,27	6,39	6,80
Publikum Krško	64,50	65,50	9,08	9,27	6,39	6,80
Publikum Maribor	64,92	65,59	9,12	9,25	6,30	6,79
Publikum Metlika	64,50	65,30	8,90	9,40	6,50	6,90
Publikum Mozirje	64,70	65,39	9,00	9,20	6,60	6,90
Publikum Novo Mesto	64,50	65,50	9,00	9,40	6,50	6,90
Publikum Piran	64,30	65,19	9,00	9,30	6,35	6,65
Publikum Tolmin	65,00	65,29	9,06	9,19	6,61	6,68
Publikum Sevnica	64,40	65,30	8,90	9,15	6,45	6,79
Publikum Sentilj	64,92	65,59	9,12	9,25	6,30	6,79
Publikum Sentjur pri Celju	64,91	65,45	9,06	9,23	6,56	6,89
Publikum Trebnje	64,40	65,30	8,90	9,15	6,45	6,79
Publikum Zagorje	64,90	65,60	9,05	9,30	6,50	6,77
Publikum Zalec	64,90	65,59	9,10	9,24	6,58	6,89

Roja	65,20	65,60	9,10	9,30	6,70	6,80
------	-------	-------	------	------	------	------

Sit-on	64,60	65,60	9,12	9,42	6,20	7,00
SKB d. d. Ljubljana	64,52	64,85	9,16	9,21	6,65	6,83

Slovenijaturist Ljubljana	65,10	65,55	9,15	9,27	6,65	6,85
Slovenijaturist zel. postaja Mb.*	65,10	66,60	9,10	9,40	6,10	6,70
Slovenijaturist zel. postaja Lj.*	65,00	65,50	9,13	9,25	6,50	6,77
Slovenska investicijska banka*	65,00	65,60	8,90	9,30	6,40	6,90
Sonce	65,00	65,40	9,18	9,32	6,70	6,90
SKB	64,70	65,99	9,11	9,35	6,59	7,03

Tartarus Postojna	63,57	65,00	8,93	9,24	6,48	6,70
Tentours Domžale	65,00	66,50	8,90	9,40	6,50	7,00
Tourist service Portoroz	63,90	65,50	8,87	9,37	6,40	6,80
Trias	65,20	65,40	9,20	9,30	6,65	6,80

Upimo	65,20	65,30	9,19	9,29	6,70	6,80
-------	-------	-------	------	------	------	------

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica Ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKKE, KRONE, FUNTE, IN GULDNE

VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVASKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 50 z dne 12. marca — Tečaji veljajo od 13. 3. 1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	73,5387	73,7600	73,9813
Avstrija	040	šiling	100	890,2448	892,9236	895,6024
Belgija	056	frank	100	304,2657	305,1812	306,0967
Kanada	124	dolar	1	84,0066	84,2594	84,5122
Danska	208	krona	100	1631,2698	1636,1783	1641,0868
Finska	246	marka	100	1720,8518	1726,0299	1731,2080
Francija	250	frank	100	1842,6959	1848,2406	1853,7853
Nemčija	280	marka	100	6264,4768	6283,3268	6302,1768
Grčija	300	drahma	100	—	46,4778	46,6172
Irski	372	funt	1	—	152,7477	153,2059
Italija	380	lira	100	6,4837	6,5032	6,5227
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	8,0000	—
Japonska	392	jen	100	88,4857	88,7520	89,0183
Nizozemska	528	gulden	100	5574,1315	5590,9042	5607,6769
Norveška	578	krona	100	1472,1521	1476,5818	1481,0115
Portugalska	620	escudo	100	67,7190	67,9228	68,1266
Švedska	752	krona	100	1339,3452	1343,3753	1347,4054
Švica	756	frank	100	6834,5442	6855,1095	6875,6748
Velika Britanija	826	funt sterling	1	149,2198	149,6688	150,1178
ZDA	840	dolar	1	104,1971	104,5106	104,8241
Evropska Skupnost	955	ECU	1	121,4808	121,8463	122,2118
Španija	995	peseta	100	87,7653	88,0294	88,2935

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 13. MARCA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA 1993:					1.000.000	629.476	628.068	1.257.544
2		125,8952%	125,6136%	125,7544%	100.000	62,948	62,807	125,754
2)BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10.JUNIJA 1993:					1.000.000	615,337	616,651	1.231,988
89		123,0674%	123,3303%	123,1988%	100.000	61,534	61,665	123,199

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

12. MAREC 1993		v SLT za 100 HRD	
menjalnica		nakupni	prodajni
Azur Grosuplje		7,00	8,50
Hida		7,00	9,00
Idila		6,50	8,50
Ilirika Ilirska Bistrica		7,00	9,90
Italdesign*		6,00	9,00
Kompas Holidays		6,00	10,00
Libertas		6,00	9,00
LB Banka Zasavje Trbovlje		6,60	10,00
Ma Vir		6,00	9,00
Otok		3,96	8,48
Sonce		7,00	9,00

Tečaj velja danes: *, Zračunavajo provizijo: **

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

12. MAREC 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1580,00	1630,00
nemška marka	955,00	975,00
francoski frank	280,00	288,00
holandski gulden	847,00	870,00
belgijski frank	46,00	47,50
funt sterling	2265,00	2330,00
irski sterling	2313,00	2386,00
danska krona	248,00	255,00
grška dramma	6,60	7,50
kanadski dolar	1272,00	1310,00
japonski jen	13,30	13,80
švicarski frank	1040,00	1065,00
avstrijski šiling	135,00	139,00
norveška krona	223,00	230,00
švedska krona	205,00	211,00
portugalski escudo	10,00	10,80
španski pezeta	13,00	13,90
avstralski dolar	1118,00	1155,00
madžarski florint	10,00	15,00
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	0,80	1,20

NOVICE

V Somaliji ubili tri belgijske pripadnike sil ZN

BRUSELJ - Med patroliranjem v bližini mesta Hoosingo, približno 160 kilometrov oddaljenega od pristanišča Kismayo, so bili ubiti trije pripadniki belgijskih sil ZN, dva pa sta teže ranjena, so sporočili z belgijskega vojskega ministrstva. Njihovo vozilo je naletelo na podtaknjeno mino, o podrobnostih pa iz Bruslja ne poročajo. (Reuter)

ZDA bodo zaprle 31 domačih vojaških oporišč

WASHINGTON - Ameriški obrambni minister Les Aspin je v petek predlagal zaprtje 31 domačih vojaških oporišč, 130 pa naj bi jih prestrukturirali. 12 naj bi se spremenila funkcija, 122 pa se jih bo zmanjšalo po obsegu, kar pomeni, da bo več kot 10.000 Američanov ostalo brez zaposlitve. Brez ukinitve pa ne bo slo niti v Evropi, kjer bodo zaprli 14 oporišč v Nemčiji, 2 v veliki Britaniji, 4 na Nizozemskem in 8 v Grčiji. (Reuter)

Bolgarsko-turški sporazum o vojaškem sodelovanju

SOFIJA - Turški zunanji minister Nevzat Ayaz je v petek koncal tridnevni obisk v Bolgariji, kjer se je pogovarjal o možnostih okrepitve sodelovanja med državama. Turcija je z Bolgarijo podpisala petletni sporazum o znanstvenem in tehničnem sodelovanju na vojaškem področju in pri izdelavi orožja. Na tiskovni konferenci je Ayaz povedal, da izboljšanje vojaških odnosov med državama kaže na željo po konsolidaciji razmer na Balkanu. (Reuter)

Umori v Jeruzalemu in protest izgnanih Palestincev v Libanonu

JERUZALEM - V petek so izraelski vojaki ubili 17-letnega Palestinca, v jeruzalemskem predmestju pa so nasli brutalno umorjeno Zidino. Policija je se sporočila, da je kmalu za tem v bližini avtoceste Tel Aviv - Jeruzalem nasla truplo izraelskega vojaka. Morilce se isčejo, Zidje pa so napade že pripisali teroristom. Iznani Palestinci na nikogarsnjem ozemlju na jugu Libanona pa so zavrnili nacrte PLO, po katerih naj bi jih vrnil domov postopoma. Zahtevali, naj jih v domovino vrnejo vse naenkrat. Na 10 dnevni obisk v Washington je v petek prišel izraelski premier Jicak Rabin. V ponedeljek naj bi se sestal z ameriškim predsednikom Billom Clintonom. Sprejela pa sta ga že državni sekretar Warren Christopher in svetovalec za narodno varnost Anthony Lake. (Reuter)

KAMBODŽA / NOVE ŽRTVE TERORISTIČNIH NAPADOV

Otroke pobijajo, mar ne?

Rdeči Kmeri so ta teden zagrešili več pokolov

CHONG KNEAS - V petek sta neznanca pobila 36 Vietnamcev, med njimi tudi otroke, ki sta jih ustrelila v glavo ali pa utopila. Zločin se je zgodil na colnu, ki je peljal približno 40 potnikov v plavajočo vietnamsko vas. Prebivalci vasi, kamor je bil coln namenjen, so prepričani, da neznanca pripadata frakciji Rdečih Kmerov, medtem ko je kmerski predstavnik v skupini Združenih narodov, ki nadzoruje prekinitev ognja, zanikal, da bi bila v pokol vpletena njegova skupina.

Temu mnenju se pridružuje tudi eden od opazovalcev, ki je povedal, da so napadi preveč usklajeni, da bi jih lahko pripisali Kmerom. Z usklajenostjo je mislil na napad, ki se je zgodil v sredo zvečer, ko je oborožena skupina pobila 10 otrok in njihova

trupla odvrгла v vodo. Opazovalci Združenih narodov so v svojem poročilu napisali, da so napadalci zelo dobro vedeli, kam morajo, da bodo lahko pobili otroke, ki so jih streljali v glavo, napad pa so izvedli z vojaško natančnostjo.

V času napada je bilo v vasi 60 vladnih vojakov in policistov, ki pa se niso hoteli spopasti in so raje pobegnili.

Istega večera se je podobno grozodejstvo zgodilo tudi v neki drugi vasi, ko so oboroženi napadalci pobili 34 prebivalcev.

Po včerajšnjem poboju so se vojaki vrnili in zdaj na colnih, oboroženih s tezkimi strojnimi, patrolirajo po reki.

Gre za enega najhujših izgrediv po podpisu sporazuma, ki so ga vse stiri vojskujoče se frakcije pod-

pisale oktobra 1991.

Oglasila se je tudi vietnamska vlada in zahtevala mednarodno posredovanje proti pocetju, ki ga pripisuje Rdečim Kmerom. Opozorila je, da so se podobni dogodki vrstili že v sedemdesetih letih, ko so v Kambodži vladali Kmeri, zato meni, da se zgodovina ponavlja in da je nesmiselno iskati krivca drugod.

Poznavalci menijo, da se za grozotami skrivajo globlji vzroki, predvsem pa opozarjajo, da akcije Kmerov mogoče spet usmerja legendarni Pol Pot, ki je vodil gverilce že v sedemdesetih letih, ko je bila vsa svetovna javnost zgrozena nad njihovimi množičnimi pokoli prebivalstva.

Reagirali so tudi v Evropskem parlamentu, ki je v petek obsodil Rdece

Kmere, da kalijo težko vzdrževani mir. Sporočil je, da bo maja poslal v Kambodžo posebno skupino opazovalcev, ki bodo nadzirali državne volitve. V posebni resoluciji so podarili, da bo morala biti Evropska skupnost navzoča na mednarodnih pogovorih o Kambodži. Združene narode pa je pozval, naj podaljšajo mandat varnostnim enotam do majskih volitev, dokler Kmeri ostajajo »vojaška groznica« in dokler ne bo izdelan nacrt za razvoj gospodarske strategije. Varnostnemu svetu Združenih narodov so sporočili, da bi bilo potrebno razširiti moratorij, ki zdaj velja za izvoz lesa iz Kambodže, se na minirale in drago kamenje. Posebno skrb bi morali posvetiti ohranitvi zgodovinskih spomenikov v Angkor. (Reuter)

Nesrečna begunka se je pred najnovejšimi pokoli civilnega prebivalstva, ki ga ZN ne morejo zaustaviti, zatekla v begunsko taborišče (Telefoto: AP)

ŠVEDSKA / KAKO IZ KRIZE?

Ekonomisti predpisujejo državi varčevanje in še enkrat varčevanje

Sindikati niso zadovoljni s predlogom o zmanjšanju njihovih pristojnosti

JASNA KUJAR-CARLEN / STOCKHOLM

STOCKHOLM - Svedsko je te dni razburkal nov sveženj napotkov, kako kar najbolje izplavati iz sedanje krize, predložila pa ga je Lindbeckova komisija. Komisija, ki jo poleg nekaterih zunanjih svetovalec vodi Assar Lindbeck, švedski ekonomist z velikim ugledom doma in v tujini, si na poziv ministrskega predsednika Carla Bildtaža od jeseni prizadeva pripraviti cudežno zdravilo, ki naj bi ozdravilo hudo bolno svedsko državo. Recept sestavlja 113 ukrepov, ki so že dobili podporo vlade in opozicije, ne pa tudi pre-

ostale javnosti. Predvsem protestirajo sindikati, in to upravičeno, saj jim komisija s svojimi ukrepi zmanjšuje moč delovanja, zato pa naj bi imel finančni minister večjo moč odločanja, spremeniti pa bi bilo treba tudi celoten parlament, saj sedanji sistem ogroža enoten proces odločanja, kajti vsi poslanci lahko nasprotujejo vsem. Zato bi bil nujen ukrep zmanjšanje števila poslancev na polovico (zdaj jih je 349), poleg tega pa odprava deželnih

svetov, v glavnem odgovornih za zdravstvo. Postrili naj bi solski sistem, v plačilnem sistemu pa uvedli večji razpon v dohodkih.

Assar Lindbeck je mnenja, da so vzroki za sedanje bolehanje države proračunski primankljaj, brezposelnost in finančna kriza, dejavniki, ki jih je mogoče premestiti s pomočjo predloženega recepta že v nekaj letih. Zato Lindbeck zahteva, da Svedska prihrani v naslednjih petih letih kar 100 milijard kron, kar je

celih 70 milijard več, kot pa so jih doslej načrtovali politiki. Do polovice zazelele vsote naj bi prišli s pomočjo zmanjšanih nadomestil v socialnem zavarovanju. Nasploh pa komisija predlaga zmanjšanje nadomestil brezposelnim, bolnim in upokojenecem, ki nimajo lastnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Z varčevalnimi ukrepi naj bi začeli sele naslednje leto, ko bi morala Svedska, ce bi hotela, da se izidejo vse računice,

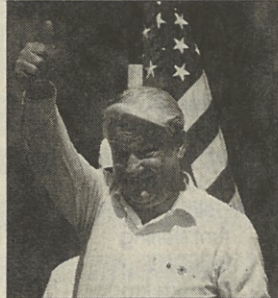
prihraniti 10 milijard kron. Varčevati pa bo treba se naslednja leta, in to celo v primeru, ce bi svedsko gospodarstvo doživelo ponoven vzpon.

To bo mogoče le v primeru, ce se bo držala ključnih postavk komisije: stabilnosti, učinkovitosti in rasti proizvodnje. Pomembno je, da dolgo vi ne rastejo, prav tako pa tudi ne brezposelnost, ki naj bi bila cez pet let, leta 1998, le pet odstotna. V primeru, da bo se enkrat večja, bo treba prihraniti se dodatnih 30 milijard. Komisija zahteva tudi od vsakega posameznika, zlasti pa družin, da nosijo večjo odgovornost za lastno socialno varnost in za svedsko družbo nasploh. Tudi učenci, ki naj bi bili v prihodnje bolj podkovani z znanjem, se bodo morali sprijazniti z večjimi razredi, manjšim številom učiteljev in več domačimi nalogami; predlog, ki je nemudoma zakuhal hudo kri med svedskimi solarji in dijak, ki ter njihovimi učitelji in ki so ga razglasili za nesmiselnega.

Skratka, Assar Lindbeck je doboda zatrelel Svedsko, ne le zaradi ostrine svojega recepta za ozdravitev, marveč tudi zato, ker je jasno in glasno oznanil neizprošno resnico, da Svedska zares boleha, brez ustreznih zdravil pa lahko njena bolezen postane neozdravljiva. Dejstvo, ki je za večino Svedov, vajenih varovalnih mehanizmov in varnosti svoje družbe, težko sprejemljivo dejstvo.

Teden pod povečevalom

BARBARA KRAMZAR

PETEK - Spopad za oblast v Rusiji med predsednikom Borisom Jelcinom in konservativnim, se v komunističnih casih izvoljenim parlamentom s predsednikom Ruslanom Hasbulatovom na celu, se je zacel približevati svojemu vrhuncu. Parlament je razveljavil posebna pooblastila, ki jih je decembra sam zaupal Jelcinu, in zavrnil referendumsko odločanje ljudstva med ruskimi političnimi nasprotniki, ki ga je zahteval Boris Nikolajevič. Parlament po zakoniti poti predsedniku pravzaprav ne more nič in nasprotno, zato bo največja žrtev političnih spopadov prav Rusija, ki tone v gospodarsko, etnično in se kaksno krizo.

CETRTEK - Mednarodni politiki, ki ze dve leti neuspesno resujejo krizo na ozemlju nekdanje Jugoslavije, so v ponedeljek povabili na posvet v Pariz slovenskega predsednika Kucana - ki je poleg tega podpisal parisko listino -, v cetrtek pa je v francosko prestolnico prišel eden od najpomembnejših igralcev balkanskih divjanj, Slobodan Milosevič. »Povedali smo mu, naj uporabi svoj vpliv v Bosni, ce ne...« je dejal evropski pogajalec David Owen. Kaj ta »ce ne...« pomeni, zal se ni jasno nikomur, se najmanj žrtvam grozljivih bosanskih zgodb, ki jih je prav ta teden opisalo sesto amerisko poročilo o kršenju clovekovih pravic na Balkanu.

SREDA - Italijanski premier Amato je preživel se eno glasovanje z zaupnici, toda sosednja država zato se ni videti blize koncu globoke družbene krize. Italija, ki so se ji nekoč cudili kot peti gospodarski svetovni sil, je danes pravi cudez korupcije. Spirala aretacij in odstopov na najvisjih političnih položajih je razkrila gnilobo sistema, ki je izgubil svoj smisel s padcem berlinskega zidu: ce je bila Titova Jugoslavija med hladno vojno prvi zahodni branik pred železno zaveso in je zato tudi dobivala bogato nagrado, so v Italiji zahodni zavezniki zavestno spodbujali vladavino nekomunističnih strank, predvsem krščanskih demokratov. Varno zavetje absolutne oblasti po definiciji ni moglo prinesiti nič drugega kot absolutno pokvarjenost, ki jo zdaj skuša Italija pocistiti.

TOREK - Britanski parlament je zadal se en udarec ze tako težavnemu evropskemu združevanju: zahteval je razpravo o amandmajih na maastrichtsko pogodbo in s tem za nekaj mesecev podaljšal potrditev. Glede na to, da tokrat združevanju ni nasprotovala samo opozicija, ampak tudi del konservativnih poslancev, je Velika Britanija s torkovo odločitvijo blize ponovni »splendid (?) isolation« ali po nase, osamitvi od Evrope. Bruselj pa bo moral razmisliti, kako naj združevanju cedalje bolj nasprotujoce evropske države vendarle nekako pripelje skupaj.

PONEDELJEK - Beograd je kot požar preplavalna novica, da je iz države pobegnil najslavnejši bankir Jezdimir Vasiljevič, bolj znan kot gazda Jezda. Varčevalci, ki so kot muhe na med naselili na njegove astronomske visoke obresti, so se upravičeno ustrašili za svoje prihranke, Gazda Jezda pa je iz emigracije povedal, da ima dovolj financiranja izsiljevalskih politikov, ki nimajo nikoli dovolj. Najbrz tudi Vasiljevič ni bil samo nedolžna žrtev pogoltnih politikov, zato bo njegova resnica zgodb nekoc v prihodnosti se zanimivo branje.

NEDELJA - Volitve v nemškem Hessnu so pokazale globoko nezadovoljstvo tudi nemških državljancev s svojimi tradicionalnimi oblastniki. Vse velike stranke so v dezeli, ki je ponavadi barometer vsenemskega razpoloženja, izgubile, skrajni desničarji in nasprotniki tujcev pa so slavili porast svojega političnega vpliva.

SOBOTA - Tudi Japonci so lahko upravičeno nezadovoljni s svojimi politiki. Siva eminenca ze več kot stiri desetletja vladajoce Liberalno-demokratske stranke Sin Kanemaru je moral v zapor zaradi sprejemanja milijonskih podkupnin in sodelovanja z podzemljem. Tako kot v Italiji je Kinemaru - ceprav med najuglednejšimi - samo ena od žrtev razkritij politične pokvarjenosti na najvisjih mestih. In tako kot v večini zahodnih demokracij bo vladajoča stranka kljub aferam vladala se naprej - preprosto zato, ker nima prave opozicije.

Svedska idila. Toda le, ce gledamo iz daljave.

HRVAŠKA / MEDIJI IN OBLAST

S »Slobodno« je umrla svoboda

Poražen še zadnji Tuđmanov oponent

ERVIN HLADNIK-MILHARCIC / SPLIT

SPLIT - Slobodna Dalmacija, se zadnji hrvaški dnevnik, ki ni bil pod neposredno politično kontrolo Tuđmanove vlade, je v sredo prišel v roke državnih uradnikov. »Danes smo priče smrti svobode tiska na Hrvaškem,« je po koncu stavkovnega zbora izjavil pet dni zapored. Staveški odbor je med drugim zahteval, da »se takoj zaustavi vsiljena in enostranska privatizacija, da upravni odbor odstopi, da se zamenja vršilec dolžnosti direktorja in da mednarodna arbitraža razsodi, da je postopek privatizacije zakonit in stekel je stroj zamenjav in premostitev v redakciji.

Takoj po odločitvi sodišča je v sredo delničarska skupščina, kjer imajo večino državne banke in državni sklad za privatizacijo, preimenovala dosedanjega vršilca dolžnosti Anteja Busica v generalnega direktorja, ta pa je isti hip odstavil dosedanjega uporniškega glavnega urednika Joska Kulusića in namesto njega imenoval Dina Mikulan-

dra. »Operacija, ki na prvi pogled napoveduje zgolj tehnično ureditev lastninskih in uredniških razmerij v procesu privatizacije časopisa, dejansko pomeni konec uredniške samostojnosti Slobodne Dalmacije,« je izjavil urednik Viktor Ivančić. Novi glavni urednik je se ob desetih hodih po pisarnah in novinarjem ponudil podpis papirja, s katerim potrjujejo, da so pripravljene delati pod novim vodstvom. Ker so stavkali že več kot pet dni, odklonitev podpisa lahko pomeni odpuščenje iz službe. Marjan Gunjić, eden od dvajsetih novinarjev, ki so podpisali izjavo o lojalnosti novemu glavnemu uredniku, je na kratko sezel politično bistvo spora. »Ne moremo dopustiti, da časopis izhaja v sto tisoč primerkih, odkrito zali predsednika republike, onemogoča objavo hrvaško usmerjenih pism in daje prostor protihrvaškim figuram, kot so Stipe Suvar, Ivan Siber, Zarko Puhovski in Anđelko Runjić.

Na skupščini, sklicani ob enajstih, je bilo skrajno napeto vzdušje, novinarji z dvajsetletnim stažem so jokali, eden je Mikulandru zagrozil, da ga bo ubil, in jezo razbil si-

po na vratih. Novinarji so drug za drugim vstajali in ponavljali, da je bila Slobodna Dalmacija kolikor mogoče neodvisna pod komunistično oblastjo, zdaj pa jo ob svobodo spravljajo kadri, ki so bili najprej lojalni komunistični ideologiji, zdaj pa tekmujejo v tem, kdo je večji nacionalist. Novi glavni urednik je poslušal ogorčene proteste novinarjev in proti koncu skupščine zagotovil, da bo izdal pluralističen časopis. Člani redakcije so ga izžvižgali in mu dve uri govorili, da ga redakcija ne podpira. Vendar, kakor je povedal Davor Marić, eden od urednikov, ki sodeluje z Mikulandrom, »to ni več samoupravljanje. Delničarska skupščina imenuje direktorja, direktor pa imenuje glavnega urednika. Stvari so urejene.

Po koncu skupščine, kjer so lahko le izrazili čustva, so novinarji in uredniki poklapano hodili od ene pisarne do druge, nekateri pa so se pripravljali na selitev. Uredniki humoristične priloge, ki je najbolj realističen ocenjevalec hrvaških političnih razmer, so prepričani, da pod novim vodstvom zanje ne bo prostora. Mikulandra bo jutri izdal svojo številko.

ČRNA GORA / NASPROTOVANJA

Parlamentarni spor zaradi Muslimanov

Liberalnejši politiki se bojijo »uvoza« fašizma, ki ga z mržnjo do drugačnih prinaša beograjska politika

SLOBODAN RACKOVIĆ / PODGORICA

PODGORICA - Razprava v crnogorskem parlamentu o usodi Muslimanov v Crni gori, ki jo je sprožila nedavna ugrabitev mohamedancev na progi Beograd-Bar, je popolnoma nepriznana najvišji in najbolj demokratični forum v republiku spremenila v areno zlovesnih nacionalističnih sporov med prosrbskimi in crnogorskimi poslanci. »Bosna se seli v Crno goro!« je zaskrbljeno vzkliknil neki poslanec, ko se je napetost skoraj sprevrgla v fizični obračun med poslanci.

Vse se je začelo, ko je predsednik narodne stranke Novak Kilibarda zavril mnenje poslanca liberalne zveze Mića Vlahovića, ki je dejal, da je prednost Crne gore prav v njeni večnacionalni sestavi prebival-

stva. Kilibarda pa: »Nasa nesreca in nesreca Muslimanov je, da živimo v skupni državi.« V dvorani je bila nekaj trenutkov tišina, saj je ta univerzitetni profesor posredno napovedal, da bodo Muslimani kmalu na udaru. »Takšna Crna gora nima prihodnosti,« je vzkliknil že omenjeni Vlahović in ugotovil, da Crna gora tako ne bo nikoli postala civilna družba. Zarko Rakčević je obljubil, da se bo največji del Crnogorcev postavil po robu genocidu nad svojimi Muslimani. Celo poslanec narodne stranke Ljubo Glušac je skušal popraviti vtis svoje predsednika, vendar se je zlovesce vzdušje morebitnega obračuna s crnogorskimi Muslimani že vselilo v poslopje parlamenta. Voditelj Liberalne zveze Črne gore Slavko Petrović je opozoril, da je ugrabitev Muslimanov na vlaku, ki je vozil na progi Beograd-Bar, zastrašujoč dogodek in da tega ne vidi tisti, ki bi to morali videti ali pa so uvozniki fašizma v Crno goro. Njegova stranka je namreč že v preteklosti opozarjala na podobne dogodke v drugih delih nekdanje Jugoslavije, čeprav je bila zato satanizirana. »Sam predsednik Bulatović bi moral biti na celu protifašističnih demonstracij, kot sta to stori la nemški predsednik Weizsäcker v Nemčiji in kancler Vranitzky v Avstri-

ji, državah, kjer so najbolj zgodaj prepoznali fašizem,« je izjavil predsednik liberalne zveze Petrović. Crnogorski skupščini je predlagal, naj sprejme deklaracijo, s katero bi najostreje obsodili vse oblike ogrožanja javnega reda in miru, spodbujanje nacionalne in verske nestrpnosti, politično nasilje in terorizem. Crnogorska skupščina bi morala vse državljane, ne glede na njihovo nacionalno, politično ali versko pripadnost, pozvati, naj s svojim ravnanjem ohranijo ogroženi mir, crnogorska vlada pa bi morala sprejeti vrsto ukrepov, s katerimi bi zagotovila popoln nadzor na celotnem ozemlju Črne gore, ter razorožiti vse skupine in posameznike, ki nezakonito nosijo orožje.

MODRI TRAMVAJ

Kadar se ustavi čas, veje veter in se vračajo barabe

BRANKO ŠOMEN / ZAGREB

V modrem tramvaju pogosto razmišljam o tem, ali sem v njem za to, da se od doma prepeljem v mesto in pri tem nehoti poslušam pogovore osirošenih potnikov - bogati se vendar vozijo v avtomobilih, prekupevalci s hrvaškimi dušami pa v prepoznavnih beemveh, ali pa zaradi svoje upokojene poklicne pokvarjenosti prav tako nehoti prisluškujem, o čem in kako se ljudje pogovarjajo o vsakdanjih skrbih, individualni prepredenosti in hadejejevski prevrtljivosti.

Zagrebski tramvaj že dolgo ni več samo prevozna tribuna oziroma Hyde Park, marveč liberalni »sabor«, kjer ljudje glasno razmišljajo, si dajejo duška, saj se zavedajo svoje anonimne navzočnosti; ko se izkaskljajo in izrečejo, kar jim leži na ranjenih dušah, mimo izstopijo.

Cas voznije je bil nenačuden. Ura na Jelacicevem trgu je kazala pol dvanajstih, moja pa nekaj minut čez stiri. Bilo je ki-lavo popoldne: cez trg je vel veter, spocet na pragu Kamnitih vrat kot Babajin film, in pometel ljudj z najbolj elitne hrvaske promenade. V tramvaju je bilo osupljivo pusto, dve dami v krznenih plaščih sta se stoje pogovarjali: prva pod krznom oblečena v parfum Obsession, druga okopana v Calvinovem Escapu. Najbrž sta vstopili po naključju, da bi se odeljali do Interconta in tam izbežali iz garaze svojo prav tako odisavljeno limuzino s tujo registracijo. »Ko

sem se ustavila na krizišču, je potkal z debelim, oprstanjenim prstom po steklu in, pomislil, takoj sem ga prepoznala. Bil je največja baraba, kaj baraba, najbolj nevaren gangster, strah in trepet nase banjaluske 'mahale'. Ves, da sem se ga razveselila. Vsi so se ga bali, izogibali, ovajali, on pa mi je bil hvaležen, ker sem ga enkrat nerazpoložena in razzocarana povabila na kosilo. Trdil je, da sem prva postena zenska, ki si ga je upala povabiti domov. Obljubil je, da mi tega ne bo nikoli pozabil, in me prosil, ce lahko prenoči pri meni, kajti preganjal ga je sef banjaluske policije Vicko, tako da v mestu nihce ni vedel, kdo se koga boji in kdo pred kom

beži. Vem pa, da Azem ni nikoli dobil potnega lista, pri tem pa je delal velike posle; kradel je tam, kjer je bilo, in posojal tistim, ki so mu lahko vracali. Okrog sebe je zbiral same barabe, z njimi je pretil milicnikom, komunistom in državi. Ko je država začela razpadati, ko so »komunjarje« zgubile moč in so milicniki začeli zamenjevati zvezde na

kapah za do včeraj prepo-vedane srbske in hrvaske oznake, je vzel Azem v roke zemljevid Evrope, dolgo je buljil vanj in se slednjič odločil za Ceske Durdjevice. Ker je bil kraj enako oddaljen od Prage in Dunaja, Budimpeste in Münchna ... Kako je prišel tja, ne vem. Toda tam je odprl podjetje, dobil je cesko osebo izkaznico in postal kozmopolit. Ko

je potkal na moje avtomobilsko steklo, sem vedela, da bom v družbi bogatega prijatelja. Na roki je imel zlato švicarsko uro, bil je elegantno oblečen, z metuljčkom pod brado. Povabil me je v bližnjo restavracijo in dejal, da bo takoj prišel tudi njegov osebni tajnik. In res,

BOSNA / MUSLIMANE IZTREBLJAJO

Galantni francoski posredniki v posiljeni balkanski deželi

Poveljnik modrih čelad v Bosni ni videl pokolov

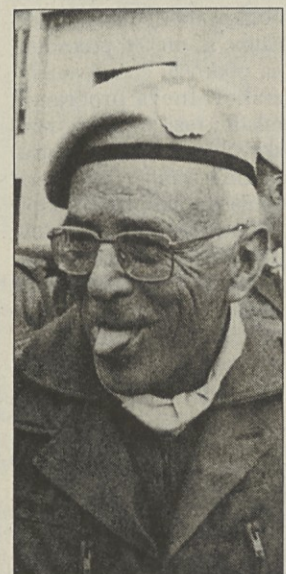
BESIM MUKIĆ / SARAJEVO

Tragedija Cerske je znamenovala samo dno v kalvariji usode bosanskih Muslimanov. To, kar se je tam zgodilo, presega do-jevanje Guernice, Vukovarja, najbolj neposrednih poročil z bojišč Bosne. Vso neizmernost trpljenja v Cerski bo nemo-goče dojeti tudi čez nekaj let, a že doslej potrjena spoznanja so več kot zastrašujoča. Velikansko stevilo beguncev, ki so se prebili do Tuzle pred končnim vdorom četnikov in enotami vojske tako imenovane ZRJ, je ziva priča, do kam seže moč sodobnega človeka: zivi okostnjaki, odprte rane in hraste po obrazih in telesih, od lakote in mraza odpadli prsti na rokah in nogah. Med pet in osem tisoč beguncev je v taknem stanju. Potrjeno je tudi, da je približno 300 ljudi v sami Cerski, ki sta jih premagala obup in popolna izcrpanost od lakote, priteklo naravnost pred cevi mitraljezov, kakor hitro so zasilali zvok ameriških letal. Slisati je bilo namreč govorice, da je hrana padla v roke srbskim vojakom, ki so zakurili ognje, da bi z njimi označili položaje za ameriške pilote, cesar si seveda branilci niso mogli privoščiti. Druga velikan-ska kolona beguncev, ki se je prebila do muslimanskega mesta Kladnja, je po stranskih poteh in stezah v snežnem metezu prepešacila po cetniškem ozemlju celih 70 kilometrov, kjer jih je 500 umrlo, saj so jih cetniki kosili kot snope na Debelem bdu, približno na 1300 metrov nadmorske višine, nedaleč od obcinske-

pospravijo mimogrede. Ko so prišli iz Srbije in na dveh krajih prestopili Drino, pri Ljuboviji oziroma pri Bratuncu ter v Bajini Basti, so bili že prej tik pred Srebrenico. Tu čaka na pokol več kot 60.000 civilnih prebivalcev. Po-tem je na vrsti Zepa s približno tolikšnim številom civilnih prebivalcev, negotovo pa je samo to, ali bo general Mladić, ki je v Foci, vztrajal pri tem, da je najprej treba pospraviti Gorazde, ki ga ima prav tako pri roki, le v drugo smer od Zepa. S tem pa je bili Muslimani tudi izbrisani z zemljevida vzhodne Bosne.

Poznavalci vojnih dogajanj v BiH zato Morillonovo »misijo« v Cerski istovetijo z lanskoletnim obiskom francoskega predsednika Mitteranda v Sarajevu. Tudi takrat je bil svet na koncu z živci in je hotel, kot je dobro znano, »Srbe spraviti k pameti«. In prav tako kot takrat, je tudi zdaj položaj v Cerski presegel vsako mero. In da bi bila grenka ironija usode še popolnejša, sta oba Francoza prišla na povabilo istega človeka. Oba je z najboljšimi nameni poklical na pomoč »dobri človek iz Sarajeva«, Alija Izetbegović.

To do konca potrjuje tragostnost njegove osebnosti, ki je istovetna z usodo tega naroda. Stik izmucene stare dobre bosanske duše s francosko solo kulture, ki hoče se naprej igrati vloge posrednika med Srbijo in preostalim svetom v imenu, kot to v ljudno imenujejo, tradicionalnih prijateljskih odnosov med srbskim in francoskim narodom.

Komu je pokazal jezik? (Foto: I. Fabijan)

tudi Miloševićevu slavo. Opogumljeni generali so izrabili molk svetovne diplomacije in z vsilo napadli Konjević polje, kjer ljudje, tako kot v Cerski, niso prešli nobene pomoči celih enajst mesecev. Zdej je samo se vprašanje casa, kdaj bo padlo Konjević polje. Za cetnike in njim pridružene korpuze iz Srbije je zdaj to že nezaten zalogaj, ki ga lahko

NOVICE

Finski veleposlanik pri predsedniku GZS

LJUBLJANA - Predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Dagmar Suster se je danes pogovarjal s finskim veleposlanikom v Sloveniji Alecom Mikaelom Aalto. Finski veleposlanik se je se posebno zanimal za zbornično oceno gospodarskih razmer v Sloveniji, za tekoča ekonomska gibanja in za potek privatizacije. Sogovornika sta se strinjala v oceni, da dosedanje sodelovanje med državama ne ustreza možnostim in željam obeh strani. Prvi korak k izboljšanju sodelovanja je bil dogovor, da bo letos Slovenijo obiskala delegacija finskih podjetij s področja lesnopredelovalne industrije. Predsednik GZS je tudi predlagal čimprejšnjo organizacijo poslovnega srečanja gospodarstvenikov obeh držav, s čimer se je strinjal tudi finski diplomat in obljubil svojo pomoč pri organizaciji. (Morel)

Javno opozorilo poslancem državnega zbora

LJUBLJANA - Vsako leto znova je ob proračunskih razpravah treba dokazovati, da je prav ustvarjalna kultura tisto, kar potrjuje identiteto Slovenije, je v svojem sporočilu zapisala koordinacija strokovnih društev s področja kulture. Če so razmere tako grozljive, piše v sporočilu koordinacije, da je treba oklestiti vse, kar je ustvarjalnega na področju kulture, se vprašamo, kaj nam bodo potem vojska, policija, ministristvo za zunanje zadeve, solstvo ... Če država ne potrebuje niti najmanjšega dela lastne identitete, pomeni, da bo za eno leto ukinila narod. Narod, ki si ni kulture ne zna prilagoditi novim razmeram, tega ne zna storiti se s čim drugim. Če nič drugega, je zavest, da je kultura nekaj nepomembnega in otrplega, kaj slabo znamenje, pravijo v svojem sporočilu poslancem državnega zbora predstavniki koordinacije strokovnih društev s področja kulture. Zato v javnem sporočilu sprašujejo vlado in parlament, ali si res upata prekiniti stezka navezane mednarodne stike in strokovno delo na vseh področjih slovenske kulture, ki nam je bila vedno v ponos. (A. K.)

Pojasnilo Jožeta Pučnika in Mirana Potrča

LJUBLJANA - Ker se je iz sporočil v javnih občilih dalo razumeti, da bodo poslanci SDSS vložili predlog sprememb zakona o omejevanju plac, sta Miran Potrč (ZL) in Jože Pučnik iz SDSS poslala naslednje pojasnilo: predlog sprememb skupaj po dogovoru pripravljata poslanka dr. Jože Pučnik in Miran Potrč. Besedili o predlaganih spremembah sta že uskladila. Podlaga je bilo besedilo, ki so ga že pred tednom dni predlagali poslanci ZL, dodali pa so pripombe SDSS, predvsem glede omejevanja plac poslovnih delavcev. Hkrati bodo poslanci obeh strank dali tudi pobudo za sprejem se dveh zakonov: o uresničevanju kolektivnih pogodb in o nacionalnem svetu socialnih partnerjev. (A. K.)

Znanost

Reorganizacija ministrstva

Informacijski sistem za večjo učinkovitost in racionalnost

BRANKO ZIHERL

LJUBLJANA - Ministrstvo za znanost in tehnologijo je včeraj pripravilo krajše delovno srečanje z novinarji, na katerem se je predstavilo novo vodstvo, nato pa je stekel pogovor o pomembnejših nalogah in opraviilih ministrstva. Minister Rado Bohinc je na začetku pojasnil zasnovo nacionalne znanstvene in tehnološke politike, strategije razvoja na tem področju in delo pri oblikovanju nacionalnega raziskovalnega programa. Svet za znanost in tehnologijo je že sprejel izhodišča tega programa, vlada pa jih je nato potrdila in naložila ministrstvu, naj izdela podrobnejši nacrt. Oddelek za mednarodno sodelovanje je široko razvil svojo dejavnost. V bližnji prihodnosti bo ministrstvo pripravilo celodnevni posvet o tem, kako naj bi čimprej dogradili nacionalno politiko s pglavi-

timimi sestavami iz navedenega nacrtu. Ministrstvo pripravlja izdajo »bele knjige«, pregleda porabljenih sredstev za leto 1992, evalvacijo znanstvenoraziskovalnih projektov, predstavitev jedra znanstvenega programa za obdobje 1993-95, analizo projekta »mladi raziskovalci« z nekaterimi novimi predlogi, »delavnico« za metodologijo evalvacije znanstvene vrednotitve projektov in nosilcev ter oblikovanje podzakonskih aktov, ki urejajo procedure na področju znanstvenoraziskovalnega programa, mladih raziskovalcev, raziskovalne opreme, infrastrukturnih centrov in sodelovanja pri skupnem podpiranju razvojnih projektov, pri katerih sodeluje več ministrstev. Postopoma bosta sektorsko opravljena racionalizacija delovanja ministrstva in povečanje njegove učinkovitosti.

Rado Bohinc (Foto: Srdan Živulović/TRIO)

PRVI POLITIČNI ODMEVI NA OSNUTEK PRORAČUNA

Skrbno obrniti vsak tolar

Poslanci bodo zahtevali čas za premislek - Nasprotujejo sprejemanju proračuna na hitro - Različna mnenja o postavki za obrambo - Bo kultura preživela?

IVANKA MIHELČIC

Peter Bekes (ZL): »Vlada je v hudi zadregi, ker so proračunski okviri tako ozki. Zato ima dve možnosti: da linearno zmanjšuje delež denarja za vse ali pa sredstva krči selektivno. Združena lista podpira drugo možnost, čeprav bo povzročala napetosti. V proračunski delitvi daje prednost razvoju. Menim tudi, da je treba sredstva razporediti tako, da se ohrani socialna stabilnost in da ne bo ogrožen obstoj sedanje mreže socialnih ustanov in pravic.«

Jože Pučnik (SDSS): »Socialdemokrati menimo, da mora proračun ustrezati našim gospodarskim razmeram, kar pomeni, da je treba skrbno obrniti vsak tolar. Zame je jasno le eno: ne morem glasovati za intervencijska sredstva, če ni zagotovljena jasnost nad mehani-

zmom razdeljevanja teh sredstev. Bojim se ponovnega pojava oblike preli-vanja sredstev od boljših k slabšim in celo k izgubirjem. To ne more biti se-

stavni del ekonomske politike. Glede denarja za obrambo pa lahko recem samo to, da vem, da je sredstev dejansko malo, toda ne smemo biti preveč naivni glede varnosti naših meja. Zato moramo ravnati odgovorno, saj smo se vedno prepuščeni le sami sebi.«

Zmago Jelenc (SNS): »Proračun je preveč na široko zastavljen. Treba bo pretehtati vsako postavko in jo nato primerjati z lanskim porabo, saj so se sredstva porabljala precej ne-namensko. Zadeve bo treba močno pretehtati zlasti pri zunanem in obrambnem ministristvu. Pri prvem gre le za potovanja

LJUBLJANA - Osnutek proračuna, ki ga v teh dneh pripravlja vlada v strogo zaprtem krogu ministrov in financnikov, počasi ze vpliva na oblikovanje določenega političnega razpoloženja. Predstavniki poslanskih klubov se sicer »branijo« komentiranja proračuna, saj z njim se niso uradno seznanjeni. Kljub temu so njihova naelna stališča precej jasna.

Pozicija in opozicija sta si enotni predvsem v tem, da proračuna ne bo mogoče sprejemati »na hitro«. Z razumevanjem sprejemata dejstvo, da so njegovo snovanje zavrlle decembrske volitve, kljub temu pa zahtevata čas tudi za temeljito poslansko razpravo. Tudi ce bo vlada predložila osnutek proračuna do 16. marca, bo ta točka najverjetneje uvrščena na dnevni red seje zbora sele konec tega meseca ali se kasneje. Mnogi namreč vidijo manj skode, ce zbor podaljša zacasno financiranje, kot da sprejme proračun za letošnje leto, ki ga bo treba takoj popravljati.

Sicer je večina naših včerajšnjih sogovornikov spregovorila o ozkih finančnih okvirih in problemu, ki ga najkrajše ponazarja tista ljudska o sitem volku in celi kozi.

zunanjega ministra, ki Sloveniji (se) niso prinesla koristi, pri drugem pa gre za politiko brez jasnega obrambnega koncepta.«

Saso Lap (Samostojna poslanska skupina): »Pri lanskem proračunu so za obrambo porabili precej

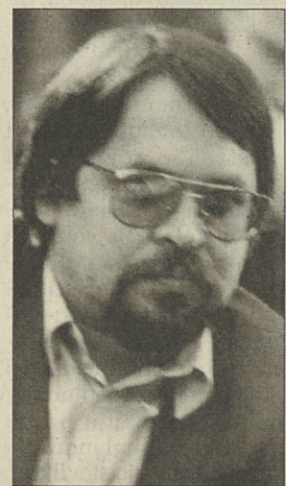

sredstev za obnovo vojašnic in pisarn. Pri letosnji delitvi pa je treba zadeve gledati drugače in strogo ločiti, kaj je infrastruktura, kaj protizračna obramba.

Dejstvo je, da smo nezasciteni, saj Hrvati vsak dan kršijo zračni prostor. Z naše

strani bomo podprli vsako investicijo v te namene.«

Jaska Zlobec (LDS): »Skrbi me le to, da znasa razlika med željami ministristev in realnimi možnostmi okrog 110 milijard tolarjev. Skrb zbujajoča so linearna zmanjšanja,

ker so krivična in nefunkcionalna. To ni dobra pot. Značilen je primer kulture in obrambe. Linearno zmanjšanje pomeni, da se bo denimo obramba poslovala od prenove ene vojašnice od šestih, kultura pa se bo preprosto poslovala od življenja.«

Nace Polajnar (SKD): »Zdi se mi, da je veliko odvisno od proračunskega memoranduma. Ce bo vlada dobro pojasnila svoje nacrtje, je vse drugo igra s številkami: komu podeliti

več in komu manj. Zdi se mi pametno, da se v vladi temeljito dogovorijo, saj ne bi bilo dobro, ce bi prisla pred poslance z 'izdelkom', ki bi bil v nasprotju z njeno lastno ekonomsko vizijo.

Pri sredstvih za obrambo je treba misliti na dejstvo, da smo na robu bal-

kanskega kotla. Sicer je za krščanske demokrate ta hip izjemno pomembno tudi kmetijstvo, ki ga je treba zaceti rezervati po hitrem postopku.«

Tone Persak (DS): »Slovenija je postavljena pred hudo preizkušnjo v zvezi z dejavnostmi, ki so popolnoma odvisne od proračuna.

Za demokrate je sicer sprejemljivo, da se proračun globalno zmanjša za določen odstotek, od vlade pa se razlikujemo glede področij, na katerih je treba zmanjševati te finance. Predvsem ne soglasamo, da se krčijo sredstva za kulturo, in to za 30 odstotkov. Zdi se nam, da se je vlada odločila za ponovno regeneriranje nacela večnega pokrivanja izgub v gospodarstvu. Previsoke so tudi zahteve za obrambo in zunanje zadeve.«

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

Zbor ne bo vztrajal pri Jelincičevi imuniteti

Dvomi: ali bodo sodni postopki ovirali delo državnega zbora ali ne?

LJUBLJANA - Mandatno-imunitetna komisija državnega zbora bo predlagala zboru, naj dovolji sodnim organom v Ljubljani in Mariboru, da začnejo kazenski postopek zoper poslanca Zmaga Jelencica, ki ga dolžijo nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali razstrelilnih snovi, ogrožanja življenj (pri preprih) in obrekovanja. Ce se bo izkazalo, da bodo sodni postopki zoper poslanca Jelencica ovirali delo državnega zbora, bo mandatno-imunitetna komisija predlagala ponovno vzpostavitev njegove imunitete.

To so sklenili na včerajšnji seji komisije državnega zbora, ki je tako pravzaprav odgovorila

na zahteve ljubljanskega temeljnega sodišča ter ljubljanskega in mariborskega temeljnega tožilstva, naj se državni zbor opredeli do imunitete Zmaga Jelencica, ceprav se obtoženi poslanec v omenjenih primerih sploh ne sklicuje na poslansko imuniteto.

Ustava v vsakem primeru nalaga državnemu zboru, da se tudi sam izreče, ali bo vztrajal pri imuniteti svojega poslanca ali ne. Zbor mu jo namreč lahko prizna (in s tem odloži kazenski postopek do izteka mandata), tudi ce se sam ne sklicuje na svojo imuniteto, ali pa ne, kot se je denimo zgodilo včeraj na seji mandatno-imunitetne komisije.

Večina navzocih je

menila, da je treba spoštovati željo Zmaga Jelencica, da v sodnem postopku dokaze, da ni kriv. Le član poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke Andrej Lenarčič je glasoval proti sklepu komisije. Menil je, da bo s tem ovirano delo parlamenta in da kazenski postopki zoper Jelencica niso takšne narave, da ne bi mogli počakati do konca njegovega poslanskega mandata.

Sklep o tem, ali bo zbor vztrajal pri Jelencičevi imuniteti ali ne, je bil nujen, ker obtožena caka glavna obravnava v Ljubljani ze ta ponedeljek zaradi suma ogrožanja življenja z nevarnim orodjem pri nekem preprihu. (I. M.)

DEMOKRATI

Podprli pobudo Social-demokratske stranke o političnem približevanju

LJUBLJANA - Demokratska stranka sprejema in podpira pobudo Social-demokratske stranke Slovenije o začetku pogovorov o približevanju programov obeh strank ter se nekaterih strank povečini sredinske politične usmeritve, je na današnji tiskovni konferenci povedal predsednik DS Igor Bavcar.

»Pobudo, ki jo je SDSS posredovala demokratom, zelenim, združeni listi in socialistom, razumemo kot nostalgijo po 'mali koaliciji', ki je bila v preteklosti nosilka številnih političnih projektov, obenem

pa pomeni tudi prizadevanje za prepričitev ponovnega ustvarjanja dvopolnega političnega sistema. Pobuda je hkrati zacetek pogajanj o prestrukturiranju slovenskega političnega prostora, ki bo doživljal spremembe, ki jih velika koalicija zaradi svoje ne-programskosti in notranjih trenj ne bo preprečila,« je povedal Igor Bavcar.

Podpredsednik demokratov Dimitrij Rupel pa je ugotovil, da se v slovenskem političnem prostoru pojavljajo konzervativne, krščansko-demokratske stranke, liberalno-demokratska stranka ter krog

strank s skupno preteklostjo, ki zavzemajo prostor, ki se mora se strukturirati. »V okviru pobude SDSS bi lahko stranke s podobno usmeritvijo definirale slovenski nacionalni program in interese. Definicija interesov je nujna, velika koalicija pa to onemogoča, saj je notranje labilna,« je dejal Dimitrij Rupel.

»Povezovanje in sodelovanje DS s SDSS, ZL, ZS in SSS je sicer težko, saj so nekatere stranke v poziciji, druge pa v opoziciji. Kljub temu pa bi to lahko bila podlaga za številne pobude,« je povedal podpredsednik Tone Persak. (STA)

STRANKE / ZDRUŽEVANJE

Ne gre ne na levo ne na desno in še manj na sredino

Skupni sestanek desnice neuspešen

TANJA STARIC

LJUBLJANA - Slovenske stranke (zlasti tiste, ki so v vladni koaliciji) se se vedno na vse načine trudijo, da bi se s »sestrskimi« strankami združile v tri prepoznavne politične bloke. V četrtek zvečer so se tako spet sestale desnosredinske stranke, tokrat v »polni zasedbi«. Na sestanku, na katerem sta manjkali samo Republikanska zveza in »odcepljeni del« Slovenske nacionalne stranke, ki ga vodi Marjan Stanič, naj bi se dogovorili o možnostih skupnega nastopa desnice na lokalnih volitvah. Vendar soglasja očitno ni bilo.

Tajnik krščanskih demokratov Edvard Stanič je povedal, da »srečanje interpretira vsak po svoje«. SKD je tako razumela dogovore na dveh ravneh - »taktični« in »strateški«.

Na prvi ravni so ostale stranke vsaka na svojem bregu - Slovenska ljudska stranka se skusa z zunajparlamentarnimi strankami organizirati kot močna opozicija, kar seveda »ne zanima krščanskih demokratov«. »Stratesko« pa naj bi bila večina strank naklonjena »koalicijskemu povezovanju desnice«, in ne združevanju. To spet ni po volji krščanskim demokratom, ki menijo, da »bolj, ko bodo odlašali, teze se bodo povezovali in združevali«. Kot smo izvedeli, so druge stranke SKD na sestanku ocitale »premik na sredino, ozioroma levico« in se sprasevale, ali so krščanski demokrati sploh se desnica; največ pripomb je bilo seveda na vstop SKD

v Drnovskovo vlado in na »popuscenje« liberalizmu in levicarjem. Skratka, tudi po tem sestanku je povezovanje desnice še vedno na začetku.

Na levici kakaj na današnji odločitev socialistov, ki bodo izbirali med štirimi različnimi ponudbami. Se vedno sta najbolj realni dve različici - da se stranka zdruzi s socialdemokrati ali da ostane sama. Vendar tudi druge »ponudnice« še niso obupale, saj je denimo med liberalnimi demokrati vse manj tistih, ki so zelo odločno proti združevanju liberalne in socialistične opcije. Poznavalci so prepričani, da je najbolj realna »delitev« stranke socialistov in da se bo torej večji del

vodstva sicer povezal s socialdemokrati, da pa se bo članstvo razdelilo tudi med druge leve in sredinske stranke.

V levih strankah se v zadnjem času omenja tudi možnost nastanka radikalno leve stranke, v kateri bi bil del članov SSS in Združene liste, drugi del pa bi sestavljali tisti, ki se niso organizirani v politične stranke in so razočarani nad »popustljivostjo« levice. To ne bi bila »obnova« stare komunistične partije, ampak nekaksen radikalen odgovor na pričakovane naraščajoče socialne napetosti v državi.

Takšna stranka naj bi tudi prevzela vlogo »skrajnega roba« levice in s tem na nek način

olajšala položaj Združene liste, ki menda zaradi ne-nenih trenj v vladi ze postaja »neprijetna«, ce ne celo »nezazelen« clanicna koalicijskega partnerja, in to na desnici. Ta možnost je po mnenju poznavalcev zelo malo verjetna, kajti vse partnerice so na neki način »ujetnice« koalicijske, ki samo v »tripartitni« sestavi omogoča približno ravnovesje sil. Seveda je malo verjetno, da se bo - dokler bo »velika trojica« skupaj v vladi - zares začelo resno združevanje sorodnih levih, desnih in sredinskih političnih strank. Zdaj so namreč nekatere na oblasti, druge pa v opoziciji.

Nekateri v vladi, drugi v opoziciji (Foto: TRIO)

Avstrija kot nevtralna država v ES

DUNAJ - Bivši ameriški zunanji minister Henry Kissinger je v posebnem pogovoru za avstrijsko televizijo ORF poudaril, da je bila avstrijska nevtralnost v času hladne vojne pomembnejša kot mora to biti danes.

Menil pa e, da bi Avstrija kljub svojim nevtralnim statusom lahko bila polnopravna članica Evropske skupnosti. Kot znano, tečejo v Avstriji prav zaradi tega vprašanja vroče diskusije. Predvsem ljudska stranka ne vidi več potrebe po ohranitvi nevtralnosti, stalnice socialdemokratov pa je kancler Vranitzkyvroče diskusije.

Predvsem ljudska stranka ne vidi več potrebe po ohranitvi nevtralnosti, stalnice socialdemokratov pa je kancler Vranitzky sredi tedna v posebnem pogovoru za Republiko preciziral, ko je dejal, da Avstrija o opustitvi nevtralnosti ne bo govorila preden da znana konkretna naznava novega kolektivnega varnostnega sistema za Evropo. (I.L.)

DUNAJ / PRVO URADNO SREČANJE MED ZUNANJIMA MINISTROMA MOCKOM IN PETERLETOM

Vzgleadni odnosi

Gospodarsko sodelovanje in položaj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem v ospredju pogovorov - Megla ujela Peterleta nad Dunajem

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Prvi uradni delovni obisk slovenskega zunanjega ministra in podpredsednika slovenske vlade Lojzeta Peterleta pri avstrijskem kolegu Aloisu Mocku se je začel s smolo. Vremenske razmere na dunajskem letališču Schwechat v zgodnjih dopoldanskih urah so povzročile veliko zamudo. Zaradi nenavadno močne megle je bil onemogočen načrtovani pristank ob pol devetih, letalo z ministrom je dobri dve uri krožilo v dunajskem zračnem prostoru!

Pogovori ministrov - najprej na stiri oci, potem skupaj s spremljevalci - so se pričeli sele po dvanajsti uri. Nato je bila podpisana bilateralna pogodba o skupnih ukrepih in tehničnih ureditvah pri nadzoru karavanskega avtocestnega predora in nadzorovanju obmejnega prometa.

Pogovori o gospodarskih in manjšinskih vprašanjih so bili zaradi nepričakovane zamude na sporedu sele popoldan po obedu. Lojze Peterle in slovenska delegacija, v kateri so bili med drugim zunanje politični svetovalec ministra, koroški Slovenec in bivši avstrijski parlamentarni poslanec Karel Smolle, ter državni sekretar za vprašanja zamejskih Slovencev Peter Vencelj, so

avstrijski strani predložili osnutek bilateralne pogodbe o gospodarskem sodelovanju, s katero naj bi dobili prednost slovenski industrijski in agrarni proizvodi. Prav tako naj bi se Avstrija sodelovala pri izgradnji slovenskih prometnih in frastruktur, dobila pa naj bi tudi direktni dostop do koprškega pristanišča, ki bi ga lahko koristila kot »svobodno pristanišče«. V okviru teh pogovorov o gospodarskem sodelovanju je bilo na sporedu tudi vprašanje avstrijske podpore pri sklepanju sporazuma o prosti trgovini med Slovenijo in EFTA.

Vprašanje javnih dvojezičnih vrtcev, razširitev slovenskega radijskega sporeda ter omo-

gočanje sprejema televizijskega signala TV-Slovenija so bile osrednje točke v pogovoru delegacij o vprašanjih in problemih slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Tudi vprašanje dvojezičnega pouka za četrte razrede ljudskih sol je bila ena izmed tem, je dejal Peter Vencelj v pogovoru z novinarji, vendar naj bi bilo zaenkrat boljše počakati na odločitev ustavnega sodišča, ki se trenutno ukvarja s tozadevno pritožbo, ki jo je vložila Zveza slovenskih organizacij na Koroškem (v 4. razredu osnovne šole sedanj manjšinski solski zakon v nasprotju do prvih treh

razredov ne predvideva dvojezičnega pouka, temveč samo slovensko kot jezikovni predmet, - op. uredništva).

Državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu je nadalje izpostavil celodnevni radijski spored za slovensko manjšino kot izdelani cilj, vendar bo po njegovem mnenju postopna razširitev slovenskega sporeda se najbolj realistična in uresničljiva pot. Na vprašanje Republike ali Slovenija misli naslediti bivšo jugoslavijo kot podpisnica avstrijske državne pogodbe, je Vencelj dejal, da trenutno takih iniciativ ni, vendar bi Slovenija lahko tudi preko praktičnih uspehov v usklajevanju manjšinskih vprašanj mogla doseči tozadevni bilateralni sporazum med obema državama.

K tej temi je dan poprej zavzel stalnice tudi Karel Smolle, ki se je v posebnem pogovoru za avstrijsko tiskovno agencijo APA uradno predstavil kot zunanje politični svetovalec slovenskega zunanjega ministra s sedežem na Dunaju. Smolle je med drugim dejal, da je vloga zaščitnice slovenske manjšine na Koroškem »de facto« (od prejšnje Jugoslavije)

ze presla na Slovenijo. Slovenija, tako Smolle v tem pogovoru z avstrijsko tiskovno agencijo APA, zeli izboljšanje pravnega položaja slovenske narodnostne manjšine v Avstriji. Zunanji minister Peterle naj bi v včerajšnjem pogovoru s kolegom Mockom posredoval zlasti željo po »okrepitvi ustavnopravnega statusa slovenske narodnostne skupnosti«, je Smolle napovedoval, koroški Slovenci naj bi dobili razsežno samoupravo, v spornih vprašanjih pa naj bi imeli tudi pravico pritožbe pri avstrijskem ustavnem in pri mednarodnem sodišču v Den Haag.

Minister Peterle je v zvezi z manjšinsko problematiko na kratki tiskovni konferenci dejal: »Manjšinska vprašanja in zahteve seveda usklajujemo z manjšinskimi predstavniki, in tudi to pot smo se srečali z njimi na zelo obsirnem sestanku, tako da in seveda zastopamo to, kar je enotna volja samih koroških Slovencev. Oni postavljajo upravičeno na prvo mesto tista vprašanja, ki omogočajo in podpirajo slovensko identiteto ter normalen razvoj in rabo jezika. Zato poudarek na vrstih, radiju in televiziji.« Pri tem je Peterle zelo optimističen, kar se tice kon-

retnih uspehov: »Na poti v evropsko integracijo bomo našli tiste poti, s katerimi bomo na koncu vsi zadovoljni, predvsem sama slovenska manjšina.«

Slovenski minister je pred novinarji omenil tudi slovensko zahtevo po ukinitvi bojkota o prodaji orožja Sloveniji, ki za to izpolnjuje vse pogoje. Hkrati Slovenija ne misli podvzeti nobenih enakih iniciativ v prid BiH. Avstrijski zunanji minister Mock je ob tej priložnosti zagotovil svojo podporo slovenskim težnjam.

V svojem namiznem nagovoru pri popoldanskem obedu je Mock izpostavil vlogo svojega kolega Peterleta, ki je pojmom kot »demokracija«, »svoboda« in »samoodločanje« v Evropi danes dani dal novo moč. Avstrijsko-slovenske odnose je označil kot vzgledne, pri čemer je poudaril tudi pomemben prispevek slovenske manjšine na Koroškem.

Ob tej priliki pa je Mock opozoril tudi na usodo staroavstrijske manjšine v Sloveniji, tako na usodo tistih, ki se tam živijo, kot na usodo pregnancev, ter pozitivno ocenil uvedbo bilateralne strokovne komisije, ki naj bi raziskovala zivljenske okoliščine nemško govorečih v Sloveniji.

Zunanji minister Alois Mock: "Vzgleadni odnosi"

CELOVEC / OD DANES DO PRIHODNJE SREDE

GOST '93 vabi na obisk

IVAN LUKAN

CELOVEC - Na razstavi celovskega sejma v centru koroške prestolnice bodo danes slavnostno odprli največji turistični in gastronomski sejem v prostoru Alpe-Jadran, sejem GOST '93. Letosnji je jubilejni, saj ga prirejajo že 25., traja pa do vključno 17. marca. Stevilo razstavljalcev znasa 465, zastopanih pa je do datnih 325 podjetij iz vse Avstrije in inozemstva. Nadpovprečno visoko je tokrat število razstavljalcev iz Italije (kar 261), iz Slovenije pa je osem razstavljalcev in tri podjetja.

Direktor Celovskega sejma, Hans Pawlik, je na tiskovni konferenci predstavil obseben program letošnjega sejmske prireditve in se posebej izpostavil vrsto strokovnih raz-

stav, med njimi kolektivno gastronomsko in turistično razstavo Italije ter posebno razstavo trgovinske zbornice v Trstu.

Avstrijska družba za marketing na področju proizvodnje vina bo prisotna s prezentacijo najkvalitetnejših sort avstrijskih vinov, na sporedu pa je tudi natečaj najboljših kuharskih in natatarskih vajencev. Strokovni publikli iz vseh držav in regij prostora Alpe-Jadran se bo predstavil tudi slavni Klub koroških kuharjev.

V okviru sejma bodo organizirali tudi več strokovnih posvetov, višek pa bo brez dvoma forumska diskusija predsednikov trgovskih zbornic dežel Alpe-Jadran v nedeljo ob 10. uri v kon-

ferenčni hali celovskega sejma. Svoje sodelovanje so med drugim napovedali podpredsednik slovenske gospodarske zbornice Josip Skobrne, dr. Rotar za tržsko trgovinsko zbornico, predsednik madžarske zbornice Lajos Tolnay ter visok predstavnik Zveze industrijcev Avstrije, Franz Ceska. Tema razprave pa bo "Avstrija, Evropska skupnost in njeni sosed".

Sejem bo letos prvič potekal tudi v novi sejmski hali 7, ki je bila zgrajena v samo osmih mesecih, njena razstavna površina pa znasa 3.700 kvadratnih metrov. Nova hala, ki bo na razpolago tudi za druge večje izven-sejmske prireditve, je stala okoli 80 milijonov silingov.

DUNAJ / IZ PROTESTA PROTI UNIČEVANJU PRAGOZDA

Govorniški maraton v avstrijskem parlamentu

Zelena poslanka govorila deset ur in 35 minut

IVAN LUKAN

DUNAJ. Prvic v zgodovini druge republike je avstrijski parlament od četrtka do petka neprekinjeno zasedal celo noč. Vzrok za ta izjemen dogodek je bil zakon o obvezni deklaraciji tropskega lesa, ki ga socialdemokratska stranka in ljudska stranka namaravata po niti enoletni veljavnosti spet ukiniti. Zelenci so se zaradi kaptulacije vlade pred vodilnimi avstrijskimi podjetji ter njihovimi grožnjami o gospodarskih sankcijah proti avstrijski iniciativi za boljše zaščito tropskih gozdov poslužili posebne oblike protesta, izvedli so govorniški maraton.

Z akcijo je začela državna poslanka, gradiscanska Hrvatica Marijana Grandić, ki je o tropskih gozdovih, predvsem pa o jutji govorila skoraj pet ur, od četrtka ob 17.29. uri do petka ob 4.04. pa je nadaljevala predsednica kluba Zelenih v avstrijskem parlamentu, Madelaine Petrovič. Z 10 ur in 35 minutami je postavila nov govorniški rekord (stari avstrijski je držal pravtakoposlanec Zelenih, Geyer, ki je govoril okrog devet ur, mednarodni pa znasa okrog 43 ur, postavilga pa je nek ameriški senator, ki je govoril o zatajevanju nesreč v podjetjih).

Petrovičeva je po rekordnem govoru dejala, da bi lahko govorila še nekaj časa, prekinila pa da je svoj nastop, da govor "vsebinsko ne bi preveč trpel". Pomagala

Madelaine Petrovič je govorila 10 ur in 35 minut

pa si je z izotonskimi pišljami ter grozdni sladkorjem.

Petrovičeva je v zgodnjih jutranjih urah ob govorniškem pultu avstrijskega parlamenta zamenjala njena klubska kolegica Langthalerjeva, ki je na zveznega kanclerja v zvezi z problematiko uničenja tropskih gozdov ga naslovila točno 102 detajlnih vprašanj. Samo branje le-teh je trajalo nad pet ur. Vranitzky je po nastopu Langthalerjeve dejal, da bo na vsa vprašanja odgovoril pi-

smeno, glede maratonskih govorov poslancev Zelena alternative pa je dejal, da gre za taktično igrjo, ki se pa Zelenim ne bo obrestovala. Dejal je tudi, da ne razume, da je naenkrat on kriv za vse, čeprav je ve vladni tudi posebno za taka vprašanja zadolžena ministrice.

Ostale stranke so akcijo Zelenih skoraj enoglasno zavrnili, "ekstremno izkoriščanje poslovnika" s strani Zelenih da je po mnenju prezidija avstrijskega parlamenta "doseglo mejo vz-

držnega". Socialdemokratski predsednik Heinz Fischer je menil, da so si Zelenci izbrali "obzalo-vanja vredno taktiko" in temu dodal, da s takimi akcijami ni mogoče "postaviti zakone demokracije na glavo". Drugi predsednik parlamenta, član ljudske stranke Robert Lichal, je odkrito govoril o "zlorabi" poslovnika, tretja predsednica parlamenta in predsednica novega Liberalnega foruma Heide Schmidt pa je menila, da so Zelenci s to akcijo sprožili restriktivna razmisljanja o reformi poslovnika avstrijskega parlamenta.

Poslanci ostalih strank so govorniškemu maratonu sledili na svoj način. Potrebno prisotnost poslancev so zagotovili z dvournno menjavo, na enak način se je to zgodilo tudi pri predsednikih parlamenta, ki pa so morali priznati, da je akcija Zelene alternative po poslovniku dovoljena.

Ali bodo Zelenci razsili oz. potegnili svojo akcijo celo preko vikenda še ni znano. Do poznih včerajšnjih ur bilo znakov, da bi se govorniški maraton končal ali da bi prislo do prekinitve zasedanja avstrijskega parlamenta, brez da se bi izčrpal dnevni red. Tako je celo možno da bo parlament zasedal tudi danes soboto in v nedeljo ter sele v ponedeljek glasoval o ukinitvi obvezne deklaracije tropskega lesa. Za ponedeljek dopoldne so predstavniki Zelenih napovedali tiskovno konferenco...

NOVICE

Papirna industrija v krizi

DUNAJ. Krize v avstrijski papirni industriji ni konec. Po poravnavi, ki jo je v četrtek sklenila papirnica Hallein na Salzburškem, je včeraj sporočila papirnica Leykam Mürtzaler v Gratkornu na Stajerskem, da mora za 2100 delojemalcev uvesti omejen delovni čas. Pet papirnih strojev da bodo ukiniteli naslednji teden, v tednu pred Veliko nočjo pa bodo ustavili vse stroje v torani v Gratkornu. Kako bo potem slo dalje, je popolnoma nejasno, je dejal predsednik delavskega sveta.

Delniška družba Leykam Mürtzaler je lansko leto imela izgubo v višini skoraj 300 milijonov silingov, z uvedbo omejenega delovnega časa pa mora država zaenkrat prevzeti stroške v višini približno 30 milijonov silingov.

Občni zobr Mladega roda

CELOVEC. V Tischerjevi dvorani Mohorjeve v Celovcu je potekal občni zobr društva Mladi rod, katerega glavna skrb je izdajanje revije Mladi rod, solskega pripomočka za dvojezične učitelje oz. dvojezičen pouk na osnovnih solah na južnem Koroškem. Za predsednika je bil ponovno izvoljen prof. Tomaz Ogris, podpredsednik je Herman Germ, tajnika Mili Hrobat, blagajnik in glavni urednik pa učitelj Hanzi Millionig. Predsednik se je v okviru svojega poročila posbej zahvalil ravnatelju Mirku Srienicu, ki ze dolga leta zvesto sodeluje pri izdajanju revije.

Ropar še vedno na begu

VELIKOVEC. Ljubljancan Milorad Rihitič, ki je v četrtek skupaj z 19-letnim Bojanom Bidermanom iz Krškega oropal slovensko posojilnico v Velikovecu, je še vedno na begu. Kot smo poročali, so varnostni organi nekaj ur po ropu ujeli Bidermana, Rihitiču pa je uspelo pobegniti. Biderman je pri zaslišanju povedal, da je sotorilca spoznal v neki ljubljanski gostilni, rop pa da je nactoval Rihitič, ki je tudi z denarjem (okrog 80.000 silingov) pobegnil. Povedal je tudi, da sta najprej hotela oropati neko banko v Celovcu, ker pa je to bilo preveč tvegano, sta se peljala v Velikovec in s silo vdrla v slovensko posojilnico. Slovenka posojilnica ima svoj lokal v neki stranski ulici in vrhu tega ni tako močno frekventirana.

Helmut Schüller - "menedžer leta"

DUNAJ. Helmut Schüller, predsednik avstrijske CARITAS ter bralcom Republike znan iz ekskluzivnega intervjuja, je v teku nekaj mesecev za svoje angazirano humanitarno delo bil že drugič odlikovan. V februarju mu je papež Janez Pavel II. podelil naslov 'monsignore', zdaj pa ga je rektorski kolegij dunajske gospodarske univerze proglasil za "menedžerja leta". Na izbiro je bilo 20 kandidatov. Vodstvo največje gospodarske univerze v Evropi je pri svoji odločitvi izpostavilo, da ni vrednotilo samo Schüllerjeve izredne sposobnosti kot organizator in vodja v evropskem formatu največjih akcij za humanitarno pomoč žrtvam vojne v bivši Jugoslaviji, temveč da je hotelo izpostaviti tudi potrebno po večji družbeni odgovornosti in menedžmentu.

Oster avstrijski protesti proti nuklearki v Temelinu

PRAGA/DUNAJ. Kljub dolgoletnim protestom iz Avstrije je ceska vlada v sredo odločila, da bodo nadaljevali z gradnjo nuklearkne Temelin, 80 kilometrov od avstrijske meje. Oba bloka bosta opremljena z ruskimi reaktorji tipe WWER 1000 s kapaciteto 1000 megavattov. Vlada v Pragi poudarja, da je to najboljša in cista alternativa napram zastarelim in okolju škodljivim hidrocentralam na premo. Dobitke iz let-teh, tako ceski nasprotniki jedrske energije, vlada zdaj uporablja za nadaljevanje gradnje nuklearkne, namesto za sanacijo starih hidrocentral. Tudi strokovnjaki na Zahodu vidijo pri reaktorju ruskega tipa velik nevarnosti potencial. Proti ceski odločitvi se je postavil avstrijski zvezni kancler Vranitzky, ki je dejal, da je sklep o nadaljevanju gradnje nuklearkne nerazumljiv, zlasti ko je celo svetovna banka ocenila ta projekt kot neprofiten in ga ne bo podprla. Obzaloval je tudi, da Ceske ni pripravljena sprejeti avstrijske ponudbe o pomoči na energetskem sektorju kot zamenjo za opuščanje jedrske energije.

Avstrijski generalni konzul v Trstu pri glavarju Zemattu

CELOVEC. Avstrijski generalni konzul v Trstu Ingo Mussi je uradno obiskal koroškega deželnega glavarja Christofa Zematta. V pogovoru z najvišjim koroškim politikom se je izrekel za gospodarsko ofenzivo na Koroškem, v katero se bi lahko vključili tudi podjetja iz Furlanije Julijske krajine.

PRIPREDITVE

Sobota, 13.3.1993
CELOVEC
Mohorjeva ljudska sola, od 8.00 do 10.00 - Vpis v Mohorjevo ljudsko solo;

Javna dvojezična ljudska sola, Ebentaler Str., Celovec, od 8.00 do 12.00
VPIS v vse razrede Javne dvojezične ljudske sole za solsko leto 1993/94.
Prinesite s seboj: Rojstni list otroka, potrdilo o državljanstvu staršev ali otroka. Podrobnejše informacije dobite pri vodstvu (Tel. 537-411) Gsp. Brigita Hambrusch, ravnateljica;

Mestno gledališče, 19.30 - Koncert II: "Meisterwerke des Belcanto";

BILCOVS
Ljudska sola, 20.00 - MoPZ SPD "Bilka", moški zbor Bilcovs, zenski-terzet Turnersee;

Pri Plavcu (družina Ogris-Matic), 9.00 - "Praktični tečaj obrezovanja sadnega drevja"; prireditelj: kmečka izobraževalna skupnost (KIS); predavatelj: DI Tine Benedicic, prispevek: 40,- sil;

SMIHEL
Farna dvorana, 19.30 - Ponočitvena komedije od zgubljenega sina, Andrej Suster Drabosnjak - po izvirniku priredila dr. Herta Maurer Laussegger, režija Franci Koncan, nastopajo igralci in godci iz Roza-Prireditelja: Kržcanska kulturna zveza in KPD "Smihel";

ST. PRIMOZ
Kulturni dom, 19.30 - Pevski koncert "Od Piliberka do Traberka"
Nastopajo: -Kud prezhov voranc ravne na koroškem; "Koroški oktet" - Društvo upokojencev Mezica; moški pevski "Meziški knapi" - Moški pevski zbor SPD "Trata", Zifara vas - SPD "Danica" Sentprimoz;

Na GOST '93 bodo zakuhali najboljši koroški kuharji

VELIKA BRITANIJA / TELEVIZIJSKI SHOW

Avtomobili polni razstreliva so eksplodirali pred borzo, letalsko družbo, hoteli in trgovinami: najmanj 200 mrtvih in 800 ranjenih

padli. V zadnjem času so se odnosi med Indijo in Pakistanom se poslabšali zaradi tri let trajajočega upora v Kasmiru, ki ga seveda obe državi zahtevata zase. Napetost je stalno narasla, prav tako nasilje in ocenjujejo, da je v tem času izgubilo življenje najmanj dva tisoč oseb, od teh več kot 700 v Bombaju, večinaoma muslimanov.

A black and white photograph showing the wreckage of a vehicle, likely a truck, with a large tire visible. A dead dog lies on the ground in the foreground, amidst debris.

Eksplozija peklenškega stroja v avtu je bila strahovita (Teleffoto AP)

Show skuša Lady D prikazati v vlogi »spolne ikone«

Sun je dal izreden poudarek vesti o risankah z golo walešk princeso (Telefoto AP)

Medtem pa waleski princ Charles skuša na nekdanji skupni podezelski rezidenci Highgrove zabrisati vsako sled prisotnosti svoje žene, saj je dal celo prepleksati vse nekdanje Dianine sobe, vključno z zakonsko.

KAMČATKA / KAKO DALJNI VZHOD RUSIJE OBČUTI BITKO MED JELCINOM IN HASBULATOVOM

WASHINGTON - Enodolarske bankovce, ki se obračajo v bilih 17 mesecev, je treba zamenjati s kovanci, tako da bi ameriška zvezna blaginja letno prihlajala 4.395 milijonov dolarjev. To sta predlagala republikanski poslanec iz Arizone Jim Colbe in njegov demokratski kolega iz Kalifornije Esteban Torres. Po njunem bo država z zamenjavo prihlajala ogromne vsote, ne da bi bremenila davkoplačevalce. S tem bi bil lep zgled pri naporih za ozdravitev ameriškega gospodarstva in za znižanje primanjkljaja.

Upanje v gospodarski razvoj in v boljše odnose z Japonsko, a Moskva je na to zahtevo gluha

»Kljub oddaljenosti se ne čutimo na obrobju in nočemo prisostvovati taki burki«, trdi guvernerjev namestnik Boris Sinčenko.

»Strah nas je prav te-
ga boja za oblast, ki po-
nozem mnenju zavrata
razvoje gospodarske po-
pube v Rusiji«, pou-
darja predsednik
združenja krajevnih
podjetnikov Rusije Sa-
rov. Po njegovem
mnenju sedanji politič-
ni spopad skoduje
predvsem tistim ob-
močjem Ruske federa-
cije, ki se hočejo kotte-
Kamčatka odpreti nav-
ven in vzpostaviti go-

Kot poudarja Sincenko, bi lahko Kamcatka s pridom izrabila blizino Japonske za vzpostavitev plodnega dvostranskega sodelovanja tako na finančnem kot tehnološkem področju. A kaj, ko so odnosi med Moskvo in Tokiom do skrajnosti skaljeni zaradi kuril-

Lani se je kar 12 tisoč ljudi vrnilo v svoje evropske rodne kraje. Usoda tistih, ki so ostali, pa je tesno povezana z rezultatom politične bitke, ki se odvija v Moskvi.

Na polotoku je kar 29 še aktivnih ognjenikov in 200 mrtvih. Na polotku, ki je večji od Kalifornije, živi pol milijona ljudi.

Kamcatko je v 18. stoletju odkril Vitus Bering, po katerem je poimenovan preliv med Azijo in Ameriko. Do pred kratkim je bil dfstop do polotoka strogo prepovedan zaradi velikih vojskanih oporišč, ki ležijo ob njenih mejah in pomembne podmorske baze. Sedaj pa se odpira turizmu in doslej jo je obiskalo že kakih 1000 turistov, povečini s carskimi poleti z Aljaske ali iz Japonske.

1	2	3	4	5		6	7	8
9						10		
11				●	12			
13			●	14				
15		●	16					
17		18						
19				●	20	21	22	23
			24	25				
26	27	28				●	29	
30					●	31		
32				●	33			
34				35				
36				37				

1. racja sarca, 2. atenski državnik in vojvodka, ustanovitelj atenske pomorske zveze; 3. pismenka, 4. nacin konjskega teka, 5. staro pomorsko mesto v maloazijski Kilikiji, 6. naslov vrhovnih islamskih poglavarjev, 7. operni spev, 8. najmočnejši valid srednjeveške Srbije z vzdevkom Silni, 12. največji slovenski arhitekt (Joze), 14. ime glasbenika Sossa, 16. tempirna granata, ki eksplodira nad zemljo in ljakasto razprši mnogo krogel, 18. enaki crki, 21. začetnici slovenskega glasbenika Pestnerja, 22. umor, 23. prostor, kjer se trjuje, 25. odzgan kos debla, 26. ime španskega slikarja Picassa, 27. površina, območje, 28. reka na Kosromek v Avstriji, 31. ime nekdanjega bokarja Parlova, 33. rimski hišni bog, 35. avtomobilska oznaka Murske Sobote.

Diagram illustrating a chess position on an 8x8 board. The board is labeled with ranks 1-8 and files a-h. The pieces are arranged as follows:

Rank \ File	a	b	c	d	e	f	g	h
8	White King							Black King
7		White Knight			Black Knight			
6	Black Knight		White Knight		Black Knight		White Knight	
5		Black Knight		White Knight		Black Knight		White Knight
4			Black Knight		White Knight			
3		White Knight			Black Knight			
2			Black Knight					White Knight
1				White Knight	Black Knight			

Baum - O. Tahl / Leipzig 1975
Pozicijska prednost je na videz
na strani belega, saj sta črni
trdnjavi se na izhodiščnih
mestih in beli pripravljata prodor
na liniji f. Vendar pa ima črni,
ki je na potezi, možnost
izpeljati kombinacijo, po kateri
bo v prednosti. Analizirajte
pozicijo in odkrili boste pot do
zmage črnega!

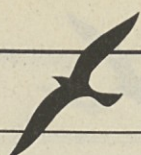
Mieses - Capablanka / Berlin 1913

V obrambi belega kralja, ki ga napadajo vse crne figure, sodelujeta obe trdnjavi ob pomoči dame. Nekdanji svetovni prvak Capablanka, ki je na potezi, pa je uspešno izkoristil tudi crnega kmeta, ki se je pebil na drugo vrsto in s spretnim manevrom prisilil belega k predaji.

V obrambo belemu skakacu in v oporo kmetu d7 prihaja v igro lovec 1.Le7!, ki ga črni ne sme vzeti 1...Se7: 2.d8D. Toda tudi po 1...Lg5 2.Se8+ Kh6 3.Lf8+ Kh5 4.Sg7+ Kh4 bele figure prično crnemu spletni matni obroc. Na 4...Kh6 5.Sf5++ in 6.g4 mat. Po 5.Kh2 Ld6 6.f4 se črni pred matom vda!

V zmagovito kombinacijo vodi belega poteza 1.Sg6+! fg6. Na 1...Kg8 sledi 2.Se7+ in 3.Sd5! Po elegantni zrtvi bele dame 2.Dh7+:+!! vstopita v igro trdnjavi na sedmi vrsti, ki tako prispevata h končni zmagi. 3.Tg7+ Kh8 4.Th7+ Kg8 5.Tag7 mat!

Dokaz prave moči dveh trdnjav na sedmi vrsti!

ASTRONAVTIKA / ZA LETO 2006 NAČRTUJEJO UPORABO POSEBNIH VESOLJSKIH SOND NOVE GENERACIJE

Mimolet Plutona

Sorazmerno hiter medplanetarni polet do Plutona

MILOŠ KRMEJ

Kljub močno skrojenim sredstvom pri Nasa ta vesoljska agencija aktivno deluje pri izjemnem projektu vesoljskih raziskovanj planeta Plutona, ki ga se ni obiskala nobena od robotskih vesoljskih sond. Gre za program, vredjen nad milijardo dolarjev.

Pri Nasi razmišljajo, naj bi ameriški kongres ta program obravnaval kot projekt, ki crpa sredstva iz finančnega leta 1996. Zasedli naj bi z izgradnjo dveh enakih vesoljskih plovil, od katerih bi vsako tehtalo 162 kilogramov, in to z gorivom na

vanjem velikim planetom; tako bi dobila raketa dodatni pospešek in energijo. Z izstrelitvijo v letu 1999 bi sonda ob uporabi nosilne rakete titan prišla do Plutona v sedmih letih, z uporabo ruskega protona pa v dvanajstih letih.

Misija užiava navdušenost podpora pri najvišjih vrhovih znanega laboratorija za reaktivne pogone (J. P. L.) V Pasadena, ki se je s programom že začel ukvarjati, kot tudi v samem vrhu Nase. Nasin uradnik dr. Daniel Goldin se za program zavzema po načelu: »Bolje, hitreje

nostih. Ob tem je svojevrstna posebnost prav planet Pluton.

Planet, katerega premer meri vsega dve tretjini premera zemljine lune, je bil odkrit leta 1930, se preden je znameniti kuza iz risank dobil svoje pravo ime, vendar ni pritegnil resnejše raziskovalne pozornosti, dokler leta 1976 niso na njem odkrili plina metana in leta 1978 njegove lune. Pluton in njegova luna Charon pomenita nenavadno kombinacijo. Njuno razmerje mas znaša 11:1, kar je znatno manj kot pri najbližjem naslednjem paru (Zemlja - Luna, 81:1). Pluton in Charon sta tudi drug drugemu precej blizu - 20.000 kilometrov. Se več, vsak od njiju ima periodo rotacije 6,39 dneva in Charon kroži okrog Plutona z enako rotacijsko periodo.

Leta 1987 so na robu Charona zaznali vodo, leto dni pozneje pa tudi za Pluton ugotovili, da ima tanko atmosfero. Letos so ugotovili, da na Plutonu obstajata dve vrsti ledu - dušikov led in led ogljikovega dioksida. Dokazano je, da ozračje Plutona lahko izvaja prenos plinov do Charona, kar je edinstven pojav.

Zaradi razlik v površinah bi lahko tako Pluton kot Charon razkrila udarce nebesnih teles v dveh različnih časovnih obdobjih. Se posebno je znatno zanimiva frekvenca trkov z domnevnim pasom, kjer je od ena do deset milijonov kometov, znanih kot Kupierjev disk, ki je na 35-kratni oddaljenosti Zemlje od Sonca ali 35 astronomskih enot (A. U.). Stern meni, da sta Pluton in Charon močan dokaz za nekaj se preostalih ostankov približno tisoč takšnih ali podobnih nebesnih teles, imenovani ledeni pritlikavci, ki krožijo zunaj orbit velikih planetov, znanih kot plinasti velikani.

Prav zato bi bilo znatno raziskovanje z vesoljskimi sondami za spoznavanje Plutona zelo zeleno. Optimalni čas za raziskovanje Plutona bi bil do leta 2010, ko je planet v periheliju, saj je v svoji najbolj oddaljeni točki 50 astronomskih enot daleč od Sonca (A. U.), torej dlje od Neptuna. Zda je eliptična krožnica pravila v položaj, ki je znotraj orbite

Neptuna ali pri 30 A. U.

Nekaj pred letom 2020 bo atmosferska dejavnost med Plutonom in luno Charon prenehala. Nebesni telesi se bosta se bolj oddaljili od Sonca in vsi plini bodo zamrznili. Atmosfera se ne bo pojavila pred letom 2237. Prav zaradi nenavadne mehanike njunih orbit in rotacij v letu 2005 se bodo veliki predeli Plutona in Charona začeli gibati v senca področja, kjer se bodo drževali desetletja, kar bo pokvarilo slikovno gradivo, ki naj bi ga pošiljala vesoljska sonda v primeru sestavljenega poskusa kartografiranja.

»Če bomo čakali, ne bomo zamudili samo atmosfere, ampak velik del površinskega območja, ki je se kako pomemben za ge-

na krovu s 65 vati je namenjena znanstvenim instrumentom. Ti vključujejo kamero za vidni del spektra z omrežjem 1024 krat 1024 tipa CCD in 10-mikradiano prostorsko ločljivostjo za proučevanje geologije in morfologije planeta. Teleskop kamere bo delil 1 do 2,25-mikronski infrardeči spektrometer z omrežjem 256 krat 256 in 75 mikradiano ločljivostjo, namenjen kartografiranju sestave površine. Ultravijolični spektrometer s spektralnim območjem od 55 do 200 nanometrov bo razbral zgornje plasti ozračja. Četrty instrument za radijsko znanost in njene povezave, ki bo razbral spodnje plasti ozračja, bo ultrastabilni oscilator, vdelan v 1,5-metrsko stabilno anteno.

Podatki se bodo hitro shranjevali na krovu, son-

toval: »Na neki točki se morate vprašati, ali Nasa potrebuje toliko nasvetov, s katerimi naj bi izvajala programe znanstvenikov, saj je bila zmeraj vajena, da je vodja,« je se pristavil astronom. Zagovarjal je namreč stališče, naj si vesoljska agencija do neke stopnje sama postavi svoje prioritete in s tem pritegne najbolj nadarjene izvedence in strokovnjake.

Polet sonde na Pluton isce novo tehnologijo po nizki ceni. Z razvojem cenjenih in lahkih vesoljskih plovil za hiter planetarni polet Nasa radikalno preusmerja znanstveno in drugo raziskovanje sončnega sistema.

Pri načrtovanju poleta proti Plutonu se Nasa zelo trudi najti novo tehnologijo - vesoljske komponente, ki se vedno niso v civilni uporabi in naprave z drugih področij, ki se niso bila preizkušena za vesoljske polete. Ta prizadevanja zadevajo elektroniko in pogonske mehanizme, razvite za program strateške vesoljske obrambne pobude S. D. I., kot tudi univerze, vlado in industrijo.

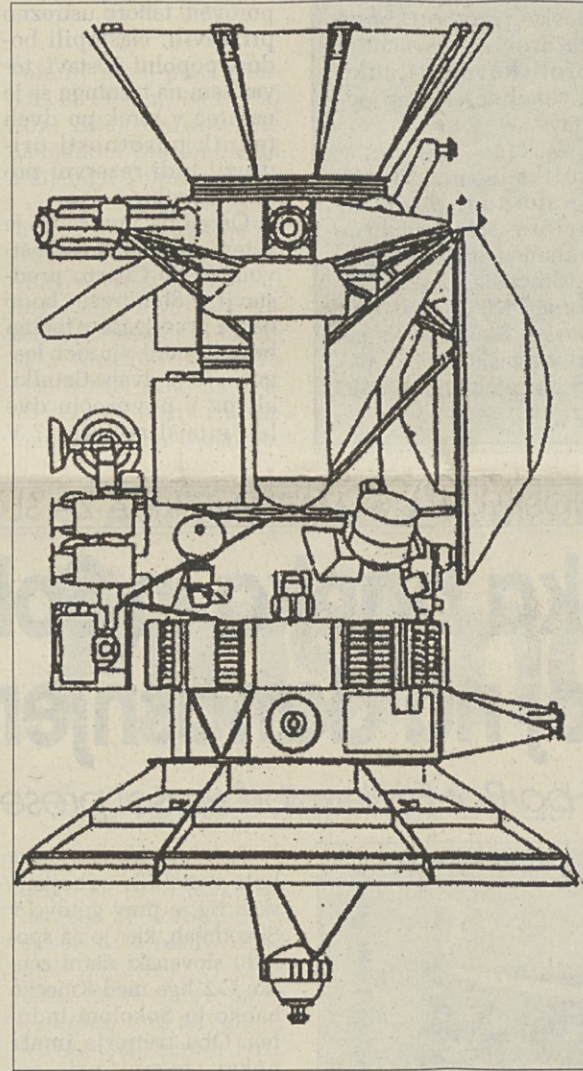
V bližnji prihodnosti ima Nasa v načrtu zgraditi preizkuševališče za tehnologijo za planetarne vesoljske sonde pri JPL v Kaliforniji. Tu naj bi dobili vpogled v vse vrste zahtev, razen seveda v tiste, ki zadevajo teste na področju temperature in vakuumu in ki načrtovalcem niso na voljo.

Pred kratkim so na razpis dobili več zasnov za programe projekta, imenovanega Discovery, ki naj bi se omejili na 150 milijonov dolarjev, vključno s ceno izstrelitve. Ti programi naj bi bili končani v naslednjih treh letih. Agencija je dobila 73 predlogov, od katerih jih je enajst izbrala za nadaljnje proučevanje.

Predlog z manjšo in cenejšo misijo proti Plutonu, ki sta ga podala znani inštitut za tehnologijo v Kaliforniji in družba Orbital Science Corporation, ki predvideva samo s kamero opremljeno vesoljsko plovilo, ponuja premalo znanstvenih podatkov.

Samo načrtovanje mimoleta naj bi lani stalo 750.000 dolarjev in bo v letu 1993 naraslo na dva milijona dolarjev. Druge tehnologije naj bi v tem letu terjale vsaj se pet milijonov dolarjev. Letošnje delo pri projektu Pluton naj bi zmanjšalo osnovno maso vesoljske sonde od 162 na 110 kilogramov, s čimer naj bi pridobil maso, namenjeno znanstvenim instrumentom.

Velike vesoljske sonde so skoraj izginile iz Nasinega programa za raziskovanje sončnega sistema. Znani Mars observer bo prišel v krožnico okrog Marsa v letošnjem poletju, Galileo bo dosegel Jupiter decembra 1995. Mariner mark 2, vesoljska sonda cassini sta se vedno pripravljena za izstrelitev v letu 1997 in naj bi prispele na Saturn leta 1003. Projekt Craf, sonda, ki naj bi obiskala komete in asteroide in jo je Nasa zelela izstreliti v letu 1996, je bila odpovedana in program s tem končan. Naslednji program se bo ukvarjal z uporabo zelo popolne vesoljske sonde vrste mariner mark 2. Zanj je Nasa upala, da ga bo zgradila in izstrelila v orbito Neptuna, vendar so se pojavile ovire, preden se je sploh lotila dela.

Sedanja zasnova sonde za polet proti Plutonu, ki ima močno zmanjšano maso.

oloska proučevanja,« ugotavlja Stern.

Načrtovanje za letošnje leto planeta Plutona se je začelo v letu 1988 in je vodilo k zasnovi sonde vrste mariner mark 2 s trinaestimi instrumenti na krovu, ki naj bi imeli maso 250 kilogramov, hkrati pa naj bi ga spremljalo še manjše plovilo. To bi stalo skupaj z izstrelitvijo dve milijardi dolarjev. Tak polet je bil v Nasinem dolgoročnem načrtu, dokler ni agencija konec leta 1991 ugotovila, da ne bo nikoli dobila toliko denarja.

V letu 1990 je laboratorij za reaktivne pogone v Pasadena (J. P. L.) pripravil koncept za 316-kilogramsko vesoljsko sondo za proučevanje Plutona, po več razpravah pa so postavili temelj za minimalno znanstveno misijo. Sternov komite je lani predlagal manjšo sondo, ki naj bi opravila hiter let mimo Plutona. V sedanji zasnovi je plovilo visoko 1,2 metra s heksagonalnim spodnjim delom ali busom, ki ima premer 0,5 metra. Vse na krovu poganja radioizotopski termoelektrični generator (rtg), s katerimi bi se po izstrelitvi razširili v vesoljski prostor.

Samo maso sedem do devet kilogramov in šestvratov od celotne energije

da pa jih bo obcasno posiljala na Zemljo. Možnost skladiščenja podatkov bo presegla 400 megabitov, toda povezava (downlink) na področju območja X bo obstajala samo pri vrednosti 40 bitov na sekundo, kar je malo.

Za polet na Pluton sta zasnovani dve identični sondi zaradi varnosti, tveganj ali zahtevnosti podviga, pa tudi zato, ker Pluton rotira tako počasi, da je skoraj nemogoče kartografirati obe strani tega skrivnostnega planeta v enem 16 kilometrov na sekundo trajajočem mimoletu. Mimogrede, 16-sekundni mimolet pomeni hitrost 57.600 kilometrov na uro.

Šest mesecev, preden bo prišlo do najbližjega srečanja s Plutonom, bo kakovost slik boljša od tistih, ki jih je posredoval znameniti vesoljski teleskop hubble. Tri tedne pred srečanjem bodo spektroskopski podatki boljše od tistih z Zemlje.

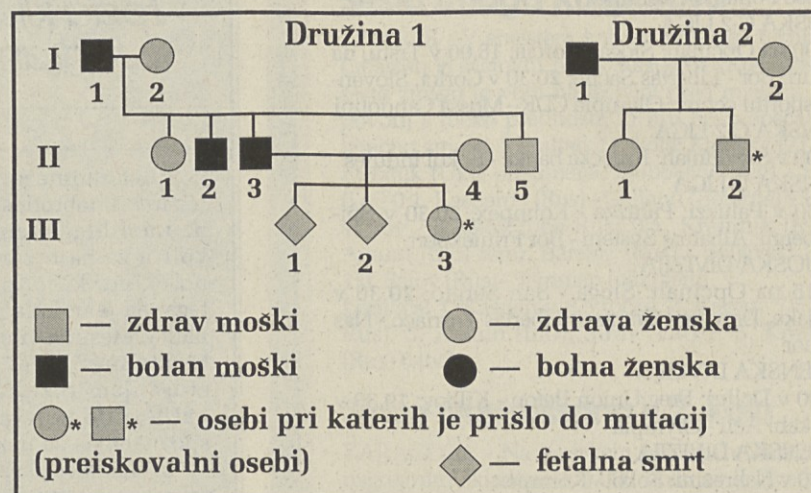
Zasnova je podobna zasnovi strateške vesoljske obrambne pobude S. D. I. pri projektu »blescecih frnikul«, toda v tem primeru je reševalni jopić namenjen znanstvenim instrumentom, in ne prestrelcem projektilov.

Neki astronom, ki ni zelel biti imenovan, je ugo-

GENETIKA

Povratna mutacija kot popravek

MILAN KOTNIK JR.

Mitotična distrofija je bolezen, ki se prenaša samotelesno dominantno. Zanj so značilne spremembe v elektromiogramu, mišična slabost in mišična atrofija, očasna katarakta, testikularna atrofija pri moških, prezgodnja plesavost, motnje srčne prevodnosti... Klinična slika mitotične distrofije ima razpon od neonatalne smrti, pa vse do oblik, ki so popolnoma brez simptomov. Za to boleznijo zbolijo eden od 7500 ljudi. Zadnji izsledki kažejo, da je glavni vzrok za to bolezen okvara na 19. kromosomu. Ugotovili so, da imajo bolniki povečano število trinukleotidov citozina, gvanina in timidina v zaporedju CTG na delu 19. kromosoma, ki kodira proteinsko kinazo. Normalen gen ima od 5 do 40 ponovitev trinukleotidne sekvence CTG. Geni obolenih pa imajo od 50 do nekaj tisoč ponovitev sekvence CTG. Takšne okvare so običajno posledica mutacij, vendar pa obstaja ravnotežje med nastajanjem novih mutacij in izginjanjem mutacij iz populacije. Eden od načinov izginjanja mutacij je povratna mutacija kot popravo prvotne mutacije. Dr. Brunner iz Nijmegen na Nizozemskem je vodil skupino, ki poroča o dveh primerih reverzne mutacije pri dveh družinah z gensko obremenitvijo z mitotično distrofijo. Preiskovali so kromosome, ki so jih dobili iz celic periferne krvi, fibroblastov ali horionskih resic. Vse vzorce so preiskali dvakrat. DNA so obdelali s polimerazami, jo nato ločili z elektoroforezo in hibridizirane fragmente naredili vidne z avtoradiografijo. Za obe opazovani družini so izdelali temeljita rodovnika. Osebi, pri katerih se kot posledica mutacije pojavljata normalna kromosoma st. 19, sta obe imeli bolne očete. Lahko bi prišlo le do manjše izraznosti bolezenskih znakov pri potomcih obolenih očetov, vendar preiskave kromosomov te domneve niso potrdile. Kromosomske preiskave so pokazale normalno število sekvence CTG. V obeh primerih so genetski testi pokazali več kot 99,9-odstotno verjetnost za podmeno, da sta obe osebi očeta biološka očetca obeh opazovanih zdravih oseb. Testi z genskimi markerji so pokazali, da sta obe preiskovani osebi podedovali od očetov kromosome, ki nosijo povečano število sekvence CTG. Očitno je torej prišlo do mutacije na okvarjenih kromosomih st. 19. Močnejše je, da gre pri očetih za mozaik gonad kot posledico mutacije v gonadah in da proizvajata semence z okvarjenimi in z zdravimi kromosomi, ali pa je prišlo do mutacije po oploditvi v zgodnjem embrionalnem stadiju.

Prirejeno po: The New England Journal of Medicine, Massachusetts Medical Society.

RADIESTEZIJA

Škodljivosti žarčenja

TOMAZ KRISTAN

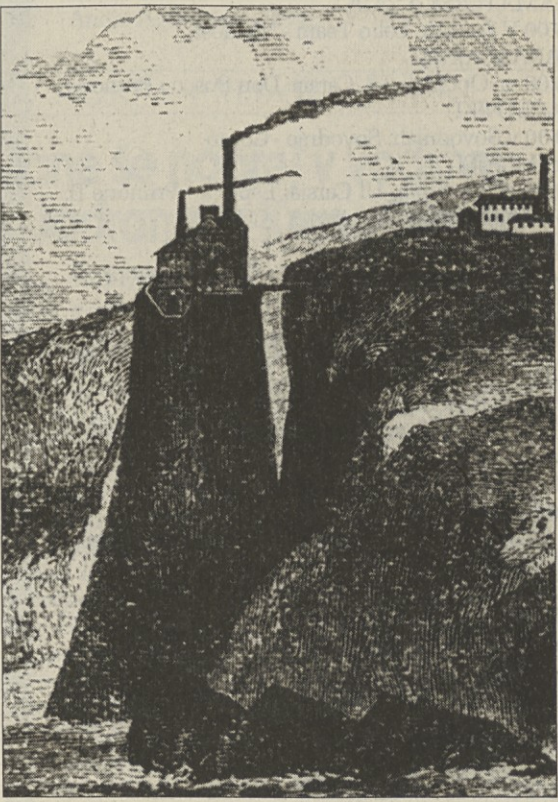
V enem od člankov na temo radiestezije sem omenil zelo škodljiva tehnična sevanja. Tem vrstam sevanja se človek brez radiestezijskega znanja najlaže izogne, saj lahko takoj spozna naprave, ki bi ga utegnile povzročiti. Vse te naprave so v tesni zvezi z električnim tokom in s tem tudi z elektromagnetnimi tokovi, ki sproščajo tudi človeku škodljiva sevanja. Omenili smo že škodljivost blizine električnih visokonapetostnih vodov in daljnovodov, razdelilnih transformatorskih postaj in mehanicne delavnice z močnimi električnimi napravami in varilnimi aparati. Omenili smo tudi škodljivost televizijske, hi-fi in računalniške opreme. V hišni uporabi pa imamo običajno tudi električne naprave, kot so hladilnik, sesalec za prah, mikrovalovno pečico, brivnik, sušilnik za lase, ročni mešalnik pa tudi električne ure na izmenični tok.

Z laboratorijskimi meritvami so strokovnjaki ugotovili, da so vse nastete naprave izredno močni onesnaževalci s škodljivimi tehničnimi sevanjem, hkrati pa so pokazale, da so npr. električni brivnik ali sušilnik za lase ter sesalec kljub majhni moči lahko zelo močan vir škodljivega sevanja. Kaj lahko naredimo? Lahko zelo skrajšamo čas in pogostnost uporabe teh naprav, lahko jih zamenjamo s primernejšim sredstvom (ročni brivnik, ročni aspirator ali klasična budilka namesto elektronske ali električne ure). Nekatero napravo pa je primernejše opustiti, kot na primer mikrovalovno pečico, ki je za namne spisu nekaterih ozaveščenih

druzb in držav. Pri tem moramo upoštevati, da te naprave ustvarjajo elektromagnetne tokove in škodljivo žarčenje samo takrat, ko delujejo. Upoštevamo lahko tudi lastnost teh naprav, ki bi ga utegnile povzročiti. Vse te naprave so v tesni zvezi z električnim tokom in s tem tudi z elektromagnetnimi tokovi, ki sproščajo tudi človeku škodljiva sevanja. Omenili smo že škodljivost blizine električnih visokonapetostnih vodov in daljnovodov, razdelilnih transformatorskih postaj in mehanicne delavnice z močnimi električnimi napravami in varilnimi aparati. Omenili smo tudi škodljivost televizijske, hi-fi in računalniške opreme. V hišni uporabi pa imamo običajno tudi električne naprave, kot so hladilnik, sesalec za prah, mikrovalovno pečico, brivnik, sušilnik za lase, ročni mešalnik pa tudi električne ure na izmenični tok.

Nasvet za ta teden: Vsak lastnik stanovanja bi si moral vsaj enkrat privoščiti kompleten radiestezijski pregled. Tak pregled bi moral dati odgovore na naslednja bistvena vprašanja:

- ugotoviti vozlišča, moč žarčenja in ukrepe za izboljšanje bivalnih prostorov, se zlasti spalnice in dnevnice sobe,
- svetovati najprimernejši način zaščite za posamezna žarčenja,
- svetovati pri izbiri materialov in notranje opreme v hiši ali stanovanju,
- pregledati in svetovati pri ureditvi električne napeljevalne,
- podati splošne uporabne nasvete iz radiestezijskega področja.

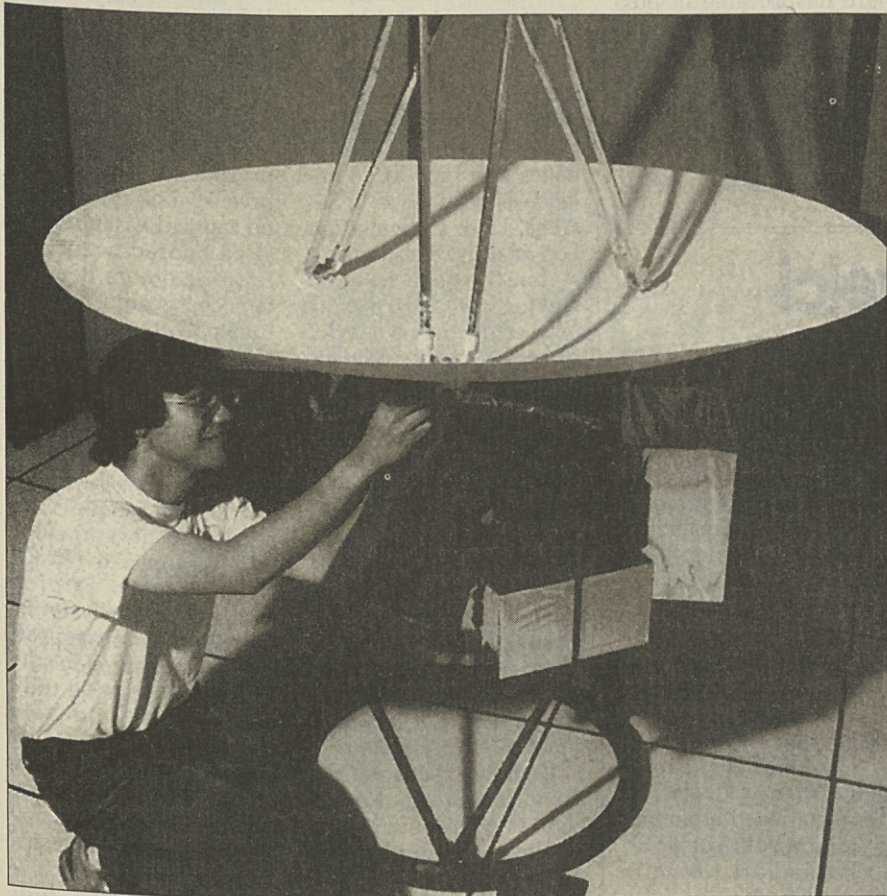
Upodobitev sonde in luna Charona v ozadju.

krovu, pri čemer si bodo prizadevali to tezo se zmanjšati.

Sedanja ocena razvojnih stroškov tega para vesoljskih sond naj bi znašala 370 milijonov dolarjev. Dve satelitski nosilni raketi naj bi stali skupno 800 milijonov dolarjev, skupaj s stroški poleta pa se nadaljnjih 150 milijonov dolarjev.

Obe vesoljski sondi bodo izstrelili na vrhu močne nosilne satelitske rakete, ki bo imela se dva dodatna motorja na trdno gorivo - star 48B in star 27. Primerna nosilna raketa naj bi bila znana tita- raketa na IV-centaur. Razmišljajo pa, da bi ta strošek pocenili z uporabo ruske nosilne satelitske rakete proton z višjo stopnjo d1E ali celo svojevrstno kombinacijo rakete proton in ameriške višje stopnje centaur.

Majhna masa vesoljske sonde ji bo omogočala letenje v neposredni trajektoriji, s čimer naj bi se izognili tipičnim približe-

Velikost sonde kaže slika makete, na kateri je navzoč inženir.

NOVICE

DANES

Sobota 13. marca 1993

ODBOJKA

MOSKA C-1 LIGA
20.30 v Standrežu: Valprapor Insa - Charro Padova
ZENSKA C-1 LIGA
20.30 v Trstu, sola Suvich: Bor Tombolini drinks - Altura Omse; 21.00 v Villorbi, Ul. Galvani: Colpo grosso Fontane - Koimpex

MOSKA C-2 LIGA

18.00 na Opcinah: Sloga - Porcia; 18.00 v Trstu, na Alturi: Bor - Libertas Sacile; 20.30 v Gorici, Slovenski sportni center: Olympia CDR - Mossa Candolini

ZENSKA C-2 LIGA

20.00 v Sovodnjah: Kmečka banka - Sokol Indules
ZENSKA D LIGA
18.30 v Paluzzi: Paluzza - Koimpex; 20.30 v Spilimbergu: Albatros System - Bor Friulexport

1. MOSKA DIVIZIJA

20.15 na Opcinah: Sloga - San Sergio; 20.30 v Turjaku, Drevored Gramsci: Libertas Turriaco - Nas prapor

2. ZENSKA DIVIZIJA

20.30 v Nabrezini: Sokol - Koimpex

MLADINCI

17.30 v Trstu, sola Galilei: Prevenire - Bor Furlani

DECKI

15.30 v Trstu, 1. maj: Bor Furlani - Cus

NARASCAJNICE

15.30 na Proseku: Kontovel - Oma

KOSARKA

MOSKA D LIGA
20.30 pri Brisčikih, dom Ervatti: Kontovel - Red Sistem

PROMOCIJSKA LIGA

18.00 pri Brisčikih, dom Ervatti: Cicibona Plastredilizia - Cus Trst; 20.00 v Krminur: Alba - Dom Simmek

1. MOSKA DIVIZIJA

16.00 na Proseku: Prosek - Lavoratori del Porto

DRŽAVNI KADETI

16.00 pri Brisčikih, dom Ervatti: Kontovel - Bor Radenska

DEZELNI KADETI

15.30 v Dolini: Breg - Internuggia

NARASCAJNIKI

16.00 v Trstu, Istrska ulica: Don Bosco - Sokol

MINIBASKET

17.30 v Trstu, »1. maj«: Bor - Stefanel B

NOGOMET

UNDER 21

16.00 v Dolini: Breg - Servola

DEZELNI MLADINCI

15.00 v Trstu, Ul Petracco: Costalunga - Juventina;

15.00 na Proseku: Primorje - San Giovanni.

NAJMLAJSI

15.30 v Dobreddobu: Mladost - Isontina

CICIBANI

15.00 v Trstu, 1. maj: Bor Farco - Esperia; 15.00 na Proseku: Primorje - Triestina

HOKEJ NA KOTALKAH

C LIGA

18.00 v Gorici: UG Goriziana - Polet

JUTRI

Nedelja 14. marca 1993

KOSARKA

MOSKA B LIGA
18.00 v Trstu, sportna palaca: Jadran TKB - Basket Ravenna

MOSKA D LIGA

11.00 v Trstu, »Suvich«: Bor Radenska - Acli Digas

PROMOCIJSKA LIGA

11.15 v Trstu, Poggi Paese: Fiamma - Breg; 15.00 v Trstu, »Suvich«: Scoglietto - Sokol Warm

1. MOSKA DIVIZIJA

11.00 pri Brisčikih, dom Ervatti: Polet - Gel. Nicola

NARASCAJNIKI

9.00 v Trstu, »Suvich«: Bor Radenska - Lega Nazionale

DECKI

10.00 v Trstu, Istrska ulica: Don Bosco B - Polet

PROPAGANDA

9.00 pri Brisčikih, dom Ervatti: Jadran - Poggi; 9.00 v Trstu, Ul. Caravaggio: Bor - SGT

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA
15.00 na Proseku: Primorje - Costalunga; 15.00 v Fiumicellu (UD): Pro Fiumicello - Juventina.

1. AMATERSKA LIGA

15.00 v Bazovici: Zarja - Isonzo SP; 15.00 v Brisčikih, dom Ervatti: Portuale - Vesna

2. AMATERSKA LIGA

15.00 v Sovodnjah: Sovodnje - Breg; 15.00 v Castionsu di Strada (AU): Castionese - Kras; 15.00 v Nabrezini: Junior Aurisina - Primorec

3. AMATERSKA LIGA

15.00 V Zavljah: Lelio Team - Mladost.

NARASCAJNIKI

10.00 na Opcinah, Ul. Carsia: Don Bosco - Primorje

ZACETNIKI

10.30 v Sovodnjah: Sovodnje - Como

NAJMLAJSI

10.00 na Opcinah, Ul Carsia: Esperia - Primorje B;

10.30 na Proseku: Primorje A - CGS

ZACETNIKI

11.30 v Trstu, Sv. Sergij: Fulgor - Zarja Adriapex B

ODBOJKA

MOSKA D LIGA

11.00 v Trstu, sola Volta: Zaula Rabuiese - Soca Sobema

1. MOSKA DIVIZIJA

11.00 v Sovodnjah: Soca Valprapor Pos. Sovodnje - Mossa

MLADINCI

Deželni finale

15.30 v Standrežu: nastopa tudi Valprapor Espago

MLADINKE

15.30 v Dolini: nastopa tudi Bor Friulexport

DECKI

9.00 na Opcinah: Sloga - Volley club

DEKLICE

9.30 v Trzicu, Ul. Rossini: Volley club Monfalcone

- Soca

NAMIZNI TENIS

DEZELNI KVALIFIKACIJSKI TURNIR

9.00 v Pordenonu: nastopa Kras

KOŠARKA - B LIGA / PRIHAJA RAVENNA

Gripa zdesetkala vrste jadranovcev

Toda kljub temu so vsi prepričani, da je Jadran TKB jutri sposoben za podvig

IGOR CANCEANI

Splet zadnjega kola res ni bil dobrodošel in ni imel blagodejnega vpliva za naso združeno ekipo, ki je, poleg tega, da je morala priznati v Mestrah premoc Mestrine, med poslušanjem rezultatov na poti domov lahko spoznala, da so nekatere njeni neposredni tekmeči v boju za obstanek v drugoligaski konkurenci storili rahel napredek na poti k rešitvi.

Tak je denimo primer kosarkarjev iz kraja Porto Sant'Elpidio, ki so si kar v gosteh privoščili jutrisnjega jadranovega nasprotnika. Sant'Elpidio je v Ravenni premagal drugouvrščeno Ravenna z izidom 82:78 in se tako povzpел za mesto višje, čeprav se vedno sodi med tiste postave, ki se bodo morale prav do izteka lige boriti proti izpadu.

O jadranovi tekmi v Mestrah ni kaj dosti povedati. Fantje so igrali prizadevno, vsi so storili to, kar so pac mogli, priznati pa je treba, vsaj po tem kar so nam povedali nekateri jadranovi igralci, da so tokrat kosarkarji iz Mester igrali res zelo dovršeno in motivirano

naleteli na tak dan navdahnjenosti, kot so ga bili delezni »modri bojevniki« na prvem srečanju v Trstu.

Spodrsrlaj Ravenna je seveda kot za nalas prisel ekipi Popolare Faenza, ki je na vrhu razpredelnice se bolj utrdila svoje vodstvo in ki ima že štiri točke naskoka nad parom, ki ga sestavljata Vite d'Oro Cento in Ravenna.

V odločilnem srečanju za 4. mesto je v derbiju Ancona prevladala nad postavo iz Montegrana in se tako začasno zasedla na 4. mestu lestvice.

V tem koncu tedna bodo jadranovci pred dokaj zahtevno nalogo. V prvi vrsti za to ker sprejemajo v goste eno izmed boljših postav letošnje lige in ki bo seveda prišla v Trst bojevito razpoložena, predvsem zaradi spodrsrlaja, ki ga je utrpela pred tednom dni na domačem igrišču.

Drugi motiv je spet zdravstvene narave. Jadranova ekipa je, kot je dejal trener Janez Drvaric, v tem tednu bila podobna improvizirani bolnišnici, saj so poškodbe in raz-

sajajoča japonska gripa opravili svoje in dobesedno zdesetkali vrste jadranovih kosarkarjev, ki so si za treniranje in za odigranje trening tekme proti tržiškemu tretjeligaš morali pomagati s skoraj celotno mladinsko postavo. Ne glede na to je jadranov trener prepričan, da jadranovci lahko opravijo svojo nalogo.

Takega prepričanja smo seveda tudi mi in menimo, da v tem trenutku se lahko zgodi dejansko vse, tudi nepričakovano dejstvo, da se jadranovci po dolgotlednem spanju pravičnega prebudijo in da si privoščijo presenečenje, čeprav je to na papirju skoraj neuresničljivo. Kljub obolenjem in poškodbam bo Drvaric za drevisnje srečanje proti Ravenni lahko računal na celotno postavo.

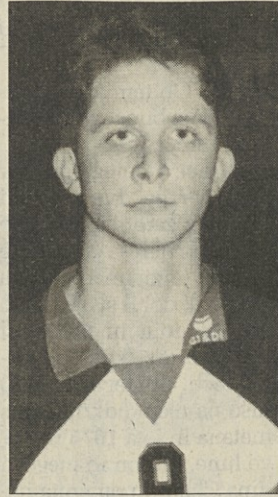
Vprasjivo pa je, v kolikšni meri bodo igralci tudi dejansko pripravljeni na prenasanje napora.

Srečanje med Jadranom TKB in postavo Basket Ravenna bo jutri v trzaski sportni palaci s pricetkom ob 18. uri.

ODBOJKA / VALPRAPOR IMSA DREVI V ŠTANDREŽU

Charro...?

Bodo Padovčani igrali z najboljšo postavo?

Center Marino Buzzinelli

prvem primeru bi Valpraporju Insa res trda predla, v drugem pa bi slo za obnovitev razmerja sil iz prvega obracuna v Padovi, kjer so Goricani po nelehkem boju zmagali s 3:1. Ker so tekme prvenstva »junior league« na sporedu tik pred prvotligaskimi nastopi in ker bo clanska vrsta Charra jutrisnjo tekmo A-1 lige odigrala v Padovi, je cisto možno, da se bodo valpraporovci znsli drevi pred najmočnejšo inacina nasprotnikove ekipe. Tako ali drugače, velja zapisati, da je Charro v zadnjih sedmih kolih dosegel kar šest zmag, izgubil pa je le proti vodilni Rivieri.

Skratka, valpraporovce brzkone caka spet srdit boj za tocke... V Osrednja tekma sestega kola deželnih odbojarskih lig je prav gotovo v Sovodnjah, kjer je na sporedu slovenski derbi zenske C-2 lige med Kmečko banko in Sokolom Indules. Oba trenerja imata nekaj težav pri sestavljanju sester. Pri Kmečki banki je bila cel teden bolna Vizintinova, iz sluzbenih obveznosti pa je bila odsotna Zbogarjeva. Njun nastop je zato se vprasljiv. Odbornik Vizintin je vseeno optimist: »Racunam na zmago, čeprav bomo nastopili okrnjeni. Sokol zanesljivo ne bo imel tako lahkega dela, kot ga je imel v Nabrezini. V zadnjih kolih smo pokazali, kaj zmoremo. Mislim pa, da so igralko tudi psiholosko dobro pripravljene. Upam

Na današnje tekmo s Padovčani, ki trenutno zasedajo 6. mesto s samo štirimi točkami manj od sesterke slovenskega društva, so se v Valpraporovem taboru ustrezno pripravili. Nastopili bodo v popolni postavi, tvarišem na treningu se je namreč v torek po dveh tednih odsotnosti pridružil tudi rezervni podajac Rigonat.

Osrednje vprasanje je v tem, s kaksnim mostvom se bo Charro predstavil v Standrežu: bodo barve prvotligaša v tej ligi branili člani »junior league«, to je dvajsetletniki, ali pa v povprečju dve leti mlajši mladinci? V

Derbi za borovke Koimpex v Villorbi

Od naših sesterk v zenski državni C-1 ligi bo na domačih tleh tokrat zaigral samo Bor Tombolini drinks, ki ga v telovadnici sole Suvich caka povratni mestni derbi z Alturo Omse. Se pred nekaj tedni bi bila ta tekma za borovke cisto rutinska preizkusnja, saj ima Altura na lestvici le štiri točke in je že zdavnaj obsojena na izpad. Po zadnjih porazih pa se je položaj borovk, predvsem s psiholoskega vidika, precej poslabšal, ce bi pa drevi spet izgubile, tako kot pred dvema tednoma proti videmskemu Cusu, ki je prav tako že odpisan, bi začel biti problematičen tudi položaj na lestvici, saj bo letos v ligi poleg starih izpadov, na sporedu se play out za obstanek, ki zadeva desetouvršcene, na tem mestu pa je ta cas vse bolj nevarni Biadenese, ki ima samo štiri točke manj od plavh.

Po odličnem prvem delu so si borovke priigrale lepo bero tock, zacele pa so jo zapravljati po novem letu

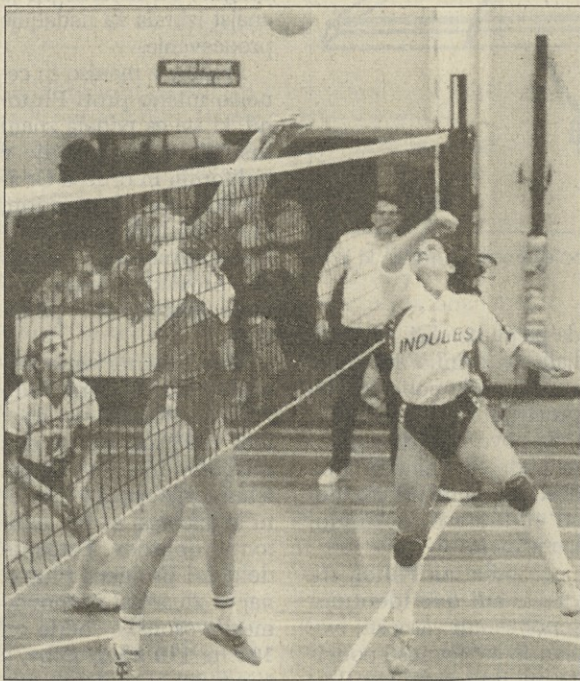
in imajo zdaj negativno bilanco sedmih porazov v zadnjih desetih nastopih. Ker pa so na nekaterih izgubljenih tekmah plave vendarle zaigrale solidno (Fontane in Camst) trener Sorè meni, da ne gre za pravo krizo in da ni razloga za pretirano paniko. Kakorkoli ze, danes bodo morale plave dati vse od sebe, saj je Altura sicer objektivno sibkejsa, a se naprej igra zagrizen in bo srečanju prav gotovo skušala dati pecat pravega derbija.

Dekleta Koimpexa bodo gostovala pri ekipi Fontane, edini sesterki, ki lahko se ogrozi vodilni par Camst - Marzolo, posebno pa Marzolo, od katere jo po razpletih v zadnjem kolu locujeta le dve tocki. Glede na položaj Fontan in na zdajšnjo formo slogasice se v Villorbi obeta res zanimivo in »vroce« srečanje, v katerem bodo skušale Peterlinove varovanke doseči se eno prestižno zmago, po kateri bi se še bolj približale zgornjemu delu prvenstvenega vrstnega reda.

ODBOJKA / V MOŠKI C 2 LIGI VAŽNA TEKMA ZA SLOGO, OLYMPIA RAČUNA NA ZMAGO, TEŽKO ZA BOR

Kmečka banka in Sokol Indules obljubljata hud boj na današnjem derbiju v Sovodnjah

V ženski D ligi bo Bor Friulexport skušal presenetiti - Sočani z zmago v Trstu lahko še upajo

Na derbiju v Nabrezini je slavil Sokol s 3:0 (foto Ferrari)

Osrednja tekma sestega kola deželnih odbojarskih lig je prav gotovo v Sovodnjah, kjer je na sporedu slovenski derbi zenske C-2 lige med Kmečko banko in Sokolom Indules. Oba trenerja imata nekaj težav pri sestavljanju sester. Pri Kmečki banki je bila cel teden bolna Vizintinova, iz sluzbenih obveznosti pa je bila odsotna Zbogarjeva. Njun nastop je zato se vprasljiv. Odbornik Vizintin je vseeno optimist: »Racunam na zmago, čeprav bomo nastopili okrnjeni. Sokol zanesljivo ne bo imel tako lahkega dela, kot ga je imel v Nabrezini. V zadnjih kolih smo pokazali, kaj zmoremo. Mislim pa, da so igralko tudi psiholosko dobro pripravljene. Upam

ANDREJ MAVER

pa, da bodo tudi sodniki v redu.« Tudi pri Sokolu imajo dolocene težave. Ze vec tednov je odsotna Skerkova. Kosutova je po poškodbi gleznja poskusila trenirati in bo verjetno prisotna na današnji tekmi. Trener Jerončič je zmeren optimist: »Mislilim, da si ekipa, ki v zadnjih enajstih kolih devetkrat zmaga in ki zmaga šestkrat zaporedoma, zasluzi vse spostovanje. Kmečka banka je gotovo presenečenje drugega dela prvenstva. Mi poznamo igro nasprotnika in poznamo tudi njegove sibke tocke. Pricakujem pa lepo tekmo in mislim, da bomo zadovoljili tudi sodenijsko publiko. Na der-

biju pa odloca veliko drugih faktorjev.« Obeta se torej borbeno srečanje, ki bo med drugim pomembno tudi za trenutno premoč na lestvici.

V moski C-2 ligi caka najvažnejša tekma Slogo, ki se bo srečala na domačem igrišču s Porcio, ki ima 16 tock in torej se ni povsem na varnem. Porcia je verjetno zasla v lazjo krizo, saj je v zadnjih sestih tekmah zmagala samo proti predzadnjemu Tolmeču. Za Slogo je torej zmago obvezna, saj si sedaj ne smejo več privoščiti spodrsrlajev na domačem igrišču. Tokrat bi morali biti prisotni vsi igralci, čeprav nekatere se pestijo razne poškodbe.. Bor je danes spet pred težko nalogo, saj gosti ekipo iz Sacileja, ki se s Povolettom bori za drugo mesto na lestvici. Gostje si torej ne smejo privoščiti poraza proti zadnjemu na lestvici in bodo verjetno izkoristili svojo premoč. Danes bodo na razpolago trenerja skoraj vsi igralci, od sosen bo le Ruttar. Olympia CDR igra danes v goriskem derbiju proti Mossi. Med ekipama obstaja dokaj mocna rivaliteta, poleg tega pa Mossa potrebuje tocki, da zapusti nevarne vode na lestvici. Pri Olympiji so odločeni, da na domačem igrišču ostanejo nepremagani.

V moski D ligi igra Soca Sobema v nedeljo jutraj v Miljah proti ekipi Zaula, ki ima na lestvici 20 tock in je torej pod vrhom in je izven boja za napredovanje. V goriskem

taboru so pred to tekmo nekoliko zaskrbljeni, saj bodo nastopili v nepopolni postavi. Odsoten bo Aleš Klez zaradi solskih obveznosti, vprasljiv pa je nastop Stefana Cotica, ki je imel cel teden se oteklo koleno. Med tednom pa ni treniral Muscau zaradi studijskih obveznosti. Poleg tega pa bi igralcem lahko povzročal težave tudi neobicajen urnik tekme. Ce Socani igrajo po svojih zmognostih pa jim tekma kljub vsemu ne bi smela povzročati večjih težav.

V ženski D ligi igrata obe naši ekipi v gosteh. Bor Friulexport igra v Spilimbergu proti tretjeuvrščnemu Albatrosu, ki je v zadnjih kolih izgubil ali pa z veliko težavo zmagal proti ekipam iz spodnjega dela lestvice. V prvih kolih drugega dela prvenstva pa si je praktično napravil vsako možnost za napredovanje. Pri Boru upajo, da bodo na tem gostovanju prisotni tudi obe starejši igralki. Tako bodo borovke prisotne v popolni postavi. Med tednom pa ni trenirala podajalka Tjasa Gruđen zaradi težav s kolonom. Po podvigu v prejšnjem kolu igra danes Koimpex v Paluzzi proti nevarni ekipi, ki je v zadnjih dvreh kolih premagala ekipi iz zgornjega dela lestvice. Slogasice zato nasprotnika ne smejo podcenjevati, nevarno pa je tudi, da popustijo po zelo uspešnem nastopu v prejšnjem kolu. Tudi v tem tednu je v Sloginih vrstah razsajala gripa, saj sta zboleli še Tanja Spacal in Suzana Ciochi, v postelji pa je oblezel tudi trener De Walderstein.

KOŠARKA / PRIMORSKA LIGA ZA ČLANE

Borovci zaslužen do bili derbi s Kontovelci

Okrnjeni jadranovci so tesno premagal tržiški Italmonfalcone in ohranil drugo mesto na lestvici

Kontovel - Bor Radenska 82:102 (32:39)

KONTovel: Sosic 13 (2:4), D. Gulic 15 (1:2), A. Daneu 2, Kralj 2, Hmeljak 9 (1:4), Turk 17 (5:11), Vodopivec 4, E. Ban 12 (2:2), Sterni 8 (2:3); trener M. Ban.

PM: 13/26. SON: 25. 3T: Sosic 1.

BOR: Bajc 11 (2:4), Percic 3 (1:4), Persi 20 (4:6), Barini 9 (1:2), Smotlak 4 (0:2), Carbonara 17 (3:4), Azman 18 (0:1), Poretta 9 (5:6), Simoncic 11 (1:3); trener Sancin.

PM: 17/32. SON: 17. 3T: Azman 2, Bajc 1.

V povratnem delu Pri-

moške lige so se borovci oddolžili za poraz v prvem delu, treba pa je poudariti, da so Kontovelci nastopili brez treh igralcev prve peterke (Grilanc, Cividari in Paulina). Pri Boru pa se je odsotnost Debeljuha in Poretta manj poznala, saj ima trener Sancin na razpolago vec enakovrednih menjav.

Tekma se je pričela v znamenju velike izenačenosti. Sosic in Hmeljak pri domačinih ter Bajc in Azman pri Boru so bili glavni pobudniki akcij svojih peterk, proti koncu prvega polčasa pa so

Kontovelci bolje izpeljali nekaj protinapadov in si tako dvakrat priigrali tudi deset tock prednosti (28:18 ter 46:35) s presenetljivo učinkovitim Evgenom Banom. V drugem delu so borovci zaigrali bolj odločno v obrambi, trener Ban pa je dalj časa pustil na igrišču mladinsko peterko, kjer sta le Turk in Gulic igrala uspešno. Sancinovi fantje so kmalu prevzeli pobudo v svoje roke ter s Carbonaro, Persijem in Simoncem zanesljivo povedli (v 33. min. 89:75) in nato tudi zmagali. (VJ)

Jadran TKB - Italmonfalcone 60:57 (32:29)

JADRAN TKB: Pavlica 2, Pregarc 11 (1:2), Milic 3 (1:2), Pettiroso, Rebuta 2, Pertot 2, Rauber 18 (0:1), Gregori 8, Smotlak 14, Tomsic, trener Drvaric.

ITALMONFALCONE TRZIC: David 4 (0:1), Godeas 14 (2:2), G. Mazzoli 6 (0:3), Zuppel 8 (2:2), Gelussi 4 (0:1), Campestrini 12 (4:7), T. Mazzoli 9 (1:2), trener Zuppi.

PM: Jadran 2:5, Italmonfalcone 9:18. TRI TOCKE: Rauber 2.

Ceprav so jadranovci

nastopili v zelo okrnjeni postavi (zaradi poškodb in boleznih so manjkali Crisma, Cuk, Merlin, Oberdan in Starc) so sicer tesno, toda zaslužen premagali Italmonfalcone, ki je nastopil brez svojega »play-makerja« Tomasija. Trzicani so bili vedno dokaj neugoden nasprotnik za naše fante. V sredo pa so bili le uspešnejši. (bl)

VRSTNI RED: Kraški zidar Sezana 18; Jadran TKB Trst 14; Italmonfalcone Trzic 10; Latte Carso Trst in Iskra Nova Gorica 8; Bor Radenska in Kontovel 2.

ALPSKO SMUČANJE / PESTER KONEC TEDNA

Ženski smuk v Hafjellu v znamenju polemik

Danes tudi moški smuk v Sierra Nevadi v Španiji

HAFJELL, SIERRA NEVADA - Ženski beli cirkus cakajo ta konec tedna tri tekme za svetovni pokal. Ze danes bo na sporedu smuk v Hafjellu na Norveskem, kjer naj bi bil prihodnje leto tudi olimpijski ženski smuk. Toda tekmovalje se začena v znamenju polemik, saj je 12 od 15 najboljših smukaric bojkotiralo včerajšnji zadnji trening pred današnjo tekmo. Najboljše smukarice trdijo, da je proga v Hafjellu preveč položna in da na takem poboju ni mogoče pripraviti olimpijskih tekmovalj. Katja Seizinger, ki je že osvojila svetovni pokal v smuku, je povedala, da ne gre za stavko ali blokado, temveč za protest, s katerim so želele opozoriti organizatorje prihodnjih olimpijskih iger leta 1994 v Lillehammerju, da so tekme na takih prizoriščih popolnoma nezanimive.

Velja povedati, da so letos nekaj smukov že vozili na »moških« progah in zato ne sme čuditi zahteva smukaric, da tudi olimpijski smuk iz Hafjella prenesejo v Kvittfjell, kjer bodo prihodnje leto vozili moški.

Med smucarkami, ki so se udeležile včerajšnjega treninga je bila najhitrejša domaćinka Loedemelova s časom

Mar Girardelli je na četrtkovem treningu grdo padel

1:13, 22, pred Kanadčanko Turgeonovo 1:14, 27, Italijanko Perezovo 1:14, 44 in Slovenko Mojco Suhadolc, ki je progo prevozila v času 1:14, 61.

V Hafjellu bo jutri se slalom, ki bo z današnjim smukom veljal tudi za kombinacijo, v ponedeljek pa bodo dekleta vozila se veleslalom.

V Sierra Nevadi v Španiji bojkota ni bilo, smuk

pa je po trditvah Marca Girardellija tudi izredno lahek. Kot pravi, je se lažji kot tisti v Morioki, na katerem iz protesta ni nastopil. Kljub temu pa je Marc na četrtkovem treningu grdo padel, imel pa je sreci in jo je odnesel brez posledic.

Na včerajšnjem treningu - zadnjem pred današnjim smukom za svetovni pokal - je bil najhitrejši American

Tommy Moe, pred Francozom Plejem, Norvežanom Skaardalom, Kanadčanom Mullenom in Italijanom Colturijem.

V Sierra Nevadi pa bo jutri se slalom, kjer bo po svetovnem prvenstvu zanimivo videti, v kakšni formi sta na primer Alberto Tomba, ki je bil na SP v Morioki bolan, in Jure Kosir, ki je na svetovnem prvenstvu v slalomu ostal brez uvrstitve.

KOŠARKA / EVROPSKO KLUBSKO PRVENSTVO

Real in Paok že polfinalista ...

»Bolonjčan« Danilović dal le 4 točke Kukočevih 38 točk ni bilo dovolj

BOLOGNA - »Ključ nase zmage je v tem, da smo Daniloviću dopustili, da je dal le štiri točke. Vse drugo je bilo nato skoraj enostavno,« je po prvi četrtfinalni tekmi evropskega klubskega prvenstva v Bologni zadovoljno dejal Arvidas Sabonis, ki je z Realom v četrtak opravil le navaden posel. Tudi to pa je bilo dovolj, da je madridsko moštvo nadigralo Bolonjčane. Očitno bolonjski košarkarji niso vajeni takšnega stresa na zahtevnih preizkusnjah: prejšnji teden so »kiksni« proti Benettonu v italijanskem pokalu, dva dni pozneje so si sicer opomogli v prvenstvu (zmaga v gosteh proti rimskemu Virtusu), v četrtak pa pravi polom doma proti Realu. Predsednik kluba Cazzola je bil po srečanju besen. Bolonjsko društvo je v tej sezoni startalo z dokajšnjimi ambicijami. Spodletelo pa mu je že v italijanskem pokalu in tudi v euroklubu nima več možnosti (da bi Bolonjčani dvakrat zmagali v Madridu, je skoraj nemogoče), ostaja mu še edina možnost v italijanskem prvenstvu.

Skoraj gotovo je, da bo po tej sezoni pospravil kovčke Kanadčan Wenington, pa tudi sam Danilović ni več gotov, da bo še ostal pri Knorru.

Napet, izenačen in skoraj dramatičen pa je bil »italijanski derbi« v Pesaru, kjer je domači Scavolini le v zadnjih potezah ugnal Skansijev Benetton, pri kateremu je spet bil odličen Toni Kukoc. Dal je namreč kar 38 točk z 12:17 za 2, in 3:7 za 3 točke. Pri gostiteljih pa je bil skoraj nezadržan Carlton Myers z 32 točkami (9:15 in 3:6). Benetton ima sedaj popravni izpit čez teden dni v Trevisu.

Dokaj vroce pa je bilo tudi na nevtalnem igrišču v Patrasu, kjer je 4.000 navijačev iz Aten ustvarilo »pekleni ambient« in tako dejansko popeljalo svojo ekipo do tesne zmage.

Junak srečanja je bil gotovo Zarko Paspalj, ki je dal 27 točk, njegov pa je bil tudi odlični kos štiri sekunde pred koncem. Pri Limoges pa je dal največ točk (14) Jure Zdovc. Francoski košarkarji so na povratnem (v torek) in nato tretjem srečanju (v četrtak) favoriti za uvrstitev v polfinale.

Ze na prihodnji torkovi tekmi v Solunu pa bo najbrž padla odločitev o enem izmed polfinalistov. To bo zanesljivo solunski Paok, ki je že v četrtak v v gosteh nadigral domači Orthez. Grki so bili vseskozi v vodstvu, gostitelji pa so povsem popustili, ko je odpovedal tudi visoki Muresan, ki ga je v drugem polčasu odlično pokrival korpulentni Tsekos. Pri Paoku je bil neustavljiv Prelević s 30 točkami.

Scavolini - Benetton 94:92 (45:45)
SCAVOLINI: Workman 5, Magnifico 20, C. Myers 32, Costa 2, P. Myers 21, Rossi 7, Boni 7, Zampolini, Panicchi, Bonaventuri.

BENETTON: Mian, Iacopini 3, Kukoc 38, TEagle 22, Rusconi 14, Ragazzi 6, Vianini 7, Scarone 2, Piccoli, Esposito.

Olympiakos - Limoges 70:67 (32:31)

OLYMPIAKOS: Sigalis 2, Paspalj 27, Tomić 3, Tarlac 12, Stamatis 9, Berry 17, Ellimiadis, Kamburis, Papadakis, Moraitis.

LIMOGES: Forte 12, Verove, Dacoury 8, Young 8, Zdovc 14, M' Bahia, Butter 12, Bilba 8, Redden 5.

Orthez - Paok 86:103 (40:44)
ORTHEZ: Fathoux, Demory 14, Naelon 1, Carter 15, T. Godou 10, D. Godou 13, Philipps 7, Muresan 26, Damon, Doyle.

PAOK: Koukolakis, Bonduris 3, Prelević 30, Valvanidis, Barlow 19, Gorfas 14, Tsekos 6, Livingstone 17, Fasoulas 14, Vilippou.

UMETNOSTNO DRSANJE / SP V PRAGI

Kanadčan Browning najboljši pri moških

Njegova četrta zlata medalja na SP

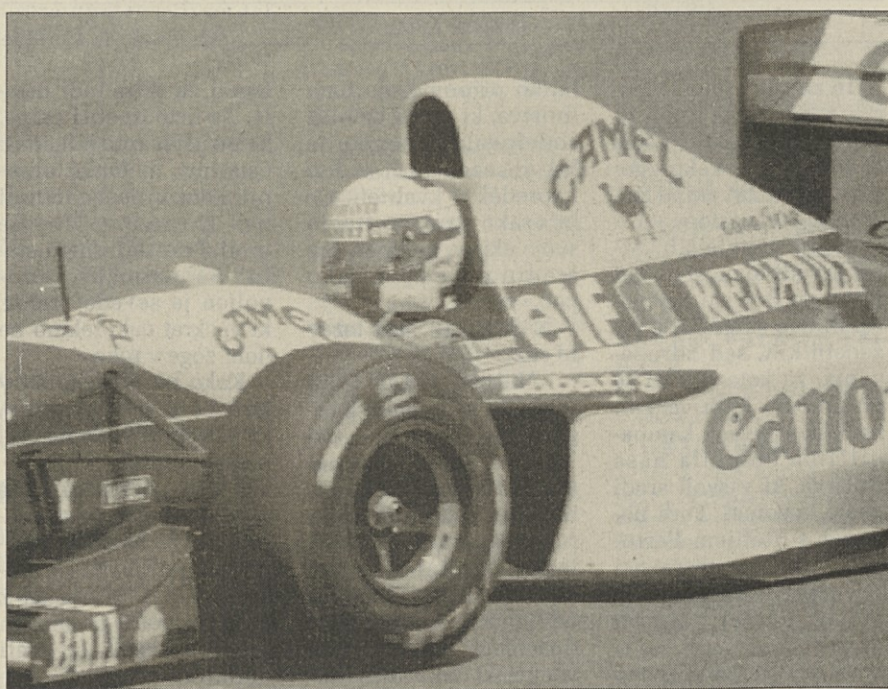
PRAGA - Po kanadškem plesnem paru Isabelle Brasseur-Lloyd Eisler je zlato kolajno na svetovnem prvenstvu v umetnostnem drsanju osvojil tudi njun rojak Kurt Browning (na sliki). Njegov uspeh je z 2. mestom dopolnil Elvis Stojko, bronasto odličje pa je pripadlo Rusu Alekseju Urmannovu. Browning je naslov osvojil četrti, zadnji pa je v veliki meri obilil za 6. mesto na OL.

Vrstni red: 1. Browning (Kan) 1, 5 točke, 2. Stojko (Kan) 4, 5, 3. Urmannov (Rus) 4, 5, 4. Mitchell (ZDA) 6, 0, 5. Candeloro (Fr) 8, 0, 6. Davis (ZDA) 9, 5, 7. Millot (Fr) 10, 0, 8. Kagiya (Jap) 10, 5, 9. Gheorghe (Rom) 16, 0, 10. Christensen (Kan) 17, 0.

AVTOMOBILIZEM FORMULA 1 / TRENING V KYALAMIJU

Prost najhitrejši

Brazilc Senna počasnejši za dobre 3 desetinke

Alain Prost je bil že na prvem treningu najhitrejši (Telefoto AP)

KYALAMY - Na treningu za prvo dirko letošnjega SP formule 1 v tej sezoni v Južni Afriki je bil najhitrejši Francoz Alain Prost, dobro pa se je odrezal tudi novinec v Williamsu Damon Hill, ki je dosegel četrti najboljši čas.

Rezultati treninga: 1. Alain Prost (Fra) - Williams: 1 minuta 16.804 tisočink, 2. Ayrton Senna (Bra) - McLaren: 1:17.152, 3. Michael Schumacher (Nem) - Benetton: 1:17.507, 4. Damon Hill (VB) - Williams: 1:17.732, 5. Jean Alesi (Fra) - Ferrari: 1:18.775, 6. Michael Andretti (ZDA) McLaren: 1:18.903, 7. J. J. Lehto (Fin) Sauber: 1:19.120, 8. Martin Brundle (VB) Ligier: 1:19.138.

KOLESARSTVO / 6. ETAPA DIRKE PARIZ - NICA

Že tretje slavje Italijana Cipollinija

MARSEILLE - Italijan Mario Cipollini je spet dokazal, da je ta čas najboljši sprinter na svetu, saj je na mednarodni kolesarski dirki Pariz - Nica osvojil že svojo tretjo etapo, seveda v sprintu. V cilju v Marseilleu je zopet premagal Belgijca Nelissna in vso glavino.

Na včerajšnji, šesti etapi dirke je prišlo do hudega padca. Najhuje jo je skupil Francoz Charly Mottet, ki so ga morali nujno odpeljati v bolnišnico v Aix en Provence.

Vodilni na skupni lestvici, Švicar Zuelle je bil na vzpetini Ventoux v

dokajšnjih težavah, s pomočjo lastne ekipe je vendarle privozil do cilja in tudi ohranil prvo mesto.

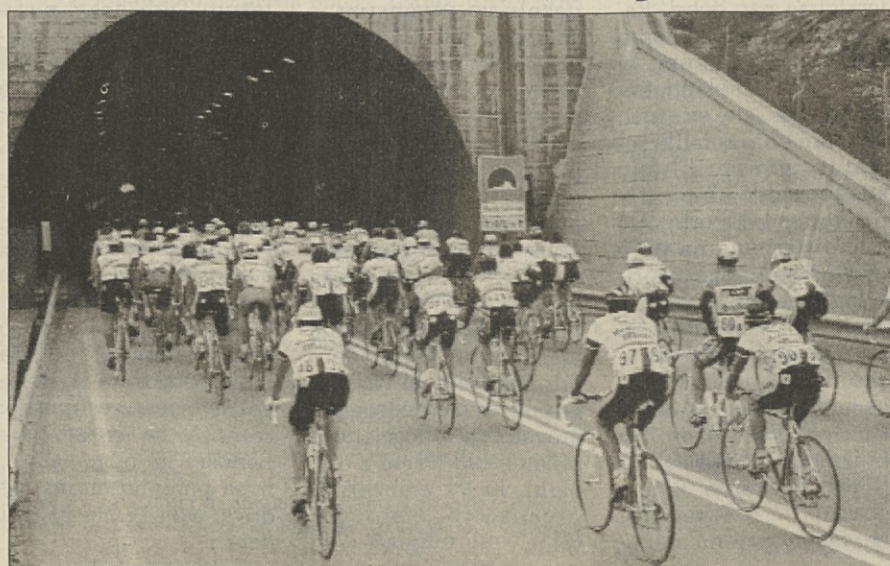
VRSTNI RED 6. ETAPE (192 km): 1. Cipollini (It) 4.58:34, 2. Nelissen (Bel), 3. Capiot (Bel), 4. Baffi (It), 5. Saitov (Rus). SKUPNI VRSTNI RED: 1. Zuelle (Svi) 20.57:6, 2. Breukink (Niz) po 4 sek., 3. Moreau (Fr) po 8 sek., 4. Collioti (Fr) po 9 sek., 5. Hodge (Avstral) po 14 sek.

Bugno junak, zmagal pa G. Fidanza
AVEZZANO - Glavni junak včerajšnje, 3. etape

mednarodne kolesarske dirke od Tirenškega do Jadranskega morja (na sliki posnetek s te etape) je bil svetovni prvak Gianni Bugno, ki pa ga je nekaj km pred koncem ujela glavina. V množicnem sprintu je bil najpribejšnejši Italijan Giovanni Fidanza, ki je zmagal pred Belgijcem Ericom Vanderaerdnom.

Na skupni lestvici ni prišlo do sprememb.

SKUPNI VRSTNI RED: 1. Skibby (Dan) 15.38:21, 2. Fondriest (It) po 1 sek., 3. Cmil (Mold) po 4 sek., 4. Della Santa, 5. Argentin (oba It).

NOVICE

Gripa razsaja med nogometaši

SKOTSKA - Prvoligasko tekmo med Motherwellom in Celticom so morali preložiti, ker je zbolel ves klub. Od 32 prijavljenih nogometašev v Motherwellu jih je kar 24 »neuporabnih«, od tega polovica zaradi gripe. Potem ko so na škotski nogometni zvezi pregledali zdravniška poročila so odločili, da tekne z osmimi igralci ni mogoče igrati.

Šesta zmaga Kasparova

LINARES - V enajstem kolu sahovskega turnirja v Linaresu je svetovni prvak Kasparov (Rus) dosegel sesto zmago in vodi na lestvici pred rojakom Karpovom s točko prednosti, ki mu bo zadostala za končno zmago. Rezultati 11. kola: Kamsky (ZDA) - Ivancuk (Ukr) prekinjena, Ljubojević (Jug) - Sirov (Lat) 0:1, Kasparov (Rus) - Gelfand (Belorus) 1:0, Jusupov - Karpov (oba Rus) 0:1, Kramnik (Rus) - Anand (Ind) remi, Barejev (Rus) - Beljavski (Ukr) 1:0, Salov (Rus) - Timman (Niz) remi.

Lestvica: 1. Kasparov 8.5 točke, 2. Karpov 7.5 (oba Rus), 3. Anand (Ind), Sirov (Lat) 7, 5. Kramnik (Rus) 6 točk.

Slovo Gustafssona v 2. kolu

ZARAGOZA - Na teniskem turnirju v Zaragozi z nagradnim skladom 200.000 dolarjev je Sved Magnus Gustafsson v drugem kolu moral priznati premco Nemca Arneja Thomsa. Rezultati: Novacek (Ces) - Matuszewski (ZDA) 6:2, 6:2, Gölner (Nem) - Wuyts (Bel) 6:4, 7:6, (7:5), Roig (Spa) - Cunha-Silva (Port) 6:2, 7:6 (8:6), Damm (Ces) - Simian (Fra) 6:3, 6:3, Svensson (Sve) - Altur (Spa) 7:6, (7:5), 6:2, Thoms (Nem) - Gustafsson (Sve) 6:4, 7:5 (9:7).

Od vodečih zmagali samo »pingvini«

PITTSBURGH - Pittsburgh Penguinsi so edina od prvovrstnih ekip v starih divizijah ameriške profesionalne hokejske lige, ki je v četrtak zmagala. Zmagoviti gol za pingvine je v četrti minuti podaljska dosegel Jaromir Jagr. Rezultati: Pittsburgh Penguins - Los Angeles Kings 4:3 (p), Boston Bruins - Montreal Canadiens 5:2, Philadelphia Flyers - Washington Capitals 6:4, Minnesota North Stars - Vancouver Canucks 4:3, New York Rangers - Chicago Blackhawks 4:1, St Louis Blues - San Jose Sharks 5:1, Calgary Flames - Detroit Red Wings 6:3.

Švedi še neporazeni

GÖTEBORG - V drugem kolu svetovnega prvenstva v rokometu je v skupini C Islandija premagala Madžarsko s 25:21 (11:8), svedska pa je ugnala ZDA z 32:16 (13:9). Vrstni red po 2. kolu: Svedska 4 točke, Madžarska 2, Islandija 2, ZDA 0.

Josimar je imel pri sebi kokain

RIO DE JANEIRO - Nekdanega brazilskega nogometašnega zvezdnika Josimarja, ki je na SP v Mehiki leta 1986 dosegel dva spektakularna gola, je policija aretirala, ker je imel pri sebi manjšo količino kokaina. Policija ga je ustavila v predmestju Rio de Janeira. Pri aretaciji se je spoprijel s policistom, zato so ga vkleleni v lisice in ga odpeljali na policijsko postajo. Josimarja so izpustili, ko je plačal varščino v višini 60 ameriških dolarjev. Enaindesetletni Josimar je po SP v Mehiki začel toniti v pozabo tako hitro, kot se je povzpela. Njegova kariera je postala zgodba o »zgrešenih« treningih, izgredih in preseljevanjih iz kluba v klub. Kot poroča brazilski tisk, naj bi Josimar trenutno igral v Boliviji.

Mansell se pripravlja na formulo Indy

SYDNEY - Nigel Mansell je včeraj prispel v avstralsko letovišče Surfers Paradise na priprave za debi v formuli Indy in da bi igral golf. »Cudovito je začeti novo kariero v Avstraliji, kajti lani sem prav trkaj koncal prejšnjo kariero,« je dejal svetovni prvak v formuli 1, ki ga je na letališču Queensland pričakala kopica novinarjev in fotografov ter ljudi, ki so mu zazeleli dobrodoslico.

Brez Monike Seles

KEY BISCAINE - Najboljša teniska igralka na svetu Monika Seles ne bo nastopala na teniskem turnirju Lipton z nagradnim skladom 2, 3 milijone dolarjev, kajti se zmeraj se ni ozdravela po gripi. Prva favoritinja za zmago bo tako Nemka Steffi Graf, druge nosilke pa bodo Spanka Arantxa Sanchez, Argentinka Gabriela Sabatini ter Amerikanci Jennifer Capriati in Mary Joe Fernandez. Pri igralcih je prvi favorit Jim Courier (ZDA), ki je letos zmagal že na treh turnirjih, razmerje njegovih zmag in porazov pa je 17:1. Drugi nosilec turnirja je Pete Sampras (ZDA), tretji Stefan Edberg (Sve), četrti Boris Becker (Nem), peti Petr Korda (Česka), šesti Hrvat Goran Ivanisević, sedmi Michael Chang in osmi Andre Agassi (oba ZDA).

ROKOMET / POKAL PRIJATELJSTVA

Titanic iz Sežane še naprej v vodstvu Zmagi Andor Jadrana in Krasa Trimac

Ta teden so bila odigrana srečanja tretjega kola mednarodnega rokometnega turnirja za Pokal prijateljstva, na katerem nastopajo ekipe iz Slovenije in iz Italije. Izidi so bili naslednji:

Titanic Sežana-Lelio Team: 30:18
CUS Udine-Andor Jadran B: 22:26

Kras Trimac-Izola: 29:28

Sezanski rokometasi niso imeli težav s trzaskim Lelio Teamom, ki je, kot kaže, najsibkejša ekipa na tem tekmovalju in tako vnoviči tretjo zaporedno zmago. Sezanski

Titanic je sedaj sam na vrhu začasne lestvice. Drugi večji favorit za osvojitve pokala je druga postava Andor Jadrana iz Hrpeji, ki je osvojila pomembno zmago v Vidmu proti italijanskemu drugoligasu CUS Udine. Mladi jadranci so se proti furlanskim rokometasem izkazali predvsem z boljšim obvladovanjem tehnike, kar kaže, da je italijanski rokomet očitno še vedno v zaostanku za slovenskim. Nazadnje je zgoniski Kras Trimac tesno premagal Izolo, pri tem pa je treba omeniti, da so Izolanci nastopili z

mlajšo postavo. Zamejski rokometasi so lahko tako uveljavili fizično premoč, poleg tega pa je bila izol-ska ekipa v končni tekme oskodovala z njej očitno nenaklonjenim sojenjem. (Pjotr)

Zacasni vrstni red: Titanic Sežana 3 3 0 0 72:54 6; Andor Jadran B 3 2 0 1 69:59 4; CUS Udine 3 2 0 1 69:65 4; Kras Trimac 3 2 0 1 75:75 4; Izola 3 0 0 3 70:77 0; Lelio Team 3 0 0 3 61:86 0.

Pari naslednjega kola: Lelio Team-Izola; Andor Jadran B-Kras Trimac; Titanic Sežana-CUS Udine.

NAMIZNI TENIS / DEKLETA KRASA CORIUM SE PRIPRAVLJAJO NA ODLOČILNE BOJE

Konec prihodnjega tedna čaka krasovke prva tekma play outa

V gosteh bodo igrala proti Angeri iz Vareseja - Šerčer zaupa svojim igralkam

Biserka Simoneta

Ana Bersan

Od oktobra sem smo z zanimanjem spremljali najmlajšo postavu Krasa Corium v najvišji italijanski namiznoteniski ligi. Po dvoletni odsotnosti so Krasova prizadevna dekleta Biserka Simoneta, Monika Radović in nova moč iz Borovih vrst Ana Bersan ponovno stopila v zaromete A lige vendar s handikapom: vsa srečanja so zacele ze s tremi izgubljeni točkami, saj kot je znano, Krasu ni uspelo ojačiti ekipe s tujko, ki je prisotna v vseh enajstih ostalih konkurenčnih ekipah. Navkljub temu so igalke dosegle po prvem delu velik uspeh - uvrstitev na 4. mesto. Njihova nadalj-

JASNA JURECIC

na pot v »play-outu« pa je se polna ceri. 21. marca se bo Kras Corium srečal s tretjevrščeno Angero Varese iz B skupine, istocasno pa bosta igrali tudi obe veronski ekipi San Marco proti Maddaleni. V drugem kolu se bosta srečala porazenca iz teh srečanj in sele po povratni tekmi bo znano, kdo bo ostal v ligi.

Prihodnja sezona predvideva razcepitev prvoligškega prvenstva v A-1 in A-2, po pravilniku pa imajo prednost za prestop v A-1 ekipe, ki napredujejo iz druge lige.

Za osvojitev naslova državnega prvaka veljajo ista pravila. V prvem kolu »play-off« se bodo zanj potegovali pari Cocaglio - Castel Goffredo in Muravera - Vittoria Ragusa. Iz prevenstva pa so izpadli Recoaro Agostini Bocen in Scordia Ragusa iz skupine A ter Enigma Messina in Athletic club Genova iz B skupine.

Krasova dekleta se vestno pripravljajo na veliko in odločilno bitko v »play-outu«. O predvidevanjih, torej kakšno usodo lahko pričakujejo, smo prosiili za izjavo trenerja Matjaža Serčerja, ki je povedal naslednje: »Uvrstitev na 4. mesto nam omogoča igranje v »play-outu«. 21. marca igramo z Angero pri njih doma. Angera je boljša na papirju. Zadnji teden sta bili Ana in Monika na pripravah v Fuggiju; dobro sta igrali tudi na turnirju v Veroni in ta teden bosta ponovno igrali tam, kjer bosta spet v kontaktu z najboljšimi igralkami iz tujine, Avstrije, Švice in Italije, kar bo sigurno prispevalo k boljši pripravljenosti obeh. Zal gre teden dni pred tekmo Biserka Simoneta na solski izlet, tako da kompletna ekipa ne bo pripravljena tako kot bi si želel. Igra

se samo ena tekma, brez povratne, tako da si zmagovalec zagotovi obstanek v ligi. V primeru, da zgubimo, bomo igrali proti zmagovalcu iz para San Marco - Maddalena. V tem paru je po mojem favoritu Maddalena, tako da bi v tem primeru igrali z Verono. Če bodo dekleta v dobri formi mislim, da se lahko enakovredno borimo z njimi. Seveda pa je v sportu zelo težko napovedovati. Lahko se zgodi karkoli. Zaupam v naše igralkе ter upam na najboljšo.«

Kvalifikacijski deželni turnir

Krasovi igralci se v okviru individualnih tekmovalj podajajo se na zadnji kvalifikacijski turnir mladinskih kategorij in tretje kategorije, ki bo to nedeljo v Pordenonu. Cetrti in zadnja preizkušnja, ki velja za pripustitev na državno prvenstvo, bo zaposlila 11 krasovcev. Vseh 11 bo tekmovalo v 3. kategoriji, 10 pa se v svoji starostni kategoriji. Nekateri med njimi so si že zagotovili udeležbo iz državnih turnirjev in imajo tudi zadostno število točk na deželnih preizkusnjah. Z gostovostjo lahko trdimo, da bo Kras glede na dosežene rezultate številno zastopan na državnem prvenstvu bodisi v mladinskem sektorju, kot tudi v 3. kategoriji.

ODBOJKA / NARAŠČAJNICE NA TRŽAŠKEM

Slogašicam tudi povratni derbi s Sokolom, vodilne borovke drugič predale niz

Slogini naraščajniki gladko odpravili Rozzol - Dober odpor Bora Furlani vodilni ekipi Pallavolo

Slogina ekipa »deklıc« s trenerjem Mariom Čačem

NARAŠČAJNIKI

Sloga - Rozzol 3:0 (15:5, 15:3, 15:10)

SLOGA: Corbatti, Drasic, Montello, Pavletic, Pertan, Ritossa, Sosic.

Na Opcinah se je odvijalo srečanje dveh zdesetkanih ekip, saj sta imela tako Sloga, kot Rozzol precej okrnjena sestava. To pa se je veliko bolj poznalo Rozzolu, ki ima v bistvu le šest igralcev in brez enakovrednih menjav. Slogasi so to kajpak v celoti izkoristili, odigrali pa so tudi eno svojih boljših tekem, tako da je bila njihova zmaga več kot zaslužena. Stirkratno prvenstveno srečanje med tema dvema ekipama, je tako letos v korist Slogi, ki je dvakrat zmagala 3:0, dvakrat pa tesno izgubila z

1:2.(Inka)

Bor Furlani - Pallavolo Trieste 1:2 (10:15, 2:15, 15:9)

BOR FURLANI: Mauri, Bosari, Krmec, Lunazzi, Mikolj, savarin, Seppi.

Zadnji dvoboj med Borom Furlani in Pallavolo Trieste je bil lep in borben, z izjemo drugega seta, v katerem je domačin popustila koncentracija. Zaradi izgubljenega prvega seta pa so bili tudi manj borbeni. S tem je bilo srečanje tudi odločno. Zato pa smo bili v prvem in tretjem setu prica dobri igri, dobremu grajenju napadov, videli pa smo tudi nekaj blokov, ki za to kategorijo ne predstavljajo nekaj povsem običajnega. Za oba seta so bile značilne številne menjave servisa, tako da se večkrat za dalj časa delni izid sploh ni spreminjal.

V obeh setih je bil izid do 9:9 izenačen, nato pa so na koncu prvega, tudi z nekaterimi dvomljivimi zogami, prevladali gostje, v tretjem pa so z dobro organizacijo igre zasluženo slavili borovci. Za kroniko povejmo se, da sojenje ni bilo najboljšo, zato je bilo tudi nekaj razburjanja na domači klopi.

Pallavolo TS si je s to zmago 3 kola pred koncem dejansko že zagotovil pokrajinski naslov, vendar pa so mlajši borovci doslej že dokazali, da niso nič slabši od drugih in da lahko dosti več pričakujejo prihodnje leto, ko bodo se vedno lahko nastopali v tej kategoriji. (Adriana Janežic)

VRSTNI RED PO 17. KOLU: Pallavolo (14 tekem) 35, Bor Furlani (14) 26, Rozzol (13) 21, Sloga (14) 20, Nuova Pallavolo (13) 0.

NARAŠČAJNICE

Sokol - Koimpex 0:3 (6:15, 10:15, 10:15)

SOKOL: Udovic, E. in L. Legisa, Hrovatin, Kosmina, Rebula, Tuta, Sanna, Svara.

KOIMPEX: Canziani, D'Agostino, Ferluga, Furlan, Hrovatin, Kete, Pavatic, Sosic, Zagar.

V četrtak so v Nabrezini odigrali povratni derbi med najmlajšimi predstavnicami naših dveh društev. Tudi tokrat so bile boljše gostje, ki so odigrale dobro tekmo. Slogasice so bile uspešne že z ostrim servisom, ki je sploh eden adutov te ekipe, dobro pa so tudi napadale in igrale v polju. Nabrezinska ekipa je v primerjavi s prvim derbijem proti Slogi pokazala lep napredek v vseh elementih igre, tokrat pa so sokolovke zaigrale tudi zelo borbeno in jim je uspelo večkrat presenetiti bolj renomirane nasprotnice. Škoda le, da so zgrešile veliko servisov, saj bi bila z uspešnejšim serviranjem lahko njihova bera točk večja.(Inka)

SGT - Koimpex 0:3

KOIMPEX: Canziani, D'Agostino, Ferluga, Kete, Milic, Sosic, Strajn, Zagar.

Najmlajše slogine igralkе so v sredo spet gladko zmagale in se tako na lestvici spet povzpele nekoliko proti vrhu. Zmaga slogasice ni bila nikoli v dvomu, saj so bile veseskozi boljši nasprotnik. Se najslabše pa se je tokrat odrezala odbojarska zveza, ki na tekmo ni poslala sodnika. Vendar sta se vodstvi obeh ekip domenili, da bosta tekmo sodila sama trenerja in po ustaljeni praksi bi morala federacija tekmo priznati in dosoditi zmago Koimpexu.(Inka)

Ricreatori - Bor Friulexport 1:2 (7:15, 15:9, 9:15)

BOR FRIULEXPOR: Bogatec, Orel, F. in K. Mezgec, Severi, Sternad, Tomaselli, Flego, Sadlowski, Rogelja in Furlani.

Proti doslej tretjevrščenemu Ricreatoriju so borovke drugič v tem prvenstvu izgubile set, vendar pa je seveda, da so zmagale, kar jim omogoča, da se naprej vodijo na skupnem vrstnem redu. Plave tokrat niso zaigrale najbolje, vseeno pa bi lahko osvojile tudi drugi set, čeprav je Ricreatori kar soliden nasprotnik. Delnemu porazu je vsekakor botroval splet okoliscin (nekaj rahlih poškodb, sodniske odločitve, ki so oskodovala tehnicno boljše borovke, a tudi serija posrečenih nasprotnikovih servisov), bilo pa je tudi nekaj smole. V 3. setu so borovke uredile svoje vrste in prepričljivo zmagale.

VRSTNI RED: Bor Friulexport (13 tekem) 37 točk, Cus (13) 35, Koimpex (14) 27, Ricreatori (12) 26, Oma (10) in Altura (13) 19, Kontovel (12) 14, Virtus (12) 9, Sokol (15) 5, Sgt (12) 4.

DEKLICE

Ricreatori - Koimpex 3:0 (15:6, 15:3, 15:7)

KOIMPEX: Ban, Cibi, Criti, Franko, Kalc, Kocijancic, Kufersin, Marucelli, Sosic, Tensi.

Proti premočnemu Ricreatoriju je Koimpex v sredo potegnil krajši konec, saj ga je domača ekipa prekasala v skorajda v vseh elementih. Slogasice sicer tudi tokrat niso zaigrale na visku svojih sposobnosti, kot je se dogajalo v zadnjih tekmah, vendar je to povsem razumljivo, saj so zaradi poškodb, boleznin in drugih obveznosti naše igralkе malokrat nastopile z isto postavo, zato jim manjka uigranost. Poleg tega pa tudi motivacija proti koncu prvenstva nekoliko upada, saj je Koimpex izločen iz boja za vrh in bo osvojil mesto nekje na sredini lestvice. (Inka)

NOVICE

Tržaško smučarsko prvenstvo

Jutri in v nedeljo bodo smučarice Cime Sappade prizorišče Tržaškega smučarskega prvenstva, ki je na sporedu vsako leto že od davnega 1947. leta. Za ljubitelje smučanja iz te pokrajine je to prav gotovo eden osrednjih dogodkov smučarske sezone, nanj se ustrezno pripravljajo tudi naši smučarji. Na seznamu 463 vpisanih za nedeljsko tekmovalje v veleslalomu (ob 9. uri) je namreč kar 97 smučarjev iz petih naših društev (Devin jih je prijavil 30, SPDT in Mladina po osem, Breg 14 in Brdina 37), med 117 smučarskimi tekaci, nastopili bodo že danes v klasičnem slogu, pa je tudi 15 tekmovalcev kriske Mladine. Upajmo, da se bodo vsi cimbolje odrezali!

Srečanje SKGZ - ZSSDI

V preteklih dneh sta se sestali delegaciji SKGZ in njene krovne organizacije na sportnem področju ZSSDI.

Ugotovljena je bila nujnost takih srečanj, ki so sportni sferi v oporo v utrjevanju terenske kapilarnosti in prav tako nujno preverjanje njenih vsebinskih zasnov.

Novi casi terjajo od sportnih delavcev konceptualno znanje, višjo organizacijsko sposobnost ter višjo stopnjo strokovnosti in izkustev, posebej se preizkušene zagnane aktivnosti. SKGZ kaže vse večjo pozornost sportni kulturi v našem zamejstvu in ji povsem priznava veliko vitalnost. Po svojih močeh bo skušala tudi iskati poti za ustrežnejšo finančno podporo tej dejavnosti.

Priznana je bila nadalje potreba, da dobi sportno področje ustrezno valorizacijo v zascitnem zakonu.

Delegacija sta se lotili tudi nekaterih specifičnih problemov, ki so bistveni za učinkovitejšo organizacijsko prisotnost krovne sportne organizacije med našimi društvi.

Obvestila

PLANINSKI ODSEK

SZ SLOGA in SK DEVIN

važita v nedeljo, 14. marca na zimski vzpon na Sneznik. Odhod iz Bazovice izpred spomenika padlim ob 7. uri.

Za informacije tel. 226283 - Stopar in 200236 - Škerk.

PLAVALNI KLUB BOR

sklicuje 6. redni občni zbor v soboto, 27. t.m., ob 17. uri na Stadionu 1. maj v Trstu z naslednjim dnevnim redom:

otvoritev in imenovanje delovenega predsedstva, predsedniško poročilo, diskusija, poročilo nadzornega odbora in razrešnica, volitve, razno.

SK BRDINA

sporoca, da je odhod avtobusa v nedeljo ob 5.30 z Opcin.

INTERVJU / TRENER ZDRUŽENE EKIPE »NAJMLAJŠIH« PRIMORJA A ŠTEFAN PERTOT

Rezultati in navdušenje fantov potrjujejo pravilnost izbrane poti

Cilj 1. mesto v pokrajini, prihodnje leto pa nastop v deželnem prvenstvu

DIMITRIJ KRIZMAN

16 zmag, 1 remi, 1 poraz, z zabelo 89 danih in 5 prejetih golov. To je dosežanji, se kako zgovorni, obračun ekipe Primorja A, ki nastopa v prvenstvu najmlajših. Šerčer je tudi to mostvo, kot Primorje B v isti kategoriji in dve ekipi Zarje pri začetnikih, sad združevanja, za katerega so se po mnogih letih večkrat tudi skodljivega kampa-

nilizma odločila nasa društva, ki v svoji sredi gojijo nogomet. Tudi pogovor s Štefijem Pertotom, trenerjem skoraj nepremagljive ekipe, je stekel na tej valovni dolžini.

»Kot je verjetno znano le tistim, ki pobliže sledijo dogajanju v mladinskih ligah, je letos ZSSDI dala pobudo za združevanje na nogometnem področju. Rezultati Primorja in Zarje med najmlajšimi in začetniki so torej odraz celotnega zamejskega delovanja. Dogovor velja načelno tri leta, po katerih naj bi odločili, če velja s pobudo nadaljevati ali ne.«

Z rezultati ste doslej najbrž več kot zadovoljni?

»Prav gotovo. Doseganje takih uspehov pa tudi ni bil prvenstveni cilj združevanja. Demografski padec je v zadnjih letih precej okrnil izbor potencialnih nogometašev, zato je bilo predvsem važno ne izgubiti igralcev, kvečjemu pridobiti se kakega novega. V prvi postavki smo popolnoma uspešni, k uresnitvi druge pa

lahko pripomorejo tista društva, ki doslej se niso sodelovala. Obenem je bil dosežen tudi viden napredek v kvaliteti. Če bi vsako društvo imelo svojo ekipo, ne bi sli čez sredino lestvice, tako pa...«

Najbrž tudi brez težav ni slo...

»Največ težav smo imeli (in se imamo) z organizacijo prevoza, saj »spravljamo« skupaj kratkohlacnike s Krasa in Brega. Zato tudi treniramo izmenično po en teden v Dolini, Bazovici in na Proseku. Resnici na ljubo so fantje z navdušenjem »nalezli« tudi starše, ki tako radi sledijo delu in po potrebi prisikocijo na pomoč.«

Kakšno pa je vzdušje v ekipi, kjer polovica posameznikov letos prvič igra skupaj in kako bi vi ocenili opravljeno delo?

»Predpostavljam, da kljub začasnemu prvemu mestu, se nisem čarodej: igralci so pac dobri. Razen tega si nalogo delim z Božom Kotnikom, ki sicer vodi »B« ekipo, trenirajo pa so skupni. Začetno smo mislili sestaviti dve približno enakovredni ekipi, ker pa se je izkazalo, da lahko startamo na prvo mesto, smo nekako prilagajali eno skupino. Tudi sam sem z Božom presenečen nad resnostjo in navdušenjem, ki ga fantje vlagajo se bolj v treninge kot tekme. Tu bi izrecno omenil našega liderja Lorenzija. Z njegovim izrednim značajem je resnično po-

tegnil za sabo tudi ostale. Za tiste tri-stiri ekipe, ki so dva razreda nad ostalimi, ni lahko ohraniti koncentracije in tudi nas je podcenjevanje proti Triestini drago stalo. Se najmanj zadovoljen je seveda vratar, ki večkrat celo tekmo ne dobi zoge v roke.«

Kako bo pravzaprav v bodoče z vašo skupino, ki je izmed vseh najbolj perspektivna?

»Nas prvi cilj je osvojitev letosnjega pokrajinskega naslova. Trenutno delimo prvo mesto s Fortitudom in z Miljani bomo po mojem mnenju morali odigrati dodatno tekmo. Ti dve ekipi bosta namreč le težko zgubili se kako točko, tudi zaradi lahkega razporeda tekem do konca prvenstva. Previdnost je seveda vedno prirocljiva, vendar je Primorje boljše.

Ze letos smo nameravali sprva nastopati v deželnem prvenstvu, a smo prosnjo zal vložili po predvidenem roku. Naslednjo sezono bomo pa skoraj gotovo igrali med deželnimi naraščajniki. Za ekipo bi bil to nov izziv, ki bi odločno prispeval k nadaljnji rasti kvalitete. Ostrejša konkurenca, travnatna igrišča, novi nasprotniki z Goriskega in Furlanije, ki bomo močno spodbudili. Istocasno bi višji nivo gotovo ne predstavljali prevelikega zaloga: več prijateljskih tekem z ekipami, ki so v deželnih prvenstvih cisto pri vrhu, smo odigrali zelo

Primorje A in Primorje B: dve ekipi, ena »klapa«

uspešno.«

Zadoščenj torej res ne manjka...

»Sam sem nad to izkušnjo zelo zadovoljen. Nekateri fante sem sicer že dalj časa poznal, različni pristopi in usklajevanje osemindvajsetih živahnih nizjeolcev se je izkazalo za zelo zanimivo in hvaležno. Tudi nekaj posameznikov je bilo primer- no nagrajenih: v pokrajinsko, reprezentanco so bili sklicani Sturman, Damjan Gregori, Lorenzi, Semec in Sustersic, slednjega pa so zbrali celo v deželno selekcijo. Po končanem prvenstvu bomo tudi odigrali več kakovostnejših turnirjev. Dobri in manj dobri so doslej vedno stopili na igrišče, tako da je zadovoljstvo res vsestransko: trenerja in društvo so ponosni na nogometase, ti pa pobirajo obilne sado- ve svojega marljivega dela.«

Ze marsikateri nogometaš iz domačih logov se je poskusil v klubih s profesionalno zasnovo. Ali bo to veljalo tudi za ta rod?

»Takih primerov je bilo tudi pri nas posebno v zadnjih casih kar precej. Veliki klubi imajo marseke prave podružnice in sledijo najboljšim s pomočjo kapilarne organizacije. Za koga se kdo zanima morda mi sploh ne vemo. Osebnostem preprican, da otrok do določene starosti ne sme iz svojega okolja. S tem, da zgubi prijatelje in zalo postavlja solo, napacno usmeri celo življenje. Zadnjo besedo imajo zal večkrat starši, ki včasih neodgovorno izberejo sinovo bodočnost. Sam bi bil ze zelo zadovoljen, ce bi moja sedanja »klapa« nekddaj igrala skupaj v clanskih ligah, kar bi potrdilo pravilnost izbire, za katero smo se odločili.«

Gledališča

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Za danes napovedana predstava Kralj Lear zaradi bolezni v ansamblu odpade. Nadomestna predstava bo na sporedu 23. maja ob 18. uri.

V PRIHODNIH DNEH: 17. t. m. ob 19. uri (Linhartova dvorana) gostovanje Zagrebskega gledališča mladih s predstavo Ferdinand Bruckner; Magic and Loss, režija Eduard Miler. Vstopnice 400 SIT.

Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 15.30 uri J. B. P. Moliere: Svath po sili, zaključena za Srednjo elektrotehniško šolo.

Ob 19.30 uri Arthur Schnitzler: Anatol (za izven in kontu).

Ob 20. uri (Mala drama) I. Cankar: Pisma Ani. Za izven in kontu.

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do začetka predstave na tel. 061/221-511.

OPERA IN BALET

DANES: ob 19. uri Cudezni mandarin in Carmen, balet.

V PRIHODNIH DNEH: 15. t. m. ob 15. uri in 20. t. m. ob 19. uri Golob: Krpanova kobila.

16. in 17. t. m. ob 19. uri Verdi: Requiem.

Blagajna je odprta med 11. in 13. uro ter med 17. in 19. uro. Rezervacije na tel. 331-950 samo med 9. in 11. uro.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

DANES: ob 19.30 uri M. Frayn: Hrpu za odrom (za izven in kontu).

V PRIHODNIH DNEH: 15. in 16. t. m. ob 18. uri (Mala scena MGL) Klinika Tivoli d. o. o. Predstavi sta razprodani.

MGL obvešča svoje obiskovalce, da bo nadomestna predstava za odpovedano predstavo 9. t. m. na programu 17. t. m. ob 18. uri. Veljajo iste vstopnice.

Informacije in rezervacije od 10. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 16. in 19.30 uri V. Taufer: Odisiej in sin ali Svet in dom, režija Vito Taufer. Za izven.

JUTRI: ob 19. uri A.A. Rozman: Tartif. Za izven.

Prodaja in rezervacija vstopnic v Galeriji SMG na Trgu francoske revolucije 5 med 10. in 12. uro ter med 15.30 in 17.30, na dan predstave pa tudi uro pred predstavo pri blagajni gledališča.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

DANES: ob 20. uri M. Gavran: Moz moje zene.

Prodaja vstopnic v Jelovskovem likovnem salonu Kulturnega doma in v galeriji Labirint, ter uro pred predstavo pri blagajni Doma. Tel. 061/448-920.

MARIBOR

SNG OPERA IN BALET

DANES: ob 19.30 uri G. Verdi: Rigoletto. Ob 21. uri (Mali oder) Isadora. Koreodramski projekt Maje Serbljenović Turcu.

JUTRI: ob 21. uri (Mali oder) Isadora.

V PRIHODNIH DNEH: 18. t. m. ob 19.30 uri Puccini: La Boheme.

Informacije na tel. 062/224-421.

CELJE

SLG CELJE

NAPOVEDUJEMO: 26. t. m. ob 19.30 uri premiera, slovenska praižvedba, Pierre Corneille: Odrska utvara. Predstava je že razprodana.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

JUTRI: 19.30 uri gostovanje Mestnega gledališča ljubljanskega v okviru Tedna slovenske drame s predstavo E. Flisara: Kaj pa Leonardo?

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 15. t. m., ob 10. uri - Aldo Nicolaj »Hamlet in pikantni omaki».

GLEDALIŠČE ROSSETTI

DANES: ob 20.30 bo na sporedu: Backstage »Sottobanco» D. Starnoneja. Igrajo Angela Finocchio in Silvio Orlando. Režija D. Lucchetti. V abonmaju odrezek st. 9B (alternativno). Popust za abonente. Rezervacije in prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti. Jutri zadnja predstava ob 16.30.

V PRIHODNIH DNEH: od 26. do 28. t. m. - Sandro Massimini - »My fair lady». Predstava izven abonmaja. Za abonente popust. Predprodaja vstopnic in rezervacije v gledališču Rossetti in pri osrednji blagajni v Pasazi Protti. Izkaznice niso veljavne.

DVORANA TRIPCOVICH

V PRIHODNIH DNEH: v torek, 23. t. m., ob 20. uri bo na sporedu premiera Donizettijeve opere Lucia di Lammermoor. Dirigent Lj. Jia. Režija Patrizia Gracis. Predprodaja vstopnic pri blagajni dvorane Tripovich.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

LA CONTRADA
DANES: ob 20.30 gostovanje gledališke skupine Il Gruppo della Rocca iz Turina, z delom »Le interviste impossibili». Režija Oliviero Corbetta. Nastopajo Fiorenza Brogi, Oliviero Corbetta, Bob Marchese, Mario Mariani. Jutri zadnja predstava ob 16.30.

TRŽIČ

OBČINSKO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 22. in v torek, 23. t. m., ob 20.30 - Plexus T.S.R.L. - Il mistero dei bastardi assassini Roberta Thomasa. Režija Guglielmo Ferro.

VIDEM

GLEDALIŠČE PALAMOSTRE

DANES: ob 21. uri Le tentazioni di Toni. Režija Andrea Taddei. Jutri zadnja ponovitev ob 16.30.

Glasba

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V PRIHODNIH DNEH: 15. t. m. ob 20.30 uri

(Linhartova dvorana) Big Band RTV Slovenija in Peter Herbolzheimer. Vstopnice 600 SIT.

17. t. m. ob 19.30 uri (Kosovelova dvorana) Mladi mladim. Nastopajo: Ljubljanski trobilni kvintet, Slavko Alojz Kovacic, klarinet, Zoltan Peter, klavir. Vstopnice 200 SIT.

18. in 19. t. m. ob 19.30 uri (Gallusova dvorana) koncert orkestra Slovenske filharmonije. Dirigent: Jurij Simonov. Solista: Zoran Markovic, kontrabas in Igor Ozim, violina. Program: Rammovs, Čajkovski, Beethoven. Vstopnice 300, 400, 500 SIT.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

V PRIHODNIH DNEH: 21. t. m. ob 11. uri koncert Orkestra slovenske policije. Dirigent: Milivoj Surbek. V organizaciji Festivala Ljubljana

23. t. m. ob 20. uri koncert iz cikla Pro Musica: Gabrieli Quartet in Tartini kvartet. Informacije na tel. 061/150-155.

KLUB K4

V PRIHODNIH DNEH: 19. t. m. ob 22. uri Pankow. Vodilna skupina italijanskega tehno cora kot gostje petkovega Dance Machinea.

NOVA GORICA

KULTURNI DOM

JUTRI: ob 20. uri Ne daj se... Večer sanšonov v izvedbi Radeta Serbedžije in Jureta Ivanusca. Nastopil bo tudi skrivnostni gost.

Vstopnice lahko rezervirate na upravi PDG osebno ali na tel. 065/25-328, vsak delavnik od 8. do 15. ure.

SLOVENJ GRADEC

GALERIJA LIKOVNIH UMETNOSTI

DANES: ob 19. uri koncert ob 90. obletnici smrti skladatelja Huga Wolfa. Nastopajo pesvski zbori iz Slovenj Gradca in Radelj ter soliste Visoke sole za glasbo iz Dunaja.

ILIRSKA BISTRICA

KLUB MKNZ

DANES: koncert skupine Forehead iz Svice in It's not for Sale iz Laskega. Informacije na tel. 067/81-326.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

NAPOVEDUJEMO: v torek, 6. aprila, ob 20.30 abonmajski koncert Glasbene matice. Nastopili bodo gostje iz Minska - Jurij Likin (oba), Sergej Gromov (violina), Ilija Zukovski (violoncelo), Jurij Gildjuk (klavir). Na programu Mendelssohn, Gazelova, Dješevov, Rahmanoniv, Falik. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom koncerta v gledališču Mielia.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 15. t. m., ob 20.30 koncert Trzaskega koncertnega društva. Nastopil bo Kvartet Shanghai. Na programu Hayden, Ligeti in Mendelssohn.

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 20. t. m., ob 21. uri celovečerni koncert Ornelle Vanoni. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti. Predstava izven abonmaja, za abonente popust. Izkaznice niso veljavne.

NAPOVEDUJEMO: v soboto, 3. aprila, ob 21. uri celovečerni koncert kantavtorja Fabrizia De André. Predprodaja vstopnic je že v teku v osrednji blagajni v Pasazi Protti. Predstava izven abonmaja, za abonente popust. Izkaznice niso veljavne; v ponedeljek, 5. aprila, ob 21. uri celovečerni koncert Giannija Morandija (predprodaja vstopnic je že v teku v osrednji); v četrtek, 29. in v petek, 30. aprila koncert-predstava Giorgia Gaberija.

SPORTNA PALACA PRI CARBOLI

NAPOVEDUJEMO: 2. aprila celovečerni koncert kantavtorja Marca Masinija. Predprodaja vstopnic je že v teku pri osrednji blagajni v Pasazi Protti.

MILJE

GLEDALIŠČE VERDI

DANES: od 22. ure dalje Dance the jazz. Nastopila bosta Weldon Irvine in Dana Bryant.

TRŽIČ

OBČINSKO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: v sredo, 17. t. m., ob 20.30 koncert kvarteta Kronos, David Harrington in John Sherba (violina), Hank Dutt (viola) in Joan Jeanrenaud (violoncelo). Na programu Riley, Goltjov, Gubajdulina, Zorn, Oswald.

KOROŠKA

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30 Koncert II: »Meisterwerke des Belcanto». Ponovitev jutri, 14. t. m. in v ponedeljek, 15. t. m., ob 19.30

MESTRE

PALASPORT

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 19. t. m. celovečerni koncert kantavtorja Ligabue.

GLEDALIŠČE TONIOLO

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 29. t. m. celovečerni koncert kantavtorja Eugenia Finardija.

NAPOVEDUJEMO: 6. aprila koncert Fabia Concata, ki pa bo nastopil tudi v diskoteki Hipodrome v Trzicu, 22. aprila.

TREVISO

PALAVERDE

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 26. t. m. koncert Marca Masinija.

NAPOVEDUJEMO: 20. aprila bo v Trevisu otvoril turnejo Vasco Rossi. 12. junija pa bo nastopil na stadionu v Vidmu.

Razne prireditve

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V PRIHODNIH DNEH: 16. t. m. ob 19. uri (Kosovelova dvorana) Vroca Avstralija, predavanje Petra Kovaca z diapozitivni in glasbo. Vstopnice 300 SIT.

17. t. m. ob 9. do 17. ure (sejna E3) predstavitev raziskovalnih in konservatorskih dejavnosti slovenskih arheoloških institucij v letu 1992. Vabljeni.

17. t. m. ob 21. uri (Klub CD) Večer z umetnikom- Milko Sparembelem, hrvatski koreograf. Brezplačne vstopnice lahko dvignete pri blagajni CD.

18. t. m. ob 19. uri (dvorana V4) Budizem in fenomenologija, predavanje dr. Tineta Hribarja v okviru Drstva za primerjalno religijologijo. Vabljeni.

KLUB K4

DANES: ob 18. uri Bolsji trg - klubski boljšji trg s CD-ji, ploščami in vso ostalo glasbeno kramo. odslej ob sobotah med 18. in 20.30 uro. Vstop je za prodajalce in kupce prost.

JUTRI: ob 22. uri Matilda Video.

VELENJE

KULTURNI CENTER IVAN NAPOTNIK

DANES: ob 19. uri Večer sodobnega plesa. sodelujejo: Plesni skupini GIB, Media in Nina Mevc-solo. Koreografija: Masa Kolsek in Nina Mavec. Vstopnina je 300 SIT, za upokojeince in mladino 200 SIT.

V PRIHODNIH DNEH: 18. t. m. ob 19. uri Kulturni večer: portret gledališke igralke Polone Vetrh. Pogovor ob izidu njene monografije bo vodil Mitja Rotovnik, direktor Cankarjevega doma.

ŠKOFJA LOKA

KNJIZNICA IVANA TAVCARJA

V PRIHODNIH DNEH: 17. t. m. ob 18. uri Večer z diapozitivni: Iran. Predvatelj: Izidor Tasič, Ljubljana.

18. t. m. ob 17.30 občni zbor Foto-kino kluba A. Azne.

Informacije na tel. 064/620-200.

LOGATEC

NARODNI DOM

DANES: ob 20. uri gostuje Folklorna skupina France Marolt iz Ljubljane. Nastopili bodo s plesi iz vse Slovenije, igral bo tamburaski ansambel.

KOROŠKA

TRBIZ

KULTURNI CENTER TRBIZ:

JUTRI: ob 14.30 - Koroška poje - Nastopajo Družina Zwitter iz Zabomca, MoPZ Vascan pojo iz Zgornje vbesce, MoPZ Kocna iz Svec, mladinska skupina iz Ledinc, Visarski kvintet iz Ukev, MoPZ iz Zabnic, MePZ Pod Lipo iz Cedala, moska pevska skupina Akord iz Podgora (Gorica), skupina Gruppo corale iz Trbiza. Prireditelji: Krščanska kulturna zveza Celovec, Slovenski klub Kanalska dolina in Glasbena sola Zabnice.

Za najmlajše

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V PRIHODNIH DNEH: 19. t. m. ob 11. in 18. uri (Linhartova dvorana) gostovanje Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta s predstavo Milana Jesiha: Cesarjeva nova oblacija. Vstopnice 300 SIT.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 11. in 17. uri Boris A. Novak: Stotisočnoga. Za izven.

Tel. 061/314-789.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

DANES: ob 16. uri Sobotno popoldne za otroke: Pika Nogavicka. Gostuje Malo plesno gledališče Maribor. Prodaja vstopnic uro pred predstavo pri blagajni doma.

Informacije na tel. 061/448-920.

KUD FRANCE PRESEREN

DANES: ob 17. uri Desetnica. V izvedbi LG Joze Pengov.

Informacije na tel. 061/332-288.

KULTURNICA VALENTIN VODNIK

V PRIHODNIH DNEH: vsako sredo ob 16. uri Cicipoj - glasbene igrice skupi pesem v zborniku, pripravnica za glasbeno solo na različnih glasbi- lih. Vpisujejo deklice in dečke od 3. leta dalje. Vpis in informacije vsak dan od 9. do 19. ure. Tel. 061/558-973.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 10. in 11. uri Jan Zakonsek: Hudic in pastir, gostovanje LG iz Ljubljane. Vstopnice lahko rezervirate tudi po tel. 062/26-748, vsak delavnik od 10. do 12. ure.

RUŠE

RUMI KUKEL

JUTRI: ob 10. in 11. uri J. Kolaric: Slon Balon, gostovanje LG Maribor.

VELENJE

DOM KULTURE

DANES: ob 19. uri Ples zivi v nas. Nastopajo plesne skupine iz Velenja z gosti.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30 A. Goljevsek: Cudezni kamen. Gostovanje PDG Nova Gorica v okviru tedna slovenske drame.

ŠKOFJA LOKA

KNJIZNICA IVANA TAVCARJA

V PRIHODNIH DNEH: 16. t. m. ob 17. uri Ura pravljic. Vodi: Matjaz Erzen. Informacije na tel. 064/620-200.

KRŠKO

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: 16. t. m. ob 8., 9.20, 10.30 in 11.40 uri Pravljica o velikanu Mrzakcu. Gostuje lutkovno gledališče Maribor.

KOČEVJE

MUZEJ

Do konca marca bo na ogled razstava V svetu lutk - poskus otroškega muzeja. Odprto od ponedeljka do petka od 9. do 13. in od 16. do 18. ure ter v soboto od 9. do 12. ure. Zaradi lažje razporeditve prosijo, da obiske skupin pravočasno sporočite na telefon 061/851-864.

FJK

GORICA

KULTURNI DOM-GORICA

Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice gostuje po osnovnih solah in vrhcu z otroško predstavo Hansa Christiana Andersena »Slavček». Režija Marko Sosič. Nastopata Nevenka Vrančić in Tone Solar. Glasba Aleksander Vodopivec, kostumi Giuliana Gerdol. Predstavo prirejšajo v skupnem sodelovanju Kulturni dom Gorica, Slovensko stalno gledališče iz Trsta ter Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice.

V PRIHODNIH DNEH: v sredo, 17. t. m., bo na vrsti Gorica in sicer ob 9.30 v vrstu Ul. Brolo in ob 11.15 osn.sola O. Zupancic; v četrtek, 18. t. m., ob 9.30 bo predstava v Standrežu (osn.sola in vrtec) in ob 11.15 v Ul. Max Fabiani v Gorici.

Zadnji dan v petek, 19. t. m., ob 9.30 v Krmini (osn.sola in vrtec Plesivo) in ob 11.15 v Steverjanu.

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Do jutri je v Mali galeriji CD na ogled razstava Roberta Allana Claytona Quiet Pride - fotografska razstava poti ljubezni in spominov po ameriskem zahodu.

Do jutri je v Galeriji CD na ogled razstava slik Andreja Jemca.

Do 21. marca je na ogled razstava Stol-Struktura. Janez Suhadolc predstavlja 45 stolov v avtorski postaviti razstave. Tel. 061/222-815.

NARODNA GALERIJA

Do 21. marca bo na ogled razstava dveh ciklov Goyevih grafik: Strahote vojne in Norosti.

Na ogled je razstava Marka Pernharta: Izbrane slike iz Slovenije in Koroške. Informacije na tel. 061/219-740.

GALERIJA GRAD TIVOLI

Na ogled je razstava Mlada slovenska grafika. Razstavljalci: Crtomir Frelih, Klementina Golija, Samuel Grajfoner, Gregor Kokalj, Karel Plemenitas, Natasa Ribic, Zora Stancic, Marija Staric - Jensko in Petra Varl - Simoncic.

MESTNA GALERIJA

Do 31. marca je na ogled razstava sodobnega spanskega slikarstva in kiparstva z naslovom Struktura in koncept. Svoja dela razstavljajo: Artur Aguilar, Jose Maria Alcover, Waldo Balart, Jose Maria Iglesias, Julian Gil, Paco Lopez, Luis Ventos in Ramon de Soto Y Arandiga.

MODERNA GALERIJA

Do 31. marca je v zgornjih prostorih na ogled razstava Jozeta Slaka-Doke.

Na ogled je razstava Alberta Burrija. Razstava je postavljena v sodelovanju z obalnimi galerijami, Piran.

Galerija je odprta vsak dan, razen v ponedeljek, od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure. Cena vstopnic za odrasle 100, za studente 50 SIT. Tel. 061/214-106.

VODNIKOVA DOMACIJA

Do 16. marca si lahko ogledate razstavo gvasjev iz cikla »Ko dobrave se mracec Janeza Starmana. Razstava je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 10.00 do 14.00 in od 16.00 do 19.00 ure, ob sobotah in nedeljah od 10.00 do 13.00 ure.

Kroparski žebli kot briljanti nekega časa

Sonce je bilo visoko nad sivino, ki se je kot železna kaka vila skozi dolino. Ze v 18. stoletju so govorili, da se bo med hribov in dolinami vila železna kaka. Morda so se govorice uresničile, morda se niso, pa vendar, železna kaka se je vila med kladivi, klesanci, rokami...

Ne. Ni bil vlak, pač pa zlahtnost železa, zlahtnost palic, ki so se v kovskih rokah spreminjale v zlate palice ustvarjanja in ljubezni do ume-

tnosti, ta pa je skozi čas v Kropi dobila ime umetniško kovstvo. Zarečnost palic je prelivala ognjene misli vseh mojstrov, njihovih spopadov z materialom dedov, pradedov, mater in vseh, ki so svojo skromno skorjo okusili kot mehko večnega topljenja čebeljega satovja. Zakaj sato-vja? Predvsem zato, ker sta železova ruda in oglje zagotavljala življenjski obstoj ljudem, vpetim med meh zračne blazine in bližnjih gora, ki

svoje dolge dlani sklepa-jo prav v dolini Kropce.

Na mestu, kjer so našli železovo rudo, so ljudje skupali jamo, da je lahko od strani prihajal zrak, potem so vanjo dali rudo in ogelje, zakurili in tako na preprost način talili železovo rudo. Ta postopek so nekateri celo poimenovali z izrazom »gozdno železorstvo«. V 15. stoletju pa so za pogon železarskih in fužinskih obratov začeli uporabljati vodo. Tako so v Kropi postavili dve talilnici železa. Železarili so tudi v Železnikih, Kamni gorici, v Bohinju in Trzinu.

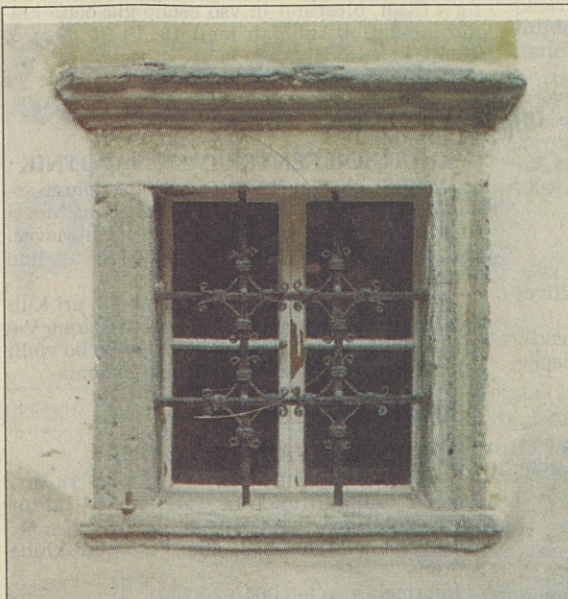
Scasoma je stoletna tradicija postala spomenik narodove kulture. Petnajst podjetnikov se je združilo in, po zamislih Krekovega krščanskega socializma, ustanovilo prvo obrt za žebjarstvo in druge izdelke iz železa. Vse to se je dogajalo leta 1894 v Klinarjevi hiši, ki nosi ime po podjetniku, fužinarju in gostilničarju Valentinu Klinarju. Ta družba je kovačem, ki so žeblice izdelovali ročno, omogočila, da so se začeli industrializirati.

Od leta 1956 naprej pa poznajo v Kropi mojstre, umetniške kovače. Pred tem so mojstri delali v tovarni Plamen, danes se z umetniškim kovstvom ukvarjajo v

obratu Uko. Zal pa je danes vse premalo mojstrov, ki bi dosegali umetniško raven izdelkov svojih prednikov.

Oh. Večnost, kako dolga si... Pesem in petje sta se v Kropi najbolj glasno razlegala po prvi svetovni vojni, največ po zaslugi izobraženega Joža Gasperšiča. Pri Gasperšiču je bilo dvanajst otrok: osem fantov in štiri dekleta. Oče je bil nadarjen glasbenik, mati odlična pevka, zato ni bilo nič čudnega, da je vsak njun otrok nekaj tega tudi podedoval. Skladba, glasba, petje, pevski zbori. Le kdo ne pozna Zlate Gasperšič-Ognjanovic, znane primadone v ljubljanski Operi, in pokojnega Antona Dermote, ki je slovel v dunajski Operi. Lahko bi se natevali in marsikomu naredili krivico. Lahko zapisemo, da človek vedno naredi krivico, če ne omeni vseh in vsakogar. Pa vendar... Kropa! Kdo si in kdo sem?

Joža Bertoncelj. Ime kot ime. Toda za njim ostajajo mojstrska dela umetniškega kovstva, ki se počasi spreminjajo v spomine na naše prednike. Spomini na preteklost. Danes se le še pestica ustvarjalcev podaja v ogenj življenja težkega kladiva, visokih temperatur in urnih rok ter hitrosti in iskrivosti

Lepota zamreženosti na oknu kroparske hiše

Del kovaškega orodja, ki so ga mojstri uporabljali v vigenjcih

Kropa (Vse fotografije: Loni Kos)

osebnega razuma. V kaj, kod in kako zaviti, oklestiti in izraziti tisto notranjo moč, ki silovito zge ognjene zublje med zarečnostjo črnega zlata in ognjeno močjo v vigenjci.

»Mojster Joža Bertoncelj je delal sam. Ustvarjal je predvsem v Kamni gorici, od koder je bil doma. Če ne ob tridesetletnici njegove smrti, bomo vsaj ob stoletnici njegovega rojstva, ta bo leta 2001, izdali monografijo o njegovem delu. Kajti dela, ki so razstavljena v Bertonceljevi sobi, v Kovaškem muzeju v Kropi, so samo delček tega, kar je ustvaril. Monografija bo vsekakor velik spomenik umetniku, ki ga do sedaj, vsaj kar se mojstrskosti njegovih umetniških izdelkov tiče, ni se nihče dosegel. Vsaj tu v Kropi ne,« nam je pripovedovala kustosinja Kovaškega muzeja Verena Vidic. Včasih so v Kropi imeli obrtno solo, potem so jo preselili na Jesenice in... Zdaj

nihče več ne išče talentov, zato da bi lahko naprej razvijali svojo umetniško zilico. Toda Kropa ni samo last Kroparjev, je tudi del nacionalnega ponosa, je del kulturne dediščine in del promocije države Slovenije. Del promocije, ki je morda še zavita v vataste sanje? Eden izmed najstarejših Kroparjev, Ignacij Blaznik, ki je pred kratkim dopolnil enainosemdeset let, nam je pripovedoval: »Starih Kroparjev nas je bolj malo. Nekaj nas je v Kropi, drugi pa so se odselili. V mladosti mi je bilo težko. Mati mi je umrla, ko sem bil star osem let, oče, ko sem jih imel šestnajst. Izučil sem se za ključavničarja, nekaj časa sem opravljal svoj poklic, potem pa sem delal tudi v vigenjci. Koval sem le nekaj let. Tudi kovaško življenje je bilo slabo in težko. Delali smo po cel dan, med osmo in deveto uro smo imeli prosto za malico in zato, da

smo lahko nabavili material. Ja, kdaj si se pa odpocil? Ob sobotah smo delali že od četrte ure jutraj, pa spet do večera. V vigenjci nas je bilo od dvajset do petindvajset kovačev. Nekoč so bili po celi Kropi sami vigenjci. Povsod se je kovalo, od povsod si slisal udarce kovaškega kladiva. Oče moje zene, s katero sva se stiriinpetdeset let skupaj, je bil tudi kovač. Moj oče je na začetku stoletja odšel na Dunaj, v obrtno kovaško solo, da se je izučil umetniškega kovstva. Ko so prisli nazaj, pa so izdelovali različne vijake...«

Kako pa je bilo pozimi, ko je zamrznila voda. Ste tudi takrat delali? »Seveda smo. Najprej smo oklestili led, ki se je nabral na vodnem kolezu, da je to lahko poganjalo meh, iz katerega je pihal zrak v zarece ogelje. Potem smo pa delali. Spominjam se, da je Joža Bertoncelj koval skupaj z menoj v vigen-

cu, ki smo mu pravili Pana. Kajti vsak izmed vigenjcev je imel svoje ime. Imeli smo tudi vigenjce, ki smo mu pravili Vice, pa Pekel. Da bi kakšnega imenovali Nebesa, se pa ne spominjam.

Kroparski kovači so kovali žeblice za italijansko tržnico. Konec prejšnjega stoletja so vzorčno knjigo naredili tako, da so žeblice različne velikosti zataknil na karton in takšen katalog ponudili na ogled trgovcu, ki je prišel z naročilom. Stari, ročno izdelani žebli so v teh vezanih knjigah videti kot nekakšni briljanti življenja v Kropi. Saj so dajali kruh in sol prebivalcem cele doline.

Ne samo s petjem in glasbo, kot smo se zapisali, Kroparji se se zabavali na več načinov. Veseljenec je bilo vsekakor njihovo koledovanje, ki se je ohranilo vse do današnjih dni. Najbolj veselo pa je ob pričakanju pomladi. Kroparji

vsako leto pripravijo prireditve, ki se imenujejo Pozdrav pomladi. Na predvečer praznika sv. Gregorja, po julijanskem koledarju je bil to prvi pomladni dan, 11. marca, spušcajo v Kropo, pri spodnjem bajerju, barci-ce. Sprva so to bile navadne desce, na katere so postavili prizgane sveče ali pa na njih zlagali oblance s smolo ali ogeljem. Potem so začeli izdelovati barčice v obliki papirnatih hišic z okni in vrati. Oblepene so z raznobarnim prozornim papirjem, v notranjosti pa gorijo sveče. Spušcanje barc je dejanje, ki simbolizira konec zime in začetek pomladi. To, da ljudje vržejo luc v vodo, pomeni, da ni treba več delati ob razsvetljavi in kuriti v peči, ker so dnevi postali daljši in toplejši. Če vas bo prihodnji četrtek pot zanesla v Kropo, boste doživeli pomlad, ki bo pršla v vas deset dni pred njenim koledarskim začetkom.

JEDILNIK

SLAVKO ADAMLIJE

cvetačna kremna juha
telečji medaljon v baziliskini omaki
mandljevi ocvrtki
zelena solata
jagodni frape

Jagodni frape

SESTAVINE:

500 g mlečne osnove, 250 g jagod (lahko tudi zmrazjenih ali iz kompota), 3 žlice sladkorja, kepica sladolea, kocke ledu
CAS PRIPRAVE: 30 minut

Temeljna mlečna osnova:

Mleko zavremo (400 g). V preostalo mleko (100 g) zamesamo 10 g skroba in ta mlečni podmet zakuhamo v vrelo mleko. Mesamo, dokler ponovno ne zavre. Nato temeljno mlečno osnovo ohladimo. To lahko uporabimo za pripravo vseh mlečnosadnih napitkov. Jagode in sladkor zmesamo v mesalniku. To zmes dodamo mlečni osnovi. Tako dobljeno pijačo ohladimo in ohlajeno nalijemo do 1/4 v visoke kozarce. V vsak kozarec damo se kepico sladolea (jagodnega ali vanilijevega) in kocko ledu. Po želji lahko okrasimo še s stepeno smetano.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAJČIČ PREDAN

ajdovi žganci
kisla repa
jabolčna pita

Ajdovi žganci

SESTAVINE:

250 g ajdove moke, sol, 100 g masla, 4 - 5 dl vode

V ponvi suho prepražimo sol, da zadisi in nanjo stresemo ajdovo moko. Mesamo in prazimo 10 minut pri zmerni temperaturi, da ni več nobenih kep in da moka potegni in postane prhka. Maslo stopimo v majhnem lončku in tekočega zlijemo po moki v ponvi. Mesamo in zalijemo z vročo vodo. Ves čas mesamo, da zganec nadrobimo. Ponudimo jih s kislim zeljem.

SLOVENCJI KUHAMO

Moški dozori za štedilnikom

LUCKA LESNIK

uspelo pripraviti to dobro primorsko jed.

Igor navadno v slavnem kropu skuha majhne polzke. Vodo odlije tako, da si pomaga le z delno pokrito pokrovko, oplakne jih se s hladno vodo. Kar v isto posodo (da je manj pomivanja) doda cebulo, paradižnik, jajca, sir, pogosto tudi ribe (tunino) ali kaj drugega, kar ima pri roki. Uporablja veliko začimb, ki jih izbira po občutku. Čeprav je Igorjevo kuhanje izredno razpoložensko, njegove jedi ponavadi zelo teknejo - pa ne le meni, ki prav tako zelo rada improviziram za štedilnikom. Dvanajstletni sin Luka je navdušen predvsem nad mojstrsko pripravljenimi jajci. Oče mu jih zna postreči na trideset načinov! Na oko, na narobe obrnjeno oko, jajca kar tako... Morda bo najbolj radevednim celo zaupal teh trideset načinov (po telefonu 061/32 94 14). Igor pravi, da njegova ponev prenese le domaća jajca, najraje tista z Barke, vasiče blizu Skočjanskih jam, kjer se mesata beli in sivi kamen in kjer Brkini pre-

hajajo v Kras. Tja zahaja med počitnicami in ob koncu tedna in tam dobi za svoje razpoložensko kuhanje poseben navdih (podobno kot za risanje, ki ga cedalje bolj privlači). Zelo ga jezi, če Luke ni, ko je obed na mizi. Isce ga po vsej vasi. Sele zdaj razume, zakaj so žene tako zoprne, kadar skuhamo, mož pa ni od nikoder.

Igor Somrak je odkril se nekaj, o čemer pri kuhanju premalo razmišljamo: mesanje. To je za hrano vsaj tako pomembno kot za človeka hoja. Ni vseeno, kako hodimo: lahko smo videti okorni ali pa lahkotni, elegantni, sproščeni. Preprican je,

da hrani da sele mesanje pravi značaj. To dobro vedo, denimo, Kitajci, ki to veščino se posebej obvladajo.

Ena Igorjevih velikih želja pa je, da bi pekli svoj kruh. Disec in hrustljav, drugačen od kupljenega; kot je tudi njegovo gledališče, gledališče Somrak, drugačno od tistih, ki smo jih va-

jeni. Vrtci in sole ga zmeraj znova vabijo medse, zadnje case s predstavo Nori orkester, ki jo pripravljata skupaj s prijateljem glasbenikom. »Odstekana« predstava? Otroci jo imajo radi, marsikomu pa se zdi nenavadna. Igorjeva je, kot je njegovo življenje, in kot bo nekega dne tudi kruh.

Igor Somrak za štedilnikom (Fotografija: Ales Pavlič/TRIO)

JUTRI

7. marca

Da je onkraj mejnih rek Sotle in Kolpe drug svet, so prebivalci slovenskih dežel občutili na lastni koži že takrat, ko je njihovo domovino - takrat so jo uradno imenovali Norik - okupiral Bizanc. Potem so od vzhoda v to čudovito deželo vdiral krdela divjakov vseh vrst, dokler ni ta neprekinjena mora dobila oznake turški vpadi. Marljivi, varčni in potrpežljivi, predvsem pa vztrajni ljudje, ki so prenašali vse te in mnoge druge ujme, so živeli svoje življenje in negovali svojo kulturo in tradicijo. Kako zelo so bili drugačni od svojih jugovzhodnih sosedov, so spoznali, ko jih je občutek ogroženosti, začeljen s sladkimi besedami, zmanil v balkanski državni hibrid.

Drugečnost se je kazala v vsem: v jeziku, vrednotah, tradiciji, mišljenju, pa tudi v tem, da so drugje po državi plesali kolo in se zmrdovali nad polko in valček, ki sta odmevala v sončnem podalpu.

Tu, na sončni strani Alp so se glasile vize, ki jih je v zvok velikega simfoničnega orkestra neponovljivo ujel dunajski skladatelj in dirigent Johann Strauss, ki se je rodil 14. marca 1804. Se uspešnejši je bil njegov sin Johann Strauss mlajši, prav tako skladatelj in dirigent, mojster valčka. S slavno Radeckyjevo koračnico se je zapisal v zgodovino tudi kot skladatelj koračnic.

Novoletni koncert, ki ga z Dunaja vsako leto prenašajo vse velike televizijske hiše sveta, se vedno razveseljuje tudi naše gledalce in poslušalce.

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

08.55	Tedenski izbor
09.10	Radovedni Tacek: Zrak
09.45	Erazem in potepuh, 2/5 del otroške nadaljevanke
	H. Ch. Andersen: Dalec od dvorca - Cesarjeva nova oblacila, 3., zadnji del
10.00	Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike
10.45	Profesionalec, francoski film
12.30	Slovinci v zamejstvu
13.00	Porocila
13.05	Tednik, ponovitev
	Filmsko popoldne
14.05	Popolna tujca, 21/28 del am. naniz., ponov., VPS 1400
14.30	Odletel bom, 8/21 del am. nadalj., ponov., VPS 1430
15.20	Ciklus filmov F. Capa: Megle na barju, češki film, (CB)
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Potovanje po cloveskem telesu, 6/8 del nemske poljudnoznatstvene serije, VPS 1710
18.00	RPL
18.45	TV mernik
19.10	Zrebanje 3 x 3, VPS 1912
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Utrip
20.25	Krizkraz, VPS 2025
21.30	S.De Abreu: Na dnu, 2/5 del brazilske nadalj., VPS 2130
22.20	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2220; sport
	Sobotna noc
23.05	Nočni videomeh, VPS 2305
00.25	Non Stop, glasbena oddaja o Juliu Iglesiasu, VPS 0025
00.55	Video strani

SLOVENIJA 2

	Tedenski izbor
08.15	Jakec in carobna lucca, 22/26 del angleške serije
08.25	Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
09.55	Denver - poslednji dinozaver, 19/20 del am. nanizanke
10.20	Zgodbe iz skolkje
11.10	Operne zgodbe: Trubadur, 9. oddaja
12.00	SP v umetnostnem drsanju, plesni pari, posn. iz Prage
12.05	Svet. dvoransko prvenstvo v atletiki, posn. iz Toronta
14.00	Praga: SP v umetnostnem drsanju (Z), prenos
16.25	Ljubljana: SP v hokeju na ledu, skupina C. Spanija - Slovenija, prenos
19.00	W.Fend: Moja knjiga o dzungli, 22/27 del nemske serije
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Rojstvo Evrope, 6/7 del angleške dokumentarne serije
21.00	Homo Turisticus
21.30	Poglej in zadeni
	Sova
22.40	'Alo, 'Alo!, 2/18 del angleške nanizanke
23.05	Odletel bom, 9/21 del ameriske nadaljevanke
23.50	Cas bo poskrbel, angleški film (do 01.35)

KANAL A

09.00	RIS, risanke in spoti
09.25	Ninja zelve, 37. del
10.00	Hude telesne poskodbe, ponovitev filma
11.30	Rock starine, ponovitev 5. oddaje o starem rocku
18.30	Jazzbina, ponovitev 4. oddaje o jazzu
19.00	Srečni Luka, 13. del
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Modna dezela, oddaja o modi
21.00	Dekleta za zabavo, ameriski film
22.30	Dnevnoinformativni program, ponovitev
22.45	Porocila v angleščini: Deutsche Welle
23.00	Video Grom, glasbena oddaja z Anjo Rupel
00.25	Erotična uspavanka
00.45	Erotični film
02.00	Video strani

KOPER

18.00 Globus

RAI 1

7.05	Filma: La città dei diamanti (pust.), 8.25 La sfinge d'oro (pust., 66)
10.00	Aktualno: Ciao Italia
10.30	Videl bos
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Rubrika: Check-up
13.25	Izzrebanje lota
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Aktualno: Prizma
14.30	Rubrika za avtomobiliste TG Uno Auto
14.45	Sobotni sport
16.20	7 dni v Parlamentu
16.50	Variete: Disney Club
18.00	Dnevnik 1 in loto
18.15	Rubrika: Più sani più belli (R. Lambertucci)
19.25	Nedeljski evangelij
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: Saluti e baci
23.00	Nočni dnevnik
23.15	TG 1 - Posebnosti
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Filmske novosti
0.35	Film: Salvatore Giuliano (dram., lt. '61, r. F. Rosi, i. Salvo Randone, Frank Wolf)

RAI 2

6.55	Aktualno: Mattina 2, vmes (8.00, 9.00, 10.00) kratke vesti
10.35	Nan.: Lassie
11.00	Rubrika o lepoti: Tua
12.00	Aktualno: Scrupoli
13.00	Dnevnik 2, rubrika Dribbling in vreme
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.35 Santa Barbara
15.20	Aktualno: Videl bos, Spaziolibero
16.10	Izzrebanje lota
16.15	TGS Parquet, vmes IP v odbojki in kosarki
18.45	Nan.: L'ispettore Tibbs
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Ventientini
20.40	Film: Due sbirri a Hong kong (krim., ZDA '90)
22.20	Kronika v živo
23.30	Dnevnik
23.45	Aktualno: Senza scrupoli (vodi E. Sampò)
1.00	Nočni sport

RAI 3

6.45	Rubrika o kmetijstvu
9.15	Neonews in Videl bos
10.00	Komorna glasba
10.45	Dok.: Pred 20 leti
10.55	SP v smucanju
11.50	Kratke vesti
11.55	SP v smucanju
12.55	Film: La danza degli elefanti (pust., '37)
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Okolje Italija
15.15	Sportna oddaja
18.10	Sportni tednik
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.45	Aktualno: Insieme, 20.15 Lo dico al TG 3
20.30	Ultimo minuto
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Harem

RETE 4

6.10	Nan.: Družina Bradford, Jeffersonovi, Družina Addams
7.55	Nad.: General Hospital, Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Amanda, 11.50 Celeste, vmes (9.30) vesti
12.45	Il pranzo è servito
13.30	TG 4 vesti
14.00	Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri, 16.05 Anche i ricchi piangono, 16.20 Febbre d'amore, vmes (15.05) rubrika o lepoti
17.00	Aktualno: Lui lei l'altro, nato TG 4vesti
17.35	Kviz: Tra moglie e marito
18.15	Nad.: La signora in rosa, vmes (19.00) vesti
19.50	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie
20.30	Nad.: Maria
22.30	Parlamento in
23.20	Koncert v Scali
23.30	Nočni dnevnik

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nan.: Casa Keaton
9.05	Aktualno: Sabato 5, 10.30 Nonsolomoda, 11.00 Antepima
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgrabi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum giovani, 14.30 Amici
15.30	Kviz: Lingo
16.00	Otroški variete: Topo Gigio in risanke
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Variete: Striscia la notizia
20.40	Variete: La corrida (vodi Corrado)
23.00	Film: Stanno tutti bene (dram., lt. '90, i. M. Mastroianni, Roberto Nobile)
24.00	Nočni dnevnik

ITALIA 1

6.30	Otroški variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Otroški variete
13.45	Nan.: Agli ordini papà
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Glasba: TopVenti
16.30	Nan.: Ultraman
17.05	A tutto volume
17.30	Variete: Mitico
18.05	Nan.: Tarzan
18.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
19.00	Studio sport in vreme
19.15	Varieteja: Rock & Roll, 20.00 Karaoke
20.30	Nan.: Star Trek. L'ultima generazione
22.30	Film: Soda Cracker (krim., ZDA '89)
0.30	Odprti studio in Sport

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz; od 16.00 SV 918 kHz) 4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Porocila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutrarnja kronika; 8.05 Sobotna raglja; 9.30 Govorimo francosko; 10.05 Kulturna panorama; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslušalci čestitajo; 13.00 Danes do 13-ih; 13.20 Obvestila; 14.05 Poslušalci čestitajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Tedenski aktualni mozaik; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Radio na obisku; 22.30 Radijska igra; 22.40 Veliki zabavni orkestri; 23.05 Literarni nokturmo; 23.15 Nočni program.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz) 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutrarnja kronika; 8.00 Servisne informacije; 8.10 Kontaktni napovednik; 8.30 Sobotni val; 8.40 Koledar prireditve; 11.00 Moped Show; 12.10 Šport; 13.00 Tematsko popoldne, vmes gla-

sbene želje; 13.40 Obvestila; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.30 Obvestila; 17.40 Sport; 19.00 Večer na 2.; 19.30 PRŠ (pop-rock-country); 22.20 Ameriški rock na smetišču.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz; od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; od 16.00 SV 918 kHz) 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Zgodnja dela; 11.05 Jazz, blues, dixieland; 13.05 Izbrali smo; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Zbo-rovska glasba; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Sobotni fejtajn; 17.00 Glasbeni arhiv; 18.05 Radijski roman; 18.25 Romantične simfonije; 19.30 Opera; 22.50 Partiture; 23.55 Lični utrinek.

Radio Koper

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Porocila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Oviritev, napoved programa, koledar; 6.30 Jutrarnji, osmrtnice; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Ever-

green; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informacije; 9.00 Pesem tedna; 9.35 Bla bla radio; 11.30 Turistična poročila; 14.00 Okno v svet; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni desert; 16.30 Zamejska reportaža; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Osmrtnice; 18.00 Dajmo naši; 18.30-22.00 V znamenju športa, vmes dnevnik.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Porocila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Pozdrav, almanah; 6.20 Drobci; 7.45 Prireditve; 8.00 Ura je 8; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.35 Popevka tedna; 9.00 Ulica velikih vrtov; 9.35 Uglajamo skupaj; 9.50 Glasba po izbori; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Tema dneva; 11.00 Narčna oddaja; 11.30 Kulturna srečanja; 12.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.15 Mladinska redakcija; 16.00 Mixage; 17.00 Hit hits; 18.45 Il sogno andalus; 20.00 Nočni program.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Porocila; 7.20

TMC

7.00	Evropski dnevnik: Euronews
9.00	Sportni dnevnik o zimskem sportu: Snežni planet
9.45	Nan.: Get Smart
10.15	Rubrika o motorjih Crono (vodita Renato Ronco in Maria Leitner)
10.50	SP v smucanju: zenski smuk (iz Norveške - Hafjell), 11.55 moski smuk (iz Spanije - Sierra Nevada)
13.15	Sport Show (vodi M. Sbardella), vmes (14.00) kosarka NBA(vodita Bob Morse in Jacopo Savelli), 16.00 SP v atletiki indoor
19.25	Vremenska napoved
19.30	Vesti: TMC News
19.45	SP v atletiki indoor (prenos iz Toronta)
22.00	SP v umetnostnem drsanju (prosto zenske, prenos iz Prage)
0.30	SP v atletiki indoor
4.45	Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30	Risanke
11.15	Filmske novosti
12.00	Glasba in show
12.30	Borsaffari
13.10	Nan.: Brothers
14.00	Nad.: Aspettando il domani, il tempo della nostra vita
15.20	Weekend
15.30	Dezelni programi
17.15	Risanka
19.00	Nan.: Brothers, 19.30 Samurai
20.30	Film: Dolci bugie (kom., ZDA '86, i. Joanna Pacula)
22.25	Nan.: Glitter - Piccoli miracoli
23.40	Profondo News
0.50	Film: Duello a Forte Smith (western, ZDA '58, i. Hugh O'Brian)

TELEFRIULI

16.55	Kratke vesti
17.00	Dok.: Gulliver
17.30	Rubrika: Mavrica
18.00	Italia Cinquestelle
19.00	Večerne vesti
19.30	TG posebnosti
20.15	Rubrika: Coldirettamente
20.30	Film: Il circuito della paura (dram., '77)
22.30	Nočni dnevnik

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
Kronika in komentar
Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Mannix, ameriska tv nanizanka
13.50	Tatinske noci, ponovitev filma
15.25	Carobna svetilka Prikazen iz Meniskega otoka, angleški mladinski film, 1974
16.55	Ponovitev koncerta Bergenske filharmonije
17.35	E. Grieg: Zadnja pomlad, ponovitev glasbenega utrinka
18.00	Globus
19.00	TV dnevnik
19.25	Verska oddaja
19.35	Mannix, ameriska tv nanizanka
20.30	Ljudje orli, ameriski akcijski film - James Coburn, Susannah York in drugi
22.00	TV dnevnik
22.10	Stanje stvari, vodi Natasha Melon
23.10	Vohuna, ameriska nanizanka
00.00	Horoskop

ORF Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Družinske vezi, pon.
10.30	Kdor se smeje, ta zmaga, ponovitev filma
13.35	Večni valček, nemški film
15.10	Ljudje v srcu južne Amerike
15.35	Ko so zivali zapustile gozd: Rešiteli v stiski
17.00	Mini cas v slikah
18.05	Slika Avstrije
18.30	McGyver: Ozirisovo oko
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Sport
20.15	Slavnostni večer s Caterino Valente
22.00	Zlata dekleta
22.25	Cesta brez vrnitve, francoska psih. kriminalka
00.00	Soba groze, ameriska shljivka
01.35	Porocila/Ex libris
01.45	Tisoč mojstrov

ORF Avstrija 2

09.05	SP v lahki atletiki v dvorani, iz Toronta
15.20	Imate radi klasiko?
17.00	Ljuba družina
17.45	Kdo me hoče: Zivali izejajo dom
18.00	Nogomet
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki
20.00	Kultura
20.15	Charley Varrick, ameriski film - Walter Matthau, Jacqueline Scott in drugi
22.00	Cas v sliki
22.30	Rodni kraj: Amerikaneec, 8. del
00.35	Manekenka in vohljac, serija
01.20	Porocila/Ex libris
01.30	Tisoč mojstrov

Hrvaška 1

08.00	TV koledar
09.00	Dobro jutro, Hrvaška
10.30	Edukon, solski kontaktni spored
11.30	Risanka
12.00	Porocila
12.05	Preživeti v divjini, ponovitev 2. dela
12.35	Fina gospa, ponovitev 1. dela humoristične nanizanke
13.00	Me je kdo iskal?, ponovitev
14.00	Porocila
14.00	Pozdravi iz domovine
14.35	Beverly Hills, 90210, ponovitev 23. dela
15.30	Zabavnoglasbena oddaja
16.00	Porocila
16.15	Televizija o tv
18.00	Porocila
18.05	TV razstava
18.20	Santa Barbara, 350. del amer. nadaljev.
19.05	V zacetku je bila beseda
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik 1
20.00	TV tednik
20.20	Pals, ameriski film
22.00	Usode
22.35	Dnevnik 2
23.05	Slika na sliko
23.45	Porocila v angleščini
23.50	Porocila
00.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

13.05	TV koledar
13.15	Cro pop rock, pon.
14.00	Smucanje, SP, smuk, Z, posnetek iz Hafjella
15.00	SP v umetnostnem drsanju, Z, prenos iz Prage
18.00	Split: Kosarka, prenos
19.30	Dnevnik 1
20.05	Cmo-belo v barvah: Featuro o jazzu, 4/26 del
	Svet sredi šestdesetih, 4/14 del
	V avtobusu, 28/51 del am. hum. nanizanke
	Pocitnice v Rimu, ameriski film

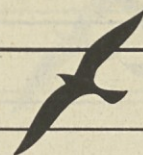
MTV Madžarska

06.10	Dobro jutro
08.20	Verski program
08.30	Spored za otroke
12.00	TV magister
13.30	Zatreskani v glasbo
14.05	Dvoranska atletika, iz Toronta
15.10	Intervju s Stevenom Spielbergom
15.35	Nase zveze: Avanturisti izključeni, potovalni kviz
18.10	Cloveski obraz, angleški dok. film
19.10	Kolo sreče, kviz
19.40	Vecerna pravljica
20.00	Dnevnik
20.35	Zvezdniki, Cliff Richard
21.10	Lawrence Arabski, angleški film
00.40	Roznata serija - za odrasle

SATELIT

SUPER

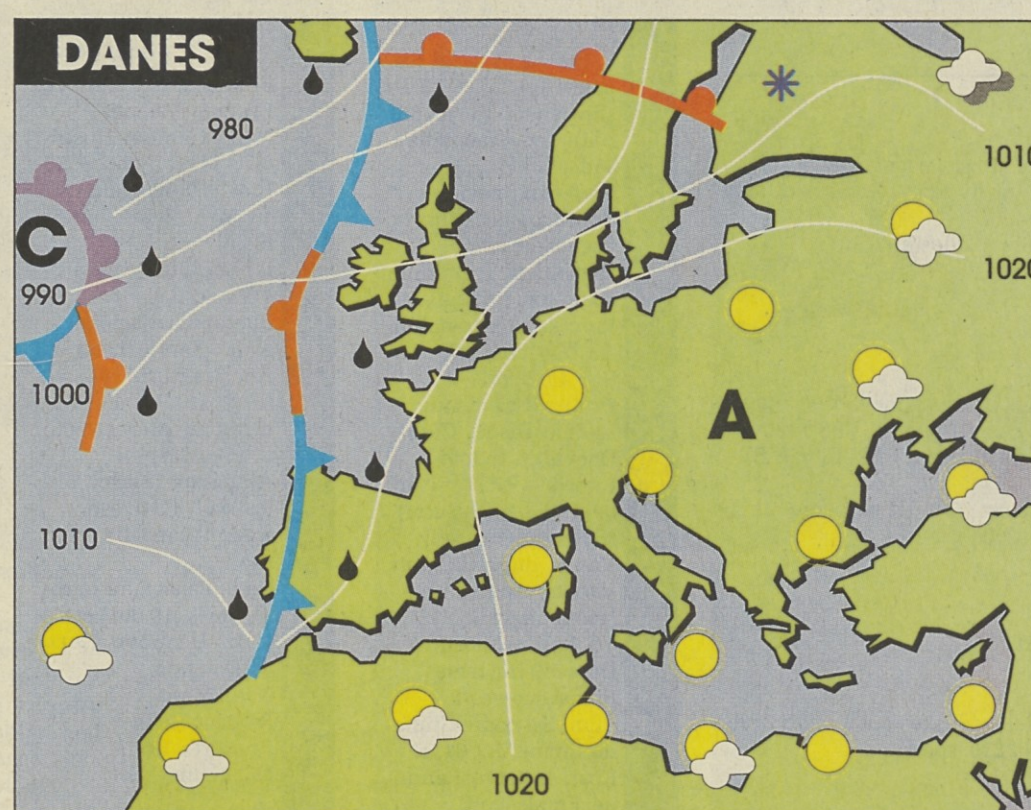
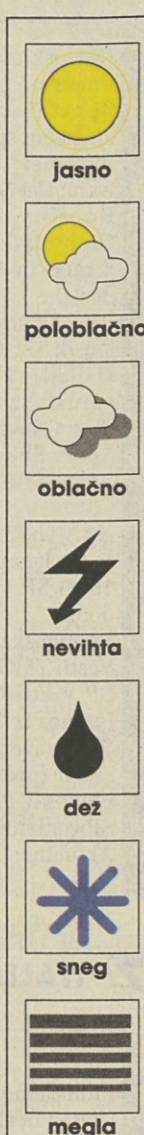
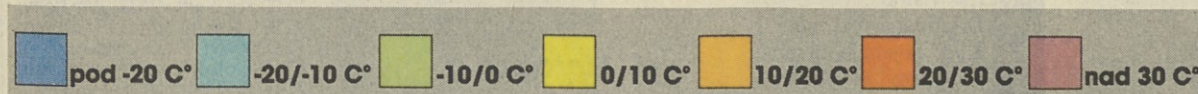
6.30 Hello Austria; 8.00 Porocila; 8.30 Financial; 9.00 Super Shop; 10.30 Mix; 13.00 Youthquake; 13.30 Eco record; 14.30 Talkin' Jazz; 15.

EVROPA /FRONTALNI VALOVI LE NA OBROBJU CELINE

TEMPERATURE OB 13. URI

VREMENSKA SLIKA
Nad Atlantikom in severno Evropo je ciklonsko območje, nad preostalim delom Evrope pa obsežno območje visokega zračnega pritiska. Ob severozahodnih višinskih vetrovih nad naše kraje pritoka razmeroma tople in suhe zrake.

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzhlo ob 06.19 in zašlo ob 18.05. Dan bo dolg 11 ur in 46 minut. Luna bo vzhla ob 08.11 in zašla ob 08.51 minut.

PLIMOVANJE
Danes: ob 6.29 najnižje -35 cm, ob 12.39 najvišje 12 cm, ob 17.47 najnižje -13 cm.
Jutri: ob 0.11 najvišje 32 cm, ob 7.30 najnižje -28 cm, ob 14.14 najvišje 4 cm, ob 18.05 najnižje -2 cm.

TEMPERATURE

PO SVETU

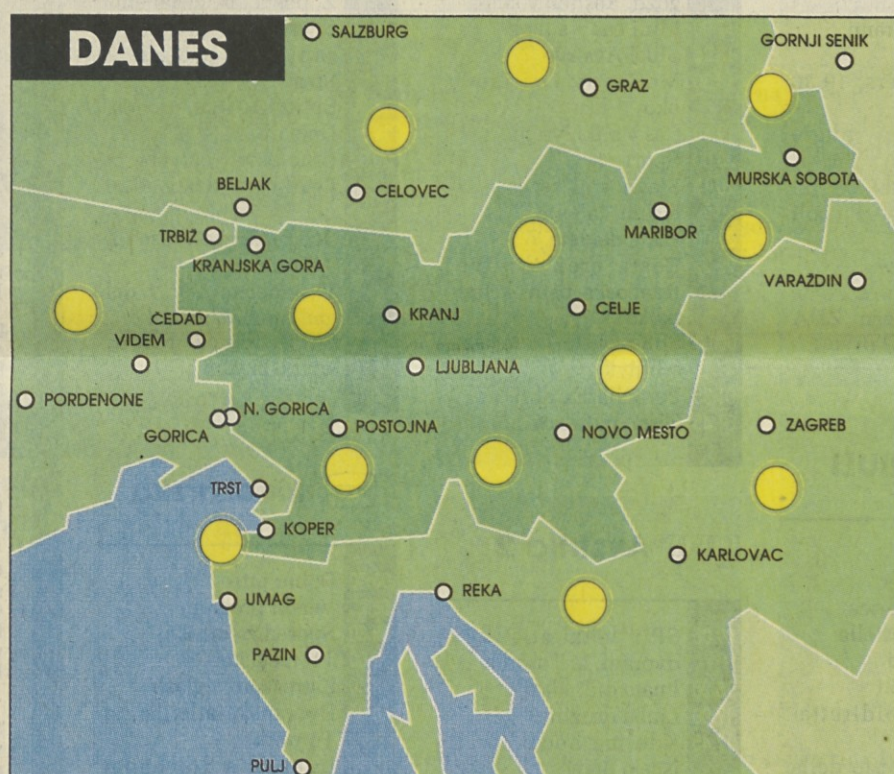
HELSINKI.....	-9/1
OSLO.....	-9/3
STOCKHOLM.....	-5/3
KØBENHAVN.....	-3/5
MOSKVA.....	-10/-6
BERLIN.....	-1/6
VARSAVA.....	-8/4
LONDON.....	4/15
AMSTERDAM.....	2/13
BRUSELJ.....	5/13
BONN.....	1/13
FRANKFURT.....	1/13
PARIZ.....	3/16
DUNAJ.....	-4/8
MÜNCHEN.....	-4/9
ZÜRICH.....	-2/12
ŽENEVA.....	-2/12
RIM.....	1/13
MILAN.....	3/15
BEograd.....	-1/11
NICA.....	7/13
BARCELONA.....	4/14
BUKARESTA.....	-4/5
CARIGRAD.....	0/6
MADRID.....	7/12
LIZBONA.....	11/18
ATENE.....	3/13
LARNAKA.....	4/14
TUNIS.....	1/14
ALŽIR.....	6/20
MALTA.....	11/12
JERUZALEM.....	2/9
KAIRO.....	9/17

ALPE-JADRAN / SONČNO IN TOPLO, OB SEVERNEM JADRANU IN V PADSKI NIŽINI MEGLA

TEMPERATURE

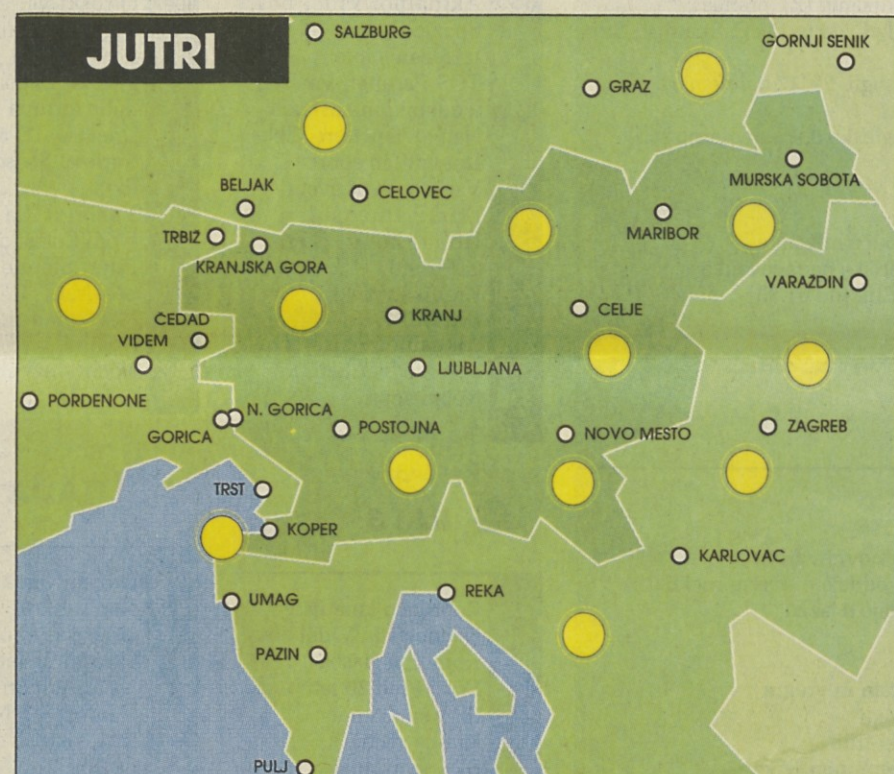
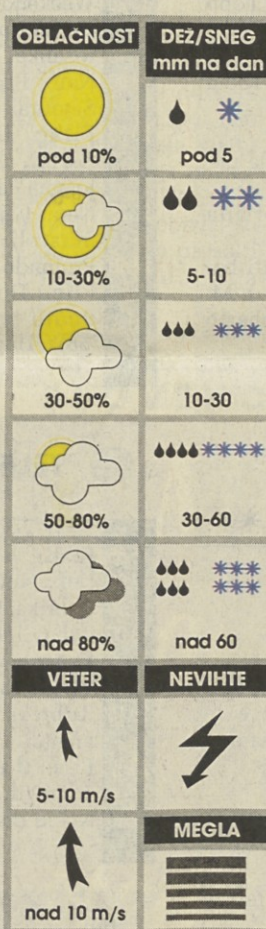
VČERAJ OB 7. IN OB 13. URI

LJUBLJANA.....	-1/12
TRST.....	5/9
CELOVEC.....	-4/9
BRNIK.....	-2/12
MARIBOR.....	-1/13
CELJE.....	-4/12
NOVO MESTO.....	-1/12
NOVA GOR.....	-2/13
MUR. SOBOTA.....	-3/10
PORTOROŽ.....	1/10
POSTOJNA.....	-5/10
IL. BISTRICA.....	-5/12
KOČEVJE.....	-4/11
ČRNOMELJ.....	-3/13
SL. GRADEC.....	-3/10
BOVEC.....	-1/12
RATEČE.....	-4/10
VOGEL.....	-2/2
KREDARICA.....	-7/2
VIDEM.....	2/13
GRADEC.....	-2/9
MONOŠTER.....	-2/12
ZAGREB.....	-1/12
REKA.....	5/13

V SLOVENIJI: V soboto bo pretežno jasno, ob morju občasno zamegljeno. Najvišje dnevne temperature se bodo gibale med 10 in 16°C.

SOSEDNJE POKRAJINE: Tudi v sosednjih pokrajinah bo sončno in razmeroma toplo, ponekod ob severnem Jadranu in severni Italiji bo zamegljeno.

V SLOVENIJI: V nedeljo bo sončno in razmeroma toplo, le ob morju se bo občasno še lahko zadrževala megla.

OBETI: V ponedeljek še ne pričakujemo večjih sprememb vremena.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	62
Maribor	84
Celje	98
Trbovlje	106
Hrastnik	64
Zagorje	131
Šoštanj	23

Kritična 24-urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri:

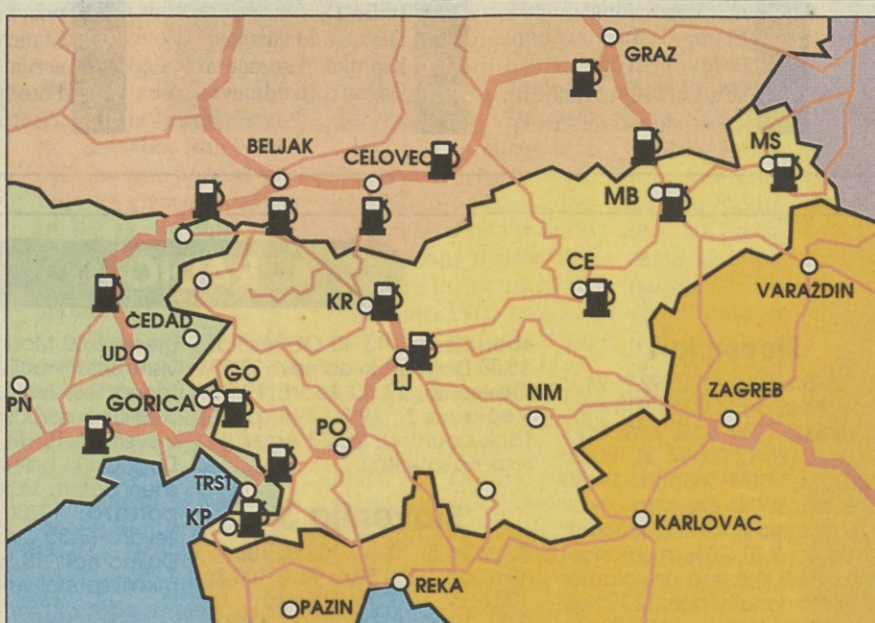
Mura, G. Radgona:	96
Drava HE Dravograd:	—
Sava Radovljica:	32
Sava Senj:	—
Radeče:	96
Sora Suha:	94
Ljubljana Moste:	39
Savinja Laško:	86
Krka Podbočje:	71
Kolpa Radenci:	70
Soča Solkan:	163

HOROSKOP

Pisec: Aleksandra Zorc Berce

- OVEN 21-3/20-4:** Veliko prahu se je dvignilo za prazen nič in spor, ki ste ga imeli v službi, bo razrešen z malo dobre volje in odpuscanja z vaše strani. Bodite velikodušni tako, kot znate biti samo vi.
- BIK 21-4/20-5:** Prevečkrat ste razočarani nad ljudmi, toda po svoji krivdi, ker največkrat ocenjujete nove ljudi le po njihovem zunanjem videzu. Lahko bi že ugotovili, da vam to ne gre dobro od rok!
- DVOJČKA 21-5/21-6:** Obstajajo znamenja, da ste v zvezi z neko finančno zadevo sicer pravilno ukrepali, niste pa upoštevali zunanjih okoliscin, ki vam bodo tokrat vse prej kot naklonjene.
- RAK 22-6/22-7:** Različnost mnenj glede povsem nedolžne zadeve vama bo s partnerjem zadalo nekaj glavobola, toda le zato, ker tokrat nobeden od vaju noče popustiti.
- LEV 23-7/23-8:** Način, kakor se je vikend začel, vam namiguje, da bosta ta dva dneva posvečena ljubezni. Partner vas bo presenetil s svojo domiselnostjo in izvirnostjo.
- DEVICA 24-8/22-9:** Za svoje ideje in načrte doma boste dobili polno podporo vseh družinskih članov, ki bodo veseli že zato, ker ste se po dolgem času spet vrnili v svojo »staro« kožo.
- TEHTNICA 23-9/22-10:** Vzeti bi si morali nekaj časa za partnerja in njegove skrbi ter se skupaj pogovoriti o tem, kaj želi in kaj si lahko privoščite. Vaša tenkocutnost bo veliko pomenila.
- SKORPIJON 23-10/22-11:** Pletejo se zaupne stvari in preden se odločite, da boste del tega skrivnostnega načrta, dobro premislite, kaj vse to pomeni za vas. Pazite na svoje zdravje.
- STRELEC 23-11/21-12:** Končno se boste morali odločiti in ce resnično želite zamenjati stanovanje, poskusite zdaj bolj natančno pregledati in preveriti svoje finančne možnosti.
- KOZOROG 22-12/20-1:** Ukvarjali se boste z osebnimi ambicijami in pozabljeni, da okolja, v katerem ste, to zdaj prav nič ne zanima. Vse, kar si želite, je več vasega casa.
- VODNAR 21-1/19-2:** Prav danes vas bo določena situacija spomnila na problem, ki ga že nekaj časa poskušate pozabiti. Če se boste z njim soočili danes, imate vse možnosti za uspeh.
- RIBI 20-2/20-3:** Ne govorite o svojih finančnih načrtih, razen če ne boste izgovorili in se temu ne boste mogli izogniti. Pazite tudi, da ne boste nepremišljeno čustveno reagirali.

CESTE / SUHE IN NORMALNO PREVOZNE

Ceste po Sloveniji so večinoma suhe ter normalno prevozne. Promet v notranjosti in na mejnih prehodih je tekoč, le na mejnem prehodu Dolga vas čakajo vozniki tovornih vozil za prestop meje do štiri ur. Zaradi mednarodnega rallyja terenskih vozil bo danes zaprta za ves promet Cesta slovenskih kmečkihuporov, prav tako pa bo zaprta ves promet tudi Kongresni trg.

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA	FURLANIJA-JK	KOROŠKA
Kope.....	25	Podklošter.....
Virhe.....	—	Bad Kleinkirchheim.....
Lontovz.....	—	Pilberk/Peca.....
Stari vrh.....	40/60	Sloveniji Plajberk.....
Rogla.....	45/55	Dobrač.....
Kanin.....	70	Forni Avoltri.....
Cerkno.....	35	Forni di Sopra.....
Soška planina.....	10/20	Paluzza-Timau.....
Vogel.....	70	Paularo.....
Kobla.....	70	Pontebba.....
Mariborsko Pohorje.....	40/50	Pradibosco.....
Kranjska gora.....	70	Prato Carnico.....
Pokljuka.....	70	Zoncolan.....
Rog - Črnašnice.....	70	Sauris.....
Prvine.....	70	Sella Chianzutan.....
Jezerko.....	70	Nevejsko sedlo.....
Ulova.....	70	Višarje.....
Krvavec.....	70	Zell am See.....
Crni vrh.....	70	Sappada.....

V VEDNOST

Vreme v minulem tednu

Bliza se že sredina marca, obilnejših padavin pa se vedno od nikoder. V notranjosti Slovenije je ta mesec sicer kar nekajkrat snežilo, količina padavin pa je bila majhna. Na meteorološki postaji v Ljubljani je letos, torej vse do danes, padlo le 12,3 litra padavin na kvadratni meter. Taksna količina pade ob zmerni aprilski plohi v pol ure. Statistčno gledano, bi morali v Ljubljani do danes zabeležiti 202 litra padavin na kvadratni meter, torej znasa primanjkljaj že 190 litrov.

Meseca marca je sonce že visoko na nebu, svetli del dneva se v tem mesecu podaljša kar za uro in 40 minut. Severna polobla se počasi ogreva. Temu primerne so tudi razlike med povprečno dnevno temperaturo zraka v začetku in na koncu meseca. V Ljubljani je prvega marca dolgoletna povprečna dnevna temperatura zraka 2,6 stopinje, zadnjega marca pa že 8,6 stopinje. Razmere so podobne oktobra, takrat se od začetka do konca meseca povprečna dnevna temperatura zraka znižala za 6 stopinj.

Minuli konec tedna je Slovenijo od severa dosegel frontalni val. Alpe je zajel že v soboto, v krajih južno od njih je se prevladovalo sončno vreme. V nedeljo je poslabšanje vremena zajelo tudi večji del Slovenije. Resnici na ljubo moramo priznati, da je bilo poslabšanje večje, kot smo pričakovali. V notranjosti Slovenije je snežilo, v krajih nad 500 metrov nadmorske višine je zapadlo tudi do 10 centimetrov snega. Sončno je bilo le na Primorskem in v sosednjih pokrajinah Italije. V začetku tedna se je nad večjim delom Evrope zgradilo območje visokega zračnega pritiska. Po vetrovnem ponedeljku se je vreme ustalilo, sredi tedna pa nas je že grela topla marecvska sonce. Najvišje dnevne temperature so se dvignile do 15 stopinj. Dež bi bil že kar koristen, vendar tudi današnje prognošne karte kažejo, da ga se vsaj teden dni ne bo.

Janez Markosek